

แนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลัก
ของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย

นายธีรยุทธ์ แพ่งกุลธาว

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์

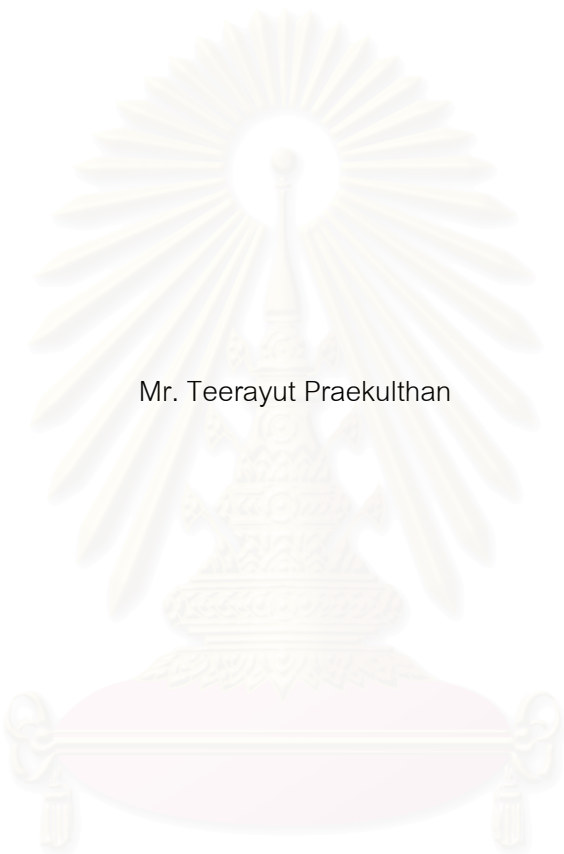
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2989-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GUIDELINE FOR FREE TRADE IN ARCHITECTURAL SERVICES
FOR FOREIGN ARCHITECTS IN THAILAND

Mr. Teerayut Praekulthan

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Architecture in Architecture

Department of Architecture

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2989-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักของ สถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย
โดย	ธีรยุทธ แพร์กุลธาร
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาโท ไตรวัฒน์ วิริยะศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ อวยชัย วุฒิโสมสิต

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ สัจกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เลอสม สถาปิตานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาโท ไตรวัฒน์ วิริยะศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ อวยชัย วุฒิโสมสิต)

..... กรรมการ
(นายอนุสรณ์ ภัคดีสุขเจริญ)

ธีรยุทธ์ แพทย์กุลธำ : แนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย. (GUIDELINE FOR FREE TRADE IN ARCHITECTURAL SERVICES FOR FOREIGN ARCHITECTS IN THAILAND.) อ. ที่ปรึกษา : ผศ.น.ท.ไตรวัฒน์ วิรยศิริ ร.น., อ. ที่ปรึกษาร่วม : ร.ศ.อวยชัย วุฒิโฆสิต, 160 หน้า. ISBN 974-17 -2989 -8.

วิชาชีพสถาปัตยกรรม เป็นงานบริการหนึ่งที่ถูกกำหนดอยู่ในงานบริการด้านธุรกิจ ประเภทการปฏิบัติวิชาชีพ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ(GATS) อันเป็นข้อตกลงหนึ่งขององค์การการค้าโลก(WTO)ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่ ในช่วงเวลาที่ศึกษานี้การปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทยยังเป็นอาชีพสงวนสำหรับคนไทยเท่านั้น ดังนั้นการเข้ามาทำงานของสถาปนิกต่างชาติจึงกลายเป็นประเด็นที่ควรจะมีการศึกษาวิจัย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึง การปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมของสถาปนิกในประเทศไทย ความคิดเห็นของสถาปนิกถึง ข้อดี และข้อเสียที่อาจเกิดขึ้น และหาแนวทางในการเปิดเสรีการค้าในวิชาชีพนี้ให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด

วิธีการศึกษา เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างสถาปนิกแบบเจาะจง โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1.กลุ่มคณะกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรมของสภาสถาปนิก 2.กลุ่มผู้ให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่มีประสบการณ์ในการรับงานในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง 3.กลุ่มผู้ให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานภายในประเทศเป็นหลัก โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงบรรยายโดยอาศัยการแจกแจงความถี่ประกอบการวิเคราะห์

จากการศึกษาพบว่า ความเข้าใจในแต่ละชนิดงานของการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมในปัจจุบัน ยังไม่สอดคล้องกับชนิดงานตามกฎหมายนัก เนื่องจากตัวกฎหมายให้ความหมายในแต่ละชนิดงานไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความสับสนในทางปฏิบัติ และอาจเป็นปัญหาในเรื่องการให้ความหมายเมื่อเปรียบเทียบกับคำนิยามการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมขององค์การการค้าโลก(WTO) นอกจากนี้ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรมีการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมอย่างมีเงื่อนไข และเป็นขั้นเป็นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรที่จะต้องให้มีการร่วมงานกันระหว่างสถาปนิกไทยกับสถาปนิกต่างชาติ ส่วนการให้สถาปนิกต่างชาติที่จะเข้ามาทั้งในรูปบุคคลและนิติบุคคลอย่างอิสระนั้น ยังไม่สมควรเปิดเสรีในระยะเวลานี้ อีกทั้งยังต้องมีการกำหนดคุณสมบัติ และข้อกำหนดในการรับใบอนุญาตให้เกิดความชัดเจน และเห็นว่าวิชาชีพจะต้องมีการสร้างความพร้อมในอีกหลายด้านด้วยกัน

ดังนั้น แนวทางในการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทยนั้นจะต้องทำร่วมกัน 3 แนวทาง คือ 1.แนวทางการเลือกรูปแบบและการสร้างเงื่อนไข ในการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพ 2.การจัดทำข้อกำหนด กฎเกณฑ์ และคุณสมบัติต่างๆ ของสถาปนิกต่างชาติเพื่อขอรับใบอนุญาตให้เข้ามาทำงาน 3.การเตรียมความพร้อมและการพัฒนา องค์การและบุคลากรในวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทย

ภาควิชา สถาปัตยกรรมศาสตร์

สาขาวิชา สถาปัตยกรรม

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนิติกร .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

4474152425 : MAJOR ARCHITECTURE

KEYWORD : ARCHITECTURE/ FREE TRADE/ PROFESSIONAL PRACTICE.

TEERAYUT PRAEKULTHAN: GUIDELINE FOR FREE TRADE IN ARCHITECTURAL SERVICES FOR FOREIGN ARCHITECTS IN THAILAND. THESIS ADVISOR: ASSISTANT PROFESSOR CDR. TRAIWAT VIRAYASIRI RTN., THESIS COADVISOR: ASSOCIATE PROFESSOR AUICHAJ VUDHIKOSIT, 160 pp. ISBN 974-17-2989-8

Professional practice of architecture is one subsection in the business sector dealt with World Trade Organization (WTO) under General Agreement on Trade in Services (GATS). Previously, professional practice of architecture in Thailand was protected for Thais only but, as a WTO member under GATS, foreign architects can now work in the Kingdom. This controversy is the issue of this research.

The objective of this research is to study the opinions of Thai architects on the advantages and disadvantages when foreign architects come to practice in Thailand. In addition, it aims to find a guideline solution for this problem.

Research data includes purposive sampling of architects collected by an interview method. The purposive sampling of architects was divided into 3 groups, architects who work in GATS members under The Council of Thais Architects, architects who have experience in international projects, and architects who have professional experience in Thailand. The data was analyzed by descriptive writing.

In this study, it was found that today the understanding about architectural services was unrelated with the meaning of the law because they were unclear. This has led to confusion and makes it difficult for architects to make comparisons base on the architectural services definition of WTO. In addition, the research also found that almost the entire sampling felt Thailand should set conditions for free trade, especially Thai architects should work with foreign architects, otherwise, foreign architects should not be allowed to work as individuals or set up companies. Further more, Thailand must set qualifications for an architectural license. The samplings also identified a number of other issues that need to be dealt with.

Therefore, a guideline for free trade in architectural services for foreign architects in Thailand has to be set up and include; first, the selection of types and conditions for free trade in architectural services. Second, the requirements for an architectural license; and third, the necessary steps to develop Thai Professional architects.

Department Architecture

Student's signature .....

Field of study Architecture

Advisor's signature .....

Academic year 2002

Co-advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้จากความช่วยเหลือ และคำแนะนำต่างๆ จากอาจารย์ที่ปรึกษา ผ.ศ.นท.ไตรวัฒน์ วิริยะศิริ ร.น. อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ร.ศ.อวยชัย วุฒิโสมสิต และดร.ปริญญา สิทธิพันธุ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ร.ศ.เลอสม สถาปิตานนท์ และกรรมการ คุณอนุสรณ์ ภักดิ์สุขเจริญ ที่กรุณาสละเวลาในการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ สถาปนิกทุกท่านในบริษัทต่างๆ ที่กรุณาสละเวลามาช่วยในการให้สัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล และเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณอัยยานันท์ จันทรากุล ผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานสภาสถาปนิก ที่ให้ความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลต่างๆ เป็นอย่างดี รวมถึงเจ้าหน้าที่ทุกท่านของสภาสถาปนิก และสมาคมสถาปนิกสยาม ที่ให้ความสะดวกในการค้นหาข้อมูล ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านของบริษัทสถาปนิกทุกแห่งที่ทำการติดต่อเพื่อทำการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ และขอขอบคุณบุคคลรอบข้างทุกท่าน ที่มีได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และคอยให้กำลังใจเป็นอย่างดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้ให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
ข้อจำกัดของการวิจัย	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
สาระสำคัญของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการที่ส่งผลต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรม	8
- ขอบเขตและคำจำกัดความของการค้าบริการ	9
- พันธกรณีและกฎระเบียบทั่วไป	12
- ข้อผูกพันเฉพาะ	15
- ตารางข้อผูกพัน	16
การให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม	20
- ขอบเขตการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม	21
- ข้อกำหนดต่างๆเพื่อการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม	35
ความคิดเห็นต่อการเข้ามาทำงานของสถาปนิกต่างชาติ	39
- การศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง	39
- จากการสัมภาษณ์เพื่อทำการศึกษาเบื้องต้น	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	65
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
- วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	71
- วิเคราะห์ข้อมูลและความเห็นในการปฏิบัติวิชาชีพ	74
- วิเคราะห์ข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าในวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลัก ในการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทย	83
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	106
สรุปผลการวิจัย	107
- การให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักของประเทศไทยในปัจจุบัน	107
- ผลที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการเปิดเสรีการค้าด้านการบริการเพื่อให้ สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทย	108
- แนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลัก ของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย	110
ข้อเสนอแนะอื่นๆ	119
ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป	121
รายการอ้างอิง	122
ภาคผนวก	124
ภาคผนวก ก. สารสำคัญของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ	125
ภาคผนวก ข. คำนิยามของการบริการวิชาชีพ ขององค์การการค้าโลก	135
ภาคผนวก ค. บทสรุปการสัมภาษณ์การศึกษาเบื้องต้นถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น หากมีการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม	137
ภาคผนวก ง. แบบสัมภาษณ์ประกอบวิทยานิพนธ์	148
ภาคผนวก จ. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	159
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	160

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 2.1 ตารางแสดงข้อผูกพันทั่วไป(Horizontal Commitments) ของประเทศไทย	17
2.2 ตารางแสดงข้อผูกพันเฉพาะสาขาบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย	18
2.3 ตารางแสดงกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบริการ	35
ตาราง 4.1 วิเคราะห์ข้อมูลอายุ	71
4.2 วิเคราะห์อายุการทำงาน	71
4.3 วิเคราะห์สถานะการทำงาน	71
4.4 วิเคราะห์ประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศ	72
4.5 วิเคราะห์ประสบการณ์ในการรับงานในต่างประเทศ	72
4.6 วิเคราะห์จำนวนพนักงานในบริษัท	73
4.7.1 วิเคราะห์ชนิดงานออกแบบ	76
4.7.2 วิเคราะห์ชนิดงานอำนวยความสะดวกก่อสร้าง	77
4.7.3 วิเคราะห์ชนิดงานพิจารณาตรวจสอบ	78
4.7.4 วิเคราะห์ชนิดงานวางโครงการและแผนผังบริเวณ	79
4.7.5 วิเคราะห์ชนิดงานให้คำปรึกษา	79
4.8 เปรียบเทียบความหมายของการให้บริการตามกฎหมายกับนิยามขององค์การการค้าโลก	82
4.9 วิเคราะห์ความเห็นต่อการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงาน	83
4.9.1 แสดงความคิดเห็นในกรณีเกิดทั้งผลดี และผลเสีย	84
4.9.2 แสดงความคิดเห็นในกรณี เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย	85
4.9.3 แสดงความคิดเห็นในกรณี เกิดผลเสียมากกว่าผลดี	85
4.10 วิเคราะห์ ความเห็นต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละชนิดงานหากให้เข้ามาได้อย่างอิสระ ..	88
4.11 วิเคราะห์ความเห็นในการเปิดเสรีการค้าด้านบริการในรูปแบบบริษัทและบุคคล	91
4.11.1 แสดงถึงความเห็นในกรณี รูปแบบบริษัทมีผลเสียมากกว่ารูปแบบบุคคล	91
4.11.2 แสดงถึงความเห็นในกรณี รูปแบบบุคคลมีผลเสียมากกว่ารูปแบบบริษัท	92
4.11.3 แสดงถึงความเห็นในกรณี มีผลเสียเท่าๆกัน	92
4.11.4 แสดงถึงความเห็นในกรณี ไม่เกิดผลเสียทั้งรูปแบบบริษัทและบุคคล	92
4.12 วิเคราะห์ความต้องการในการร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ	94
4.13 วิเคราะห์มาตรฐานการให้บริการวิชาชีพของสถาปนิกต่างชาติที่ควรจะให้เข้ามา	97
4.14 แสดงผลสรุปความเห็นอื่นๆ ที่เป็นแนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม..	100

สารบัญญภาพ

	หน้า
รูปที่ 2.1 รูปแสดง การให้บริการแบบ Cross-border Supply	10
2.2 รูปแสดง การให้บริการแบบ Consumption Abroad	11
2.3 รูปแสดง การให้บริการแบบ Commercial Presence	11
2.4 รูปแสดง การให้บริการแบบ Presence of natural Persons	12
รูปที่ 4.1 แสดงผลสรุปถึงความเห็นต่อการให้สถานิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทย	87
4.2 แสดงผลสรุปถึงความเห็นต่อ ผลดีและผลเสีย ที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละชนิดงาน หากสถานิกต่างชาติเข้ามาทำงานได้อย่างอิสระ	90
4.3 แสดงผลสรุปถึงความเห็นในการเปิดเสรีการค้าด้านบริการในรูปแบบบริษัทและบุคคล	93
4.4 แสดงผลสรุปถึงความเห็นต่อ ความต้องการร่วมงานกับสถานิกต่างชาติ	95
4.5 แสดงการวิเคราะห์รูปแบบการเปิดเสรีการค้าบริการด้านสถาปัตยกรรม	96
4.6 แสดงผลสรุปถึงความเห็นต่อ มาตรฐานการให้บริการวิชาชีพของสถานิกต่างชาติที่จะเข้ามา...	99
รูปที่ 5.1 แสดงรูปแบบ Commercial Presence ในลักษณะ นิติบุคคลสถานิกต่างชาติ ร่วมงานกับ นิติบุคคลสถานิกไทย	112
5.2 แสดงรูปแบบ Commercial Presence ในลักษณะ นิติบุคคลสถานิกต่างชาติ ร่วมงานกับ สถานิกบุคคลไทย	113
5.3 แสดงรูปแบบ Presence of natural Persons ในลักษณะ สถานิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับ นิติบุคคลสถานิกไทย	114
5.3 แสดงรูปแบบ Presence of natural Persons ในลักษณะ สถานิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับ สถานิกบุคคลไทย	115

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ระบบตลาดการค้าเสรีในฐานะของการเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ.2537 โดยเป็นสมาชิกลำดับที่ 59 และมีสถานะเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้ง¹ ดังนั้นประเทศไทยจำเป็นต้องรับพันธกรณีเงื่อนไขและความตกลงต่างๆขององค์การการค้าโลกเช่นเดียวกับประเทศสมาชิกอื่นๆ และกรอบความตกลงที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services : GATS) อันทำให้ประเทศไทยจะต้องเปิดเสรีตลาดการค้าด้านงานบริการให้แก่ต่างชาติที่เข้ามาประกอบธุรกิจ และอาชีพต่างๆ ในประเทศมากขึ้นเป็นลำดับ

ก่อนการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก วิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นวิชาชีพหนึ่งที่สงวนไว้สำหรับคนไทยเท่านั้น แต่เมื่อภาครัฐได้ลงสัตยาบันยอมรับพันธะในการเปิดการค้าเสรีครั้งนี้ วิชาชีพสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นงานด้านหนึ่งของสาขาการบริการซึ่งระบุอยู่ในงานบริการด้านธุรกิจประเภทผู้ประกอบการวิชาชีพ จะต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services : GATS) เช่นเดียวกับธุรกิจการบริการด้านอื่นๆ จะเป็นการเปิดให้สามารถซื้อขายบริการข้ามชาติ และการเข้ามาปฏิบัติวิชาชีพของสถาปนิกต่างชาติได้ จึงเป็นที่คาดการณ์ว่าอาจจะส่งผลกระทบต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมขึ้นได้ทั้งผลดีและผลเสีย ซึ่งจากการสำรวจจากแบบสอบถามของสมาคมสถาปนิกสยามฯ เรื่อง ปัญหาการปฏิบัติวิชาชีพของสถาปนิกไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความเห็นของการเปิดเสรีทางวิชาชีพว่ามีผลกระทบบ้าง ร้อยละ 51.14 รองลงมาคือมีผลกระทบอย่างมากร้อยละ 40.06 (วิรัช เติรียมพงศ์พันธ์, 2541: 78) ประกอบกับการให้บริการงานด้านสถาปัตยกรรมในประเทศไทยเองยังไม่มีมาตรฐานชัดเจนทั้งหน้าที่และขั้นตอนการทำงาน ทำให้เกิดความสับสนในการให้บริการมากขึ้น อันอาจจะนำมาซึ่งข้อได้เปรียบหรือเสียเปรียบในการทำงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว

แม้ว่าปัจจุบันวิชาชีพสถาปัตยกรรมอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.2543 ซึ่งมาใช้แทนพระราชบัญญัติสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 และตามพระราชบัญญัติใหม่นี้ ทำให้มีการจัดตั้ง

¹ เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม. องค์การการค้าโลก (กรุงเทพฯ : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2544), หน้า10.

สภาสถาปนิกขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะเป็นองค์กรควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพ รวมไปถึงการเป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทย อันจะทำให้วงการวิชาชีพทั้งในส่วนของความรู้ทางวิชาการ และในส่วนของ การปฏิบัติวิชาชีพได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงมีหน้าที่ในการที่จะต้องส่งเสริมความเข้าใจและเตรียมความพร้อมในวิชาชีพในการเปิดเสรีการค้า ด้านบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมนี้ แต่การที่สภาสถาปนิกอันเป็นองค์กรทางวิชาชีพนั้นก่อตั้งขึ้นมาไม่นานนักจึงทำให้มีผู้เข้าใจถึงความเกี่ยวข้องของระหว่าง การบริการวิชาชีพกับการเปิดเสรีการค้านี้ มีจำนวนน้อย แต่กลับมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพิจารณาศึกษาเพื่อเปิดเสรีการค้าตามที่ภาครัฐได้ยอมรับพันธะ ดังนั้นสภาสถาปนิกในฐานะองค์กรทางวิชาชีพจึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการเปิดเสรีการค้าในการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมเพื่อให้วิชาชีพสถาปัตยกรรมเกิดผลเสียน้อยที่สุด และให้ได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีนี้มากที่สุด

รายงานการวิจัยฉบับนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อ ศึกษาถึงการจัดทำหน้าที่และขอบเขตของการให้บริการงานด้านสถาปัตยกรรมในประเทศไทยในปัจจุบัน และเสนอแนวทางการเปิดเสรีการค้า บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลัก²ของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย ให้เป็นไปอย่างมีหลักการ และมีความชัดเจน และอาจเป็นข้อมูลหนึ่งที่จะช่วยในการพิจารณาเพื่อให้องค์กรและผู้ปฏิบัติวิชาชีพ ออกแบบสถาปัตยกรรมหลักในประเทศได้ใช้ในการเตรียมความพร้อมให้เป็นไปได้ในทิศทางเดียว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึง ความหมายของการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักภายในประเทศ และตามความหมายขององค์การการค้าโลก
2. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักที่อนุญาตให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาให้บริการในประเทศ

² สถาปัตยกรรมหลัก หมายถึง ชนิดงานที่เกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ ซึ่งต้องขออนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร รวมทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เว้นแต่

- ก) อาคารอยู่อาศัยที่มีพื้นที่ใช้สอยไม่เกิน 150 ตารางเมตร
  - ข) อาคารเพื่อการเกษตร เช่น โรงนา อาคารเก็บวัสดุทางการเกษตร หรือยุ้งฉาง ที่มีพื้นที่ใช้สอยไม่เกิน 400 ตารางเมตร
- ซึ่งเป็นการให้ความตามกฎกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 (ในขณะที่ศึกษาแม้ว่า พระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 ถูกยกเลิกแล้ว แต่พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.2543 ยังมิได้มีการกำหนดความหมายของวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักจึงยังถือความตามเดิม)

3. เพื่อเสนอแนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นการศึกษาเฉพาะการให้บริการวิชาชีพในสาขาสถาปัตยกรรมหลักเท่านั้น ไม่รวมไปถึงการให้บริการในสาขาสถาปัตยกรรมภายในและมัณฑนศิลป์ สาขาภูมิสถาปัตยกรรมและสาขาสถาปัตยกรรมผังเมือง

2. เป็นการศึกษาเฉพาะประเด็นในการอนุญาตให้สถาปนิกเข้ามาทำงานในประเทศตามรูปแบบของการเปิดการค้าบริการระหว่างประเทศ (Mode of Supply) ในแบบที่3 Commercial Presence และแบบที่4 Presence of natural Persons ไม่รวมถึงการให้บริการในรูปแบบที่ 1 Cross-border Supply และแบบที่ 2 Consumption Abroad ซึ่งเป็นลักษณะการเคลื่อนย้ายการบริการ มิได้เป็นการเข้าให้บริการในรูปตัวบุคคล (สามารถอ่านรายละเอียดรูปแบบการให้บริการได้ใน บทที่ 2)

3. เป็นการศึกษาและการเสนอแนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม ที่มีการกำหนดขอบเขตการศึกษาข้อมูลอยู่เฉพาะช่วงเวลาที่ผู้ศึกษาทำการวิจัยอยู่นี้เท่านั้น เนื่องจากความสำคัญของประเด็นศึกษานี้ มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลที่ได้รับจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมตลอดเวลา

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ข้อจำกัดในด้านเวลาในการศึกษา เนื่องจากการทำการศึกษาครั้งนี้มีเวลาเป็นตัวกำหนดกรอบในการศึกษาทำให้การวิเคราะห์ผลข้อมูลมีผลอยู่ในช่วงเวลาขณะทำการศึกษา และเป็นเพียงแนวความคิด หรือแนวทางเบื้องต้น เท่านั้น

2. ข้อจำกัดในเลือกตัวอย่าง เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพื่อให้คุณสมบัติตามที่ต้องการ ประกอบกับข้อจำกัดในด้านเวลาในการศึกษา ทำให้จำนวนตัวอย่างที่ได้มีน้อย จึงถือเป็นความเห็นของผู้มีประสบการณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกไว้เพื่อใช้ในการศึกษาและเสนอแนวทางครั้งนี้เท่านั้น มิได้เป็นตัวแทนของสถาปนิกทั้งหมด

3. ข้อจำกัดในเรื่องข้อมูล เนื่องจากการศึกษา ในเรื่องการเปิดเสรีการค้าในด้านบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมโดยตรงนั้น เป็นเรื่องใหม่ที่เกิดขึ้น ดังนั้น เอกสารที่ใช้สำหรับค้นคว้าจึงมีอยู่น้อย ข้อมูลส่วนใหญ่จึงเป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในเชิงกว้าง และข้อมูลที่ได้จากส่วนราชการโดยตรง ข้อมูลที่ควรนำมาใช้เปรียบเทียบหรือศึกษาในส่วนวิชาชีพโดยตรง ซึ่งรวมไปถึงเงื่อนไขในการเปิดการค้าบริการด้านวิชาชีพที่ควรจะได้จากประเทศต่างๆนี้จึงทำได้ค่อนข้างยาก

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการให้บริการ หมายถึง ขั้นตอนของการให้บริการงานสถาปัตยกรรมทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบและผลงานที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะทางกายภาพ ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนได้เสร็จสิ้นการใช้งาน รวมถึงการตรวจสอบโครงการและการใช้งาน

2. ชนิดของงานที่ให้บริการ หมายถึง รูปแบบหรือชนิดงานที่สถาปนิกสามารถทำได้ตามชนิดงานในวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ.2542) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 ซึ่งได้แก่ งานออกแบบ งานอำนวยความสะดวกก่อสร้าง งานพิจารณาตรวจสอบ งานวางโครงการและงานแผนผังบริเวณ และ งานให้คำปรึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการอธิบายให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของการให้บริการวิชาชีพในงานสถาปัตยกรรมหลักภายในประเทศไทยกับการเปิดเสรีด้านการค้าบริการในเบื้องต้น

2. สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการให้บริการวิชาชีพในงานสถาปัตยกรรมหลักภายในประเทศ เพื่อให้สถาปนิกได้มีความเข้าใจตรงกัน

3. สามารถใช้เป็นแนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย ให้ได้รับผลเสียที่อาจเกิดขึ้นน้อยที่สุด และให้ได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีการค้านี้มากที่สุด

4. สามารถให้องค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้นำไปเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมในการเปิดเสรีการค้า

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และหลักการหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น
  - 1.1 ศึกษาถึงทฤษฎี ในการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลัก หน้าที่ ขั้นตอน และงานที่ให้บริการ
  - 1.2 ศึกษาถึงข้อกำหนด หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับ ชนิดและขอบเขตงานใน วิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ซึ่งจะใช้ทั้งเอกสารราชการและเอกสารจาก องค์กรทางวิชาชีพสถาปัตยกรรม
  - 1.3 ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และบทความต่างๆที่เกี่ยวข้องใน เรื่องการเปิดเสรี การค้าในวิชาชีพสถาปัตยกรรม
  - 1.4 ศึกษาเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยต่างๆถึงข้อกำหนด หลักการ และขั้นตอน การเปิดเสรีการค้าภายใต้กรอบข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services : GATS)
2. ทำการศึกษาจากการเข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ใน การประชุมคณะอนุกรรมการ เปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม ของสภาสถาปนิก และการประชุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ เปิดเสรีการค้าด้านสาขาสถาปัตยกรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจจริง ได้ทราบความคืบหน้า และแนว ทางที่ได้กระทำอยู่ในปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง
3. จัดทำแบบสัมภาษณ์เบื้องต้น จากการสรุปข้อมูลโดยสร้างขึ้นจากข้อมูลที่ได้จาก การศึกษา ทั้งจาก งานวิจัย บทความ หนังสือ เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง และจากการเข้าร่วมในการ ประชุมคณะอนุกรรมการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม
4. ทำการตรวจสอบและทดลอง ใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง
5. ภายหลังจากทดลองแบบสัมภาษณ์เบื้องต้น ทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ขั้นสุด ท้าย เพื่อให้มีความถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น
6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ขั้นสุดท้าย เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาค สนาม ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้
  - กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในขั้นตอนการเปิดเสรีการค้าบริการด้านงาน สถาปัตยกรรม โดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้จาก คณะอนุกรรมการด้านการ เปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรมของสภาสถาปนิก โดยกลุ่มตัวอย่างนี้จะ ถือได้ว่าเป็นผู้ที่ติดตามและมีข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้

- กลุ่มที่ 2 สถาปนิกผู้ที่มีการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักโดยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการรับงานออกแบบในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มตัวอย่างนี้จะถือได้ว่าเป็นผู้สามารถให้ความเห็น และข้อมูลในการให้บริการงานด้านสถาปัตยกรรมที่ได้กระทำอยู่ในต่างประเทศ และมีประสบการณ์ในการติดต่อหรือได้ร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ
  - กลุ่มที่ 3 สถาปนิกผู้ที่มีประสบการณ์ในการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักในประเทศไทย โดยกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้จะถือได้ว่าเป็นผู้ที่สามารถให้ความเห็นและข้อมูลของผู้ที่มีความเข้าใจในงานสถาปัตยกรรมหลักในประเทศไทย
7. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด มาวิเคราะห์ สรุปผล และจัดทำเป็นข้อเสนอแนะต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ นอกเหนือจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้กล่าวถึง หลักการ ทฤษฎี และเนื้อหาสาระจากงานวิจัยอื่น บทความความวารสาร และหนังสือแล้ว เอกสารบางส่วนนั้นมาจากเอกสารทางราชการ นอกจากนี้เนื่องด้วยเนื้อหาของงานวิจัยเป็นการทำความเข้าใจหลักการด้านการค้าบริการที่มีความสัมพันธ์กับวิชาชีพสถาปัตยกรรมโดยเฉพาะ ผู้ศึกษาจึงได้ทำการเข้าเป็นผู้ร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมคณะกรรมการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรมและการประชุมอื่นๆที่เกี่ยวข้องประกอบการศึกษาด้วย

ความสนใจเกี่ยวกับบทบาทของสถาปนิกต่างชาติได้วกกลับมาอีกครั้งเมื่อกระแสโลกาภิวัตน์ทวีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าด้านบริการ (General Agreement on Trade in Services หรือ GATS) เริ่มเป็นเรื่องที่วงการวิชาชีพสถาปัตยกรรมกำลังให้ความสำคัญ GATS เป็นข้อตกลงย่อยของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade หรือ GATT) ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2538 ภายใต้ GATS ซึ่งเน้นเฉพาะการค้าด้านบริการงานบริการอย่างวิชาชีพสถาปัตยกรรมจะต้องเปิดทางสู่สากลมากขึ้น สถาปนิกไทยกับสถาปนิกต่างชาติจะมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเสนอบริการ เช่นเดียวกับที่จะเกิดขึ้นในทุกประเทศที่ยอมรับข้อตกลงนี้ (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร, วีระ อินพันทัง, สันติ ฉันทวิลาสวงศ์, 2534: 3-16)

จึงได้มีการหยิบยกเอาประเด็นในเรื่องของการเข้ามาทำงานของสถาปนิกต่างชาติมาพูดถึง ทั้งในเรื่องของข้อดี ข้อเสีย และการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น การศึกษาในบทนี้จึงมุ่งเน้นที่จะทำความเข้าใจถึงความเกี่ยวเนื่องของ ข้อกำหนด และรูปแบบในการเปิดเสรีการค้าด้านการบริการกับการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม และพิจารณาถึงข้อดี ข้อเสียหรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากความคิดเห็นของผู้ที่ทำงานอยู่ในวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ดังนั้นจึงได้แบ่งการศึกษาในบทนี้ออกเป็น 3 หัวข้อ คือ

- 2.1 สาระสำคัญของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการที่ส่งผลต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- 2.2 การให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม รวมถึงกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- 2.3 ความคิดเห็นต่อการเข้ามาทำงานของสถาปนิกต่างชาติ

2.1 สาระสำคัญของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการที่มีผลต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรม

องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ได้จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2538 มีสมาชิกเริ่มแรก 81 ประเทศ มีสำนักงานใหญ่ ตั้งอยู่ที่ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก WTO เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ.2537 โดยเป็นสมาชิกลำดับที่ 59 และมีสถานะเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้ง¹ (สามารถอ่านรายละเอียดเบื้องต้น ได้จากภาคผนวก ก. สาระสำคัญของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ)

ดังนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องรับพันธกรณี เงื่อนไขและความตกลงต่างๆขององค์การการค้าโลกเช่นเดียวกับประเทศสมาชิกอื่นๆ โดยมีหลักสำคัญในการดำเนินการเช่นเดียวกับหลักการของแกตต์² ซึ่งสามารถสรุปดังนี้

1. กำหนดให้ใช้มาตรการการค้าระหว่างประเทศโดยไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination)
2. การกำหนดและบังคับใช้มาตรการทางการค้าจะต้องมีความโปร่งใส (Transparency)
3. คุ้มครองผู้ผลิตภายในด้วยภาษีศุลกากรเท่านั้น (Tariff-only Protection)
4. ร่วมกันทำให้การค้าระหว่างประเทศมีเสถียรภาพและความมั่นคง (Stability and Predictability in Trading Conditions)
5. ส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม (Fair Competition)
6. มีสิทธิใช้ข้อยกเว้นในกรณีฉุกเฉินและจำเป็น (Necessary Exceptions and Emergency Action)
7. ให้มีการรวมกลุ่มทางการค้าเพื่อลดภาษีระหว่างกันได้ หากมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายการค้า (No Trade Blocs)
8. มีกระบวนการยุติข้อพิพาททางการค้าให้คู่กรณี (Trade Dispute Settlement Mechanism) ให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศกำลังพัฒนาในการปฏิบัติตามพันธกรณี (Special and Differential Treatment for LDCs)

โดยสาระสำคัญหนึ่งในกรอบความตกลงขององค์การการค้าโลกก็คือ แกตต์ หรือความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services : GATS) ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2538 โดยมีวัตถุประสงค์ของการเจรจาเพื่อให้มีกรอบว่าด้วย

¹ เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม. องค์การการค้าโลก (กรุงเทพฯ : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2544), หน้า 10.

² ศิรินารถ ใจมั่น, กฎเกณฑ์การค้าโลกภายใต้ WTO (กรุงเทพฯ : สวัสดิการกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2541), หน้า 5.

หลักการและกฎเกี่ยวกับการค้าบริการระหว่างประเทศสำหรับประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก ถือเป็นปฏิบัติ อันจะทำให้การค้าบริการระหว่างประเทศดำเนินไปโดยเปิดเผย และเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจโลกโดยรวม และต่อการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย โดยแบ่งงานบริการตามการแบ่งขององค์การการค้าโลก (WTO classification of services sectors) ทั้งหมด 12 ส่วน งานบริการสถาปัตยกรรมอยู่ใน ส่วนงานบริการด้านธุรกิจ(Business services) สาขาบริการวิชาชีพ(Professional services) ด้านบริการงานสถาปัตยกรรม(Architectural services) อยู่ในบัญชีเลขที่ 8671 (ในการให้บริการในบัญชีนี้จะเป็นการให้บริการเฉพาะในงานสถาปัตยกรรมหลักเท่านั้น ซึ่งจะอธิบายค่านิยามอยู่ในบทเดียวกันนี้เรื่องการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม หัวข้อขอบเขตการค้าบริการวิชาชีพตามค่านิยามขององค์การการค้าโลก)

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการนี้ประกอบด้วยส่วนต่างๆ 6 หมวดด้วยกัน โดยในการศึกษานี้จะนำเสนอเนื้อหาเฉพาะส่วนที่มีความสำคัญและมีผลต่อการเปิดเสรีการค้าด้านการบริการในสาขาสถาปัตยกรรมเท่านั้น (ส่วนในสาระอื่นๆสามารถอ่านได้จาก ภาคผนวก ก. สาระสำคัญของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ)

2.1.1 ขอบเขตและคำจำกัดความของการค้าบริการ (ในหมวดที่ 1)

ขอบเขตและคำจำกัดความของการค้าบริการ ซึ่งหมายถึงการจัดให้บริการ (Supply of Service) ระหว่างประเทศ ที่มีรูปแบบของการจัดให้บริการ (Mode of Supply)

รูปแบบของการค้าบริการระหว่างประเทศ³

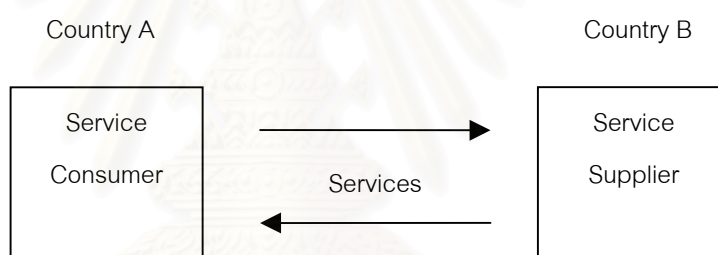
การค้าบริการระหว่างประเทศสามารถกระทำได้ 4 รูปแบบ (Mode of Supply) คือ

1. ผู้ขายบริการในประเทศหนึ่งขายบริการให้แก่ผู้ซื้อในอีกประเทศหนึ่ง โดยส่งบริการจากประเทศของตนข้ามมายังประเทศผู้ซื้อ (Cross-border Supply)
2. ผู้ขายบริการในประเทศหนึ่งขายบริการให้แก่ผู้ซื้อจากอีกประเทศหนึ่งที่เข้าไปซื้อและใช้บริการในประเทศของผู้ขายโดยตรง (Consumption Abroad)
3. ผู้ขายบริการจากประเทศหนึ่งเข้าไปตั้งหน่วยธุรกิจในอีกประเทศหนึ่งเพื่อผลิตบริการขายให้แก่ผู้ซื้อในประเทศนั้นๆ (Commercial Presence)
4. บุคคลธรรมดาจากประเทศหนึ่งเข้าไปประกอบอาชีพ หรือทำงานขายบริการในอาชีพหรือวิชาชีพในสาขาบริการต่างๆ ในอีกประเทศหนึ่ง (Presence of Natural Persons) เป็นการชั่วคราว

³เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม. องค์การการค้าโลกและกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กรุงเทพฯ : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2544), หน้า 12-13.

รูปแบบของการค้าบริการระหว่างประเทศนี้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจ เนื่องจากถือได้ว่าเป็นข้อกำหนดขอบเขตการค้า เพื่อความเข้าใจจึงขออธิบายโดยแผนภาพและตัวอย่างในการประกอบกรอธิบายโดยดัดแปลงจากภาพประกอบใน รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องผลกระทบต่อการค้าบริการจากการเปิดเสรีภายหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย ของศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

1. Cross-border Supply : บริการชนิดนี้ผู้ให้บริการ (Service Supplier) อยู่ในอาณาเขตประเทศของผู้บริโภค หรือผู้ใช้บริการ (Service Consumer) ดังนั้นตัวบริการจึงต้องถูกส่งมอบข้ามประเทศไปยังผู้บริโภค หรือมีการให้บริการข้ามชาติระหว่างประเทศ A กับประเทศ B บริการที่อยู่ในข่ายนิยามนี้ ได้แก่ บริการไปรษณีย์โทรเลขต่างๆ การส่งข้อมูลแบบพิมพ์เขียว Fax รายการโทรทัศน์ผ่านเครือข่ายโทรคมนาคม เป็นต้น

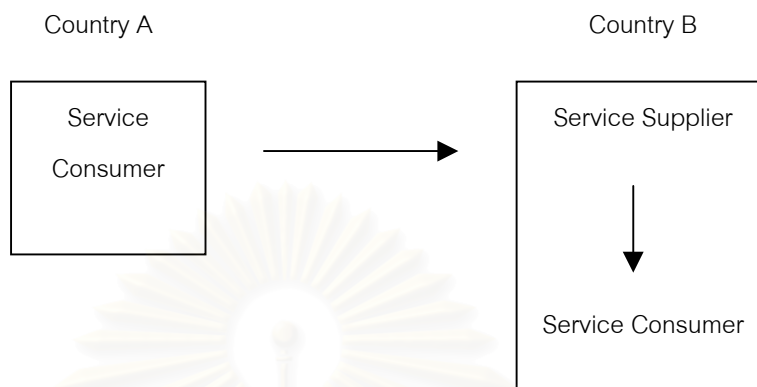

รูปที่ 2.1 แสดงการให้บริการแบบ Cross-border Supply

ได้แก่ การที่ลูกค้าใช้บริการที่จัดทำนอกประเทศ แต่ส่งผลงานผ่านเข้ามาในประเทศ เช่น อาจจะออกแบบนอกประเทศแต่ติดต่อผ่านทาง E-mail ส่งรูปแบบมาให้ทาง E-mail หรือแม้แต่วางไปรษณีย์ภัณฑ์ รัฐบาลยังไม่ได้ยอมรับผูกพันในเรื่องนี้ ดังนั้นเจ้าของโครงการที่ต้องการงานบริการทางสถาปัตยกรรมไม่สามารถว่าจ้างสถาปนิกต่างชาติโดยวิธีการเข้าสู่ตลาดเช่นนี้ได้ (วีรวุฒิ โอตระกุล, 2541: 8)

2. Consumption Abroad : บริการตามรูปแบบนี้ ผู้ให้บริการ (Service Supplier) อยู่นอกอาณาเขตประเทศของผู้บริโภค (Service Consumer) เช่นกัน แต่การบริการนั้นมิได้มีการส่งมอบข้ามประเทศไปยังผู้บริโภค ผู้บริโภคจำเป็นต้องเดินทางออกจากอาณาเขตประเทศของตนไปใช้บริการในอาณาเขตของผู้ให้บริการเอง เช่น ผู้ให้บริการ (Service Supplier) มีบริการอยู่ใน

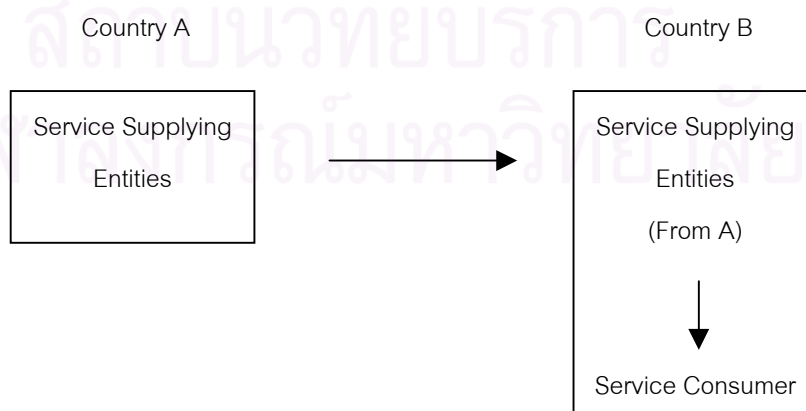
ประเทศ B แต่ผู้บริโภค (Service Consumer) มาจากประเทศ A และมาใช้บริการในประเทศ B ตัวอย่างของบริการเหล่านี้ ได้แก่ การท่องเที่ยว บริการซ่อมเรือในต่างประเทศ บริการการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติ การที่ผู้บริโภคจำเป็นจะต้องบริโภคบริการนอกประเทศนั้น

รูปที่ 2.2 แสดงการให้บริการแบบ Consumption Abroad

ได้แก่ การที่ลูกค้าเดินทางไปใช้บริการที่จัดเสนอให้นอกประเทศของตน ในรูปนี้รัฐบาลไทยได้ยอมรับในวิธีการแล้ว ดังนั้นเจ้าของโครงการอาจจะไปจ้างให้สถาปนิกในต่างประเทศออกแบบโครงการให้ก็ได้ (วีรวุฒิ โอตระกุล, 2541: 8)

3. Commercial Presence : บริการที่เข้าขายนียามนี้ ผู้ให้บริการ (Service Supplier) ส่งมอบบริการให้ผู้บริโภค (Service Consumer) ในอาณาเขตประเทศของผู้บริโภคเองโดยผ่านหน่วยธุรกิจซึ่งเป็นบริษัทสาขา ผู้ให้บริการ ในประเทศ A เข้ามาให้บริการกับผู้บริโภคในประเทศ B ในรูปของบริษัท หรือสาขาย่อย ตัวอย่างบริการกลุ่มนี้ ได้แก่ บริการของสาขาบริษัทสถาปนิก บริการของสาขาธุรกิจการเงิน การธนาคาร และประกันภัย สาขาบริการการศึกษาจากต่างประเทศ เป็นต้น

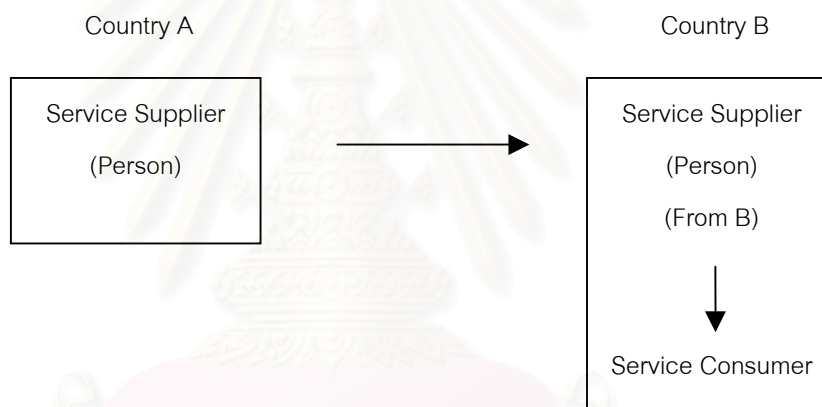

รูปที่ 2.3 แสดงการให้บริการแบบ Commercial Presence

การเข้ามาเปิดกิจการให้บริการในประเทศโดยคนต่างด้าว ในด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม รัฐบาลไทยยอมรับรูปแบบโดยมีเงื่อนไขว่าต้องจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดจดทะเบียนในประเทศไทยเท่านั้น และต่างด้าวจะมีหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 49 และจำนวนผู้ถือหุ้นต่างชาติในบริษัทดังกล่าวต้องน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด ดังนั้นสถาปนิกต่างชาติก็อาจจะมาตั้งสำนักงานในประเทศไทยได้ถ้าปฏิบัติ ตามเงื่อนไขข้างต้น (วีรวุฒิ โอตระกูล, 2541: 8)

4. Presence of Natural Persons : บริการในกลุ่มสุดท้ายนี้คล้ายคลึงกับกลุ่มที่ 3 คือ ผู้ให้บริการ (Service Supplier) ของต่างชาติจะต้องเดินทางมาให้บริการในอาณาเขตประเทศของผู้บริโภค (Service Consumer) ต่างกันเพียงแต่ว่า ผู้ให้บริการนั้นมาในฐานะบุคคลธรรมดาไม่ใช่นิติบุคคล ตัวอย่างของบริการกลุ่มนี้ ได้แก่ บริการของผู้ประกอบวิชาชีพอิสระต่างๆ เช่น สถาปนิก แพทย์ พยาบาล หนายความ วิศวกร หรือบริการของพนักงานจากต่างประเทศ

รูปที่ 2.4 แสดงการให้บริการแบบ Presence of Natural Persons

ในข้อนี้ทางด้านสถาปัตยกรรม รัฐบาลไทยยังไม่ยอมรับ ดังนั้นสถาปนิกต่างชาติอยู่ๆ จะเข้ามาทำงานในประเทศมิได้ และสถาปนิกที่เข้ามาตั้งกิจการในประเทศไทยตามวิธีการทำธุรกรรมในพรมแดนเมื่อตั้งกิจการแล้วก็ไม่สามารถให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้ (วีรวุฒิ โอตระกูล, 2541: 8)

2.1.2 พันธกรณีและกฎระเบียบทั่วไป (หมวด 2)

โดยปกติแล้วพันธกรณีและกฎระเบียบทั่วไป จะปรากฏอยู่ในหมวดที่ 2 ในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ซึ่งในส่วนของการศึกษาครั้งนี้จะพูดถึงเฉพาะข้อที่เห็นว่ามีมีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีการค้าด้านการบริการงานวิชาชีพสถาปัตยกรรมเท่านั้น

- การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favoured-Nation Treatment)

การที่การค้าระหว่างประเทศจะเป็นไปได้เป็นอย่างดีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐสมาชิกหนึ่งจะต้องตั้งกฎเกณฑ์ที่มีการปฏิบัติต่อทุกประเทศคู่ค้าอย่างเท่าเทียมกัน นั่นคือหากรัฐสมาชิกหนึ่งให้การปฏิบัติต่อบริการ หรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกใดแล้ว จะต้องปฏิบัติต่อบริการหรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่นๆ ไม่น้อยกว่ากัน⁴ นั่นหมายถึงว่า สิทธิใดๆที่ประเทศหนึ่งได้ให้กับภาคีสมาชิกประเทศใดประเทศหนึ่ง สิทธิดังกล่าวนั้นจะต้องมีผลต่อประเทศสมาชิกอื่นทุกประเทศโดยทันที และไม่มีเงื่อนไขใดๆ เช่น หากประเทศไทยอนุญาตให้ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การค้าโลกเข้ามาจัดตั้งบริษัทสถาปนิกในประเทศไทยได้ ประเทศอื่นๆที่เป็นสมาชิกองค์การค้าโลกก็สามารถจัดตั้งบริษัทสถาปนิกในประเทศไทยได้เช่นเดียวกันทันที หรือ หากประเทศไทยมีการกำหนดให้เข้ามาตราฐานใดๆในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมกับประเทศสมาชิกหนึ่ง ก็จะต้องใช้มาตรฐานนั้นๆกับประเทศสมาชิกอื่นๆด้วยเช่นเดียวกัน

แต่ในการรับข้อตกลงนี้นั้น ประเทศสมาชิกบางประเทศอาจจะยังไม่พร้อมในการกระทำตามหลักการดังกล่าวในทันที ก็อาจมีการยื่นขอยกเว้นได้ชั่วคราวตามที่อนุญาตไว้ในมาตรา 2 บรรทัด 2 ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในภาคผนวก(Annex on Article II Exemptions) แต่ข้อยกเว้นนั้นจะต้องไม่เกินระยะเวลา 10 ปี เว้นแต่จะมีการตกลงในการประชุมการเปิดเสรีการค้าให้มีการเปลี่ยนแปลงได้ และจะต้องมีการทบทวนข้อยกเว้นที่มีกำหนดระยะเวลาเกิน 5 ปี โดยคณะมนตรีสำหรับการค้าบริการ (The Council for Trade in Services) สำหรับครั้งแรกจะมีขึ้นไม่เกิน 5 ปีภายหลังจากจัดตั้งองค์การค้าโลก ซึ่งจะทำการทบทวนถึงความจำเป็นในการสร้างเงื่อนไขของข้อยกเว้น และจะทำการกำหนดการทบทวนในครั้งต่อไป

- กฎระเบียบภายในประเทศ (Domestic Regulation)

ประเทศสมาชิกมีสิทธิในการออกกฎหมายหรือข้อบังคับใดๆเป็นกฎระเบียบภายในประเทศ(Domestic Regulation) ได้แต่จะต้องอยู่ภายใต้พันธกรณีที่ได้ทำขึ้น โดยการออกกฎระเบียบที่มีผลกระทบต่อการค้าบริการนี้จะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล(Reasonable) มีหลัก

⁴ ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์. รายงานวิจัยเรื่องโครงการศึกษาศักยภาพการแข่งขันการค้าบริการของไทย. เล่มที่1. (ม.ป.ท), (ม.ป.ป).

เกณฑ์(Objective) และไม่ลำเอียง(Impartial) นอกจากนี้จะต้องมีองค์การทางตุลาการ หรือวิธีการในการไกล่เกลี่ย ตรวจสอบหรือแก้ไขกฎระเบียบเมื่อได้รับการเรียกร้องจากผู้ให้บริการที่ได้รับผลกระทบ

ประเทศสมาชิกสามารถใช้มาตรการนี้ในการออกกฎระเบียบหรือข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้อง กับวิธีการด้านคุณสมบัติและระเบียบขั้นตอน(Qualification requirement and procedures) มาตรฐานทางด้านเทคนิค(Technical standard) และข้อกำหนดด้านการออกใบอนุญาต (Licensing requirement) โดยจะต้องไม่เป็นอุปสรรคในการค้าบริการนี้โดยไม่จำเป็น และอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ดังนี้

1. ตั้งอยู่บนหลักเกณฑ์และมีความโปร่งใส
2. ไม่เป็นภาระเกินความจำเป็นในการที่จะทำให้บริการมีคุณภาพ
3. วิธีการในด้านการออกใบอนุญาตจะต้องไม่เป็นข้อจำกัดในการให้บริการ

โดยในสาขาบริการที่ประเทศสมาชิกได้กระทำข้อผูกพันเฉพาะไว้นั้น จะต้องไม่ใช้มาตรการเหล่านี้ในการลบล้างหรือทำให้ข้อผูกพันเฉพาะนั้นลดน้อยลง

นอกจากนี้การกำหนดข้อปฏิบัติต่างๆจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากลขององค์การระหว่างประเทศที่เป็นสมาชิกด้วยกัน

● การยอมรับ (Recognition)

ประเทศสมาชิกสามารถทำข้อตกลงกับประเทศสมาชิกอื่นในการยอมรับหลักเกณฑ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ในการอนุมัติการออกใบอนุญาตหรือใบรับรองให้แก่ผู้ให้บริการ โดยจะต้องยอมรับการศึกษาประสบการณ์ ใบอนุญาตหรือใบรับรองที่ออกให้ในประเทศใดโดยเฉพาะ ถือได้ว่าเป็นพันธะที่ประเทศสมาชิกได้ทำไว้กับประเทศสมาชิกอีกประเทศหนึ่งดังนั้นจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือมีการก้าบทางการค้าแอบแฝง

● ข้อยกเว้นทั่วไป (General Exceptions)

เป็นการยกเว้นให้ประเทศสมาชิกไม่ต้องปฏิบัติตามความตกลงหากเกี่ยวเนื่องกับเรื่อง

1. มีความจำเป็นในการปกป้องศีลธรรมของสาธารณชน(Public Morals) หรือรักษาความสงบของสาธารณชน(Public Order)
2. มีความจำเป็นในการคุ้มครองชีวิตหรือสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ หรือพืช
3. มีความจำเป็นเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งไม่ขัดกับความตกลง ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับ

- 3.1 ป้องกันการขู่โงง หรือผลของการผิดสัญญา
- 3.2 คุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล การรักษาความลับของบุคคล หรือบัญชี
- 3.3 ความปลอดภัย

2.1.3 ข้อผูกพันเฉพาะ(Specific Commitments)

ความตกลงในข้อนี้จะมีหลักที่สำคัญอยู่ 2 ประการ ซึ่งเป็นข้อผูกพันที่ประเทศสมาชิกจะต้องมีการระบุไว้ในตารางข้อผูกพัน เพื่อเป็นหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการเปิดเสรีการค้าเป็นลำดับ นั่นก็คือ หลักการเข้าสู่ตลาด(Market Access) และหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ(National Treatment)

● การเข้าสู่ตลาด(Market Access)

เป็นการกำหนดไม่ให้มีการทำข้อจำกัดในการที่จะเป็นอุปสรรคในการเปิดเสรีในด้านการค้าบริการ การกำหนดข้อผูกพันในสาขาต่างๆ จะต้องไม่มีมาตรการจำกัดในเรื่องต่อไปนี้

1. จำกัดจำนวนของผู้ให้บริการ
2. จำกัดในมูลค่ารวมทั้งหมดของธุรกรรมการให้บริการ
3. จำกัดจำนวนครั้งหรือปริมาณของบริการที่ให้
4. จำกัดจำนวนบุคคลธรรมดาที่จะต้องจ้างหรือให้มีการจ้างได้เพื่อการให้บริการในสาขานั้นๆ
5. จำกัดรูปแบบของหน่วยธุรกิจที่จะให้บริการ
6. จำกัดสัดส่วนการถือหุ้นหรือการเป็นเจ้าของทุนในธุรกิจของคนต่างชาติ

● การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ(National Treatment)

เป็นการให้ประเทศสมาชิกจะต้องผูกพันและยอมรับว่าการใช้มาตรการ กฎหมาย กฎระเบียบใดๆที่จะมีผลกระทบต่อการค้าบริการ ให้มีการปฏิบัติต่อการค้าบริการหรือผู้ให้บริการของประเทศสมาชิกอื่นๆ เช่นเดียวกับที่ใช้กับบริการและผู้ให้บริการที่เป็นคนของชาติตนเอง โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

2.1.4 ตารางข้อผูกพันเฉพาะ(Schedule of Specific Commitments)

การทำตารางข้อผูกพันเฉพาะนี้เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดให้มีการเปิดเสรีการค้าที่เพิ่มขึ้นแบบก้าวหน้าเป็นลำดับสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ โดยในการเจรจาประเทศสมาชิกจะต้องมีพยายามเพิ่มสาขาและรูปแบบ แต่จะต้องลดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดลง และสาระของตารางข้อผูกพันเฉพาะได้กำหนดไว้คือ

1. ข้อกำหนด ข้อจำกัด และเงื่อนไข ในการเข้าสู่ตลาด
2. เงื่อนไข และการคัดเลือก ในการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ
3. การยอมรับเกี่ยวกับข้อผูกพันเพิ่มเติม
4. กรอบเวลาในการปฏิบัติที่เหมาะสม
5. วันที่ของข้อผูกพันที่มีผลบังคับใช้

ประเทศสมาชิกจะต้องจัดทำตารางข้อผูกพันเฉพาะ โดยแบ่งเป็นสองส่วน คือ ตารางข้อผูกพันทั่วไป(Horizontal Commitments) ซึ่งใช้ครอบคลุมทุกสาขา อีกส่วนหนึ่งคือ ตารางข้อผูกพันรายสาขา ซึ่งใช้ครอบคลุมเฉพาะสาขาย่อยนั้นๆเช่น การให้บริการวิชาชีพสาขาสถาปัตยกรรม เป็นต้น โดยตารางทั้งสองจะต้องระบุถึงข้อจำกัดของข้อผูกพันแบ่งตามรูปแบบการให้บริการ (Mode of Supply) ทั้ง 4 รูปแบบ และยังจะต้องระบุรายละเอียดของการเข้าสู่ตลาด(Market Access) และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ(National Treatment)

ข้อเสนอตารางผูกพันเฉพาะ ในปัจจุบันนั้น เป็นการเสนอให้ต่างชาติเข้ามาดำเนินการได้เท่าที่กฎหมายปัจจุบันอนุญาตให้กระทำได้ โดยสามารถพิจารณาได้จาก ตารางที่2.1 ตารางแสดงข้อผูกพันทั่วไป(Horizontal Commitments)ของประเทศไทย และ ตารางที่2.2 ตารางแสดงข้อผูกพันเฉพาะสาขาบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

ในการศึกษาต่อไปจะมีนิยามศัพท์ที่พบบางคำในตารางข้อผูกพัน ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

None แปลว่า ไม่มีข้อจำกัด หมายถึง การให้มีการเปิดเสรีการค้าได้ในรูปแบบนั้นๆได้อย่างไม่มีข้อจำกัดใดๆ

Unbound แปลว่า ไม่ผูกพัน หมายถึง ยังไม่มีการผูกพัน หรือยังไม่ยินยอมให้มีการเปิดเสรีการค้าในรูปแบบนั้นๆ

ข้อจำกัด	Cross-border Supply	Consumption Abroad	Commercial Presence	Presence of Natural Persons
Market Access	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	อนุญาตเฉพาะบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนในประเทศซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขต่อไปนี้ 1. ต่างชาติถือหุ้นไม่เกิน 49% หรือ 2. จำนวนผู้ถือหุ้นจะต้องน้อยกว่ากึ่งหนึ่ง	ไม่ผูกพัน ยกเว้น 1. บุคคลธรรมดาซึ่งเข้ามาโดยมีวัตถุประสงค์ในการร่วมประชุม ติดต่อกำหนดสัญญาซื้อขายบริการ หรือเยี่ยมชมบริษัทหรือกิจกรรมที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน อนุญาตให้อาศัยได้ไม่เกิน 90 วัน 2. บุคคลที่ได้รับการย้ายจากนิติบุคคล ในระดับผู้บริหาร ผู้จัดการ หรือผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นพนักงานมาไม่ต่ำกว่า 1 ปี การเข้ามาจะถูกจำกัดระยะเวลา 1 ปี และอาจขยายเวลาได้ 2 ครั้งๆละ 1 ปี
National Treatment	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ผูกพัน ยกเว้นจะระบุเป็นอย่างอื่น	

***ไม่ระบุ แสดงว่าให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในข้อผูกพันแต่ละสาขา

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงข้อผูกพันทั่วไป(Horizontal Commitments) ของประเทศไทย

ข้อจำกัด	Cross-border Supply	Consumption Abroad	Commercial Presence	Presence of Natural Persons
Market Access	ไม่ผูกพัน	ไม่มีข้อจำกัด	ผูกพัน โดยไม่เกินกว่าที่แสดงไว้ในส่วนของข้อผูกพันทั่วไป(Horizontal Commitments)	ไม่ผูกพัน
National Treatment	ไม่ผูกพัน	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัดตราบเท่าเงินลงทุนจากต่างชาติไม่เกิน49%	ไม่ผูกพัน

ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงข้อผูกพันเฉพาะสาขาบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม ของประเทศไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเปิดเสรีทางด้านบริการนั้น ในการยอมรับความตกลงมิได้หมายความว่าทุกๆ ประเทศจะเปิดรับทุกสิ่งทุกอย่างตามเป้าหมายที่วางไว้ทั้งหมดในทันที ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศยังมีสิทธิที่จะเลือกเปิดแต่บางส่วนได้ตามลักษณะความพร้อมของแต่ละประเทศ แต่ทั้งนี้ การเลือกที่จะเปิดเสรี เฉพาะบางส่วนบางรายการนั้น จะต้องมีการปรับเพิ่มให้มากขึ้นเรื่อยๆ โดยท้ายสุดจะเป็นการเปิดเสรีอย่างเต็มรูปแบบภายในเวลาที่กำหนด (วีรจุมิ โอตระกูล, 2541: 8)

นอกจากนั้น การเปิดเสรีการค้านี้ยังเป็นถือเป็นการเจรจาเพื่อแลกเปลี่ยน มิได้หมายถึง การแลกเปลี่ยนโดยตรง ด้วยชนิดงานเดียวกัน เท่านั้น ขึ้นอยู่กับการเจรจาต่อรองอีกด้วย

จากข้อมูลในหลักการของ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Service: GATS) ที่ผู้ศึกษาได้นำมาเสนอนั้น จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการทำ ความเข้าใจเบื้องต้น เนื่องจากการนำหลักการทั้งหมดนี้มาใช้กับวิชาชีพสถาปัตยกรรมโดยตรง นั้น ยังไม่พบระหว่างการทำการวิจัยมากนัก

ส่วนสถานการณ์ในปัจจุบันของการเปิดเสรีการค้าด้านบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม นั้น อยู่ในการดำเนินการของสภาสถาปนิก โดยได้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้า ด้านบริการสถาปัตยกรรม ขึ้น เพื่อพิจารณาเรื่องนี้ โดยอาจสรุปผลระหว่างที่ผู้วิจัยกำลังทำการ ศึกษาได้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 Cross-border Supply ซึ่งเป็นการค้าบริการที่สถาปนิกผู้ให้บริการต่างชาติ ยังอยู่และทำงานในต่างประเทศแต่สามารถส่งบริการหรือแบบสถาปัตยกรรมให้แก่ลูกค้าในประเทศ ไทย เดิมระบุ ไว้ในตารางข้อผูกพันว่า ไม่ผูกพัน(Unbound) ทางสภาสถาปนิกเห็นว่า อาจปรับเป็น ไม่มีข้อจำกัด(None) ได้ แต่จะต้องคำนึงถึง เงื่อนไขเรื่องขั้นตอน และเวลา รวมถึงการใช้เป็นข้อ เจริญต่อรอง และยังคงยึดหลักของกฎหมายหรือข้อกำหนดภายใน(Domestic Regulation) ตามเดิม

รูปแบบที่ 2 Consumption Abroad เป็นการค้าบริการที่คนไทยในประเทศสามารถ เดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศ เดิมระบุ ว่าไม่มีข้อจำกัด(None) แต่ยังคงต้องคง กฎหมายหรือ ข้อกำหนดภายใน(Domestic Regulation) ตามเดิม ซึ่งสภาสถาปนิกจะต้องเพิ่มการกำกับควบคุม และควรมีการจัดการปรับกฎระเบียบต่างๆให้มีความชัดเจนในทางปฏิบัติ

รูปแบบที่ 3 Commercial Presence การจัดตั้งสำนักงานสถาปนิกในประเทศไทย
 เดิมระบุ เป็นการผูกพันแบบมีเงื่อนไข(None other than that indicated in the horizontal section) ซึ่งจะต้องปฏิบัติเงื่อนไขดังนี้

- ต้องจดทะเบียนในรูปแบบบริษัทจำกัด
- จำกัดการถือหุ้น ไม่เกิน 49 %
- จำกัดจำนวนผู้ถือหุ้นต่างชาติไม่เกินครึ่งหนึ่ง

สภาสถาปนิก เห็นว่ายังไม่ควรมีการปรับแก้ไขเงื่อนไขการดำเนินงานในหมวดนี้ในระยะเวลาอันใกล้ เนื่องจากข้อกำหนดภายใน(Domestic Regulation) ของเรายังไม่ชัดเจน ซึ่งสภาสถาปนิกกำลังจัดทำ ใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพประเภทนิติบุคคลขึ้นประกอบเพื่อกำหนดรายละเอียด

รูปแบบที่ 4 Presence of natural Persons คนต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทย
 เดิมระบุ ไม่ผูกพัน(Unbound) ทางสภาสถาปนิกเห็นว่าควรจะต้องยังคงถือตามเดิมเนื่องจากประเทศไทยเองยังไม่พร้อมเรื่องข้อกำหนดหรือข้อบังคับ ในการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงาน อย่างชัดเจน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภายหลัง ทั้งนี้หากจะต้องมีการเปิดในอนาคตควรจะเป็นไปอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งสภาสถาปนิกเองจะได้จัดทำข้อบังคับเพิ่มเติมในเรื่องของการออกกฎการอนุญาตประกอบวิชาชีพของสถาปนิกต่างชาติต่อไป

2.2 การให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม

แบ่งการศึกษาในเรื่องการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้ดังต่อไปนี้

2.2.1 ขอบเขตการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยแบ่งทำการศึกษาออกเป็น

- ขอบเขตการให้บริการงานสถาปัตยกรรมตามความหมายทางวิชาการ
- ขอบเขตการให้บริการงานสถาปัตยกรรมตามความหมายทางวิชาชีพ
- ขอบเขตการให้บริการงานสถาปัตยกรรมตามความหมายทางกฎหมาย
- ขอบเขตการให้บริการงานสถาปัตยกรรมตามคำนิยามขององค์การการค้าโลก

2.2.2 ข้อกำหนดต่างๆเพื่อการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม

2.2.1 ขอบเขตการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม

การศึกษาข้อมูลในส่วนการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมนี้ มุ่งเน้นไปที่กระบวนการออกแบบและก่อสร้างโครงการสถาปัตยกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการอธิบายขั้นตอนการให้บริการที่มีการให้บริการอยู่หลายรูปแบบในปัจจุบัน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วถึงแม้ว่างานออกแบบสามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนและดำเนินงานเป็นระยะต่างๆได้ แต่งานมักมีลักษณะที่มีความซับซ้อน ต้องอาศัยการวางแผนงานให้เกิดความต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินงานสถาปัตยกรรมนั้นสำเร็จลุล่วงตั้งแต่ขั้นตอนแรกของงานไปจนก่อสร้างสำเร็จเป็นอาคาร นอกจากนั้นการทำงานหนึ่งๆนอกจากความรับผิดชอบของสถาปนิกแล้ว ยังจะต้องอาศัยการประสานงานกับบุคคลอื่นๆหลายกลุ่ม

ซึ่งการให้ความหมาย ความสำคัญ และการให้รายละเอียดในขั้นตอนต่างๆนั้นมีความแตกต่างกัน ทั้งในส่วนของขอบเขตทางวิชาการ ทางวิชาชีพ และทางกฎหมาย ซึ่งอาจแบ่งออกไว้ได้ดังนี้

- **ขอบเขตการให้บริการงานสถาปัตยกรรมตามความหมายทางวิชาการ**

ขอบเขตการให้บริการงานสถาปัตยกรรมตามความหมายทางวิชาการนั้น อาจมีผู้รวบรวมไว้เป็นหลักการและทฤษฎี อยู่หลายท่าน แต่ในการศึกษานี้ยึดถือเอาจากหนังสือ ในเรื่อง

- เกณฑ์การออกแบบสถาปัตยกรรม ของ ศ. ผุสดี ทิพทัส
- การจัดทำรายละเอียดโครงการ เพื่อการออกแบบงานสถาปัตยกรรม ของ ศ.ดร. วิมลสิทธิ์ หรยางกูร

- **เกณฑ์การออกแบบสถาปัตยกรรม โดย ศ.ผุสดี ทิพทัส**

ในหนังสือเกณฑ์การออกแบบสถาปัตยกรรม ของ ศ. ผุสดี ทิพทัส ได้แบ่งขั้นตอนต่างๆของการดำเนินงานเป็นระยะต่างๆ เรียงไปตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะเริ่มต้นดำเนินงาน(Inception)

ระยะนี้เริ่มต้นตั้งแต่สถาปนิกได้รับการติดต่อทาบทาม หรือได้รับมอบหมายให้ทำการออกแบบอาคารหรือโครงการจากเจ้าของอาคาร ในขั้นตอนนี้มีกิจกรรมที่ต้องทำคือ

- พบปะติดต่อกับผู้ว่าจ้าง เพื่อทราบความประสงค์และทำบันทึกย่อเก็บรวบรวมข้อมูลไว้
- พิจารณาความต้องการและความประสงค์ของโครงการนั้น

ระยะที่ 2 ศึกษาเส้นทางและความเป็นไปได้ของโครงการ(Feasibility Study)

เมื่อทราบความต้องการขั้นต้นอย่างคร่าวๆ แล้ว ขั้นตอนต่อไปที่ควรจะต้องทำ คือ

- กำหนดวัตถุประสงค์ (objective) ของโครงการให้ชัดเจน และจัดหาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- ศึกษาความต้องการของเจ้าของอาคารและความต้องการของผู้ใช้สอย
- ศึกษาสภาพข้อมูลของสถานที่ที่จะทำการก่อสร้าง เช่น ราคาที่ดิน ระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็น
- พิจารณาความเป็นไปได้ในเรื่องของกฎหมายต่างๆ เช่น กฎหมายผังเมือง กฎหมายควบคุมอาคาร
- พิจารณาความเป็นไปได้ทางการเงิน เช่น หาแหล่งเงินทุน ประมาณราคาค่าก่อสร้างโครงการอย่างคร่าวๆ

ระยะที่ 3 เสนอโครงการขั้นต้นโดยสังเขป (Outline Proposals)

เมื่อศึกษาเส้นทางและความเป็นไปได้ของโครงการแล้ว ขั้นตอนต่อไปที่ควรปฏิบัติ คือ

- สรุปผลงานและข้อมูลที่ได้พิจารณาแล้ว และเสนอแนะข้อมูลที่จะต้องปรับปรุงหรือนำไปค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไป
- ทำโปรแกรมการออกแบบ โดยหาข้อยุติ และสรุปผลจากการศึกษาความต้องการของผู้ใช้สอยอาคาร
- ศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการวางผัง การออกแบบ และปัญหาราคาค่าก่อสร้าง เพื่อสรุปโปรแกรมการออกแบบโดยอาจจะต้องมีการตัดทอนความต้องการเพื่อให้เหมาะสมกับงบประมาณที่มีอยู่ หรือเพิ่มงบประมาณเพื่อให้ได้ตามความต้องการ

ระยะที่ 4 การออกแบบร่าง (Scheme Design)

เมื่อเจ้าของโครงการสรุปความต้องการในด้านโปรแกรมการออกแบบและงบประมาณโครงการ และให้ดำเนินการต่อไป จะเป็นขั้นตอนเริ่มต้นของการออกแบบ ซึ่งสถาปนิกจะมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และมีขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติ คือ

- ทำรายงานสรุปรวบรวมข้อมูลโครงการ และปัญหาที่ได้ศึกษาทั้งหมด เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์และการออกแบบโครงการ

- ทำการวิเคราะห์สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอาคารทั้งหมด เพื่อเป็นแนวทางในการคิดแก้ปัญหา และนำไปใช้ประกอบการออกแบบ
- ทำการออกแบบอาคารครบทุกส่วนในขั้นแบบร่าง(Preliminary Design) และอาจทำหุ่นจำลอง (study model) เพื่อศึกษาอาคารในลักษณะที่เป็น 3 มิติ
- วิศวกรร่วมให้คำปรึกษาแนะนำด้านโครงสร้าง
- ปรับปรุงและพัฒนาแบบร่าง

ระยะที่ 5 การออกแบบขั้นสุดท้ายอย่างครบถ้วน(Detail Design)

เมื่อผ่านการเห็นชอบหรืออนุมัติแบบจากแบบร่างขั้นต้นแล้ว สถาปนิกและผู้ร่วมดำเนินงานจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

- ออกแบบอาคารขั้นสมบูรณ์ โดยละเอียดครบถ้วนทั้งอาคาร
- วิศวกรโครงสร้างออกแบบและคำนวณโครงสร้างทั้งหมดในขั้นสมบูรณ์
- ออกแบบส่วนประกอบปลีกย่อยที่จำเป็นครบทุกส่วน
- สถาปนิกประสานงานกับวิศวกรสาขาต่างๆ เพื่อออกแบบระบบของโครงการ เช่น ระบบสุขาภิบาล ระบบไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ เป็นต้น
- วัสดุที่ผลิตขึ้นใหม่ หรือวัสดุที่สถาปนิกยังไม่เคยใช้ ควรศึกษาและทดสอบคุณสมบัติของวัสดุนั้นๆ เพื่อความแน่ใจก่อนที่จะนำไปใช้
- ในบางกรณีอาจต้องทำหุ่นจำลองส่วนประกอบของอาคาร หรือทำตัวอย่างส่วนประกอบอาคารในขนาดเท่าของจริง เพื่อทดสอบบางประการ เช่น การกันแดด กันฝน กันน้ำ หรือดักลม เป็นต้น ก่อนตัดสินใจเลือกส่วนประกอบอาคารที่จะใช้ติดตั้งกับอาคารจริงในช่วงต่อไป
- ทำการวิเคราะห์ผลจากการทดสอบต่างๆทั้งหมด เพื่อนำไปปรับปรุง หรือหาทางแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง เพื่อให้ผลงานในขั้นสุดท้ายปราศจากข้อบกพร่อง หรือมีข้อบกพร่องน้อยที่สุด
- ตรวจสอบเรื่องราคาก่อสร้างโครงการจากแบบขั้นสุดท้าย

ระยะที่ 6 เตรียมรายการและข้อมูลประกอบงานขั้นสุดท้าย (Production Information)

เมื่อผ่านขั้นที่มีการออกแบบรายละเอียดอย่างครบถ้วนแล้ว รวมทั้งปรับแบบงานระบบและแบบสถาปัตยกรรมให้ลงตัวอย่างสมบูรณ์แล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ

- เขียนแบบก่อสร้างขั้นสมบูรณ์ครบทั้งหมด (Working Drawing) รวมทั้งแบบขยายและแบบรายละเอียดต่างๆ ที่จำเป็นในการก่อสร้าง
- จัดทำตารางกำหนดระยะเวลาการดำเนินการ (Schedule) เช่น กำหนดเวลาส่งแบบก่อสร้าง กำหนดเวลาการขออนุญาต
- จัดเตรียมรายการประกอบแบบ (Specifications)

งานในระบะที่ 6 นี้เป็นงานที่ต้องอาศัยความละเอียดถูกต้อง (accurately) ต้องมีการตรวจสอบให้ถี่ถ้วน เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากแบบก่อสร้าง เพราะในการก่อสร้างจะสร้างตามแบบก่อสร้างขั้นสมบูรณ์

ระบะที่ 7 การจัดทำราคากลางและรายการแยกวัสดุก่อสร้างที่ใช้ในโครงการ (Bills of Quantities: B.O.Q)

ในขั้นตอนนี้สถาปนิกควรติดต่อกับผู้จัดทำราคากลางหรือผู้ประเมินราคาอาคาร (Quantity Surveyer) เพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- เตรียมเอกสารแสดงรายการ แยกวัสดุก่อสร้างทุกชนิดที่ใช้ในโครงการ ตลอดจนทำการประมาณราคากลางของอาคาร ซึ่งคิดจากราคาวัสดุ ค่าแรง ค่าอุปกรณ์ ตลอดจนค่าดำเนินการ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ
- เตรียมเอกสารประกอบการประกวดราคา ในกรณีที่ต้องมีการประกวดราคาค่าก่อสร้างโครงการ
- เจ้าของอาคารยื่นแบบเพื่อขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร ตามกฎหมายควบคุมอาคาร ที่กำหนดไว้ในแต่ละท้องที่

ระบะที่ 8 การจัดประกวดราคาหรือประมูลราคา (Tender Action or Bidding)

หลังจากที่ได้รับอนุญาตปลูกสร้างอาคารแล้วจะเป็นช่วงการประกวดราคาค่าก่อสร้างโครงการที่ได้ออกแบบเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อเป็นการเปรียบเทียบราคาค่าก่อสร้างระหว่างบริษัทก่อสร้างหลายๆ บริษัท ในช่วงนี้จะมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- ส่งคำเชิญไปยังบริษัทก่อสร้างเพื่อเข้าร่วมการประกวดราคา
- สถาปนิกเป็นผู้ช่วยในการตัดสินใจเลือกผู้ก่อสร้างที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากราคา คุณภาพและมาตรฐานการทำงาน ระยะเวลาการก่อสร้าง ทีมงาน และข้อเสนออื่นๆ ที่เพิ่มเติม

- ทำการเซ็นสัญญาจ้างเหมา(Contract) ระหว่างเจ้าของอาคาร(Client) และผู้รับเหมา(Contractor)
- สถาปนิกอาจช่วยเจ้าของอาคารทำการจัดวงของการจ่ายเงินค่าก่อสร้างให้สัมพันธ์และเหมาะสมกับช่วงผลงานของการก่อสร้างอาคารด้วย

ระยะที่ 9 วางแผนงานก่อสร้าง (Project Planing)

ในขั้นการวางแผนงานก่อสร้างนี้จำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำ เพื่อให้ช่วงการดำเนินการก่อสร้างดำเนินไปอย่างรวดเร็ว โดยพยายามให้เกิดอุปสรรคและปัญหาน้อยที่สุด โดยมีงานที่จะต้องทำในช่วงนี้ คือ

- เตรียมระบบการติดต่อประสานงานที่รัดกุมและมีประสิทธิภาพ
- เตรียมวางแผนสายการทำงานและช่วงเวลาในการทำงานที่เหมาะสมของแต่ละงาน เช่น การนำ CPM(Critical Path Method) มาใช้ในการวางแผนการก่อสร้าง

ระยะที่ 10 ควบคุมการก่อสร้าง (Operation on Site)

ระยะนี้เป็นการทำงานระหว่าง สถาปนิก วิศวกร ผู้ควบคุมงาน ผู้รับเหมาก่อสร้าง ที่จะทำให้การก่อสร้างดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วเรียบร้อย ไม่เกิดปัญหาในการก่อสร้าง โดยจะมีงานที่ต้องทำในช่วงนี้ คือ

- สถาปนิก วิศวกร และผู้เชี่ยวชาญ ให้คำแนะนำและให้ความกระจ่างเกี่ยวกับแบบก่อสร้าง ในกรณีที่มีปัญหาหรือข้อขัดข้องต่างๆ
- เจ้าของโครงการอาจมีการแต่งตั้งและว่าจ้างผู้ควบคุมงาน เพื่อควบคุมให้การก่อสร้างเป็นไปตามแบบและแผนงานที่วางไว้ ตลอดจนตรวจสอบคุณภาพของวัสดุและช่างฝีมือ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในแบบก่อสร้าง
- ในช่วงก่อสร้าง อาจมีรายละเอียดของอาคารบางส่วนที่ต้องมีการเขียนแบบก่อสร้างย่อยเฉพาะส่วนขณะก่อสร้าง(Shop Drawing) โดยให้สถาปนิกตรวจสอบและให้ความเห็นชอบโดยผ่านผู้ควบคุมงาน เพื่อมิให้เกิดความผิดพลาด และเสียหาย
- การควบคุมการจ่ายเงินค่าก่อสร้างแต่ละงวดให้ตรงกับที่ระบุไว้ในสัญญาการก่อสร้าง

ระยะที่ 11 ส่งมอบงาน (Completion)

เมื่อโครงการก่อสร้างแล้วเสร็จตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา สถาปนิกผู้รับผิดชอบโครงการ มีหน้าที่ดังนี้

- ตรวจสอบโครงการที่ก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อสำรวจดูความสมบูรณ์ถูกต้องพร้อมที่จะใช้งานได้
- ระบุข้อบกพร่องและส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ตามแบบก่อสร้าง เพื่อให้ผู้ก่อสร้างทำการแก้ไขก่อนส่งมอบงาน
- ตรวจสอบที่มีการแก้ไขอีกครั้ง และตรวจแบบก่อสร้างอาคาร (As Built Drawing) ให้ตรงกับงานที่ก่อสร้างเสร็จแล้ว
- ส่งมอบงานที่เสร็จเรียบร้อยแล้วให้แก่เจ้าของโครงการ

ระยะที่ 12 ประเมินผลและนำผลไปประกอบการพิจารณาประกอบงานออกแบบอื่นๆ (Feed Back or Feed Forward)

ระยะนี้เป็นระยะที่สถาปนิกทำการสำรวจและศึกษาผลงานที่ได้ออกแบบที่สร้างเสร็จแล้ว โดย

- วิเคราะห์ปัญหาและข้อขัดแย้งจากบันทึก หรือรายการประกอบการดำเนินงานระหว่างการก่อสร้าง
  - ตรวจสอบสภาพของอาคารที่เสร็จแล้ว และประเมินผลเพื่อศึกษาข้อดีข้อเสียต่างๆ
  - ศึกษาอาคารระหว่างการใช้งาน ว่ามีปัญหาหรือข้อบกพร่องประการใดบ้าง
  - รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการดำเนินโครงการ ทั้งการออกแบบ การก่อสร้าง และสภาพอาคาร เมื่อมีการใช้งาน เพื่อเป็นข้อมูลนำไปประกอบการพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องและเป็นประสบการณ์ในการออกแบบอาคารอื่นต่อไป
- **การจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบงานสถาปัตยกรรม** โดย ศ.ดร. วิมลสิทธิ์ หรยางกูร

ในหนังสือการจัดทำรายละเอียดโครงการ เพื่อการออกแบบงานสถาปัตยกรรม ของ ศ.ดร. วิมลสิทธิ์ หรยางกูร นั้นได้แบ่งรูปแบบของกระบวนการออกแบบเป็น 2 ระดับ คือ กระบวนการตามขั้นตอนหลัก และกระบวนการตามขั้นตอนละเอียด ซึ่งเป็นการขยายความของขั้นตอนหลัก นอกจากนี้ยังมีการเสนอรายละเอียดขั้นตอนต่างๆของการปฏิบัติงานในกระบวนการออกแบบโครงการโดยละเอียด ซึ่งในรายงานฉบับนี้จะไม่นำมาอ้างถึง เนื่องจากการลงรายละเอียดเกินไปสำหรับในส่วนการจัดทำโครงการ

กระบวนการตามขั้นตอนหลัก และกระบวนการตามขั้นตอนละเอียด

1. ขั้นกำหนดปัญหา เป็นขั้นตอนต้นของกระบวนการ ประกอบด้วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดปัญหาให้ชัดเจน เพื่อใช้ในขั้นตอนต่อไป ได้แก่

- 1.1 Feasibility Study การริเริ่มโครงการและลักษณะโครงการด้วยการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ
- 1.2 Design Program การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบ

2. ขั้นตอนออกแบบ เป็นขั้นตอนกลางของกระบวนการ ประกอบด้วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบในลักษณะที่เป็นการแก้ปัญหา สำหรับปัญหาที่ได้กำหนดไว้ในขั้นแรก ได้แก่

- 2.1 Schematic Design การถ่ายทอดปัญหาเป็นรูปแบบทางเลือกร่างๆ ในลักษณะของแบบโครงร่าง
- 2.2 Evaluation and Design Selection การประเมินรูปแบบทางเลือกและการตัดสินใจเลือกรูปแบบทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด
- 2.3 Design Development การพัฒนาแบบ

3. ขั้นดำเนินการ เป็นขั้นตอนหลังของกระบวนการ คือ Construction documents การจัดทำเอกสารงานก่อสร้าง ซึ่งได้แก่ การผลิตแบบก่อสร้างและการจัดทำรายการก่อสร้าง การประมาณราคากลาง การขออนุญาตปลูกสร้าง การประมูลราคาก่อสร้าง การทำสัญญาก่อสร้าง จนกระทั่งถึงการดำเนินงานก่อสร้างและการบริหารการใช้งานอาคาร

4. ขั้นประเมินผลหลังการเข้าอยู่ (POE: post-occupied evaluation) เป็นขั้นตอนพิเศษของกระบวนการออกแบบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการประเมินสภาพแวดล้อมกายภาพที่ได้ทำขึ้นว่ามีความสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ และความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ต่างๆ อย่างไร งานในขั้นตอนนี้จึงประกอบด้วย การประเมินผลโครงการเป็นสำคัญ

● **ขอบเขตการให้บริการงานสถาปัตยกรรมตามความหมายทางวิชาชีพ**

ปัจจุบันการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่กระทำกันอยู่นั้น อาศัยการให้บริการขั้นมูลฐานในการออกแบบตาม คู่มือสถาปนิก2537 ในเรื่องมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ. 2532 ซึ่งกำหนดโดยสมาคมสถาปนิกสยาม ตามหมวดที่ 2 การบริการขั้นมูลฐาน เพื่อเป็นหลักในการให้บริการของสถาปนิกในการปฏิบัติวิชาชีพ และเพื่อขจัดปัญหาได้แย้งระหว่างเจ้าของงานและสถาปนิก สมาคมฯได้กำหนดมาตรฐานการบริการขั้นมูลฐาน โดยแบ่งขั้นตอนการบริการของสถาปนิกเป็น 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การวางเค้าโครงการออกแบบและการออกแบบร่างขั้นต้น

สถาปนิกจะศึกษาโครงการตามข้อมูลที่เจ้าของงานมอบให้ และข้อมูลเกี่ยวกับทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโครงการจะจัดวางเค้าโครงการออกแบบพร้อมทั้งออกแบบร่างขั้นต้นเพื่อเสนอแก่เจ้าของงาน เอกสารที่สถาปนิกจะต้องเสนอให้เจ้าของงานพิจารณาอนุมัติตามขั้นตอนนี้ประกอบด้วย

- 1.1 แบบร่างผังบริเวณแสดงความสัมพันธ์ของอาคาร หรือกลุ่มของอาคารกับบริเวณข้างเคียง
- 1.2 แบบร่างตัวอาคารประกอบด้วยแบบแปลนคร่าวๆ ทุกชั้นรูปตั้งและรูปตัดโดยสังเขป
- 1.3 เอกสารที่จำเป็นอื่นๆ เพื่อประกอบการพิจารณา
- 1.4 ประมาณการราคาก่อสร้างตามขั้นตอนนี้

2. การออกแบบร่างขั้นสุดท้าย

สถาปนิกจะใช้ข้อมูลที่ได้รับอนุมัติจากการออกแบบร่างขั้นต้นตามข้อ1 เพื่อออกแบบร่างขั้นตอนสุดท้ายเสนอแก่เจ้าของงานเอกสารที่สถาปนิกจะต้องเสนอให้เจ้าของงานเห็นชอบ และอนุมัติตามขั้นตอนนี้ประกอบด้วย

- 2.1 แบบร่างผังบริเวณแสดงความสัมพันธ์ของอาคาร หรือกลุ่มของอาคารกับบริเวณข้างเคียง ตลอดจนความสัมพันธ์ของระบบสาธารณูปโภคใกล้เคียงที่จำเป็น
- 2.2 แบบร่างตัวอาคาร ประกอบด้วยรายละเอียดของแปลนทุกชั้น รูปตั้ง รูปตัด และแบบอื่นๆที่จำเป็น

- 2.3 แบบร่างแสดงระบบวิศวกรรมทุกสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือเฉพาะสาขาที่ตกลงกัน
- 2.4 รายละเอียดวัสดุและอุปกรณ์ที่จะใช้สำหรับโครงการนี้พอสังเขป
- 2.5 เอกสารอื่นๆ ที่จำเป็น เพื่อประกอบการพิจารณา
- 2.6 ประมาณการราคาก่อสร้างตามขั้นตอนที่สอง

3. การทำรายละเอียดการก่อสร้าง

หลังจากแบบร่างขั้นตอนสุดท้ายได้รับอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของงานแล้ว สถาปนิกจะจัดทำรายละเอียดก่อสร้างเพื่อใช้เป็นเอกสารสัญญา และเอกสารขออนุญาตเอกสารที่สถาปนิกจะต้องส่งมอบให้แก่เจ้าของงานตามขั้นตอนนี้ประกอบด้วย

- 3.1 แบบสถาปัตยกรรมซึ่งประกอบด้วย
  - ก. แบบแสดงผังบริเวณ และระบบสาธารณูปโภคภายนอกอาคารแบบแสดงแปลนทุกชั้นแบบแสดงรูปทั้ง 4 ด้าน
  - ข. แบบแสดงรูปตัดอย่างน้อย 2 รูป
  - ค. แบบแสดงรายละเอียด และแบบขยายต่างๆ ที่จำเป็น
- 3.2 แบบวิศวกรรมโครงสร้าง พร้อมรายละเอียด และรายการคำนวณ
- 3.3 แบบวิศวกรรมสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือเฉพาะสาขาที่ตกลงกัน พร้อมเอกสารที่จำเป็น
- 3.4 รายการละเอียดประกอบแบบก่อสร้าง
- 3.5 ประมาณการราคากลางค่าก่อสร้าง

4. การประกวดราคา

สถาปนิกจะให้ความร่วมมือในการประกวดราคาดังต่อไปนี้

- 4.1 จัดทำประมาณการราคากลางค่าก่อสร้าง
- 4.2 จัดเตรียมเอกสารประกวดราคา
- 4.3 ให้คำแนะนำในการตรวจสอบใบเสนอราคาของผู้รับจ้างก่อสร้าง
- 4.4 ให้คำแนะนำในการคัดเลือกผู้รับจ้างก่อสร้าง
- 4.5 จัดเตรียมเอกสารสัญญา

5. การก่อสร้าง

สถาปนิกจะให้ความร่วมมือในการก่อสร้างเพื่อให้การก่อสร้างดำเนินไปตามความประสงค์ในการออกแบบ และเอกสารสัญญาดังต่อไปนี้

- 5.1 ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างก่อสร้าง ณ สถานที่ก่อสร้างเป็นครั้งคราวและรายงานให้เจ้าของงานทราบในกรณีที่เป็น
- 5.2 ให้คำแนะนำแก่ผู้รับจ้างก่อสร้าง เพื่อให้งานก่อสร้างดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
- 5.3 ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่ผู้ความคุมงานของเจ้าของงานเพื่อให้งานก่อสร้างดำเนินไปตามความประสงค์ในการออกแบบและเอกสารสัญญา
- 5.4 ให้อายละเอียดเพิ่มเติมตามความจำเป็น
- 5.5 ตรวจสอบและอนุมัติแบบใช้งานและวัสดุและอุปกรณ์ตัวอย่างที่ผู้รับจ้างก่อสร้างนำเสนอ

● ขอบเขตการให้บริการงานสถาปัตยกรรมตามความหมายทางกฎหมาย

การให้บริการของสถาปนิกนอกจากมีการแบ่งตามขั้นตอนตามที่ได้ศึกษาตามหลักการข้างต้นแล้ว วิชาชีพสถาปัตยกรรมเองยังถูกกำหนดขอบเขตและความหมายการให้บริการตามข้อกำหนดกฎหมายไว้ด้วย และเมื่อกล่าวถึง วิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย ในพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.2543 เองนั้นยังไม่มีข้อบังคับออกมา ในเรื่องของ ความหมาย และขอบเขตการปฏิบัติวิชาชีพ จึงยังคงใช้ข้อกำหนดตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 9(พ.ศ.2542) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508

ชนิดงานในวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ.2542) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 มีดังต่อไปนี้

1. **งานออกแบบ** หมายถึงการกำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ใช้ในการก่อสร้างหรือที่เกี่ยวกับการก่อสร้างรวมทั้งการศึกษา การวางแผน การกำหนดขอบเขต และการพิจารณารูปแบบสถาปัตยกรรม เพื่อการก่อสร้างหรือที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง
2. **งานอำนวยความสะดวก** หมายถึง การบริหารจัดการ หรือควบคุมเกี่ยวกับการก่อสร้าง การซ่อมแซม การดัดแปลง การรื้อถอน หรือการเคลื่อนย้ายอาคารให้เป็นไปตามรูปแบบและรายการสถาปัตยกรรม

3. **งานพิจารณาตรวจสอบ** หมายถึง การสำรวจ การค้นคว้า การวิเคราะห์ การทดสอบ รวมทั้งการหาข้อมูลสถิติต่างๆ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการตรวจและวินิจฉัยงานที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรม
4. **งานวางโครงการและงานแผนผังบริเวณ** หมายถึงการกำหนดรูปแบบผังของโครงการในงานสถาปัตยกรรม
5. **งานให้คำปรึกษา** หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะหรือการตรวจสอบ เพื่อให้คำปรึกษาในงานสถาปัตยกรรมตาม (1) (2) (3) และ(4)

- **ขอบเขตการให้บริการงานสถาปัตยกรรมตามคำนิยามขององค์การการค้าโลก**

ขอบเขตการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมตามที่ปรากฏอยู่ใน ส่วนงานบริการด้านธุรกิจ(Business Services) สาขาบริการวิชาชีพ(Professional Services) ตามการแบ่งขององค์การการค้าโลก บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมอยู่ในบัญชี ที่ 8671 ซึ่งประกอบด้วยนิยามของการให้บริการ ตั้งแต่บัญชีย่อยที่ 86711 – 86714 และ 86719 (สามารถอ่านรายละเอียดได้จาก ภาคผนวก ข. คำนิยามของการบริการวิชาชีพ ของ องค์การการค้าโลก) ซึ่งสามารถอธิบาย ได้ดังนี้

1. **บัญชีที่ 86711 บริการทางด้านที่ปรึกษา และขั้นตอนก่อนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม (Advisory and Pre-design Services)**

บริการในรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือ คำปรึกษา และคำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพทางสถาปัตยกรรมและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานและการบริการวิชาชีพทางสถาปัตยกรรม ซึ่งได้แก่ การศึกษาเบื้องต้นเพื่อกำหนดประเด็นหรือเรื่องต่างๆทางสถาปัตยกรรม เช่น แนวความคิดในเรื่องที่ตั้ง แนวทางในการพัฒนา สภาพภูมิอากาศ และสภาพแวดล้อม พื้นที่ใช้สอย งบประมาณ การวิเคราะห์ทางเลือกของที่ตั้งโครงการ ตารางเวลาในการออกแบบและก่อสร้าง และปัญหาอื่นๆที่อาจเกิดขึ้นในการออกแบบและก่อสร้าง โดยการให้บริการนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นโครงการใหม่ เช่นบริการดังกล่าวอาจประกอบด้วยการให้คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับวิธีที่จะใช้เพื่อบำรุงรักษา การปรับปรุงหรือตกแต่ง การซ่อมแซม หรือการนำอาคารกลับมาใช้ใหม่ หรือการประเมินมูลค่าและคุณภาพของตัวอาคารหรือการให้คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับทางด้านสถาปัตยกรรมใดๆ

2. บัญชีที่ 86712 การบริการด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรม (Architectural Design Services)

บริการทางด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรมสำหรับตัวอาคารและโครงสร้างอื่นๆ บริการทางด้านการออกแบบอาจจะประกอบด้วยบริการใดบริการหนึ่งหรือทั้งหมดดังต่อไปนี้

- บริการขั้นออกแบบร่าง (Schematic Design Services) ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดร่วมกับลูกค้า รูปแบบและลักษณะที่สำคัญของตัวโครงการ การกำหนดขนาดของพื้นที่ใช้สอยที่ต้องการ งบประมาณที่ต้องการใช้และตารางการกำหนดระยะเวลา และ แบบร่างที่รวมถึงผังของแต่ละชั้น ผังบริเวณและทัศนียภาพรอบอาคาร
- บริการขั้นพัฒนาแบบ (Design Development Services) ซึ่งประกอบด้วย การแสดงแนวความคิดในการออกแบบที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในรูปของผังแสดงที่ตั้ง รูปแบบ วัสดุที่ใช้ โครงสร้าง ระบบเครื่องกลและระบบไฟฟ้า และการหามูลค่าการก่อสร้างอาคาร
- บริการออกแบบขั้นสุดท้าย (Final Design Services) ซึ่งประกอบด้วย การเขียนแบบก่อสร้างและการเขียนรายการประกอบแบบก่อสร้างที่มีรายละเอียดสำหรับการเปิดประมูลและใช้ในการก่อสร้างได้ และคำแนะนำแก่ลูกค้าในช่วงเวลาที่เปิดประมูลโครงการและรับการประมูล

3. บัญชีที่ 86713 บริการทางด้านบริหารงานก่อสร้าง (Contract Administration Services)

เป็นการบริการให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำช่วยเหลือทางด้านเทคนิค แก่ลูกค้า ในระยะเวลาของการก่อสร้างเพื่อให้แน่ใจว่า การก่อสร้างได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแบบก่อสร้างขั้นสุดท้ายและรายการประกอบแบบก่อสร้าง โดยจะรวมทั้งบริการที่จัดไว้ในสำนักงานและงานภาคสนาม เช่น การตรวจงานก่อสร้าง การเตรียมรายงานความก้าวหน้า การออกเอกสารรับรองการทำงานเพื่อนำไปใช้ในการจ่ายค่าจ้างแก่ผู้รับเหมา การให้คำแนะนำแก่ลูกค้าและผู้รับเหมาในการตีความในเอกสารสัญญา และบริการอื่นๆ ที่เป็นการแนะนำปัญหาทางเทคนิคที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างก่อสร้าง

4. บัญชีที่ 86714 บริการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่รวมการบริหารงานก่อสร้าง (Combined Architectural Design and Contract Administration Services)

การรวมบริการทางด้านสถาปัตยกรรมที่ใช้ในทุกโครงการ ซึ่งรวมถึงการออกแบบร่าง การพัฒนาแบบ การออกแบบขั้นสุดท้าย และการบริการบริหารสัญญาว่าจ้างก่อสร้าง ซึ่งอาจจะรวมถึงบริการหลังการก่อสร้างซึ่งประกอบด้วยการประเมินความบกพร่องไม่สมบูรณ์ในการก่อสร้าง และคำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการแก้ไขที่ถูกต้อง ภายใน 12 เดือนหลังจากเสร็จสิ้นการก่อสร้าง

5. บัญชีที่ 86719 บริการด้านอื่นๆ ทางสถาปัตยกรรม (Other Architectural Services)

บริการอื่นๆ ทั้งหมดทางด้านสถาปัตยกรรมที่จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถาปัตยกรรม เช่น การเตรียมวัสดุที่ใช้ และการแสดงแบบ การเตรียมแบบสุดท้ายของการก่อสร้าง(As-Built Drawings) ตัวแบบของบริเวณในระหว่างการก่อสร้าง การจัดเตรียมคู่มือปฏิบัติงาน และอื่นๆ

สรุปขอบเขตการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยผู้ทำวิทยานิพนธ์

จากขอบเขตการให้บริการงานสถาปัตยกรรมที่ได้ทำการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการให้ขอบเขตและความหมายที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะรายละเอียดในขั้นตอนต่างๆที่มีการแบ่งไม่ตรงกัน ดังนั้นการศึกษาคำนี้จึงได้ทำการสรุปขอบเขตในการให้บริการทั้งหมดเพื่อใช้ทำความเข้าใจ และเป็นหลักในการนำไปใช้เป็นกฎเกณฑ์ในการศึกษาในขั้นต่อไป

1. ขั้นตอนก่อนการออกแบบ

- 1.1 การเริ่มต้นโครงการ(Inception) โดยเป็นการจัดทำแผนงานและการจัดหาทีมงาน
- 1.2 การศึกษาความเป็นไปได้ด้านของโครงการ(Feasibility Study)
- 1.3 การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำเสนอโปรแกรมการออกแบบ(Design Program)

2. ขั้นตอนการออกแบบ

- 2.1 การวางเค้าโครงการออกแบบและการออกแบบร่างขั้นต้น(Schematic Design)

2.2 การประเมินรูปแบบทางเลือก และการตัดสินใจเลือกรูปแบบทางเลือกที่เหมาะสม(Evaluation and Design Selection)

2.3 การปรับปรุงและพัฒนาแบบร่าง(Design Development)

2.4 การออกแบบร่างขั้นสุดท้าย(Detail Design)

3. ขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง

3.1 การเขียนแบบก่อสร้างและรายการละเอียดประกอบแบบก่อสร้าง(Working Drawing and Construction Documents)

3.2 จัดทำประมาณการราคากลางค่าก่อสร้าง(Bill of Quantities : B.O.Q.)

3.3 จัดเตรียมเอกสารประกวดราคา(ข้อกำหนด สัญญา และข้อตกลงพิเศษอื่นๆ) และเอกสารเชิญประกวดราคา(Proposal Bid Invitation)

3.4 การขออนุญาตปลูกสร้าง

3.5 การตรวจสอบคุณสมบัติผู้เข้าร่วมการประกวดราคา(Pre-qualification)

3.6 การให้คำแนะนำในการคัดเลือกผู้รับเหมา(Tender Action or Bidding)

3.7 เตรียมเอกสารในการทำสัญญาก่อสร้าง(Owner-contract agreement) และการทำหน้าที่บริการบริหารการทำสัญญา(Contract Administration Services)

4. ขั้นตอนการก่อสร้าง

4.1 การวางแผนงานก่อสร้าง

4.2 ให้คำแนะนำแก่ผู้รับจ้าง เพื่อให้งานก่อสร้างดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

4.3 ให้รายละเอียดเพิ่มเติมตามความจำเป็น

4.4 ตรวจสอบและอนุมัติแบบใช้งาน(Shop Drawing) และวัสดุและอุปกรณ์ตัวอย่างที่ผู้รับจ้างก่อสร้างนำเสนอ

4.5 ตรวจสอบงานก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบ

5. ขั้นตอนหลังการก่อสร้าง

5.1 จัดทำ As Built Record

5.2 การตรวจสอบอาคาร และแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น

5.3 การส่งมอบงาน โดยจัดทำข้อแนะนำการใช้ และคู่มือการบำรุงรักษา พร้อมทั้งฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

5.4 การประเมินผลหลังการใช้งาน

2.2.2 ข้อกำหนดต่างๆเพื่อการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทย

โดยปกติแล้วการเข้ามาประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพใดๆในประเทศไทย จะมีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีได้มีสัญชาติไทย หรือคนต่างด้าว โดยจะมีการกำหนดลักษณะงานที่สามารถทำได้และไม่ได้ การขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งรูปบุคคล และการจดทะเบียนทางธุรกรรม การกำหนดระยะเวลาการเข้ามาอยู่อาศัย และอื่นๆ ซึ่งข้อกำหนดต่างๆเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงานด้วยกัน และผู้ที่ต้องการเข้ามาปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมเองก็ต้องทำตามข้อกำหนดต่างๆเหล่านี้ด้วยเช่นกัน และนอกจากนี้ก็ยังจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.2543 ด้วย ซึ่งถือเป็นข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสาขาและการศึกษาในที่นี่จะเน้นไปถึงขั้นตอนหรือกระบวนการเพื่อได้รับการรับรองให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ในส่วนของบุคคลและนิติบุคคล ที่เป็นคนไทยและคนต่างชาติ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจบริการ นั้นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวกับการเปิดตลาดการค้าบริการระหว่างประเทศ ซึ่งจัดโดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ.2545 ตามเอกสารประกอบการประชุม ได้สรุปไว้ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจบริการ

สาขาการค้าบริการ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานรับผิดชอบ
1.กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทุกสาขาบริการ 1.1การเข้ามาจัดตั้งหน่วยธุรกิจเพื่อให้บริการ (commercial Presence)	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 - พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ.2499 - พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 - ประกาศกระทรวง เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ.2545 - พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 - พระราชบัญญัติการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม พ.ศ.2542 - กฎกระทรวง (พ.ศ.2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชย์กรรม และอุตสาหกรรม พ.ศ.2542 (กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียนการเช่า การกำหนดประเภทของพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม และการใช้หรือการเปลี่ยนแปลงประเภทการใช้) - กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2543) ออกตามความในพระราช 	<ul style="list-style-type: none"> กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย

	<p>บัญญัติการเช่าสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม พ.ศ.2542(กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียน การเช่าที่ดินที่มีเนื้อที่เกินกว่า 100ไร่</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.2479 - ประกาศกรมที่ดิน เรื่องการได้มาซึ่งที่ดินเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยของคนต่างด้าว 20 กุมภาพันธ์ 2545 - ประกาศกรมที่ดิน เรื่อง สิทธิในการถือครองที่ดินหรือห้องชุดของคนสัญชาติไทยที่สัมพันธ์กับคนต่างด้าว พ.ศ.2543 - ประกาศกรมที่ดิน เรื่องหลักฐานที่คนต่างด้าว หรือนิติบุคคลซึ่งกฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าวต้องนำมาแสดง เพื่อขอได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในห้องชุด 2545 - กฎกระทรวงกำหนดทุนขั้นต่ำ และระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศ พ.ศ.2545 - พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2520 	<p>กระทรวงมหาดไทย กรมที่ดิน กรมที่ดิน กรมที่ดิน กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน</p>
<p>1.2 การเข้ามาทำงานประกอบวิชาชีพ (Presence of Natural Persons)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ.2493 - พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 - พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างชาติทำ พ.ศ.2522 และ(ฉบับที่2) พ.ศ.2536 และ(ฉบับที่3) พ.ศ.2543 - กฎกระทรวง ฉบับที่4 ถึงฉบับที่ 9 ออกตามความพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 - ระเบียบกรมการจัดหางานว่าด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2545 - ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 ทำได้ - คำสั่งกรมแรงงานที่12/2535 และที่237/2535 เรื่องมอบหมายอำนาจหน้าที่ของอธิบดีตาม พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 - คำสั่งกรมพัฒนาฝีมือแรงงานที่492/2536 เรื่องมอบหมายอำนาจหน้าที่ของอธิบดีตาม พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 - พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 - กฎกระทรวงออกตามความพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 - ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 - กฎกระทรวง ฉบับที่22 (พ.ศ.2540)ออกตามความพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522(ขยายหลักเกณฑ์การตรวจลง 	<p>กระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงแรงงานฯ กรมการจัดหางาน กระทรวงมหาดไทย กรมแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย</p>

	<p>ตราหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางประเภท อภัยภัยไม่ตรีและกำหนดกิจการที่ให้คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวได้เพิ่มขึ้น)</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 - ระเบียบกรมการจัดหางานว่า ด้วยการรับจ้างงานอันจำเป็นเร่งด่วน พ.ศ.2545 	<p>สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง</p> <p>กระทรวงมหาดไทย</p> <p>กรมการจัดหางาน</p>
2. Other Relevant Laws	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 - พระราชบัญญัติพิทักษ์ศุลกากร พ.ศ.2530 - พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2527 - พระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ.2522 - พระราชบัญญัติบริษัทมหาชน พ.ศ.2535 - พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ.2542 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด 	<p>กรมศุลกากร</p> <p>กรมศุลกากร</p> <p>กรมสรรพสามิต</p> <p>กระทรวงพาณิชย์</p> <p>กรมพัฒนาธุรกิจการค้า</p> <p>กรมการค้าภายใน</p> <p>กระทรวงพาณิชย์</p>
3. Professional services - Architectural services	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.2543 	<p>สภาสถาปนิก</p>

● การรับรองความรู้ความชำนาญ และการออกใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ

ข้อบังคับสภาสถาปนิกว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมพ.ศ. 2544

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า ' ข้อบังคับสภาสถาปนิกว่าด้วย คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2544 '

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในข้อบังคับนี้ “ ใบอนุญาต ” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมที่ออกให้โดยสภาสถาปนิก “ ผู้ขอรับใบอนุญาต ” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สถาปัตยกรรมควบคุม “ วิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ” หมายความว่า วิชาชีพสถาปัตยกรรมที่กำหนดในกฎกระทรวง

- หมวด 1 บุคคลธรรมดา

ข้อ 4 ผู้ขอรับใบอนุญาตที่เป็นบุคคลธรรมดา จะต้องมีความสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (1) เป็นสมาชิกสามัญ หรือสมาชิกวิสามัญของสภาสถาปนิก
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นขอรับใบอนุญาต
- (3) ผ่านหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมแต่ละระดับในแต่ละสาขา ตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาสถาปนิก
- (4) ผ่านการอบรมและทดสอบความรู้เกี่ยวกับหลักปฏิบัติเบื้องต้นในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม ควบคุมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม ในหลักสูตรที่สภาสถาปนิกรับรอง
- (5) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ในคดีที่สภาสถาปนิกเห็นว่าจะนำมาซึ่งความ เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม เว้นแต่ได้รับโทษตามคำพิพากษาและพ้นโทษแล้วเป็น ระยะเวลาไม่ต่ำกว่าห้าปีนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด
- (6) ไม่อยู่ในระหว่างถูกศาลสั่งห้ามประกอบวิชาชีพ
- (7) ไม่เป็นผู้ต้องห้ามมิให้ยื่นขอรับใบอนุญาตตาม มาตรา 65 วรรคแรกแห่งพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.2543

- หมวด 2 นิติบุคคล

ข้อ 5 ผู้ขอรับใบอนุญาตที่เป็นนิติบุคคลจะต้องมีความสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
- (2) มีวัตถุประสงค์ในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามที่ได้ระบุไว้ในรายการจดทะเบียนนิติบุคคล หรือในหนังสือบริคณห์สนธิ ถ้าเป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นชั่วคราวที่กำหนดอันหนึ่งหรือเพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้บอกกาลกำหนด ดังกล่าวหรือการกระทำดังกล่าวนั้นไว้ในคำขอรับใบอนุญาตของนิติบุคคลนั้นด้วย
- (3) จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้เป็นหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วน หรือจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้เป็น กรรมการของบริษัท หรือจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกในคณะผู้บริหารของนิติบุคคลนั้นเป็นผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาต หรือ หุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนผู้มีอำนาจบริหารแต่ผู้เดียว หรือกรรมการผู้จัดการของบริษัทผู้มีอำนาจบริหาร

แต่ผู้เดียว หรือผู้มี อำนาจบริหารสูงสุดแต่ผู้เดียวของนิติบุคคล เป็นผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาต

- (4) จะต้องเป็นผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตระดับที่ไม่ต่ำกว่าสามัญสถาปนิก อย่างน้อยหนึ่งคน เป็นหุ้นส่วนหรือเป็น สมาชิกในคณะผู้บริหารหรือเป็นลูกจ้างประจำของนิติบุคคลนั้น
- (5) ไม่มีบุคคลที่ต้องห้ามตามมาตรา 65 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 เป็นหุ้นส่วน หรือเป็นกรรมการหรือเป็นผู้บริหารของนิติบุคคลนั้น
- (6) ไม่เป็นนิติบุคคลผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ล้มละลาย
- (7) ไม่เคยถูกสภาสถาปนิกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต เพราะประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม เว้นแต่มีสิทธิขอรับใบอนุญาตใหม่ตามมาตรา 65 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543

2.3 ความคิดเห็นต่อการเข้ามาประกอบวิชาชีพของสถาปนิกต่างชาติ

ในการศึกษาเรื่องความคิดเห็นต่อการเข้ามาประกอบวิชาชีพของสถาปนิกต่างชาตินั้นได้ทำการแบ่งการศึกษาออกเป็น

- 2.3.1 การศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และบทความที่เกี่ยวข้อง
- 2.3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อทำการศึกษาเบื้องต้น

2.3.1 การศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และบทความที่เกี่ยวข้อง

จากงานเขียนของ ศ.มุสดี ทิพทัส ในหนังสือ พื้นฐาน บทบาท ผลงาน และแนวคิด (พ.ศ. 2475 – 2537) เล่มที่ 1 ได้กล่าวถึง ความคิดเห็นต่อการที่สถาปนิกต่างชาติจะเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย ในหัวข้อ *สรุปความคิดเห็นเรื่องสถาปนิกต่างชาติกับทิศทางของวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทย* พอสรุปตามหัวข้อของงานวิจัยได้ว่า

การเข้ามาทำงานของสถาปนิกต่างชาตินั้นมีมานานแล้ว และมีความชัดเจนมากขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ที่ทรงเห็นประโยชน์ที่จะให้ชาวต่างชาติเข้ามารับราชการในหน่วยงานต่างๆ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญทัดเทียมตะวันตก ทั้งช่างสถาปนิก ช่างวิศวกร ช่างสำรวจ และช่างก่อสร้างอื่นๆเป็นจำนวนมาก ซึ่งสถาปนิกและวิศวกรชาวต่างชาติเหล่านี้ ได้นำความรู้ทางการก่อสร้างอาคาร นำเทคนิคใหม่ๆ ตลอดจนจรรยาบรรณของสถาปัตยกรรมตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย

สถาปนิกและวิศวกรเหล่านี้ยังมีบทบาทต่อการสร้างอาคารในประเทศไทยต่อเนื่องจนถึงสมัยรัชกาลที่ 6 ทำให้ยังมีช่างชาวต่างประเทศอยู่ในงานราชการเช่นเดียวกันกับรัชสมัยที่ผ่านมา และช่างเหล่านี้ก็ได้ทำการรับออกแบบบ้านให้แก่ผู้ที่ต้องการอีกด้วย จนสมัยรัชกาลที่ 7 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ.2475 เป็นต้นมา สถาปนิกชาวต่างประเทศที่ทำงานในหน่วยงานราชการลดน้อยลงจนกระทั่งหมดไปจากหน่วยงานของรัฐบาล แต่มีสถาปนิกไทยที่จบการศึกษาทางสถาปัตยกรรมจากต่างประเทศและในประเทศเข้ามาทำหน้าที่แทน ทั้งในหน่วยงานราชการและการทำงานออกแบบอิสระส่วนตัว

ช่วงที่ 1 (พ.ศ. 2475-2489) และช่วงที่ 2 (พ.ศ.2490-2500)

ตั้งแต่ช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครองมาจนถึงช่วงที่ 1 นี้ สถาปนิกต่างชาติที่เข้ามาทำงานออกแบบก่อสร้างในประเทศไทยได้เพราะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล เนื่องจากเป็นช่วงที่สถาปนิกไทยยังไม่มีบทบาทและประสบการณ์เท่าใด รวมทั้งการศึกษาทางด้านนี้เพิ่งเริ่มต้น การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมจึงถือได้ว่าเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ และมีการให้ความเห็นที่สะท้อนให้เห็นว่าสถาปนิกในช่วงนี้ต้องร่วมกันแสวงหาแนวทางที่จะเข้ามามีบทบาทรับใช้ประเทศชาติและประชาชน และได้รับการยอมรับแทนที่สถาปนิกต่างชาติ แต่ต้องใช้เวลาานพอสมควร

ช่วงที่ 3 (พ.ศ. 2501 – 2516)

ในช่วงต้นของระยะนี้ เริ่มมีบริษัทสถาปนิกต่างชาติเข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศไทย และสถาปนิกต่างชาติรุ่นแรกๆที่เข้ามาประกอบอาชีพ มักจะมาตามข้อตกลงของรัฐบาลไทย หรือข้อตกลงในโครงการทางทหารที่ร่วมกับรัฐบาลสหรัฐอเมริกา เข้ามาทำงานก่อนพ.ศ.2508 ซึ่งยังไม่มีการขออนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม หลังจากนั้นจึงหันมาทำงานออกแบบทางด้านงานอาคารที่เป็นเอกชน มากขึ้น ซึ่งการเข้ามาของสถาปนิกต่างชาติเหล่านี้จึงมีลักษณะเช่นเดียวกับในสมัยรัชกาลที่ 5 คือเข้ามาตามคำร้องขอของหน่วยราชการ และหน่วยงานทางทหาร และไม่ต้องขออนุญาต จาก ก.ส. เพราะเป็นงานของราชการ ส่วนสถาปนิกไทย ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนยกย่องจากคนไทยด้วยกันเอง

ช่วงที่ 4 (พ.ศ.2517-2525)

เป็นช่วงที่มีข้อคิดเห็นที่ขัดแย้งในหมู่สถาปนิกไทย ในกรณีนี้ที่สถาปนิกต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทย ซึ่งมีความเห็นว่าเป็นข้อดี และทั้งที่เป็นปัญหาที่จะทำให้เกิดผลเสียได้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกนั้นไม่สนใจสถาปนิกต่างชาติ ไม่ว่าจะเข้ามาทำงานในรูปแบบใดทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะคิดว่าสถาปนิกต่างชาติที่เข้ามาทำงานในเมืองไทยนั้นส่วน

มากมักคำนึงถึงรายได้เป็นประการแรก ส่วนผลงานนั้นมิได้เกินฝีมือคนไทย นอกจากนั้นสถาปนิกต่างชาติยังพยายามหลีกเลี่ยงพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 ที่สงวนไว้สำหรับคนไทยเท่านั้น โดยให้คนไทยด้วยกันสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง

ส่วนอีกความคิดหนึ่งเป็นแนวทางตรงข้าม คือมองว่าเป็นการเผยแพร่วิชาการให้กับสถาปนิกไทยเป็นอย่างมาก อันเป็นความรู้ใหม่ๆ ส่วนเรื่องผลประโยชน์ถ้าทางไทยกำหนดกฎเกณฑ์ให้รัดกุม สถาปนิกต่างชาติก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงกฎหมายได้ แม้จะมีบุคคลที่สามให้การสนับสนุน

จากความเห็นทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าว มีรายละเอียดของที่มาและเหตุผลอื่นๆในกรณีนี้ โดย ศ.ผุสดี ทิพทัส ผู้เขียนเอกสารได้กล่าวถึงการสรุปการสัมภาษณ์ดังนี้

1. สถาปนิกต่างชาติช่วงแรกต้องเข้ามาทำงานในนามของบริษัทสถาปนิกไทยก่อน

วิธีการที่สถาปนิกต่างชาติในช่วงนั้นเข้ามาร่วมงาน คือการที่สถาปนิกต่างชาติเดินทางเข้ามาทำงานโดยทำงานในนามของบริษัทสถาปนิกไทยก่อน โดยเข้าไปในฐานะของลูกค้าจ้างหรือหุ้นส่วนตามแต่ตกลง สามารถเป็นทั้งรูปแบบบริษัท หรือในฐานะอิสระส่วนบุคคล โดยมีข้อผูกพันต่างๆ ตามแต่ตกลงกัน ซึ่งทั้งสองฝ่ายมีสัญญาร่วมกันกับเจ้าของงาน และเวลาเซ็นสัญญาจะเซ็นด้วยกันทั้งคู่

ส่วนอัตราการลงทุนและผลประโยชน์ที่ได้รับ แบ่งตามกฎหมาย คือฝ่ายไทยจะต้องลงทุน 51 เปอร์เซ็นต์ ส่วนต่างชาติลงทุนได้ไม่เกิน 49 เปอร์เซ็นต์ การทำงานทั้งหมดมี 5 ขั้นตอน เริ่มต้นด้วย การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ(Feasibility Study) ขึ้นออกแบบร่าง(Preliminary Design) ขึ้นพัฒนาผลงานออกแบบ(Design Development) ขึ้นทำแบบขึ้นละเอียดเป็นแบบก่อสร้าง และเอกสารการประมูลราคาค่าก่อสร้าง(Detail Design and Tender Document) และขั้นสุดท้ายคือให้คำปรึกษาในช่วงของการก่อสร้าง(Construction Supervision) ซึ่งเป็นเนื้องานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบก่อสร้างอาคารตั้งแต่ต้นจนจบ

2. การให้สถาปนิกต่างชาติเป็นผู้ร่วมงานหรือเป็นหุ้นส่วน เพราะฝ่ายไทยจะได้รับประโยชน์ และได้รับการถ่ายทอดความรู้

ความเห็นจากชัชวาลย์ พริ้งพวงแก้ว ที่มีประสบการณ์ที่ได้เข้าร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ และมีผลงานออกแบบสำนักงานใหญ่ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งมีข้อวิจารณ์และไม่เป็นที่พอใจกับสถาปนิกไทย ที่เห็นว่าสถาปนิกไทยน่าจะทำได้ แต่อาคารนี้เจ้าของโครงการต้องการเน้นเรื่องเทคนิคเฉพาะในด้านระบบความปลอดภัย และได้เคยเห็นการออกแบบธนาคารในต่างประเทศของ เดอร์เวเกอร์ จึงเป็นเหตุให้เลือกสถาปนิกต่างชาติ ซึ่งได้ร่วมงานกับสถาปนิกไทยทำให้ได้รับความรู้ใหม่ๆที่เป็น

ประโยชน์ต่อตนเองและส่วนร่วม นอกจากนี้การทำงานร่วมกับสถาปนิกไทยก็ทำให้อาคารนี้มีลักษณะที่เหมาะสมกับอาคารในแถบร้อน

3. กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันสถาปนิกต่างชาติมีเฉพาะในประเทศที่มีจำนวนสถาปนิกของตนอิมตัวอยู่แล้ว

กฎระเบียบต่างๆที่แต่ละประเทศมีขึ้นเพื่อเป็นการสงวนอาชีพเฉพาะสถาปนิกในประเทศตน และกันสถาปนิกจากต่างชาติเข้ามาแย่งงาน ประกอบกับอาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศนั้นมักจะมีกฎหมายประเภทนี้ในประเทศที่มีสถาปนิกมากเพียงพอจนอิมตัวแล้ว ซึ่งจะออกมาในรูปของการที่สถาปนิกต่างชาติจะต้องสอบใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพในแต่ละรัฐหรือแต่ละประเทศ ส่วนในประเทศที่ยังขาดสถาปนิกมักจะไม่เข้มงวดเรื่องนี้นักขึ้นอยู่กับผู้บริหารประเทศและสถาปนิกในประเทศนั้นๆ

4. งานในโครงการใหญ่ คนไทยยังไม่มีประสบการณ์และเจ้าของงานจะเชื่อสถาปนิกต่างชาติ

สถาปนิกไทยที่เคยร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทยในช่วงที่ 4 มีความเห็นว่าการออกแบบอาคารบางชนิด คนไทยยังไม่มี ความชำนาญพอ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเอาคนที่มีความรู้ในอาคารประเภทนั้นเข้ามาร่วมงานด้วย นอกจากนี้เจ้าของงานยังไม่เชื่อมั่นในสถาปนิกไทยเนื่องจากเห็นว่ามูลค่าโครงการสูง จะต้องมียละเอียดเฉพาะตัวทั้งด้านความปลอดภัยและระบบต่างๆในอาคาร งานในโครงการใหญ่ๆจึงไปจ้างสถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำ ซึ่งสถาปนิกชัชวาลย์ พริ้งพวงแก้ว เห็นว่า มีทั้งผลดีและผลเสียควบคู่กันไป การที่สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศจะทำให้สถาปนิกไทยที่ร่วมงานด้วยได้รับประโยชน์และความรู้จากเขามาก แต่ไม่ใช่ว่าทุกโครงการ อาคารหลายประเภทสถาปนิกไทยทำได้อยู่แล้ว แต่สำหรับงานที่ทำไม่ได้โดยลำพังก็ไม่ควรฝืน เพราะจะเกิดผลเสียภายหลัง หากจำเป็นก็ควรอาศัยสถาปนิกต่างชาติ แม้ว่าจะมีการเอาเปรียบกันในเรื่องรายได้แต่บางครั้งก็ต้องยอมเพราะต้องการงานที่มีคุณภาพดีเพื่อให้เกิดประโยชน์สำหรับผู้ใช้อาคารที่เป็นคนจำนวนมากด้วย

5. สถาปนิกต่างชาติวางแนวทางหลักและการออกแบบเนื้อที่ใช้สอยมาให้สถาปนิกไทยร่วมดำเนินการ

ในช่วงที่มีการออกพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 ที่ห้ามคนต่างชาติเข้ามาทำงานออกแบบในประเทศไทยโดยไม่สามารถเซ็นชื่อในแบบก่อสร้างอาคารในฐานะสถาปนิกได้ ในขณะนั้นมีการพูดถึงสถาปนิกต่างชาติที่เป็นผู้ออกแบบในโครงการโรงแรมหนึ่ง ซึ่งสถาปนิกไทยผู้เกี่ยวข้องได้ให้การอธิบายว่า สถาปนิกต่างชาติได้เป็น

ผู้ให้แนวทางหลัก(Conceptual Design) ของการออกแบบพร้อมการวางผังใช้สอย อาคารตามมาตรฐานของโรงแรมในเครือที่มีหลายสาขา ซึ่งอาคารนี้มีทั้งสถาปนิก และวิศวกรไฟฟ้าและเครื่องกลชาวตะวันตก เป็นผู้วางแนวทางหลักและรับผิดชอบโดยร่วมงานกับสถาปนิกไทย ในด้านความต้องการเฉพาะในการใช้สอย รวมทั้งรูปแบบหน้าตา อาคารที่สถาปนิกไทยมาปรับให้มีการใช้แสงกันแดด และมีรูปแบบที่ดูเป็นไทยซึ่งเดิมสถาปนิกตะวันตกออกแบบมามีรูปแบบที่หือหวามากกว่า จึงปรับปรุงรูปแบบและรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานในประเทศไทยและงบประมาณ

ในกรณีนี้จึงเห็นว่าสถาปนิกไทยก็มีส่วนร่วมในการออกแบบ ไม่ใช่เป็นผู้เซ็นชื่อในแบบเพื่อขออนุญาตปลูกสร้างอาคารโดยที่แบบเป็นผลงานของสถาปนิกต่างชาติทั้งหมด

6. สถาปนิกไทยไม่ได้รับการยอมรับเท่าสถาปนิกต่างชาติ

เป็นเรื่องที่แสดงถึงค่านิยมของเจ้าของงานคนไทยที่มักจะนิยมสถาปนิกต่างชาติมากกว่าสถาปนิกไทยด้วยกันเอง และเป็นสิ่งที่สถาปนิกไทยต้องต่อสู้เพื่อศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมกันในการประกอบวิชาชีพและความเชื่อถือจากเจ้าของโครงการและผู้ลงทุนคนไทยด้วยกัน

7. ผลงานออกแบบของสถาปนิกต่างชาติ ค่าก่อสร้างสูงกว่างบประมาณที่กำหนดไว้

ในความเห็นของสถาปนิกที่เกี่ยวข้องกับการตลาดและการประมาณราคาบริหารโครงการก่อสร้างอย่างผู้ช่วยศาสตราจารย์อัศวิน พิชญโยธิน เชื่อว่างานสถาปนิกต่างชาติออกแบบสำหรับสร้างในประเทศไทยนั้น อาจมีปัญหาเรื่องค่าก่อสร้างที่สูงกว่างบประมาณที่กำหนด เพราะสถาปนิกต่างชาติไม่รู้ถึงราคาวัสดุ การตลาดในเมืองไทย และมีหลายโครงการที่มีการให้สถาปนิกต่างชาติออกแบบ แต่สุดท้ายต้องเปลี่ยนมาให้สถาปนิกไทยออกแบบ ดังนั้นเรื่องนี้ทำให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาประกอบวิชาชีพในประเทศไทยไม่ส่งผลกระทบมากนัก รวมทั้งค่าบริการวิชาชีพที่เจ้าของงานจะต้องจ่ายอยู่ในอัตราสูงกว่าสถาปนิกไทยเป็นอย่างมาก

8. สถาปนิกต่างชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยรุ่นแรกๆเป็นเวลานาน มีผลงานดี แต่สถาปนิกต่างชาติที่จะเข้ามาทำงานเฉพาะกิจ อาจมีปัญหาในเชิงธุรกิจ

สถาปนิกต่างชาติที่เข้ามาประกอบอาชีพเป็นเวลาต่อเนื่องเป็นเวลานานมีผลงานเป็นที่ยอมรับและสามารถปรับตัวให้เข้ากับตลาดงานสถาปัตยกรรมในประเทศไทยได้ทั้งในคุณภาพผลงานที่สอดคล้องกับสภาพดินฟ้าอากาศ และเข้ากับราคาค่าก่อสร้างในประเทศไทยได้ดี แต่สำหรับสถาปนิกต่างชาติที่จะเข้ามาเฉพาะกิจในช่วงสั้นๆนั้นจะไม่มีความรู้ความเป็นไปได้ในเรื่องการตลาดและรูปแบบที่เป็นการนำมาทั้งหมด จึงเป็นอุปสรรคสำหรับเจ้าของโครงการที่จะให้สถาปนิกต่างชาติออกแบบ คงจะต้องพิจารณา

ในประเด็นอื่นๆ เช่นความเข้าใจในสภาพของการลงทุน ราคาขายและกำลังซื้อของคนไทย รวมทั้งความรับผิดชอบของสถาปนิกภายหลังการก่อสร้างเสร็จลงแล้วด้วย

9. โครงการที่คนไทยไม่มีประสบการณ์ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศมาเป็นที่ปรึกษา

การให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยนั้น ถ้าเป็นงานที่ค่อนข้างซับซ้อน มีเทคนิคพิเศษ หรือเป็นอาคารที่สถาปนิกไทยไม่เคยทำมาก่อน ก็คงจะต้องจ้างผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศในเรื่องนั้นเข้ามาเป็นที่ปรึกษา จึงเป็นเครื่องที่แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์และความรู้ทางเทคโนโลยีที่สถาปนิกและวิศวกรไทยยังขาด ยังเป็นสิ่งที่ต้องพึ่งพาและนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นกรณีศึกษาที่ดีให้แก่สถาปนิกและวิศวกรไทย รวมทั้งกับวงการศึกษาศาสนาปัตยกรรมด้วย

ช่วงที่ 5 (พ.ศ.2526-2537)

เป็นช่วงที่มีเหตุการณ์เกี่ยวข้องกับข้อตกลงแกตต์ จึงมีสถาปนิกไทยจำนวนมากที่มีวัยและประสบการณ์ต่างกัน ความเห็นในเรื่องนี้จึงมีหลากหลายและเหตุผลต่าง ๆ กัน โดย ศ.มุสดีทิพทัส ผู้เขียนเอกสาร ได้แบ่งเป็น 4กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ปัญหาและกรณีตัวอย่างการที่สถาปนิกต่างชาติเข้ามาร่วมงานกับสถาปนิกไทย

กลุ่มที่ 2 เห็นด้วยกับการเปิดให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศ

กลุ่มที่ 3 เห็นด้วยกับการเปิดให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศ แต่ต้องมีข้อแม้

กลุ่มที่ 4 ไม่เห็นด้วยกับการเปิดให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศ

กลุ่มที่ 1 ปัญหาและกรณีตัวอย่างของการที่สถาปนิกต่างชาติร่วมงานกับสถาปนิกไทย

จะมีทั้งข้อคิดที่เกี่ยวกับเหตุที่ทำให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงาน ประเภทสถาปนิกต่างชาติ ปัญหาที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนกรณีที่เคยเกิดขึ้นในการที่มีสถาปนิกต่างชาติเข้ามาปฏิบัติในประเทศ รวมทั้งผลดีผลเสียของการที่มีสถาปนิกต่างชาติเข้ามาดังข้อคิดเห็นดังสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับสถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศมาจากคน 3 กลุ่ม

ถ้ามีสถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานโดยถูกกฎหมายแล้วสถาปนิกไทยจะเสียประโยชน์เสียทั้งโอกาสที่จะได้แสดงฝีมือ และเสียทั้งค่าบริการวิชาชีพที่ควรจะได้ นอกจากนั้นในอนาคตจะมีปัญหาเกิดขึ้นจากคน 3 กลุ่มด้วยกันคือ

- กลุ่มที่ 1 คือรัฐเองที่จะได้รับความช่วยเหลือต่างๆจากต่างชาติแต่ทางเราจะต้องยอมทุกอย่างที่เป็นข้อแม้ ซึ่งข้อตกลงเหล่านี้(ผลประโยชน์)จะย้อนกลับไปยังประเทศที่ให้ความช่วยเหลือมากที่สุดเท่าที่จะมากได้
- กลุ่มที่ 2 ผู้ว่าจ้าง ที่ไม่ยอมเห็นคนไทยดีเท่าหรือดีกว่าชาติอื่น ทั้งที่เราเกิดที่เมืองนี้รู้อะไรมากกว่าต่างชาติที่เข้ามาทำที่นี่
- กลุ่มที่ 3 สถาปนิกบางท่าน พวกเราเองที่ไปให้ความร่วมมือที่ทำให้ประตูของกฎหมายที่ว่าปิด กลายเป็นช่องโหว่ให้เล็ดลอดออกไปได้

แต่ถ้าสถาปนิกไทยร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา และหาทางป้องกันเพื่อรักษาสิทธิของเราเอง รวมทั้งแสดงความสามารถของสถาปนิกไทยให้ประจักษ์ได้ก็จะทำให้ปัญหาเหล่านี้คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นจนสำเร็จลงได้ในอนาคต

2. สถาปนิกต่างชาติที่เข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทยมี 3 ประเภท

สถาปนิกที่เข้ามาน่าจะมียู่ 3 พวกคือ

- พวกที่ 1 คือ ที่หากินในเมืองนอกไม่ได้ ไม่มีงานทำ ก็เลยต้องมาหากินในเมืองไทย
- พวกที่ 2 คือ สถาปนิกที่ทำงานกับเจ้าของงานเป็นประจำ เจ้าของไม่อยากจะเปลี่ยนสถาปนิก
- พวกที่ 3 พวกสถาปนิกดังๆที่เป็น master

ฉะนั้นพวกที่ 1 เราควรหาทางปิดกั้นไว้ ส่วนพวกที่ 2 กับ 3 น่าจะให้ทำงานได้ แต่ควรมีข้อกำหนดกฎเกณฑ์ว่าควรเข้ามาอย่างไร ทำกับใคร น่าจะมีเกณฑ์สำหรับพิจารณา ซึ่งกรณีนี้ตรงกับความคิดของสถาปนิกหลายท่านที่ได้ประเมินสถานการณ์ไว้

3. ปัญหาที่จะเกิดจากสถาปนิกต่างชาติที่ไม่ได้มาตรฐานจากบางประเทศ

สืบเนื่องจากการที่เกรงกลัวกันว่าสถาปนิกต่างชาติหลายประเทศรวมทั้งเพื่อนบ้านที่เศรษฐกิจไม่ดี ไม่มีงานทำในประเทศจะมาหางานทำ นิธิ สถาปิตานนท์ นายกสมาคมสถาปนิกสยามในชว่ง พ.ศ.2533-2536 ได้แสดงความวิตกว่า การเข้ามาประกอบอาชีพ ของสถาปนิกที่ไม่ได้มาตรฐานเหล่านี้จะทำให้เกิดความปั่นป่วนพอสมควร เพราะคนพวกนี้ไม่ใช่สมาชิกสมาคมสถาปนิกฯ ไม่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจ ไม่มีสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับคนท้องถิ่น ไม่มีมารยาท ไม่มีจรรยาบรรณ สนใจแต่เรื่องงานเรื่องผลประโยชน์ที่จะนำกลับไป ถ้าทำงานอะไรไว้สักวันหนึ่งเดินทางกลับไป ปัญหาจะตกกับคนไทยที่ต้องรับกรรมต่อไป มีนักลงทุนไม่น้อยที่ยังมีทัศนคติที่เชื่อว่าฝรั่งนั้นดีกว่าคนไทยอยู่

4. กรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับสถาปนิกต่างชาติที่เข้ามาร่วมงานกับสถาปนิกไทย

โครงการที่มีขนาดใหญ่บางครั้งต้องอาศัยสถาปนิกและวิศวกรต่างชาติเข้ามาช่วย เพราะต้องอาศัยเทคโนโลยีและประสบการณ์สูง ซึ่งลำพังสถาปนิกไทยคงไม่มีประสบการณ์มากพอ นอกจากนั้นก็จะได้เรียนรู้เทคนิคอื่นๆที่เป็นองค์ประกอบเช่นการจัดแสดง หรือรายละเอียดทางเทคนิคอื่นๆเป็นต้น

5. ข้อดีข้อเสียของการที่สถาปนิกต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย

ข้อดีคือการได้เรียนรู้จากสถาปนิกต่างชาติระดับบริษัทใหญ่มีชื่อเสียง ซึ่งจะทำให้ได้ผลงานดี เพราะสถาปนิกเหล่านี้คงไม่คิดที่จะเสี่ยงกับชื่อเสียงแน่นอน แต่ปัญหาควรอยู่ที่ค่าบริการวิชาชีพแพงสูงมากซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับค่าบริการที่เจ้าของงานเคยให้กับสถาปนิกไทย เช่น สิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศที่เปิดให้ประกอบวิชาชีพสถาปนิกได้อย่างเสรี ทำให้สถาปนิกเขาได้เรียนรู้มากได้เห็นตัวอย่างผลงานดีๆ และได้เรียนรู้ทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดี นั่นคือการที่สถาปนิกของเขาเองถูกแย่งงาน เนื่องจากสถาปนิกสิงคโปร์เองเพิ่งผลิตสถาปนิกได้ไม่มากนัก แต่ถ้ามองระยะยาวแล้วจะเป็นผลดีต่อประเทศ เพราะทำให้มีผลงานที่มีคุณภาพในระดับสากล รวมทั้งการปฏิบัติวิชาชีพจะเข้าสู่ระบบสากลยิ่งขึ้น

ในกรณีของไทยก็จะเป็นเช่นเดียวกัน คือเมื่อมีสถาปนิกต่างชาติที่ได้มาตรฐานเข้ามาทำงาน สถาปนิกไทยก็就会被แย่งงานไป เพราะความน่าเชื่อถือ ภาพลักษณ์ ผลงาน ประสบการณ์ ชื่อเสียง และระบบการทำงานในการบริหารและดำเนินงานรวมทั้งการเสนอผลงานของบริษัทสถาปนิกต่างชาติที่มีคุณภาพ แต่ปัญหานี้ก็อาจกลายเป็นข้อดีในการที่จะให้บริษัทสถาปนิกไทยได้มีการปรับตัว และมีความกระตือรือร้นที่จะแข่งขันกับบริษัทต่างชาติ และเป็นการพัฒนาการในวิชาชีพสถาปัตยกรรมไทยแม้ต้องใช้เวลาพอสมควรก็ตาม

กลุ่มที่ 2 เห็นด้วยกับการเปิดให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย

ความคิดเห็นของสถาปนิกไทยที่เห็นว่าควรเปิดเสรีให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย ภายหลังจากตกลงเกณฑ์มีผลบังคับใช้มีจำนวนเท่ากับความเห็นในกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นความเห็นด้วยในการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาในประเทศไทยได้อย่างมีเงื่อนไข ความเห็นส่วนใหญ่จะมีแนวคิดและเหตุผลต่างกันออกไปโดยอาจสรุปได้ดังนี้

1. สถาปนิกไทยจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

จากความเห็นของมติ ตั้งพาณิชย์ อดีตนายกสมาคมสถาปนิกสยาม ว่าถ้าหากเรามีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีโอกาสทำงานร่วมกัน เราจะสามารถสร้างงานได้ดี

กว่าสถาปนิกฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว เพราะจะมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเปลี่ยนความรู้ จะดีกว่าการทำงานของคนกลุ่มเดียว

2. ควรให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

นโยบายที่จะกีดกันไม่ให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในเมืองไทยเป็นไปได้ ในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนไป สถาปนิกไทยไปทำงานที่ต่างประเทศได้ก็ควรให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานได้เช่นกัน และควรให้เป็นการเข้ามาอย่างถูกต้องกฎหมาย ไม่ใช่ทำแบบ ลับๆ ล่อๆ ดังที่เป็นอยู่

3. การเข้ามาของสถาปนิกต่างชาติทำให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ในฐานะสถาปนิกวิชาการที่อยู่ในวงการศึกษาสถาปัตยกรรม รองศาสตราจารย์ วีระ สัจกุล มองการเข้ามาของสถาปนิกต่างชาติว่า งานสถาปัตยกรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ซึ่งบางเรื่องต้องยอมรับว่าเป็นของใหม่และการที่จะคิดเองทั้งหมด โดยทำไป ลองไป แก้ไขไป เป็นการเสียเวลา ดังนั้นการนำเข้าเทคโนโลยีเข้ามา หรือการให้มีสถาปนิกที่ปรึกษาจากต่างประเทศเข้ามาช่วยก็เป็นสิ่งจำเป็น

4. การเข้ามาของสถาปนิกต่างชาติ จะเป็นโอกาสให้สถาปนิกไทยได้ปรับตัวพัฒนาตนเอง

บุญฤทธิ์ ขอดิลรัตน์ผู้บริหารระดับสูงผู้หนึ่งของ แพลน อาร์คิเท็ค จำกัด เชื่อว่าคงไม่สามารถต้านการเข้ามาของสถาปนิกต่างชาติได้ แต่หากสถาปนิกกลับมาพัฒนาตนเอง ด้วยการสร้างงานที่มีคุณภาพแล้วคงจะสามารถสู้กับสถาปนิกต่างชาติได้ สำหรับสถาปนิกต่างชาติซึ่งส่วนใหญ่มาจากประเทศออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่มีสถานที่อยู่ที่ฮ่องกง และสิงคโปร์ เมื่อหมดงานจาก 2 ประเทศนี้แล้ว ก็จะมองไทยเป็นแหล่งต่อไปที่จะเข้าสู่อินโดจีนได้ด้วย อันเป็นการเตือนสถาปนิกไทยปรับตัวและพัฒนาตนเองขึ้น

5. สถาปนิกไทยควรรวมตัว ช่วยกันวิจารณ์ เพื่อให้ผลงานพัฒนา

สมพงษ์ พานิช สถาปนิกอีกผู้หนึ่งเห็นว่า ควรให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามา เพราะจะดีตรงที่ สถาปนิกไทยจะได้รวมตัวกัน ถ้ามีคู่แข่งเป็นสถาปนิกต่างชาติเข้ามา สถาปนิกไทยเราก็พยายามรวมตัวกัน ผลิตผลงานให้รู้ว่าเราทำได้ แล้วทำให้อาชีพนี้ active ขึ้น การวิจารณ์จะช่วยทำให้ดีขึ้น ถ้าเรารวมตัวกันวิจารณ์กัน จะช่วยทำให้สังคมและเจ้าของโครงการได้รู้ มารวมตัวกันเริ่มช่วยกันติเพื่อก่อ และต้องไม่โกหกตัวเอง ชื่อสัตย์กับความคิดเห็นของเราก็จะเป็นการพัฒนาวิชาชีพนี้ให้ดีขึ้น

6. สถาปนิกไทยจะมีโอกาสแข่งขันกันในเรื่องการออกแบบและพัฒนาผลงานขึ้น

แม้มุมหนึ่งจะเป็นการเข้ามาแย่งงานอาชีพเรา แต่อีกมุมหนึ่ง เราจะพัฒนาขึ้นได้ทัดเทียมกับเขาใหม่ ถ้าได้ก็ให้เขาเข้ามาสู้กันอย่างยุติธรรม อันเป็นแนวคิดที่เปิดกว้างและกระตุ้นให้เกิดการสร้างผลงานที่มีคุณภาพอันจะเป็นการพัฒนาในวิชาชีพสถาปัตยกรรม

7. จะเป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพและค่าบริการวิชาชีพของสถาปนิกไทย รวมทั้งได้วิทยาการใหม่ๆ

คงต้องมีการเปิดกว้างเพียงแต่คงต้องมีกฎเกณฑ์กันบ้าง คงจะเป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพเราให้สูงขึ้น นอกจากนั้นการเข้ามาของสถาปนิกต่างชาติคงทำให้ค่าบริการวิชาชีพของสถาปนิกไทยสูงขึ้นตามอัตราของสถาปนิกต่างชาติ ในแง่วิทยาการก็ต้องยอมรับว่าเขาก้าวไปไกลกว่าเรา ความรู้บางสิ่งบางอย่างเราต้องอาศัยจากเขา

8. จะมีโอกาสศึกษาระบบงานของสถาปนิกต่างชาติที่เป็นสากล รวมทั้งค่าบริการวิชาชีพที่น่าจะดีขึ้น

เมื่อสถาปนิกต่างชาติเข้ามาร่วมงานกับสถาปนิกไทย ก็จะเป็นโอกาสให้ได้ศึกษาระบบการทำงาน ระบบในสำนักงาน และระบบปฏิบัติวิชาชีพของเขาซึ่งเป็นสากล อันจะเป็นทางให้สถาปนิกไทยนำมาใช้ปรับปรุงระบบงานของเราเองให้มีมาตรฐานที่ดีได้ รวมทั้งค่าบริการวิชาชีพ ที่น่าจะมีการปรับตัวให้สูงขึ้นด้วย

9. อาคารบางประเภทที่มีความซับซ้อนและมีการใช้งานพิเศษ ต้องอาศัยสถาปนิกต่างชาติ

สำหรับสถาปนิกไทยที่มีประสบการณ์ในการทำงานในต่างประเทศมาเป็นเวลานาน และมีประสบการณ์ในการร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ อย่าง มนุญ ลีวีระพันธ์ เห็นว่า อาคารบางประเภทอาจจำเป็นต้องให้สถาปนิกต่างชาติออกแบบ ซึ่งจะเป็นอาคารที่ต้องการผู้เชี่ยวชาญพิเศษทางด้านนี้โดยเฉพาะ

10. จะได้ผลงานดีๆ จากสถาปนิกต่างๆเกิดขึ้นในประเทศ

ความเห็นจากอัจฉริยะ โรจนภิมย์ คิดว่า การเข้ามาของสถาปนิกต่างชาติอาจไม่ใช่มาในรูปแบบของการมาตั้งสำนักงานในประเทศไทยเป็นการถาวร แต่อาจทำงานร่วมกับสถาปนิกไทย เข้ามาสร้างผลงานดีๆ ขึ้นมาสักชิ้นหนึ่ง เป็นตัวอย่างให้นักศึกษาได้เห็นผลงานจากสถาปนิกดีๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษสถาปัตยกรรมด้วย นอกจากนี้ในความเห็นของธีรพล นิยม ยังเห็นว่า การมาสร้างงานดีๆ ไว้จะทำให้บัณฑิตนักศึกษาได้เรียนรู้ว่าอาคารดีๆ เป็นอย่างไร และดีกว่าในประเทศอย่างไร เพราะถ้าเป็นสถาปนิก

ใหญ่ๆทำงานเขาจะทำงานกันอย่างเต็มที่ ไม่เหาะเหยะ การทำงานออกแบบที่เอาจริง เอาจังของสถาปนิกต่างชาติจะเป็นวิธีที่ได้งานสถาปัตยกรรมที่ดี

11. สถาปัตยกรรมเป็นเรื่องของการสร้างวัฒนธรรม ถ้าได้ผลงานที่มีมาตรฐานจะเป็นผลดีต่อการศึกษาศาสนาปัตยกรรม

โลกปัจจุบันนี้ ประเทศที่ดำรงความมั่นคงอยู่ได้ วัฒนธรรมต้องแข็งแรง บุคลากรต้องมีความรู้ มีปัญญา ต้องใจกว้างที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆที่เกิดขึ้น สถาปัตยกรรมเป็นการสร้างวัฒนธรรม เราต้องเปิดกว้างที่จะเรียนรู้ การที่มีงานดีๆในบ้านเราเป็นสิ่งที่ดีสำหรับสถาปนิกที่จะได้สำนึกว่าน่าจะทำงานที่ได้มาตรฐานแต่ถ้าสถาปนิกต่างชาติที่ไม่ได้มีฝีมือดีไปกว่าเรา การเข้ามาคงไม่ได้ประโยชน์เท่าที่ตั้งความหวังเอาไว้

12. การให้สถาปนิกไทยร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ เพื่อให้มีการเรียนรู้ได้งานดี

เราต้องยอมรับตัวเองว่า ถ้าเราไม่เก่งพอ ก็ควรให้สถาปนิกต่างชาติที่เก่งๆเข้ามา อาจมาสอนอะไรที่มีประโยชน์กับเราในภายหลัง ถ้าได้สถาปนิกที่เก่งๆมา ควรให้มีสถาปนิกไทยร่วมด้วย เพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ จนกระทั่งผลงานของสถาปนิกไทยจะเข้าสู่ระดับนานาชาติได้สักวันหนึ่งในอนาคต

กลุ่มที่ 3 เห็นด้วยกับการเปิดให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทยแต่ต้องมีข้อแม้

ผู้ที่มีความเห็นในกลุ่มนี้มีเท่ากับกลุ่มที่ 2 และมากกว่ากลุ่มที่ 4 ซึ่งเป็นลักษณะโดยทั่วไปของคนไทยที่มักเดินสายกลาง เป็นกลุ่มที่เปิดกว้างที่จะรับเหตุการณ์ในอนาคต แต่ก็มี การเสริมข้อห่วงหวังในประเด็นต่างๆ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาล่วงหน้า หรือปิดช่องโหว่ต่างๆทั้งทางด้านปฏิบัติและจริยธรรม อันซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ไม่คัดค้านการเข้ามาของสถาปนิกต่างชาติ แต่ไม่ควรเปิดก่อนประเทศอื่นและต้องควบคุมการให้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ถ้าเปิดเสรีสถาปนิกจากประเทศด้อยพัฒนาที่ไม่มีคุณภาพจะเข้ามาและก็จะมีความจำเป็นเพราะราคาถูก แต่สิ่งก่อสร้างจะไม่ได้มาตรฐาน ดังนั้นถ้าจะต้องเปิด ควรมีการควบคุมการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อให้ได้มาตรฐาน เพราะอาชีพนี้เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม นอกเหนือจากเรื่องของเทคโนโลยี สถาปนิกจึงควรมีความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ด้วย

2. สถาปนิกต่างชาติเข้ามาจะช่วยให้เข้าสู่การแข่งขันระดับนานาชาติ แต่ต้องรักษามลประโยชน์ของประเทศชาติ

วิธีการเรียนรู้ว่าเขาแข่งกันอย่างไรก็คือการเข้าไปในสนามแข่งขัน ถ้ายังไม่เป็นก็จะต้องมี coacher แล้วค่อยไปเรื่อยๆ สามารถเรียนรู้ได้จากประเทศเพื่อนบ้าน แต่ไม่ว่าจะเข้าไปอย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญก็คือจะต้องรักษามลประโยชน์ของประเทศชาติให้มากที่สุดเท่าที่แต่ละคนจะทำได้

3. การร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติต้องมีอำนาจต่อรอง

มีสถาปนิกไทยไปทำงานในต่างประเทศ จึงไม่เป็นการยุติธรรมที่จะปิดกั้นไม่ให้เขาเข้ามา แต่เราต้องพร้อม เราต้องมีอำนาจต่อรอง ที่ไม่ใช่ให้เขาแบ่งค่าแบบให้เรา 10% 20% แล้วเขาเอาส่วนที่เหลือกลับหมดทั้งความรับผิดชอบไว้ที่เราเมื่อมีปัญหาและเมื่อเปิดเสรีขึ้นแล้วคงมีสถาปนิกจำนวนน้อยที่ได้รับประโยชน์จากตรงนี้จึงต้องมีข้อตกลงที่เอื้อประโยชน์ให้กับสถาปนิกไทยจำนวนที่เหลือด้วย

4. โครงการที่ต่างชาติเข้ามาลงทุนต้องยอมให้ใช้สถาปนิกต่างชาติ แต่ควรแบ่งสัดส่วนไม่ให้มากกว่าสถาปนิกไทย

สัดส่วนการร่วมทุนระหว่างต่างชาติกับไทยควรมีน้ำหนักของฝ่ายไทยมากกว่า นอกจากนั้น สถาปนิกไทยที่จะร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติว่าจะร่วมงานอย่างมีศักดิ์ศรีในฐานะสถาปนิกที่มีส่วนร่วมในการออกแบบ หรือจะเป็นเพียงมีหน้าที่เซ็นชื่อในแบบในฐานะสถาปนิกอย่างเดียว โดยไม่มีส่วนร่วมในการออกแบบ ก็คงอยู่ที่จรรยาบรรณในวิชาชีพ

5. การเข้ามาของสถาปนิกต่างชาติควรมีสถาปนิกไทยรองรับ

ประเทศสิงคโปร์เป็นตัวอย่างที่มีการกล่าวถึงบ่อยๆ ว่าเปิดโอกาสให้สถาปนิกต่างชาติเข้าทำงาน ไม่ว่าจะ เป็น ทั้งเกะ ไอเอ็มเป หรือ พอล รูดอล์ฟ เข้าไปทำงานออกแบบ ก็จะมีสถาปนิกสิงคโปร์เข้าร่วมงานด้วย ยงยุทธดี จารุบุรณะ จึงเห็นว่า ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน ถ้าจ้างสถาปนิกต่างชาติมากเป็นที่ปรึกษาในการออกแบบ วาง concept ให้ แต่เวลาทำงาน ก็มีสถาปนิกไทยเป็น local architect ที่จะรองรับ ซึ่งก็เป็นวิธีที่ปฏิบัติกันอยู่ทั่วไป เช่นเดียวกับรองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต จุลาสัย ที่คิดว่าต้องทำงานคู่กับสถาปนิกไทยเพื่อความเข้าใจความเป็นอยู่ของสังคมไทย ระบบต่างๆของไทย กฎหมายไทย เข้าใจเอกลักษณ์ไทย

6. สถาปนิกต่างชาติเป็นภาพลักษณ์ที่ดีของโครงการ แต่ควรเป็นสถาปนกร่วม (associate architect)

บางครั้งเจ้าของงานเอาชื่อของสถาปนิกต่างชาติมาเป็น image ของผลงาน แม้ว่ามีน้อยคนนักที่เข้าใจว่า สถาปัตยกรรมที่ดี คุ่มกว่าในหลายๆด้าน มีความปลอดภัยต่อสภาพแวดล้อม มีประสิทธิภาพ ในด้านการลงทุน ในการใช้อาคารด้านความทนทาน และการดูแลรักษา เป็นสิ่งที่ห้ามไม่ได้สำหรับความเชื่อถือ จึงเป็นอุทาหรณ์สำหรับสถาปนิกไทย ต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้นทัดเทียมให้ได้

7. การร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติต้องมีการจัดเก็บภาษีและให้สถาปนิกไทยได้รับประโยชน์

ควรเปิดให้เข้ามาอย่างถูกต้องเลย แต่ต้องมีการมาตรการทางด้านภาษีด้วย จัดเก็บจากสำนักงานสถาปนิกต่างชาติให้เต็มที่ นอกจากนั้น สถาปนิกต่างชาติควรเข้ามาในรูปแบบของการลงทุนร่วมกับสถาปนิกไทย และก่อนที่สถาปนิกต่างชาติจะร่วมมือกับบริษัทหรือสถาปนิกคนใดก็ควรให้มีการรับรอง เพื่อนำเอกสารนี้ไปจดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ ว่าสถาปนิกคนนั้น มีคุณสมบัติพอที่จะรับถ่ายทอดเทคโนโลยีจากสถาปนิกต่างชาติได้ อย่างน้อยต้องมีประสบการณ์ และที่สำคัญต้องมีส่วนร่วมในการออกแบบ และสามารถใส่เอกลักษณ์ของไทยเข้าไป แต่การใช้สอยอาจจะเป็นสากล ดังนั้นสถาปนิกไทยที่ร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติควรได้รับประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็วิธีกรออกแบบ วิธีการจัดการ ในการดำเนินโครงการใหญ่ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้สถาปนิกไทยได้เรียนรู้

8. สถาปนิกต่างชาติควรร่วมงานกับสถาปนิกไทยแบบร่วมดำเนินงาน(joint venture) หรือเป็นที่ปรึกษา(consultant)

เป็นความเห็นที่มีความสอดคล้องกันหลายคน ว่าควรเป็นการเข้าร่วมดำเนินการเฉพาะแต่ละโครงการ(joint venture) โดยมีสถาปนิกไทยร่วมด้วย หรืออาจเข้ามาในรูปแบบของที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในโครงการนั้นๆ เมื่อหมดภาระ อาจเดินทางกลับไป การร่วมงานควรเปิดเผยชัดเจนว่าบริษัทใด ร่วมกับสถาปนิกต่างชาติโดยไม่ต้องหลบซ่อน

9. ควรตั้งกฎเกณฑ์เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติวิชาชีพ(Code of Practice)กำหนดคุณสมบัติและประสบการณ์เอาไว้

สถาปนิกต่างชาติควรมีคุณสมบัติที่ผ่านกฎเกณฑ์เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติวิชาชีพของไทย จึงจะมีสิทธิ์เข้าทำงานในประเทศได้ จึงควรตั้งแนวทางสำหรับคัดเลือกคุณสมบัติสถาปนิกต่างชาติว่ามีประสบการณ์แค่ไหน มีความสามารถด้านใด ไม่ใช่ยอมให้สถาปนิกต่างชาติทุกคนที่ต้องการเข้ามา

10. การร่วมดำเนินงานกับต่างชาติต้องให้ชาตินั้นๆเปิดโอกาสอย่างเท่าเทียมกันให้สถาปนิกไทยเข้าไปทำงานด้วย

การปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมของไทยก็ควรเป็นสากลด้วย โดยการเปิดให้มีการติดต่อร่วมงานกันกับต่างประเทศ แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะปล่อยให้เขาเอาเปรียบ ควรมีข้อตกลงระหว่างประเทศคู่สัญญาว่า ควรเปิดโอกาสให้ฝ่ายไทยเข้าไปทำงานในประเทศนั้น ให้มีโอกาสเท่าเทียมกัน

11. อาคารที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม อาคารที่แสดงเอกลักษณ์ไทย และอาคารทางพุทธศาสนาไม่ควรให้สถาปนิกต่างชาติออกแบบ

สำหรับอาคารบางประเภทที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม หรืออาคารที่ต้องแสดงเอกลักษณ์ของไทย และอาคารทางพุทธศาสนา ซึ่งเป็นอาคารพิเศษที่แม้แต่สถาปนิกไทยเองที่จะออกแบบอาคารประเภทนี้ได้ดี ก็ยังมีจำนวนจำกัด จึงเป็นอาคารที่ต้องมีผู้เชี่ยวชาญชำนาญการเฉพาะ มาเป็นที่ปรึกษา จึงควรมีข้อตกลงว่าอาคารที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ สถาปนิกไทยต้องเป็นผู้ออกแบบ หากมีการละเมิดจะมีบทลงโทษ หรือเพิกถอนสิทธิในการประกอบวิชาชีพในประเทศไทย

12. ต้องผ่านการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและผ่านกระบวนการของสมาคมวิชาชีพ

จัดให้มีการสอบเพื่อขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม (license) เพื่อช่วยถ่วงดุลของผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เหมือนเช่นการสอบของสมาคมวิชาชีพของสหรัฐอเมริกา (AIA) ส่วนของไทยนั้น เนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศ กฎข้อบังคับและวิถีชีวิตแตกต่างจากตะวันตก จึงควรมีการสอบเพื่อให้ผู้ที่ จะออกแบบอาคารในประเทศไทย มีพื้นฐานที่จะทำงานในประเทศได้

กลุ่มที่ 4 ไม่เห็นด้วยกับการเปิดให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย

กลุ่มนี้มีสถาปนิกให้ความเห็นในด้านที่เห็นปัญหา และแสดงความห่วงใยในวิชาชีพของสถาปนิกไทย ทั้งในด้านโอกาสในการได้งาน หรือผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการที่มีงานสถาปัตยกรรมที่ไม่บ่งบอกความเป็นไทยตลอดจน การที่ไม่สามารถเลือกเฉพาะสถาปนิกที่มีคุณสมบัติดีได้ ดังข้อสรุปต่อไปนี้

1. *ไม่ควรให้เข้ามา เพราะเจ้าของงานเชื่อถือฝรั่งมากกว่าคนไทย*

เป็นเพราะค่านิยมของเจ้าของโครงการที่เห็นว่าการให้สถาปนิกต่างชาติออกแบบเป็นเครื่องแสดงว่ามีรสนิยมสูง และใช้เป็นจุดขาย จุดโฆษณาของโครงการด้วย ซึ่งทัศนคติดังกล่าวเป็นสิ่งที่ยากจะปฏิเสธ

2. *ถ้าสถาปนิกต่างชาติเข้ามา สถาปนิกไทยก็แทบจะหมดโอกาสที่จะได้งาน*

สถาปนิกไทยแทบหมดโอกาสเพราะเจ้าของงานจะมุ่งไปหาสถาปนิกต่างชาติ ส่วนสถาปนิกไทยไม่มีงานทำในอเมริกา ก็หนีไปทำงานในประเทศอื่น เช่นไทย และจากประสบการณ์ที่ได้เคยทำงานในอเมริกาอย่างมณูญ ลีวีระพันธ์ เห็นว่า สถาปนิกไทยสามารถออกแบบอาคารได้ทุกประเภทยกเว้นที่ต้องมีเทคนิคพิเศษและเป็นโครงการขนาดใหญ่ แต่สถาปนิกไทยจะเรียนรู้และพัฒนาได้เอง

3. *สถาปนิกไทยควรร่วมมือกันพัฒนาความรู้ความสามารถโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยสถาปนิกต่างชาติ*

การเปิดเสรีการค้าเป็นเรื่องของการเมือง เรื่องของธุรกิจที่เราต้องแลกเปลี่ยน หรือถูกบังคับทางอ้อมจากต่างชาติ ซึ่งเราอาจไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมที่แฝงอยู่ ดังนั้น สถาปนิกไทยควรพัฒนาบุคลากรของเราเอง พัฒนาฝีมือตัวเองก่อน ถ้ารู้ว่าต่างชาติจะเข้ามาก็ต้องพัฒนาตัวเองก่อน และต้องช่วยเหลือกัน กลมเกลียวกัน ไม่แก่งแย่งงานกันเอง แต่รวมตัวกันเพื่อสู้กับต่างชาติให้เราเองแกร่งขึ้น จนสามารถเข้าสู่สนามการแข่งขันได้อย่างมีความพร้อม

4. *ถ้าได้สถาปนิกจากประเทศใกล้เคียงที่ไม่มีอะไรดีกว่าสถาปนิกไทยก็ไม่มีประโยชน์ที่จะให้เข้ามา*

ไม่อยากจะให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศเพราะเกรงว่า จะไม่มีสถาปนิกเก่งๆเข้ามา แต่กลับได้สถาปนิกจากแถบเพื่อนบ้าน หรือสถาปนิกที่ด้อยกว่า ก็ไม่มีอะไรดีไปกว่าสถาปนิกไทย จะทำให้เกิดปัญหาภายหลังแล้วจะยอมรับกันได้หรือไม่ ส่วนสถาปนิกมีอาชีพขั้นเยี่ยมของโลก เจ้าของงานจะกล้าลงทุนหรือไม่เพราะค่าบริการสูง

5. *ถ้าสถาปนิกต่างชาติเข้ามาออกแบบ อาคารจะแพงและขายตามราคาตลาดไม่ได้*

ถ้าสถาปนิกต่างชาติที่มีชื่อเสียงเข้ามาออกแบบอาคารที่ต้องอยู่ในระบบการตลาดอสังหาริมทรัพย์ จะเป็นไปไม่ได้สำหรับธุรกิจในประเทศไทย เพราะค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและค่าก่อสร้างจะสูงกว่าที่สถาปนิกไทยทำอยู่ เนื่องจากสถาปนิกไทยมีค่าดำเนินการต่ำและรู้จักวัสดุที่มีใช้ในประเทศมากกว่า

6. ควรเขียนคำอธิบายแบบก่อสร้างเป็นภาษาไทย

นอกจากไม่เห็นด้วยกับการเปิดแล้วบางท่านยังเสนอว่าน่าจะเขียนแบบก่อสร้างงานออกแบบในประเทศไทย ควรเขียนภาษาไทยด้วย

7. สถาปนิกต่างชาติไม่เข้าใจศิลปวัฒนธรรมของไทย

คนต่างชาติด้อยไม่เข้าใจในศิลปวัฒนธรรมของไทยอย่างลึกซึ้ง เมื่อมาทำงานสถาปัตยกรรมในไทยอาจทำให้รูปแบบและศิลปะไทยผิดเพี้ยนไป ถ้าจะมีสถาปนิกชาติอื่นเข้ามาช่วยออกแบบก็ต้องให้สถาปนิกไทยเป็นผู้นำหลัก ไม่ใช่ในฐานะรับเซ็นชื่อเท่านั้น

จากความคิดเห็นทั้ง 4 กลุ่มข้างต้น ผู้เขียนเอกสารได้วิเคราะห์ไว้ว่า การจะห้ามไม่ให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาคงจะยากเสียแล้ว เนื่องจากเป็นเรื่องของกระแสโลก เป็นความเคลื่อนไหวในระดับโลก ประเทศไทยในฐานะสมาชิกของแอกตส์ก็คงต้านกระแสการเปิดกว้างเป็นสากลมากขึ้นของการมีสิทธิเข้ามาลงทุนหรือการประกอบอาชีพในระหว่างประเทศสมาชิกแอกตส์ไม่ได้ ดังนั้นจึงเห็นด้วยกับการเปิดให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทยได้แม้จะเต็มใจหรือไม่เต็มใจก็ตาม แต่ควรมีข้อกำหนดกฎเกณฑ์ที่มีขึ้น เพื่อเป็นกรอบเป็นแนวทางให้ปฏิบัติเพื่อมิให้เกิดผลเสียต่อสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

จาก รายงานวิจัย สถานภาพผลงานทางวิชาการ สาขาสถาปัตยกรรมในประเทศไทย (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร, วีระ อินพันทัง, สันติ ฉันทวิลาสวงศ์, 2534: 3-14 – 3-18) ก็ได้มีการแสดงความเห็นในเรื่องสถาปนิกต่างชาติไว้ในลักษณะเดียวกัน โดยอาจสรุปจากเอกสารนี้ได้ว่า มีความคิดเห็นที่เป็น 2 ฝ่ายอย่างชัดเจน ฝ่ายแรกมองว่า ชาวต่างชาติที่เข้ามาทำงานเพื่อรายได้ ไม่ว่าจะเข้ามาทำงานในรูปแบบหรือสถานะใด โดยเห็นว่าสถาปนิกต่างชาติไม่ได้มีความสามารถเกินกว่าสถาปนิกไทย แต่อีกฝ่ายหนึ่งมีความเห็นว่า สถาปนิกต่างชาติที่เข้ามาจะมีส่วนช่วยเผยแพร่วิชาการด้านสถาปัตยกรรมที่เป็นความรู้ใหม่ๆแก่สถาปนิกไทย และไม่ใช่เป็นเรื่องการเอาเปรียบกันในเรื่องผลประโยชน์

จาก บทความใน วารสารอาษา ฉบับเดือนตุลาคม พ.ศ.2541 เรื่อง รายงานผลการประชุมของอนุกรรมการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ (วิรัช เตรียมพงศ์พันธ์, 2541: 94-95) ความเห็นจาก อุปนายกฝ่ายวิชาชีพ ของสมาคมสถาปนิกสยามในปี 2541 – 2543 คุณวีระวุฒิ โอดระกุล ได้กล่าวถึง

เรื่องนี้จากกรอบความตกลงของ APEC ถึงความไม่พร้อมในการเปิดเสรีการค้า ซึ่งผู้ศึกษานานวิจัยนี้ได้สรุปความจากบทความนี้ได้ดังต่อไปนี้

- ความไม่พร้อมในด้านคุณภาพ ซึ่งคุณภาพการประกอบวิชาชีพในประเทศไทยยังไม่ถึงมาตรฐานสากล ซึ่งถึงแม้ราคาอาจจะถูกกว่า แต่ก็ไม่อาจเสนองานที่ดีกว่าแก่ลูกค้าได้
- ความไม่พร้อมเรื่องการบริการวิชาชีพยังเป็นสเกลเล็กเป็นส่วนใหญ่ โดยในประเทศไทยสำนักงานส่วนใหญ่ เป็นองค์กรขนาดเล็ก เมื่อเปิดตลาดเสรีแล้ว ความใหญ่โตขององค์กรมีความสำคัญ ถ้าเป็นโครงการขนาดใหญ่ สำนักงานขนาดเล็กจะได้รับงานยาก ทำให้องค์กรเล็กต้องร่วมมือกันและผลที่ตามาคือค่าโอเวอร์เฮด (overhead) ค่าเสียห่วยที่มากขึ้น และจะเกิดปัญหาในการประสานงานตามมา
- ความไม่พร้อมในเรื่องเงินทุน ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาสำนักงาน การลงทุน และเทคโนโลยี เช่นการทำฟรีเซนต์เซชั่นทำได้มากขึ้นอยู่กับเงินทุนและเทคโนโลยี
- ความไม่พร้อมในการพัฒนา เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีการทำการค้นคว้าวิจัยที่จะเป็นตัวสนับสนุน

นอกจากนั้นยังมีปัญหาอื่น ๆ อีก เช่นภาษาที่ใช้ รวมทั้ง ภาพพจน์ (Image) ของไทยเองก็ยังมีได้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีเรื่องความโปร่งใสแต่ก็ยังคงมีกฎเกณฑ์ที่พยายามให้ประเทศที่มี ภาพพจน์ (Image) อ่อนกว่าถูกเบียดออกไป

นอกจากนั้นคุณวีรวิศ ใตระกุล ยังได้กล่าวอีกว่า ความไม่พร้อมจากกระแสของธุรกรรมของโลกที่จะต้องเปิดเสรีอย่างไม่สามารถต้านได้ ทางสมาคมฯ จึงเห็นว่า สมาคมฯ ต้องการให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจนในด้านความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน ในการแก้ปัญหาที่จะทำให้สำนักงานวิชาชีพ โดยเฉพาะสถาปนิก สามารถที่จะแข่งขันกับต่างประเทศได้ในระดับหนึ่งตามสมควรแล้วค่อยเปิดเสรีการค้า ไม่ว่าจะภายใต้กรอบของ APEC หรือ AFTA หรือ WTO ก็ตาม ภาครัฐและภาคธุรกิจจะต้องช่วยกันปรับปรุงตัวเองให้มีศักยภาพเพียงพอเสียก่อน จุดยืนของสมาคมฯ จึงไม่ได้ปิดกั้นหรือต่อต้าน แต่สมาคมฯ ต้องการให้มีการยกระดับความสามารถเสียก่อน

จากบทความหนึ่งใน วารสารอาษา ฉบับเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2541 เรื่อง หนทางข้างหน้า : วิฤติการณ์และโอกาสในวิชาชีพสถาปัตยกรรม (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร, 2541: 102-108) โดยในบทความนี้ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงวิฤติการณ์ให้เป็นโอกาสไว้ใน 3 ทางคือ

1. วิถีการประกอบวิชาชีพ (Professionalism)
2. การบรรลุคุณภาพวิชาการ (Academic Performance)
3. เอกลักษณ์สถาปัตยกรรม (Architectural Identity)

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีการค้านั้น ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ ได้กล่าวถึงไว้ใน *วิกฤตการณ์ทางวิธีการประกอบวิชาชีพ (Crises in Professionalism)* ว่า วงการวิชาชีพสถาปัตยกรรมโดยสถาปนิกไทยในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศของตนเองกำลังได้รับผลกระทบในช่องทางการประกอบอาชีพอย่างรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ จากการเข้ามาแทรกแซงของสถาปนิกต่างชาติ แม้ว่าปัจจัยหลักที่สร้างหรือเปิดโอกาสให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นไปตามเงื่อนไข GATS ภายใต้องค์การการค้าระหว่างประเทศหรือ WTO แต่ก็ไม่อาจมองข้ามประเด็นอื่นๆ เช่นการเข้ามาของสถาปนิกต่างชาติในช่วงที่เกิดสภาวะสถาปนิก(ไทย)ขาดแคลน เมื่อสภาพเศรษฐกิจกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงต้นทศวรรษ 2530 เมื่อมาและก็ยังคงอยู่ทำงานต่อไป หรือว่าเป็นเพราะสถาปนิกไทยไม่เป็นที่เชื่อถือของเจ้าของโครงการทั้งที่อาจมีความสามารถเท่าเทียมกัน หรือว่าตามข้อเท็จจริงแล้วสถาปนิกต่างชาติมีขีดความรู้ความสามารถและประสบการณ์เหนือกว่าสถาปนิกไทย หรือว่าสถาปนิกไทย(บางส่วน)ชอบทำตัวเป็นโสเภณีทั้งทางพฤตินัยและนิตินัย หรือว่าเป็นปัจจัยของหลายๆ ปัจจัยด้วยกันตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น

นอกจากนั้น สถาปนิกไทยโดยทั่วไปก็ไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ทั้งการเสนอรูปแบบสถาปัตยกรรมและในการกำหนดแบบและรายละเอียดที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล(Professional Standards) ยังคงมีปัญหาจากการความเข้าใจในมาตรฐาน ISO อนุกรมต่างๆ เช่น ISO9000, ISO14000 ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับการสถาปัตยกรรมทั้งกระบวนการที่มี ความสม่ำเสมอในมาตรฐาน

สาเหตุสำคัญของการมีมาตรฐานทางวิชาชีพค่อนข้างต่ำ นอกจากปัญหาที่เกิดจากทางด้านคุณภาพการศึกษาแล้วยังมีปัญหาด้านค่าแบบหรือค่าบริการวิชาชีพที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็นมาก ในขณะที่สำนักงานสถาปนิกมีค่าใช้จ่ายคงที่ที่ค่อนข้างสูง สำนักงานสถาปนิกจึงต้องเร่งทำงานเพื่อให้ได้ปริมาณงานมาก แทนที่จะทำงานเพื่อให้ได้คุณภาพสูง งานออกแบบของโครงการต่างๆ จึงยังมีการกระจายตัวที่ไม่ดีพอ งานมักจะตกอยู่ในมือของสำนักงานในวงจำกัด ผลงานสถาปัตยกรรมโดยทั่วไปมีมาตรฐานต่ำ และเป็นช่องทางให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามามีบทบาททางวิชาชีพ แนวโน้มการประกอบอาชีพสถาปัตยกรรมดังกล่าวย่อมสะท้อนให้เห็นถึงวัฏจักรแห่งความเสื่อมในตัวเอง เข้าทำนองการขายสินค้าลดราคาในภาวะที่มีการแข่งขันกันสูง สินค้าที่ขายมักมีคุณภาพต่ำ

จากวิกฤตการณ์ดังกล่าว ย่อมเป็นแรงกดดันให้เปลี่ยนตามสภาพของวิกฤตการณ์แรงกดดันนี้ให้มีการปรับแก้ไข ซึ่งย่อมรวมถึงโอกาสที่พึงแสวงหาที่เป็นไปได้ที่จะพิจารณาทางเลือกและแบบแผนใหม่ที่จะนำมาแทนที่แบบแผนเดิม ซึ่งวิกฤตการณ์ที่ได้กล่าวถึงข้างต้น ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ ยังได้นำมาเสนอเป็นโอกาสในเรื่องของ *โอกาสสหภาพ มาตรฐาน และค่าบริการทางวิชาชีพ* โดย

จะได้กล่าวถึงช่วงที่มีความเกี่ยวเนื่องกันนี้คือ การขยายบทบาทของสถาปนิก(ไทย) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจำกัดขอบเขตในบทบาทของสถาปนิกต่างชาติ ซึ่งเข้ามาประกอบอาชีพทางสถาปัตยกรรมจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ กรอบพื้นฐานในการกำหนดบทบาทเป็นไปตามหลักวิชาการที่ว่า หากสถาปนิกต่างชาติสามารถประกอบอาชีพได้เท่าเทียมกับสถาปนิกไทย ก็ควรที่จะมีความรู้ความสามารถด้านสถาปัตยกรรมไทยและมีความรู้อื่นๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ และภูมิประเทศ ฯลฯ ในระดับเท่าเทียมกัน

บทบาทที่เพิ่มขึ้นย่อมหมายถึงความรับผิดชอบ ความรู้ความสามารถ มาตรฐานทางวิชาชีพ รวมถึงคุณภาพของงานสถาปัตยกรรมที่ควรที่จะเพิ่มขึ้นด้วย การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกับสถาปนิกต่างชาติ(ที่ยินดีหรือยินยอมให้มีการถ่ายทอดประสบการณ์ที่มากกว่า หรือเหนือกว่า) ย่อมถือเป็นการเปลี่ยนความเสียเปรียบมาเป็นความได้เปรียบ หรือการเปลี่ยนวิกฤตการณ์มาเป็นโอกาสนั่นเอง อย่างไรก็ตาม สถาบันการศึกษาทางวิชาชีพจำเป็นต้องเร่งการพัฒนาการที่เอื้อต่อการยกระดับมาตรฐานทางวิชาชีพสู่มาตรฐานสากล หากสถาปนิกไทยมีขีดความสามารถเท่าเทียมสถาปนิกต่างชาติ ย่อมสามารถลดอิทธิพลของสถาปนิกต่างชาติในวงการวิชาชีพลงได้

อย่างไรก็ตาม การยกระดับมาตรฐานทางวิชาชีพย่อมต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ค่าตอบแทนในบริการที่ให้ หรือค่าออกแบบและค่าบริการอื่นๆ ที่สูงพอสำนักงานสถาปนิกย่อมสามารถจัดหาสถาปนิกที่มีประสบการณ์สูงมาร่วมงาน และสามารถดำเนินการออกแบบอย่างสร้างสรรค์ โดยไม่จำเป็นต้องเร่งรีบจนเกินไปหากได้รับค่าตอบแทนในระดับที่เหมาะสม แต่ทั้งนี้ก็ต้องมีการพัฒนามาตรฐานในบริการวิชาชีพที่ไปด้วย

2.3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อทำการศึกษาเบื้องต้น

นอกจากการศึกษารวบรวมข้อมูลในเรื่องความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องถึงการให้เข้ามาประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของสถาปนิกต่างชาติแล้ว ผู้ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ยังได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในวงการวิชาชีพและมีการติดตามเรื่องของการเปิดเสรีการค้าด้านการบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมด้วย เพื่อทำการศึกษาเป็นข้อมูลเบื้องต้นและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับสถานการณ์ปัจจุบัน อาจแบ่งความเห็นในการสัมภาษณ์ โดยสรุปได้ว่า

(สามารถอ่านรายละเอียด ได้จากภาคผนวก ค. บทสรุปการสัมภาษณ์การศึกษาเบื้องต้นของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากมีการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม)

1. เห็นด้วยกับการเปิดเสรีการค้า

โดยความเห็นของ นิธิ สถาปิตานนท์ ว่าถึงแม้จะต้องมีคู่แข่งเพิ่มขึ้น แต่เป็นการที่จะทำ
ให้สถาบันกได้มีการพัฒนาตนเอง ซึ่งก็จะต้องพิจารณาถึงการเตรียมศักยภาพของสถาบันกทั้ง
บุคลากรและองค์กรนั้นๆ จะได้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อกำหนดความรับผิดชอบนอกเหนือไป
จากจรรยาบรรณวิชาชีพ และคงจะขึ้นอยู่กับความตัดสินใจของผู้ว่าจ้างในการเลือกผู้ให้บริการ ซึ่งจะ
ต้องมั่นใจในความรับผิดชอบของผู้ให้บริการของตนเอง ทั้งระหว่างกาให้บริการและหลังกาให้
บริการ นอกจากนี้สถาบันกไทยเองจะได้ย้อนกลับมาดูตัวเราในเรื่องของเอกลักษณ์ และวัฒนธรรม
ที่สถาบันกไทยอาจทอดทิ้งงาน การศึกษา และความเข้าใจในเรื่องนี้ไปจนเกือบหมด

2. ยอมรับว่าจะต้องมีการเปิดเสรีการค้า แต่จะต้องมีการเปิดอย่างมีเงื่อนไข และกฎเกณฑ์

จำเป็นต้องมีการตั้งข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ ขึ้นเพื่อปกป้องวิชาชีพ ซึ่งการปกป้องนี้มีได้
หมายความว่าปิด หรือต่อต้านการเปิดเสรีการค้า แต่จะต้องหาความเหมาะสมด้วยกันทั้งสองฝ่าย
การพยายามตั้งให้มีการเปิดการค้าข้างล่างก็เพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมในวิชาชีพ ทั้งระบบการ
ศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และมาตรฐานของสถาบันกภายในประเทศ ซึ่งจะต้องใช้เวลามาก
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพยายามทำความเข้าใจในเรื่องนี้ให้กับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพทุกกลุ่ม เพื่อ
ปรึกษา และวางแผนปรับวิชาชีพพร้อมกันทุกฝ่าย ซึ่งในปัจจุบันมีใช้เพียงแต่ไม่มีความเข้าใจและ
ตระหนักถึงเรื่องนี้เท่านั้น แต่ยังพยายามที่จะปฏิเสธ เห็นเป็นเรื่องไกลตัว (อนุสรณ์ ภัคดีสุขเจริญ,
11 เมย. 2545 ,สัมภาษณ์)

ซึ่งผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากมีการเปิดเสรีการค้าโดยไม่มีกำหนดเงื่อนไข กฎเกณฑ์
หรือการเตรียมพร้อม ก็อาจเกิดขึ้นได้มาก โดยผู้ทำวิจัยนี้ได้ทำการสรุปจากการสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

- อาจเกิดการครอบงำจากต่างชาติ หากไม่มีการป้องกันในวิชาชีพ

ตามความเห็นของ ชวพงษ์ ชำนิประศาสน์ อดีตนายกสมาคมสถาปนิกสยาม ว่า
การเข้ามาทำงานของสถาบันกต่างชาติจะไม่เพียงเฉพาะเป็นการแย่งงานเท่านั้น แต่อาจ
จะเกิดการครอบงำจากต่างชาติได้ ในเรื่องต่างๆ คือ

- เป็นการครอบงำทางเทคโนโลยี และการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าเรายัง
คงต้องพึ่งต่างประเทศโดยส่วนใหญ่ ทั้งการซื้อเทคโนโลยีและการบำรุงรักษา
เทคโนโลยีนั้น ทำให้ตกอยู่ภายใต้การขึ้นนำและผูกขาด ในส่วนนี้อาจรวมไปถึงวัสดุ
ต่างๆที่อาจนำเข้าสู่ประเทศโดยการมองข้ามวัสดุท้องถิ่น

ในประเด็นนี้ ศักดิ์ชัย ยวงตระกูล หนึ่งในอนุกรรมการด้านการเปิดเสรีการ
ค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม ได้ให้ความเห็นคล้ายกันว่าประเทศไทยยังไม่

สามารถผลิตเทคโนโลยีได้เอง ทำให้ต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ มาก เช่น โปรแกรมลิขสิทธิ์ เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตรงกันกับต่างชาติ ทำให้ต้นทุนในการผลิตงานมีความแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อในด้านค่าบริการ และการจ้างงานตามมา

- การครอบงำทางวัฒนธรรม และความเป็นชาติ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดทางประเพณี วัฒนธรรม เช่นการนำเอาศิลปะในท้องถิ่นหนึ่งไปใช้ในอีกท้องถิ่นหนึ่ง ด้วยความไม่เข้าใจจริงในงานสถาปัตยกรรมแต่ละท้องถิ่น หรือความไม่รู้ในเรื่องระดับความสำคัญต่างๆ ของงานสถาปัตยกรรม ทำให้ผู้ศึกษารุ่นหลังเกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ผิดไป
- การครอบงำทางทุน หากเปิดประเทศในขณะที่ไม่พร้อม ประเทศนั้นก็อาจกลายเป็นเพียงแรงงานของสังคมโลกเท่านั้น
- ความรับผิดชอบ ต่อผลงานที่ได้กระทำ

อันเป็นความรับผิดชอบที่จะต้องเกิดขึ้นจากสถาปนิกต่างชาติ หากเกิดความเสียหายใดๆ ทั้งต่อผู้ว่าจ้าง และต่อสังคมของผู้ว่าจ้าง (วิรุฒิ โอตระกูล, 19 เมย. 2545, สัมภาษณ์)

ความเป็นห่วงถึงผลกระทบในแง่ลบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากสถาปนิกหลายท่านนั้น ก็เนื่องมาจากการมองเห็นงานสถาปัตยกรรมนั้นเป็นหนึ่งในการแสดงถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้นๆ และยังมีความสำคัญรวมไปถึงผลกระทบต่อความปลอดภัย ต่อชีวิตและทรัพย์สินของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วยเช่นกัน ดังนั้นความเห็นต่างๆ จากผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลายท่าน ก็อธิบายได้ตรงกับ วัตถุประสงค์ในการออกพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรมเช่นกัน ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่า การทำงานสถาปัตยกรรมนั้น จะมีผลกระทบต่างๆ ได้ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 นั้นจัดทำขึ้นเพื่อ

1. เพื่อความเจริญเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
2. การผดุงมาตรฐานการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมให้เป็นไปตามหลักวิชาที่ดี
3. เป็นการแสดงออกด้านหนึ่งของศิลปวัฒนธรรมอันดีงามแห่งชาติตามกาลสมัย

จนกระทั่งการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 มาเป็นพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.2543 แล้วก็ตาม วัตถุประสงค์ในการใช้ก็ยังคงมีลักษณะเดียวกันพร้อมกับเหตุผลการประกาศใช้ใหม่ดังนี้

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่วิทยาการด้านสถาปัตยกรรมมีการพัฒนาในเนื้อหา และวัตถุประสงค์แตกต่างจากเดิมจนครอบคลุมการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมให้มีประโยชน์ใช้สอย ความงาม และมั่นคง เพื่อสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ เอกอัครราชทูต วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ทำให้มีภาระที่ต้องควบคุมดูแลมากกว่าเดิม และการรวมตัวของสถาปนิกในการจัดตั้งองค์วิชาชีพก็ได้ดำเนินการมาจนมั่นคงเป็นที่ประจักษ์ในผลงานแล้ว สมควรให้ผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมรวมตัวกันตั้งองค์วิชาชีพเพื่อช่วยรัฐในการควบคุมดูแลมาตรฐานความรู้และการประกอบวิชาชีพให้สามารถดำเนินการควบคุมได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น และจากนโยบายเปิดเสรีในการค้าและบริการในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทำให้ต้องเร่งการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการประกอบวิชาชีพให้พร้อมกับการแข่งขันกับต่างประเทศ สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการทำงานในการออกแบบและก่อสร้างอาคาร และก็เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อส่วนรวม (Public safety) ซึ่งตรงกับความเห็นที่หลายตัวอย่างได้กล่าวถึงในเนื้อหาข้างต้น โดยในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่ออกพระราชบัญญัตินี้ ว่าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการควบคุมเกี่ยวกับ

1. ความมั่นคงแข็งแรง
2. ความปลอดภัย
3. การป้องกันอัคคีภัย
4. การสาธารณสุข
5. การรักษาสิ่งแวดล้อม
6. การผังเมือง
7. การสถาปัตยกรรม
8. การอำนวยความสะดวกแก่การจราจร

สรุปความคิดเห็นต่อการเข้ามาประกอบวิชาชีพของสถาปนิกต่างชาติ โดยผู้ทำวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการเข้าประกอบวิชาชีพของสถาปนิกต่างชาติ นั้นมีความเห็นแตกต่างกันไปตามแต่ละประสบการณ์ที่ได้ปฏิบัติอยู่ในวิชาชีพ ซึ่งจากการทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ผู้ศึกษาได้สรุปถึงประเด็นที่อาจส่งผลกระทบต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้ดังนี้

ผลดีต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรม

- จะได้แลกเปลี่ยนความคิด และประสบการณ์ รวมถึงความรู้ในการทำงาน
- มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยเฉพาะในโครงการที่มีความซับซ้อน และต้องใช้เทคนิคหรือเทคโนโลยีที่ประเทศไทยยังไม่มี
- จะได้เห็นตัวอย่างและผลงานที่ดีในการออกแบบ
- มีการศึกษาการทำงาน ระบบการจัดการสำนักงานที่มีมาตรฐานในระดับสากล
- จะมีการพัฒนาระดับมาตรฐานวิชาชีพ และอาจรวมไปถึงค่าบริการวิชาชีพที่ดีขึ้น
- สถาปนิกไทยจะมีการพัฒนาตัวเอง เนื่องจากการแข่งขันที่มากขึ้น

ผลเสียต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรม

- หากประเทศที่เข้ามาเป็นประเทศที่มีมาตรฐานใกล้เคียงหรือต่ำกว่าก็ไม่มีประโยชน์ใดๆเลย
- การออกแบบสถาปัตยกรรมอาจไม่เหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากไม่เข้าใจในลักษณะภูมิอากาศ และภูมิประเทศที่แท้จริง
- หากมีการระบุรายละเอียด (Specification) ด้วยวัสดุอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีมากเกินไป ก็จะก่อให้เกิดปัญหาในเชิงธุรกิจรวม
- เกิดความผิดพลาดในเรื่อง ศิลปวัฒนธรรม ของงานสถาปัตยกรรมไทย และรวมถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมที่ถูกเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากความไม่เข้าใจอย่างเพียงพอในรูปแบบสังคมและความเป็นอยู่
- ความเสียเปรียบในเรื่องเทคโนโลยี ซึ่งอาจมีค่าใช้จ่ายแค่เพียงการใช้ แต่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องลิขสิทธิ์ การดูแลรักษา เป็นจำนวนมากซึ่งนอกจากเสียเปรียบในธุรกิจรวมแล้ว ก็อาจเสียเปรียบในด้านต้นทุน
- ความรับผิดชอบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ต่อผลงานเมื่อเกิดความผิดพลาด
- ถูกแย่งงานจากสถาปนิกต่างชาติ ทั้งจากสถาปนิกที่มีชื่อเสียง และสถาปนิกต่างชาติทั่วไป ซึ่งเจ้าของโครงการมักมีความเชื่อถือในสถาปนิกต่างชาติมากกว่า

นอกจากความเห็นของผู้ที่มองถึงผลดี และผลเสียแล้ว ยังมีอีกหลายความเห็นที่มองถึง ทั้งผลดีเช่นเดียวกับเหตุผลข้างต้น น่าจะให้มีการเปิด แต่ก็อาจเกิดผลเสียจากเหตุผลข้างต้นเช่น เดียวกัน นั่นจึงขึ้นอยู่กับที่ตั้งหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆ เพื่อป้องกันผลเสียที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยความเห็นในกลุ่มนี้มองว่า ควรมีการเปิดโดยตั้งเงื่อนไข ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

- ต้องมีการควบคุมการให้ใบอนุญาต เพื่อกันสถาปนิกต่างชาติที่ไม่มีคุณภาพ
- ต้องมีสถาปนิกไทยรองรับ หรือมีการร่วมงานกันในรูปแบบต่างๆ
- สถาปนิกไทยต้องได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ทั้งจากการเรียนรู้ การทำงาน และค่าบริการ
- อาคารด้านศิลปวัฒนธรรม ที่แสดงเอกลักษณ์ไทย และอาคารทางพุทธศาสนาไม่ควรให้สถาปนิกต่างชาติเป็นคนออกแบบ
- จะต้องดูการเปิดเสรีวิชาชีพนี้ของประเทศอื่นๆ เพื่อให้โอกาสของสถาปนิกไทยที่จะเข้าไปทำงานที่อื่น ๆ นั้นเท่าเทียมกัน
- ต้องมีการจัดทำข้อกำหนดกฎเกณฑ์ และกฎหมาย เพื่อควบคุมสถาปนิกต่างชาติที่เข้ามาทำงานอย่างชัดเจน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้ วิธีอุปมานแบบไม่สมบูรณ์(Imperfect Inductive Method) คือ เป็นการเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงย่อยๆ จากตัวอย่างบางส่วนของหน่วยประชากรมาทำการวิเคราะห์ ซึ่งการศึกษานี้เลือกเอาการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ เนื่องจากระหว่างการศึกษาในเบื้องต้นพบว่า สมาคมสถาปนิกสยาม ได้เคยทำการส่ง แบบสอบถาม เรื่องข้อมูลและความเห็น การเปิดเสรีการค้าและบริการด้านสถาปัตยกรรม ลงวันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2545 โดยส่งแบบสอบถามให้กับบริษัทตามรายชื่อที่ทางสมาคมฯมีอยู่ ประมาณ 60 บริษัท มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาเพียง 4 ฉบับ ในการศึกษานี้จึงจำเป็นต้องอาศัยการสัมภาษณ์ จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Sample) เพื่อให้คุณสมบัติของประชากรในกลุ่มตัวอย่างตรงกับความต้องการ และเป็นตัวแทนของความเห็นได้ดีที่สุด โดยในบทนี้จะได้ทำการอธิบายแยกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. **ประชากร** ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่นำมาศึกษาเป็น สถาปนิกไทยผู้ให้บริการวิชาชีพ สถาปัตยกรรมหลัก แต่เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาในการศึกษา และข้อจำกัดในการเลือกตัวอย่าง ซึ่งได้กล่าวไว้ในเรื่องข้อจำกัดของการวิจัยในบทที่1แล้ว การวิจัยครั้งนี้จึงเลือกทำการศึกษาจาก สถาปนิกที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยยังเป็นผู้ให้บริการวิชาชีพ สถาปัตยกรรมอยู่ในปัจจุบันขณะทำการศึกษา
2. **กลุ่มตัวอย่าง** เนื่องจากเป็นการศึกษาที่ต้องอาศัยผู้ที่ติดตาม หรือมีความเกี่ยวข้องในเรื่อง การเปิดเสรีการค้าด้านสถาปัตยกรรม และจะต้องทำการศึกษาจากผู้มีประสบการณ์ในการ ให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือ ผู้ศึกษา

จึงได้ทำการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง(Purposive Sample) โดยแบ่งตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในขั้นตอนการเปิดเสรีการค้าบริการด้านงานสถาปัตยกรรม โดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้จาก คณะอนุกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรมของสภาสถาปนิก โดยกลุ่มตัวอย่างนี้จะถือได้ว่าเป็นผู้ที่ติดตามและมีข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้

กลุ่มตัวอย่างนี้ ผู้ศึกษามุ่งเน้นไปที่คณะอนุกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม ที่เป็นสถาปนิกผู้มีประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักด้วย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างนี้เป็นผู้ที่มีความเข้าใจทั้งในเรื่องของการเปิดเสรีการค้า และในเรื่องของการให้บริการวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมหลัก

2.2 กลุ่มที่ 2 สถาปนิกผู้ที่มีกรให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักโดยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการให้บริการงานสถาปัตยกรรมหลักในต่างประเทศอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 1 โครงการต่อปี โดยกลุ่มตัวอย่างนี้จะถือได้ว่าเป็นผู้สามารถให้ความเห็นและข้อมูลในการให้บริการงานด้านสถาปัตยกรรมที่ได้กระทำอยู่ในต่างประเทศ และมีประสบการณ์ในการติดต่อหรือได้ร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ

2.3 กลุ่มที่ 3 สถาปนิกผู้ที่มีประสบการณ์ในการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักในประเทศไทย โดยกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้จะถือได้ว่าเป็นผู้ที่สามารถให้ความเห็นและข้อมูลของผู้ที่มีความเข้าใจในงานสถาปัตยกรรมหลักในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ผู้ศึกษามุ่งเน้นไปที่สถาปนิกผู้มีประสบการณ์ในการทำงานด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักมาไม่น้อยกว่า 10 ปี ซึ่งจะเป็นสถาปนิกอาวุโส หรือสถาปนิกผู้ที่อยู่ในระดับผู้บริหาร ทำให้กลุ่มตัวอย่างนี้เป็นสถาปนิกผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก มีความรู้ความเข้าใจในงานสถาปัตยกรรมหลักได้เป็นอย่างดี และอยู่ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักมานานพอที่จะได้รับรู้เรื่องของการเปิดเสรีการค้าบริการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างนี้ โดย

1. จัดทำแบบสัมภาษณ์เบื้องต้น จากการสรุปข้อมูลโดยสร้างขึ้นจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ทั้งจาก งานวิจัย บทความ หนังสือ เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง และจากการเข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ในการประชุมคณะกรรมการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม
2. ทำการตรวจสอบและทดลอง โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบ แก้ไข และได้ทำการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์ภายหลังการแก้ไขนี้ กับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว ในหัวข้อ ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในบทนี้
3. ภายหลังจากทดลองแบบสัมภาษณ์เบื้องต้น ผู้ศึกษาได้ทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ขั้นสุดท้าย เพื่อให้มีความถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น และจึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้
4. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นที่ตรงตามความรู้สึกรู้สึกของกลุ่มตัวอย่าง และอีกส่วนหนึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายปิด เพื่อให้ได้ค่าของความเห็นในเชิงปริมาณในบางประเด็น และเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลและทำการสรุปผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ แบบสัมภาษณ์นี้จึงได้ทำการแบ่งหัวข้อการศึกษา ออกเป็น 3 ส่วน และมีประเด็นคำถามหลักดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

- คำถามส่วนตัวของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มุ่งเน้นที่ อายุ อายุการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การควบคุมเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในการให้บริการวิชาชีพได้ตรงกัน หรือมีลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุด
- คำถามซึ่งเกี่ยวกับบริษัทของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยสอบถามถึงจำนวนพนักงาน และจำนวนสถาปนิก ซึ่งเป็นตัวกำหนดขนาดของบริษัทซึ่งอาจส่งผลถึงความเห็น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลและความเห็นในการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลัก

- คำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติวิชาชีพในต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งจะขึ้นพื้นฐานความคิดและประสบการณ์ ที่จะส่งผลต่อการให้ความเห็น

- คำถามเกี่ยวกับการรับงานสถาปัตยกรรมของต่างประเทศของบริษัทผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งจะเป็นคัดกลุ่มประชากร ให้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง 2 หรือกลุ่ม 3 และยังเป็นพื้นฐานของความเห็น
- คำถามเกี่ยวกับขอบเขตการให้บริการ และความรับผิดชอบของสถาปนิก ตามการให้บริการของบริษัท ซึ่งเป็นข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ถึงความเข้าใจในวิชาชีพสถาปัตยกรรมซึ่งอาจมีความเหมือนหรือแตกต่างกัน ตลอดจนขอบเขตการให้บริการวิชาชีพของสถาปนิกในปัจจุบัน
- คำถามเกี่ยวกับความเข้าใจในชนิดของงานตามกฎหมาย ซึ่งจะให้นำมาวิเคราะห์ถึงการให้บริการในวิชาชีพที่มีการปฏิบัติจริงกับความชัดเจนของข้อกำหนดตามกฎหมาย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าในวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักในการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทย

- คำถามเกี่ยวกับ ความเห็นถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งผลดีและผลเสีย จากการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลัก เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ถึงการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลกระทบ ซึ่งจะเป็นข้อมูลหนึ่งในการช่วยสร้างแนวทางการเปิดเสรีการค้าต่อไป
- คำถามเกี่ยวกับผลกระทบดังกล่าว จากการเข้ามาทำงานในชนิดงานและขอบเขตขั้นตอนการทำงาน เพื่อหาความเห็นถึงผลกระทบจากการกำหนดชนิดงานหรือขอบเขตขั้นตอนนั้น ที่จะสามารถให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทย อันจะนำมาซึ่งแนวทางการเปิดเสรีการค้า
- คำถามเกี่ยวกับรูปแบบและความต้องการของสถาปนิกไทยในการร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ และคำถามรองอื่นๆ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อนำไปสู่การสร้างแนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- คำถามต่อความคิดเห็นถึงแนวทางในการเปิดเสรีการค้าบริการนี้ให้เกิดผลเสียน้อยที่สุด และก่อให้เกิดผลดีต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมมากที่สุด

(รายละเอียดของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในเก็บข้อมูลครั้งนี้ได้จาก ภาคผนวก ง. แบบสัมภาษณ์ประกอบวิทยานิพนธ์)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และหลักการหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น
  - 1.1 ศึกษาถึงทฤษฎี ในการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลัก หน้าที่ ขั้นตอน และงานที่ให้บริการ
  - 1.2 ศึกษาถึงข้อกำหนด หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับ ชนิดและขอบเขตงานในวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ซึ่งจะใช้ทั้งเอกสารราชการและเอกสารจากองค์กรทางวิชาชีพสถาปัตยกรรม
  - 1.3 ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และบทความต่างๆที่เกี่ยวข้องใน เรื่องการเปิดเสรีการค้าในวิชาชีพสถาปัตยกรรม
  - 1.4 ศึกษาเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยต่างๆถึงข้อกำหนด หลักการ และขั้นตอนการเปิดเสรีการค้าภายใต้กรอบข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Service : GATS)
2. ทำการศึกษาจากการเข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ใน การประชุมคณะอนุกรรมการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม ของสภาสถาปนิก และการประชุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีการค้าด้านสาขาสถาปัตยกรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจจริง ได้ทราบความคืบหน้า และแนวทางที่ได้กระทำอยู่ในปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง
3. ทำการรวบรวมข้อมูล ในส่วนของการศึกษาทฤษฎีทั้งหมดนี้ เพื่อทำการสรุปและจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอนการจัดทำแบบสัมภาษณ์ที่ได้กล่าวถึง ในเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ขั้นสุดท้าย เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้
5. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด มาวิเคราะห์ สรุปผล และจัดทำเป็นข้อเสนอแนะต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลในแต่ละกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ และทำการเปรียบเทียบความคิดเห็น เพื่อให้ได้ผลวิเคราะห์จากการรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนคือ

- ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ จะอาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพ และจะใช้การวิเคราะห์เชิงบรรยายเป็นหลัก เนื่องจากข้อมูลโดยส่วนมากเป็นข้อคิดเห็นต่อผลกระทบ และแนวทางการเปิดเสรีการค้าด้านการบริการวิชาชีพ สถาบันศรัทธาธรรม ซึ่งจะได้ข้อมูลตามความคิดของกลุ่มตัวอย่างอย่างแท้จริง รวมทั้งยังได้ทำการวิเคราะห์ร่วมกับ การศึกษาตามหลักการและแนวทางอื่นๆตามเอกสารที่ได้ค้นคว้าประกอบ
- ข้อมูลเชิงปริมาณ จะใช้วิเคราะห์โดยอาศัยการนำค่าความถี่ในตอบแบบสัมภาษณ์ มาแจกแจงความถี่เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

และทำการสรุปผลเพื่อจัดทำเป็น แนวทางในการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพด้านสถาบันศรัทธาธรรมหลักของสถาบันกิตต่างชาตินในประเทศไทย พร้อมทั้งทำข้อเสนอแนะอื่นๆต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งกล่าวถึงในบทที่ 3 ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม รวมเป็นจำนวน 20 ราย แบ่งเป็นสถาปนิกในแต่ละกลุ่มดังต่อไปนี้ (สามารถดูรายชื่อได้จาก ภาคผนวก จ. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย)

1. กลุ่มสถาปนิกผู้ที่เป็นคณะกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม ของสภาสถาปนิก จำนวน 7 ราย
2. กลุ่มสถาปนิกผู้ที่มีการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลัก และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการรับงานออกแบบในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง จำนวน 4 ราย
3. กลุ่มสถาปนิกผู้ที่มีประสบการณ์ในการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักในประเทศ โดยเป็นผู้มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 9 ราย

จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้พยายามทำการศึกษาในจำนวนใกล้เคียงกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีน้ำหนักของความเห็น ในแต่ละกลุ่มเท่ากัน แต่เนื่องจากปัจจัย 2 ด้าน ทำให้จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน คือ

1. เวลา เนื่องจากงานวิจัยนี้มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาซึ่งเป็นข้อจำกัดที่สำคัญในการทำการติดต่อเพื่อทำการสัมภาษณ์สถาปนิกในแต่ละกลุ่ม
2. จำนวนประชากร เนื่องจากจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนไม่เท่ากัน สาเหตุเพราะ
  - 2.1 กลุ่มที่1 กลุ่มคณะกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม มีประชากรจำกัด และนอกจากนั้น ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เจาะจงเฉพาะ ผู้ที่ให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักในปัจจุบันด้วย ทำให้ประชากรในกลุ่มนี้มีจำนวนน้อย
  - 2.2 กลุ่มที่2 กลุ่มสถาปนิกผู้ที่มีประสบการณ์ในการรับงานออกแบบสถาปัตยกรรมหลักในต่างประเทศ มีจำนวนน้อย เนื่องจากผู้ศึกษาเจาะจงเฉพาะผู้ที่มีประสบการณ์ดังกล่าวว่าจะต้องให้บริการอย่างต่อเนื่อง

เนื่อง ประชากรส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานด้านนี้บ้างแต่ไม่ต่อเนื่องนัก ทำให้ผู้ศึกษาได้เลือกให้เป็นประชากรในกลุ่มที่ 3

- 2.3 กลุ่มที่3 กลุ่มสถาปนิกผู้ที่มีประสบการณ์ในการรับงานออกแบบสถาปัตยกรรมหลักในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างนี้จะมีจำนวนมากกว่า 2 กลุ่มแรก เนื่องจากเป็นกลุ่มประชากรใหญ่ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างนี้บางส่วนยังเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการรับงานออกแบบสถาปัตยกรรมหลักในต่างประเทศบ้าง แต่มีจำนวนไม่มาก หรือให้บริการไม่ต่อเนื่อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 หัวข้อหลัก เพื่อให้ทำความเข้าใจได้ง่ายในการวิเคราะห์ผลและทำการสรุป โดยในแบบสัมภาษณ์จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

- เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ การทำงาน ประสบการณ์ และภูมิหลัง ของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องมากขึ้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลและความเห็นในการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลัก

- เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ การให้บริการของสถาปนิกที่ทำอยู่ในปัจจุบัน สำหรับการเปรียบเทียบกับ การให้บริการตามความหมายของการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมตามความหมายของ องค์การการค้าโลก(WTO)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าในวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักในการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทย

- เพื่อใช้วิเคราะห์และรวบรวมความคิดเห็นถึง ข้อดี และข้อเสียหากมีการเปิดวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- เพื่อใช้วิเคราะห์ รูปแบบ และความต้องการในการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- เพื่อใช้วิเคราะห์ ความเห็นอื่นๆ ที่สถาปนิกต่างได้ให้ความเห็น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการหาแนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 4.1 อายุ

อายุเฉลี่ย (ปี)	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
	50.57	46	47.78

ตารางที่ 4.2 อายุการทำงาน

อายุการทำงานเฉลี่ย (ปี)	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
	23.71	21	23

ตารางที่ 4.3 สถานะการทำงาน

สถานะการทำงาน	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
สถาปนิกและผู้บริหาร	7	3	9
สถาปนิกอาวุโส	0	1	0

จากตารางที่ 4.1 – 4.2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ทั้ง 3 กลุ่ม มีอายุ และ อายุการทำงานหรือประสบการณ์ที่ให้บริการอยู่ในวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ดังนั้นความเข้าใจในการให้บริการวิชาชีพ และความเข้าใจในงานสถาปัตยกรรมมีค่าความเห็นใกล้เคียงกัน และนอกจากนั้นจากตารางที่ 4.3 ก็แสดงให้เห็นว่าสถานะการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 19 ราย จาก 20 ราย เป็นทั้งสถาปนิกและเป็นทั้งผู้บริหารของบริษัทนั้นๆ แม้จะมีผู้ให้สัมภาษณ์เพียง 1 รายจากกลุ่มที่ 2 เท่านั้น ที่เป็นสถาปนิกที่มีได้อยู่ในตำแหน่งผู้บริหาร แต่ก็ยังเป็นสถาปนิกอาวุโสของบริษัท จึงเป็นข้อสนับสนุนถึงมุมมองหรือประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพที่ใกล้เคียงกันอย่างชัดเจนขึ้น

ตารางที่ 4.4 การทำงานในต่างประเทศ

ประสบการณ์	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	รวม
ไม่เคย	2	1	5	8
เคย 0-3ปี	2	1	3	6
เคย 3 ปีขึ้นไป	3	2	1	6
รวม	7	4	9	20

ตารางที่ 4.5 ประสบการณ์ในการรับงานในต่างประเทศ

ประสบการณ์	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	รวม
ไม่เคย	4	-	3	7
เคย ไม่ต่อเนื่อง	3	-	6	9
เคย อย่างต่อเนื่อง	-	4	-	4
รวม	7	4	9	20

กลุ่มที่ 1 มีความแตกต่างกันไป ทั้งเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ และไม่เคยมีประสบการณ์ โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ 2 รายไม่เคยทำงานในต่างประเทศ มี 3 ราย เคยทำงานอยู่ในระยะ 0-3 ปี และมี 3 รายเคยทำงานอยู่นานมากกว่า 3 ปีขึ้นไป และเมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์ในการรับงานต่างประเทศ พบว่ามี 4 รายที่ไม่เคยรับงานเลย แต่ 1 ใน 4 ราย เคยได้ร่วมงานประเภทนี้กับบริษัทเดิมที่เคยทำงานมาก่อน และอีก 1 รายเคยมีประสบการณ์ในการรับงานแต่งานนั้นไม่ได้ถูกสร้างจริง

กลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศ มีเพียง 1 รายที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในต่างประเทศ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์นี้เป็นสถาปนิกอาวุโสมิได้เป็นผู้บริหารบริษัทจึงอาจมิได้เป็นผู้ที่วางแนวทางในการทำงานและนโยบายในการรับงาน ส่วนประสบการณ์ในการรับงานต่างประเทศนั้น ทุกบริษัทได้ทำงานสถาปัตยกรรมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้ศึกษาได้ทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงอยู่แล้ว

กลุ่มที่ 3 มีความแตกต่างเฉลี่ยกันไป เช่นเดียวกับกับกลุ่มที่ 1 แต่เมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์ในการรับงานในต่างประเทศ พบว่า มีเพียง 2 ราย เท่านั้นที่ไม่เคยรับงานในต่างประเทศ โดย 1 รายเป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่ผู้บริหารไม่มีนโยบายในการรับงานในต่างประเทศ ส่วนอีก 1 รายคือบริษัทขนาดเล็ก และไม่เคยทำงานในต่างประเทศ

ประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มคือทั้งเคยรับและไม่เคยรับ แต่จากข้อมูลจะเห็นได้เห็นว่า กลุ่มผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในรับงานต่างประเทศ ถึงแม้จะมีได้มีงานต่อเนื่องเช่นเดียวกันกับกลุ่มที่ 2 ดังนั้นความเห็นในการทำงานหรือทำงานร่วมกับต่างประเทศจึงมีน้ำหนักของความเห็นใกล้เคียงกัน และจากข้อมูลอาชีววิเคราะห์ได้ว่า ประสบการณ์ในการทำงานต่างประเทศจึงมีได้เป็นปัจจัยใหญ่ในการรับงานต่างประเทศ

ตารางที่ 4.6 จำนวนพนักงานในบริษัท

จำนวนพนักงาน	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	รวม
1 – 15 คน	5	-	3	8
16 - 30 คน	1	1	5	7
มากกว่า 30 คนขึ้นไป	1	3	1	5
รวม	7	4	9	20

หมายเหตุ จากการค้นคว้าเพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ การแบ่งขนาดของบริษัทยังไม่มีกำหนดแน่นอนถึง จำนวนพนักงาน หรือจำนวนสถาปนิก แต่ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาได้กำหนดจำนวนพนักงานเป็นตัวแบ่งขนาดของบริษัทเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ตรงกัน โดยให้บริษัทขนาดเล็กมีพนักงาน 1-15 คน บริษัทขนาดกลางมีพนักงาน 16-30 คน และบริษัทขนาดใหญ่มีพนักงาน 30คนขึ้นไป

กลุ่มที่ 1 จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 7 บริษัท กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่มีขนาดเล็ก มีเพียง 1 บริษัทที่เป็นบริษัทขนาดกลาง และมีเพียง 1บริษัทที่เป็นบริษัทขนาดใหญ่

กลุ่มที่ 2 เป็นบริษัทที่มีจำนวนพนักงาน อยู่ในขนาดบริษัทขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งมีเพียง 1บริษัทที่เป็นบริษัทขนาดกลาง แต่เคยเป็นบริษัทขนาดใหญ่ มีพนักงานรวมทั้งหมดเกือบ 200 คน ภายหลังช่วงวิกฤตเศรษฐกิจจึงมีการแยกการทำงานของบริษัทเหลือเฉพาะในส่วนการทำงานด้านการออกแบบเท่านั้น ส่วนอีก 3 บริษัทเป็นบริษัทขนาดใหญ่ ด้วยขนาดของบริษัทที่มีขนาดใหญ่จึงแสดงถึงความพร้อมในเรื่องการรับงานในต่างประเทศ

กลุ่มที่ 3 มีขนาดของบริษัทแตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทที่มีขนาดเล็ก และขนาดกลาง และมีเพียง 1 บริษัทที่เป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่แต่มีได้รับงานจากต่างประเทศเพราะเป็นแนวความคิดของผู้บริหาร ที่ต้องการขยายงานไปในระดับต่างประเทศเนื่องจากงานที่มีอยู่ในปัจจุบันมีงานในประเทศมากเพียงพอและไม่ต้องการขยายบริษัทเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่มากกว่านี้ (ในปัจจุบันมีพนักงานทั้งหมด 35 คน)

ข้อมูลของขนาดบริษัท จากกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์จะเห็นได้ชัดเจนถึงความสัมพันธ์ของขนาดบริษัทกับการให้บริการงานในต่างประเทศ ว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีศักยภาพในการให้บริการงานในต่างประเทศอย่างต่อเนื่องมากกว่าบริษัทในขนาดกลางและขนาดเล็ก เนื่องจากความพร้อมในเรื่องบุคลากร รูปแบบการจัดการ และค่าใช้จ่าย ของบริษัท อันอาจจะเป็นความแตกต่างของข้อมูลความเห็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน หรือทัศนคติจากสถาปนิกต่างชาติได้จากประสบการณ์ที่แตกต่างกันของการให้บริการวิชาชีพในต่างประเทศ

จากข้อมูลส่วนตัวของผู้สัมภาษณ์ทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ประสบการณ์ในการให้บริการวิชาชีพ ภายในประเทศมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก ส่วนประสบการณ์ในการให้บริการวิชาชีพในต่างประเทศจะเห็นได้ว่า นอกจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 2 ที่เลือกเป็นผู้ให้บริการวิชาชีพในต่างประเทศอย่างต่อเนื่องแล้ว กลุ่มตัวอย่างทั้งในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 จะมีทั้งผู้ที่เคยและไม่เคยในการให้บริการงานในต่างประเทศ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับของขนาดบริษัทนั้น โดยในกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่มีขนาดเล็ก กลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่ และกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดเล็ก และขนาดกลาง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลและความเห็นในการปฏิบัติวิชาชีพ

เป็นการนำข้อมูล และความเห็นของผู้ที่ให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักมาทำการวิเคราะห์ โดยในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์เชิงบรรยาย อาศัยการแจกแจงความถี่ของข้อมูลประกอบ เป็นการศึกษาการให้บริการของสถาปนิกที่ทำอยู่ในปัจจุบันเพื่อทดสอบความเข้าใจของการให้บริการของผู้ให้สัมภาษณ์ของแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำอยู่จริง และยังใช้วิเคราะห์ร่วมกับการให้บริการในความหมายของการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมขององค์การการค้าโลก(WTO) เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงลักษณะงานที่อาจแตกต่างกัน

ความหมายของชนิดงานที่ให้บริการ

ในตารางที่จะนำเสนอต่อไปเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ตามชนิดงานที่แบ่งตามกฎกระทรวงฉบับที่ 9 ในการสอบถามความเห็นและความเข้าใจเกี่ยวกับคำนิยามในกฎหมายและการให้บริการที่เป็นอยู่จริง เพื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับความหมายของการให้บริการสถาปัตยกรรมที่ถูกกำหนดโดยองค์การการค้าโลก(WTO) นอกจากนี้การให้บริการในงานนั้นยังมีผลต่อความเข้าใจในการให้บริการวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการวิเคราะห์ในข้อมูลอื่นๆที่จะได้ทำการศึกษาต่อไป

ชนิดงานที่จะได้กล่าวต่อไปผู้ศึกษาได้ยึดเอาจากการแบ่งตาม *กฎกระทรวงฉบับที่ 9 ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508* ซึ่งกำหนดไว้ว่า

1. งานออกแบบ หมายถึงการกำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ใช้ในการก่อสร้างหรือที่เกี่ยวกับการก่อสร้างรวมทั้งการศึกษา การวางแผน การกำหนดขอบเขต และการพิจารณารูปแบบสถาปัตยกรรม เพื่อการก่อสร้างหรือที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง
2. งานอำนวยความสะดวก หมายถึง การบริหารจัดการ หรือควบคุมเกี่ยวกับการก่อสร้าง การซ่อมแซม การดัดแปลง การรื้อถอน หรือการเคลื่อนย้ายอาคารให้เป็นไปตามรูปแบบและรายการสถาปัตยกรรม
3. งานพิจารณาตรวจสอบ หมายถึง การสำรวจ การค้นคว้า การวิเคราะห์ การทดสอบ รวมทั้งการหาข้อมูลสถิติต่างๆ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการตรวจและวินิจฉัยงานที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรม
4. งานวางโครงการและงานแผนผังบริเวณ หมายถึงการกำหนดรูปแบบผังของโครงการในงานสถาปัตยกรรม
5. งานให้คำปรึกษา หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะหรือการตรวจสอบ เพื่อให้คำปรึกษาในงานสถาปัตยกรรมตาม (1) (2) (3) และ(4)

ส่วนรายละเอียดของงานในขั้นตอนต่างๆ ผู้ศึกษาได้ยึดเอาตาม *การสรุปขอบเขตการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 2* ในการทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนก่อนการออกแบบ
2. ขั้นตอนการออกแบบ
3. ขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง
4. ขั้นตอนการก่อสร้าง
5. ขั้นตอนหลังการก่อสร้าง

ซึ่งผู้ศึกษาได้ใช้ขั้นตอนที่ได้สรุปนี้ทำความเข้าใจกับผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดและผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นว่ารายละเอียดแต่ละขั้นตอนนี้ครอบคลุมการทำงานทั้งหมดแล้ว

ในตารางที่ใช้วิเคราะห์ถึงการให้ความเห็นต่อความหมายของชนิดงานนี้ ผู้ศึกษาจะทำการบันทึกค่าเฉพาะงานที่ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าเป็นหน้าที่หลักเท่านั้น ส่วนบางขั้นตอนที่ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องหรือกระทำแค่บางส่วนผู้ศึกษาจะไม่บันทึกค่าลงในตารางเพื่อความชัดเจนในการวิเคราะห์ ถึงแม้ว่าในการทำงานจริงจะมีหลายขั้นตอนที่สถาปนิกมีความเกี่ยวข้อง และมีความรับผิดชอบอยู่ก็ตาม

ตารางที่ 4.7.1 งานออกแบบ

ขั้นตอนการทำงาน	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	รวม
1. ขั้นตอนก่อนการออกแบบ	5	3	9	17
2. ขั้นตอนการออกแบบ	7	4	9	20
3. ขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง	0	0	0	0
4. ขั้นตอนก่อสร้าง	0	0	0	0
5. ขั้นตอนหลังการก่อสร้าง	0	0	0	0

ในส่วนนี้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มให้ความเห็นใกล้เคียงกันมาก ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ชนิดงานออกแบบ นั้น มีการกำหนดความหมายและการทำงานได้ค่อนข้างชัดเจน โดยสถาปนิกจะเข้าไปทำงานในขั้นตอนก่อนการออกแบบ และขั้นตอนการออกแบบ จากข้อมูลความเห็นทั้งหมด ในขั้นตอนการออกแบบ กลุ่มตัวอย่างจะให้ความเห็นได้ตรงกันทั้งหมด ซึ่งถือเป็นหน้าที่หลักที่มีความชัดเจน และรองลงมาเป็นช่วงก่อนการออกแบบซึ่งสถาปนิกส่วนใหญ่จะเห็นว่าการทำงานในขั้นตอนนี้สถาปนิกมีส่วนร่วมค่อนข้างมากแม้ว่าในบางส่วนอาจไม่ใช่หน้าที่โดยตรงก็ตาม นอกจากนี้ยังมีอีกบางขั้นตอนที่สถาปนิกให้ความเห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องอยู่แต่ก็เป็นเฉพาะบางส่วนเท่านั้นไม่ใช่ความรับผิดชอบในขั้นตอนนั้นๆทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจและให้บริการวิชาชีพในชนิดงานออกแบบในลักษณะเดียวกันนั้นเพราะ อ่างอิงการทำงานจากบริการขั้นมูลฐานของสมาคมสถาปนิกสยามเป็นหลัก โดยขอบเขตการให้บริการทั้งตามมาตรฐานของสมาคมและขอบเขตการให้บริการพิเศษอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ จะเป็นการตกลงกันกับเจ้าของโครงการและระบุไว้ในสัญญาตั้งแต่เริ่มดำเนินงานเพื่อให้เกิดการยอมรับและทำความเข้าใจให้ตรงกัน แต่อย่างไรก็ตามการให้บริการตามการบริการขั้นมูลฐานนั้นยังไม่สอดคล้องกับค่าบริการของสมาคมฯนัก จากการศึกษาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ 3 ราย ให้ความเห็นเป็นไปในลักษณะเดียวกันว่า ในหลายโครงการโดยเฉพาะโครงการที่มีขนาดเล็กการให้บริการของสถาปนิกนั้นมักจะต้องทำงานเกินขอบเขตเสมอ ยิ่งเมื่อภายหลังจากงานออกแบบเสร็จสิ้นลง ลูกจ้างหรือเจ้าของโครงการมักจะให้สถาปนิกทำหน้าที่การให้คำปรึกษาหรือการแก้ปัญหาทางานระหว่างการก่อสร้างบ่อยครั้งเกินไป จนทำให้ค่าบริการที่ได้รับไม่คุ้มค่า ซึ่งสถาปนิกโดยส่วนใหญ่ จะไม่ได้นำไปคิดเป็นค่าบริการเนื่องจากบางครั้งเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่ถูกกำหนดจากมาตรฐานของสมาคม และผู้ศึกษาเห็นว่าความเข้าใจที่ไม่ตรงกันนี้เกิดขึ้น

จากการตีความหมายในรายละเอียดของขอบเขตการให้บริการที่มีความแตกต่างกันออกไป และการที่มักจะยอมทำเกินขอบเขตนั้นเพื่อให้ผลงานออกมาเป็นไปตามความตั้งใจของสถาปนิก

ตารางที่ 4.7.2 งานอำนวยความสะดวกก่อสร้าง

ขั้นตอนการทำงาน	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	รวม
1. ขั้นตอนก่อนการออกแบบ	1	1	2	4
2. ขั้นตอนการออกแบบ	2	2	1	5
3. ขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง	5	4	9	18
4. ขั้นตอนก่อสร้าง	7	4	9	20
5. ขั้นตอนหลังการก่อสร้าง	3	3	7	13

ในขั้นตอนนี้ ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างอาจมีความแตกต่างกันออกไปบ้าง แต่โดยรวมแล้วยังให้น้ำหนักของความเห็นคล้ายกัน คือน้ำหนักของการทำงานในชนิดงานนี้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลักคือ การทำงานในขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง ขั้นตอนก่อสร้างซึ่งมีน้ำหนักมากที่สุดคือผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้ความเห็นเดียวกันว่าเป็นหน้าที่หลักทั้งหมด และขั้นตอนหลังการก่อสร้างมีน้ำหนักรองลงมา

มีผู้ให้ความเห็นว่าเป็นการทำงานตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการออกแบบ หรือในขั้นตอนการออกแบบเนื่องจากมองว่าการเข้ามาอำนวยความสะดวกก่อสร้างหรือเข้ามาบริหารโครงการสามารถกระทำได้ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ ซึ่งเป็นลักษณะการทำงานในรูปของการบริหารโครงการ หรือ มีผู้ให้สัมภาษณ์อีกรายหนึ่งให้ความเห็นว่า ในปัจจุบันมีการก่อสร้างในลักษณะของ การก่อสร้างที่ทำพร้อมไปกับการออกแบบ ซึ่งสามารถการอำนวยความสะดวกก่อสร้างจะเข้าไปมีบทบาทตั้งแต่การออกแบบได้ การทำงานอำนวยความสะดวกนี้ ความหมายจึงมีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ประสบการณ์ ที่ได้ให้บริการอยู่

ตารางที่ 4.7.3 งานพิจารณาตรวจสอบ

ขั้นตอนการทำงาน	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	รวม
1. ขั้นตอนก่อนการออกแบบ	4	2	5	11
2. ขั้นตอนการออกแบบ	3	2	3	8
3. ขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง	6	2	2	10
4. ขั้นตอนก่อสร้าง	5	3	4	12
5. ขั้นตอนหลังการก่อสร้าง	4	3	7	14

กลุ่ม 1 มีความเห็นไม่ตรงกันนัก และมีความหลากหลายในความเห็นว่าจะเข้าไปทำงานได้ในขั้นตอนใด และอีก 1 ความเห็นระบุว่าความหมายที่มีการนิยามมานั้นไม่ชัดเจนจึงไม่สามารถตอบได้ในแบบสัมภาษณ์นี้

กลุ่ม 2 มีความเห็นไม่ตรงกันเช่นเดียวกับกลุ่มที่ 1 มีความหลากหลายในความเห็น และ 1 ความเห็นไม่ตอบในแบบสัมภาษณ์เช่นเดียวกับกลุ่ม 1 เนื่องจากความไม่ชัดเจนในความหมาย โดยในกลุ่มนี้จะให้ความหมายและการทำงานที่แตกต่างกันคือ

- น่าจะเป็นการตรวจสอบความถูกต้องในการก่อสร้าง จึงระบุว่าอยู่ในขั้นตอนการก่อสร้างและหลังการก่อสร้าง
- ตรวจสอบความบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นของอาคาร จึงระบุว่าอยู่ในหลังการก่อสร้าง
- อาจเป็นการตรวจสอบในลักษณะของ Q.S. (Quantity Surveyer) ซึ่งอาจคล้ายกับงานที่ปรึกษา แต่จะเน้นเรื่องการตรวจสอบงานเพื่อการเบิกจ่ายเงิน จึงระบุว่าให้บริการในทุกขั้นตอน
- เป็นการทำงานที่มีอยู่ในขั้นตอนต่างๆ เช่น Site Survey หรือการทำ Window Test จึงให้ความเห็นว่าอาจมีอยู่ได้ในทุกขั้นตอน

กลุ่ม 3 มีความเห็นแตกต่างกันเช่นเดียวกับ 2 กลุ่มแรก และมี 1 ความเห็นไม่ตอบแบบสัมภาษณ์เช่นเดียวกับประชากรที่ไม่ตอบแบบสัมภาษณ์ ใน 2 กลุ่มแรก

จะเห็นได้ว่า งานพิจารณาตรวจสอบ ตามความหมายของกฎกระทรวงฉบับที่ 9 นี้ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่ม ทั้ง 3 กลุ่ม ให้ความเห็นที่ไม่ตรงกัน และมีผู้ไม่ตอบแบบสัมภาษณ์เช่นเดียวกันจำนวน 3 ราย จึงสรุปได้ว่า ในชนิดงานนี้ มีความหมายในทางกฎหมายและการให้บริการวิชาชีพที่ทำอยู่จริงไม่สอดคล้องกัน ขาดความชัดเจนในความหมายทำให้ผู้ให้บริการวิชาชีพเกิดความสับสน และให้ความหมายไปตามประสบการณ์เท่านั้น ไม่สามารถระบุความหมาย ขอบเขตหรือลักษณะของงานได้ในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 4.7.4 งานวางโครงการและแผนผังบริเวณ

ขั้นตอนการทำงาน	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	รวม
1. ขั้นตอนก่อนการออกแบบ	5	4	9	18
2. ขั้นตอนการออกแบบ	7	4	9	20
3. ขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง	1	1	0	2
4. ขั้นตอนก่อสร้าง	1	0	0	1
5. ขั้นตอนหลังการก่อสร้าง	1	0	0	1

ความคิดเห็นถึงชนิดงานนี้จะค่อนข้างมีความชัดเจนโดยเห็นว่าชนิดงานวางโครงการและแผนผังบริเวณนั้นมีการทำงานในขั้นตอนก่อนการออกแบบ และขั้นตอนการออกแบบ เช่นเดียวกับงานออกแบบ(ตามตารางที่4.7.1) แต่มักจะเน้นไปที่การออกแบบในช่วงของการวางเค้าโครงการออกแบบและการออกแบบร่างขั้นต้น(Schematic Design)เท่านั้น โดยงานออกแบบ จะเน้นหนักไปในการออกแบบตัวอาคารซึ่งเป็นลักษณะทางสถาปัตยกรรม ส่วนงานวางโครงการและแผนผังบริเวณ มักจะเน้นไปที่การวางรูปแบบของแผนผังทั้งหมดของงานโดยรวม และ ถึงแม้ในข้อกำหนดจะกำหนดเป็นการแยกชนิดงานกัน แต่ในทางปฏิบัติสถาปนิกได้ให้บริการรวมงานวางโครงการและแผนผังบริเวณอยู่ในงานออกแบบด้วย

ตารางที่ 4.7.5 งานให้คำปรึกษา

ขั้นตอนการทำงาน	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	รวม
1. ขั้นตอนก่อนการออกแบบ	7	4	9	20
2. ขั้นตอนการออกแบบ	7	4	9	20
3. ขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง	7	4	9	20
4. ขั้นตอนก่อสร้าง	7	4	9	20
5. ขั้นตอนหลังการก่อสร้าง	7	4	9	20

งานให้คำปรึกษานั้น สถาปนิกในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ความเห็นเช่นเดียวกันหมด คือสามารถเข้ามาทำงานได้ทุกขั้นตอน ถือได้ว่าเป็นชนิดงานที่มีความชัดเจนมากที่สุด

มีผู้ให้สัมภาษณ์ 1 รายจากกลุ่มที่ 3 ได้ให้ความคิดเห็นในทางปฏิบัติว่า ในข้อกำหนดทางกฎหมาย งานให้คำปรึกษาเป็นหน้าที่ของวุฒิสถาปนิกแต่เพียงอย่างเดียวนั้นไม่ถูกต้อง เช่นงานโดยทั่วไป สถาปนิกที่มีวุฒิก็สามารถทำได้และก็เห็นในทางปฏิบัติอยู่เป็นปกติ

จากตารางที่ 4.7.1 - 4.7.5 การแบ่งชนิดงาน ความเข้าใจของสถาปนิกทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจในงานบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมคล้ายกัน แม้จะมีความแตกต่างกันไปบ้างเล็กน้อย นอกจากนี้ยังมีความไม่สอดคล้องกันบางประการของข้อกำหนดกับการปฏิบัติวิชาชีพของกลุ่มสถาปนิกตัวอย่าง เพราะ *ความไม่ชัดเจนในความหมาย* นั่นคือ งานพิจารณาตรวจ (ตามความหมายของกฎกระทรวงฉบับที่ 9) โดยจะเห็นได้จาก ความแตกต่างกันของความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่มที่มีความเข้าใจไม่ตรงกัน และนอกจากนั้นยังเห็นได้จากการศึกษา ซึ่งความไม่เข้าใจนี้มีได้เป็นเฉพาะในส่วนของข้อกำหนดกับการปฏิบัติงานจริงเท่านั้น แต่การระบุงานตรวจสอบในส่วนของการให้ความหมายทางวิชาการ(สามารถอ่านรายละเอียดได้ในบทที่ 2) ก็ยังไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดและการปฏิบัติวิชาชีพจริงอีกด้วย กล่าวคืองานพิจารณาตรวจสอบในความหมายทางวิชาการนั้น เป็นการตรวจสอบแบบ งาน หรืออาคารในแต่ละขั้นตอน ซึ่งจะมียานตรวจสอบแบบหรืองานอยู่ในหลายขั้นตอน ส่วนในข้อกำหนดนั้นมิได้ระบุงานพิจารณาตรวจสอบนั้น คือหน้าที่ในส่วนใด ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่า ความหมายของ งานพิจารณาตรวจสอบ ตามข้อกำหนดของกฎกระทรวงฉบับที่ 9 มีความหมายไม่ชัดเจนทั้งในทางปฏิบัติวิชาชีพ และในทางวิชาการ

นอกจากนี้ยังมีความไม่สอดคล้องกันอีกเล็กน้อยระหว่างการทำงานกับข้อกำหนด ในส่วนของงานวางโครงการและแผนผังบริเวณ ที่ข้อกำหนดจะถือเป็นอีกหนึ่งชนิดงานที่แยกจากงานออกแบบ แต่สถาปนิกจะมองว่าชนิดงานนี้คืองานออกแบบ ซึ่งในทางปฏิบัติ สถาปนิกผู้ทำงานออกแบบจะทำงานในส่วนของการวางโครงการและแผนผังบริเวณด้วยเสมอ มิได้แยกออกจากกัน

ขอบเขตงานและชนิดงานต่างๆ ในการทำงานสถาปัตยกรรมจะมีการทำงานที่คาบเกี่ยวและมีความต่อเนื่องกัน ทำให้งานในหลายๆขั้นตอนแม้ว่าสถาปนิกเป็นเพียงผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้นมิได้เป็นหน้าที่ของสถาปนิกโดยตรง แต่สถาปนิกมักจะเข้าไปมีบทบาท จนบางครั้งดูเหมือนเป็นหน้าที่รับผิดชอบไป ทั้งนี้ก็เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปและเพื่อให้ได้ผลงานตรงตามความต้องการของสถาปนิก ทำให้เป็นการยากในการที่จะแบ่งหน้าที่ออกตามขั้นตอนต่างๆ เป็นชนิดงานที่กฎหมาย

กำหนดได้อย่างชัดเจนนัก การให้ความคิดเห็นของสถาปนิกในกลุ่มตัวอย่างถึงเรื่องนี้ จึงมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไปตามแต่ประสบการณ์จากการทำงาน และตามแต่การตีความหมายของขอบเขตการทำงานในแต่ละชนิดงาน

ชนิดงานตามความหมายของกฎหมาย ในกฎกระทรวงฉบับที่ 9 ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 ซึ่งได้แบ่ง ชนิดงานออกเป็น 5 ชนิดงานตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้วข้างต้นนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นและมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงต่อไป เพื่อให้ความเข้าใจในชนิดงานต่างๆให้เกิดความเข้าใจตรงกัน นอกจากการทำให้สถาปนิกภายในประเทศมีความเข้าใจที่ตรงกันแล้วความจำเป็นอีกประการหนึ่งก็คือจำเป็นที่จะต้องมีการทำความเข้าใจการให้บริการระหว่างกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งก็อาจมีการแบ่งชนิดงานหรือให้ความหมายที่แตกต่างกันไป โดยการศึกษาเรื่องนี้มุ่งที่จะศึกษาถึงข้อตกลงขององค์การการค้าโลก(WTO) ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบชนิดงานที่อาจมีความเหมือนหรือแตกต่างกัน

การแบ่งชนิดงานตามความหมายขององค์การการค้าโลก(WTO)นั้น เป็นการแบ่งงานออกตามขั้นตอนของงานเป็นหลักนั่นคือ (สามารถอ่านรายละเอียดขอบเขตการให้บริการได้ในบทที่ 2 ขอบเขตการให้บริการวิชาชีพตามคำนิยามขององค์การการค้าโลก)

1. บริการทางด้านที่ปรึกษา และขั้นตอนก่อนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม (Advisory and Pre-design Services)
2. การบริการด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรม (Architectural Design Services)
3. บริการทางด้านบริหารงานก่อสร้าง (Contract Administration Services)
4. บริการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่รวมการบริหารงานก่อสร้าง (Combined Architectural Design and Contract Administration Services)
5. บริการด้านอื่นๆ ทางสถาปัตยกรรม (Other Architectural Services)

และหากเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบถึงการให้บริการงานสถาปัตยกรรมตามคำนิยามขององค์การการค้าโลก และการให้บริการตามชนิดงานของประเทศไทย จะเห็นได้ว่า การให้คำนิยามของการบริการงานด้านสถาปัตยกรรมขององค์การการค้าโลกนั้น จะเน้นไปในลักษณะของการระบุชนิดงานด้วยขั้นตอนการทำงาน จึงทำให้มีความแตกต่างกับแบ่งชนิดงานตามกฎหมายไทยซึ่งระบุเป็นชนิดงานต่างๆ โดยมีชนิดงานที่ให้บริการบางอย่างมีลักษณะคล้ายกันและบางอย่างไม่ตรงกัน อาจแบ่งการเปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบความหมายของการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 9 และตามนิยามขององค์การการค้าโลก(WTO)

	ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 9 / ความเห็นจากการวิเคราะห์	ตามนิยามWTO	ความแตกต่าง
ชนิดงาน	งานออกแบบ	ด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรม	- คำนิยามของWTOเป็นส่วนงานขั้นตอนการออกแบบเพียงอย่างเดียว ส่วนความเห็นของสถาปนิกไทยส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นการทำงานในขั้นตอนก่อนการออกแบบและขั้นตอนการออกแบบ
	งานอำนวยความสะดวกก่อสร้าง	ด้านบริหารงานก่อสร้าง	- เป็นการให้บริการที่มีลักษณะคล้ายกันคือ การบริหารงานก่อสร้างภายหลังการออกแบบทั้งหมด
	-	ด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่รวมการบริหารงานก่อสร้าง	- เป็นการรวมการออกแบบและการบริหารงานก่อสร้างเข้าด้วยกัน ของไทยจะไม่ได้ให้ความหมายไว้การทำงานขึ้นกับข้อตกลงในสัญญา
	งานพิจารณาตรวจสอบ	-	- ของ WTO มีได้กำหนดไว้ หรืออาจจะหมายถึงการตรวจสอบงานซึ่งมีอยู่ในแต่ละขั้นตอนอยู่แล้ว แต่ของไทยเองก็ไม่มีชัดเจน จนไม่สามารถระบุความหมายได้
	งานวางโครงการและแผนผังบริเวณ	-	- ของ WTO มีได้กำหนดไว้แต่จะมีการทำงานเรื่องผังอาคารรวมอยู่ในการทำงานออกแบบ
	งานให้คำปรึกษา	ด้านที่ปรึกษา และขั้นตอนก่อนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม	- มีลักษณะครอบคลุมการทำงานทั้งหมดเหมือนกันแต่ในWTOมีการพูดเน้นถึงงานก่อนการออกแบบ ซึ่งของไทยนั้นมักให้บริการรวมอยู่ในงานออกแบบ
	-	ด้านอื่นๆ ทางสถาปัตยกรรม	- เป็นการทำงานพิเศษเฉพาะอย่าง เพื่อให้ครอบคลุมการทำงาน ส่วนของไทยนั้นไม่ได้มีการกำหนด

จากการวิเคราะห์ข้างต้น จะเห็นได้ว่า มีความแตกต่างกันในระหว่างคำนิยามทั้ง 2 ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความสับสนและความเข้าใจความหมายของการให้บริการในแต่ละชนิดงานผิดไป หากมิได้ระบุความหมายในการเจรจาข้อตกลงนี้ และในคำนิยามของประเทศไทยเองยังมีความหมายที่ไม่ชัดเจนอยู่จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงให้เกิดความสอดคล้องกับการทำงานจริง และยังคงต้องทำความเข้าใจเหล่านี้ให้กับสถาปนิกผู้ให้บริการวิชาชีพโดยทั่วไป เกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้การทำงานนั้นมีขอบเขตตรงกันแล้ว ยังจะใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจถึงข้อดีข้อเสียในการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในชนิดงานต่างๆด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าในวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักในการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลจะกระทำเช่นเดียวกับส่วนที่ 2 คือ จะเป็นการวิเคราะห์ในเชิงการบรรยายโดยอาศัยการวิเคราะห์จากการแจกแจงความถี่ข้อมูล จะทำให้ทราบความคิดเห็นของประชากรในกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ในเรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักในการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาให้ทำงานในประเทศไทย ซึ่งจะได้ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์และจะได้นำไปสร้างเป็นแนวทางในการเปิดเสรีในวิชาชีพต่อไป

ตารางที่ 4.9 ความเห็นต่อการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยในสภาพปัจจุบัน

ความคิดเห็น	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	รวม
เกิดผลดีมากกว่าเสีย	0	2	2	4
เกิดผลเสียมากกว่าดี	1	0	3	4
เกิดทั้งผลดีและผลเสีย	6	2	4	12
ไม่เกิดผลกระทบ	0	0	0	0

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 จาก 20 ราย เห็นว่า การเปิดเสรีการค้าบริการด้านสถาปัตยกรรมจะก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย โดยเฉพาะกลุ่มที่ 1 ส่วนผู้สัมภาษณ์ที่มองเห็นว่าจะเกิดผลดีมากกว่าผลเสีย ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นผู้ที่รับงานต่างประเทศอย่างต่อเนื่องและอยู่ในกลุ่มที่ 3 ในระดับของบริษัทที่มีขนาดใหญ่และขนาดกลาง ส่วน 3 บริษัทที่มีขนาดเล็กในกลุ่มที่ 3 และ 1 บริษัทเล็กจากกลุ่มที่ 1 กลับมีความเห็นตรงกันข้ามคือมองว่าจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นตามความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้เหตุผลถึงรายละเอียดไว้ในคำถามปลายเปิด โดยผู้ศึกษาได้รวบรวมและแบ่งออกเป็นความเห็นที่มีลักษณะคล้ายกัน แยกตามกลุ่มตัวอย่างและจัดทำเป็นตารางสรุปผล ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9.1 แสดงถึงความคิดเห็นในกรณี เกิดทั้งผลดี และผลเสีย

ความคิดเห็นถึงผลดี-ผลเสีย	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม3	รวม
ผลดี				
1. ได้เรียนรู้และศึกษาผลงานดี ๆ หรือโครงการที่มีความซับซ้อน	2	0	0	2
2. มีการแข่งขันอย่างชัดเจน ทำให้มีความตื่นตัวและเรียนรู้ที่จะพัฒนาทั้งงาน บุคลากรและการศึกษา ในวิชาชีพ	5	2	0	7
3. ได้เรียนรู้ระบบการทำงาน และเทคโนโลยีใหม่ๆ	0	1	2	3
4. ได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์การทำงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพได้พัฒนา	0	0	2	2
5. อาจทำให้สถาปนิกไทยมีรายได้ดีขึ้นจากค่าบริการ	0	0	1	1
ผลเสีย				
1. การพัฒนาความสามารถของวิชาชีพในประเทศไทยจะเป็นไปได้ช้าลง เนื่องจากเป็นการลดโอกาสในการทำงานที่ต้องใช้ความสามารถลง	3	0	1	4
2. บริษัทขนาดเล็กจะมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถลดลง	0	0	1	1
3. ถูกแย่งงาน	2	2	1	5
4. ผลเสียต่องานสถาปัตยกรรมทั้งในส่วนของวัฒนธรรม วิถีชีวิต และการดำรงอยู่ของคนในท้องถิ่น	3	0	0	3
5. ปัญหาในเรื่องของการรับผิดชอบต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สิน	2	0	1	3
6. ปัญหาด้านเศรษฐกิจซึ่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นผู้กำหนดรูปแบบการใช้ระบบ วิธี และวัสดุ ในการก่อสร้าง	1	0	0	1
7. ปัญหาในเรื่องการพึ่งพาเทคโนโลยีที่ประเทศไม่สามารถผลิตเองได้ตั้งแต่ การใช้ Software เพื่อการออกแบบ หรือเพื่อให้ใช้เป็นระบบเดียวกันกับต่างชาติ ไปจนถึงเทคโนโลยีการผลิตการก่อสร้าง	1	0	0	1
8. สถาปนิกไทยบางส่วนจะกลายเป็นส่วนผลิตงานออกแบบมากกว่าการคิดงานโดยใช้ความสร้างสรรค์	1	0	0	1

ตารางที่ 4.9.2 แสดงถึงความคิดเห็นในกรณี เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย

ความคิดเห็นถึงผลดี	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม3	รวม
1. มีการแข่งขันอย่างชัดเจน ทำให้มีความตื่นตัวและเรียนรู้ที่จะพัฒนาทั้งงาน บุคลากรและการศึกษา ในวิชาชีพ	0	2	2	4
2. ได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์การทำงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง	0	1	1	2
3. ได้ศึกษาผลงานดีๆ หรือโครงการที่มีความซับซ้อน	0	1	1	2

ตารางที่ 4.9.3 แสดงถึงความคิดเห็นในกรณี เกิดผลเสียมากกว่าผลดี

ความคิดเห็นถึงผลเสีย	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม3	รวม
1. ถูกแย่งงาน	1	0	2	3
2. ผลเสียต่องานสถาปัตยกรรมทั้งในส่วนวัฒนธรรม วิถีชีวิต และการดำรงอยู่ของคนในท้องถิ่น	0	0	1	1
3. ปัญหาในเรื่องของการรับผิดชอบต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สิน	0	0	1	1
4. ปัญหาด้านเศรษฐกิจซึ่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นผู้กำหนดรูปแบบการใช้ระบบ วิถี และวัสดุ ในการก่อสร้าง	0	0	1	1

ความเห็นถึงผลดีมากกว่าผลเสียในตารางที่4.9.2 และความเห็นถึงผลเสียมากกว่าผลดีในตารางที่4.9.3 นั้น มีเหตุผลต่างๆในลักษณะเดียวกันกับผู้ที่ทำให้ความเห็นว่าจะเกิดทั้งผลดีและผลเสียด้วยเหตุผลตามตารางที่4.9.1 ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นไว้มากที่สุด ส่วนการมองผลที่เกิดขึ้นนั้น มีข้อดีหรือข้อเสียมากกว่าจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการทำงานและการคาดการณ์ตามความคิด ซึ่งเมื่อรวมความเห็นทั้งหมดแล้ว จึงพอสรุปถึงผลดีและผลเสียจากการเปิดเสรีการค้าในวิชาชีพได้ดังนี้

ผลดี

1. มีการแข่งขันอย่างชัดเจน ทำให้มีความตื่นตัวและเรียนรู้ที่จะพัฒนาทั้งงาน บุคลากรและการศึกษา ในวิชาชีพ จำนวน 11 ความเห็น
2. ได้เรียนรู้และศึกษาผลงานดีๆหรือโครงการที่มีความซับซ้อน จำนวน 4 ความเห็น
3. ได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์การทำงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพได้พัฒนา จำนวน 4 ความเห็น

4. ได้เรียนรู้ระบบการทำงาน และเทคโนโลยีใหม่ๆ จำนวน 3 ความเห็น
5. อาจทำให้สถาปนิกไทยมีรายได้ดีขึ้นจากค่าบริการ จำนวน 1 ความเห็น

ผลเสีย

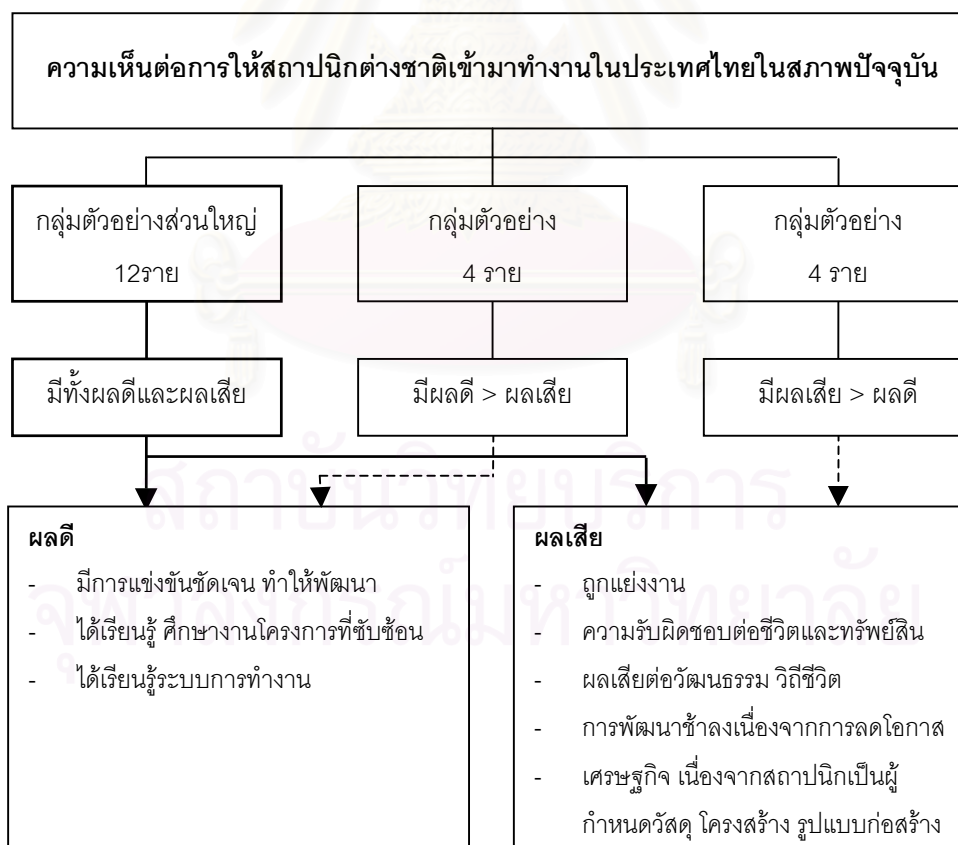
1. ถูกแย่งงาน จำนวน 8 ความเห็น
2. ปัญหาในเรื่องของการรับผิดชอบต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สิน จำนวน 4 ความเห็น
3. ผลเสียต่องานสถาปัตยกรรมทั้งในส่วนวัฒนธรรม วิถีชีวิต และการดำรงอยู่ของคนในท้องถิ่น จำนวน 4 ความเห็น
4. การพัฒนาความสามารถของวิชาชีพในประเทศไทยจะเป็นไปได้ช้าลง เนื่องจากเป็นการลดโอกาสในการทำงานที่ต้องใช้ความสามารถลง จำนวน 4 ความเห็น
5. ปัญหาด้านเศรษฐกิจซึ่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นผู้กำหนดรูปแบบการใช้ระบบ วิธี และวัสดุ ในการก่อสร้าง จำนวน 2 ความเห็น
6. ปัญหาในเรื่องการพึ่งพาเทคโนโลยีที่ประเทศไม่สามารถผลิตเองได้ตั้งแต่ การใช้ Software เพื่อการออกแบบ หรือเพื่อให้ใช้เป็นระบบเดียวกันกับต่างชาติ ไปจนถึงเทคโนโลยีการผลิตการก่อสร้าง จำนวน 1 ความเห็น
7. บริษัทขนาดเล็กจะมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถลดลง จำนวน 1 ความเห็น
8. สถาปนิกไทยบางส่วนจะกลายเป็นส่วนผลิตงานออกแบบมากกว่าการคิดงานโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 1 ความเห็น

ข้อดีที่อาจเกิดขึ้นนั้น ผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า หากมีการเปิดเสรีการค้าในวิชาชีพ ก็จะทำให้สถาปนิกได้เกิดการแข่งขันชัดเจนจะทำให้เกิดการพัฒนาวินิจฉัย ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือกันจากหลายฝ่ายในวิชาชีพภายในประเทศเอง นอกจากนั้นความเห็นส่วนใหญ่ก็ยังมุ่งเน้นไปที่การที่จะได้เรียนรู้และศึกษาผลงานดี ๆ หรือโครงการที่มีความซับซ้อน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน และได้เรียนรู้ระบบการทำงาน และเทคโนโลยีใหม่ๆ ดังนั้นการเปิดเสรีครั้งนี้ให้เกิดผลถึงข้อดีตามความคาดการณ์ จึงควรจะต้องเป็นการร่วมทำงานระหว่างสถาปนิกไทยและสถาปนิกต่างชาติ

ส่วนข้อเสียที่อาจเกิดขึ้น ผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า สถาปนิกไทยจะถูกแย่งงาน ซึ่งอาจเกิดจากทั้งความไม่พร้อมในวิชาชีพภายในประเทศเอง และทั้งผู้ลงทุนหรือเจ้าของโครงการที่ยังมีทัศนคติต่อการทำงานของสถาปนิกต่างชาติดีกว่าคนไทย อันจำเป็นที่จะต้องสร้างความพร้อมให้กับวงการวิชาชีพก่อนมีการเปิดเสรีอย่างเต็มรูปแบบ ส่วนข้อเสียในเรื่องของปัญหาที่อาจ

เกิดขึ้นต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สินของส่วนรวม จำเป็นต้องหาผู้ซึ่งจะต้องรับผิดชอบต่อผลงานได้ ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการทำให้วิถีชีวิตของคนท้องถิ่นเปลี่ยนไป ความเสียหายต่องานศิลปวัฒนธรรมซึ่งแสดงออกทางด้านกายภาพของงานสถาปัตยกรรม ทั้ง 2 สาเหตุดังกล่าว หากมีการร่วมกันทำงานระหว่างสถาปนิกไทยและสถาปนิกต่างชาติ ก็จะทำให้ข้อเสียต่างๆ เหล่านี้ลดลง ส่วนการทำงานของสถาปนิกต่างชาติอย่างอิสระในประเทศไทยอาจเกิดผลเสียในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ได้ แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งนี้ยังต้องขึ้นกับความสามารถและศักยภาพของสถาปนิกไทยที่ร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติด้วย รวมไปถึงการที่จะต้องเกิดการร่วมกันทำงานอย่างแท้จริงมิใช่เพียงแต่ร่วมกันในนาม นอกจากนี้การกำหนดให้มีการร่วมกันทำงาน ก็ยังเป็นการลดข้อเสียในเรื่องของการลดโอกาสของสถาปนิกไทยในการทำงานลงได้อีกด้วย

ผลการวิเคราะห์ จากตารางที่ 4.9 ความเห็นต่อการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยในสภาพปัจจุบัน และเหตุผลต่างๆ ตามตารางที่ 4.9.1-4.9.3 อาจเขียนสรุปเป็นรูปภาพได้ดังนี้

รูปที่ 4.1 แสดงผลสรุปถึงความเห็นต่อการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยในสภาพปัจจุบัน

ตารางที่ 4.10 แสดงถึงความเห็นต่อ ผลดี และผลเสีย ที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละชนิดงานหากให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานได้อย่างอิสระ

ชนิดงาน	กลุ่ม 1		กลุ่ม 2		กลุ่ม 3		รวม	
	เกิดผลดี	เกิดผลเสีย	เกิดผลดี	เกิดผลเสีย	เกิดผลดี	เกิดผลเสีย	เกิดผลดี	เกิดผลเสีย
1.งานออกแบบ	0	3	0	1	1	1	1	5
2.งานอำนวยความสะดวกสร้าง	1	2	1	0	1	1	3	3
3.งานพิจารณาตรวจสอบ								
4.งานวางโครงการและแผนผังบริเวณ	0	3	1	0	1	1	2	4
5.งานให้คำปรึกษา	3	0	1	0	2	0	6	0

(งานพิจารณาตรวจสอบ จากการวิเคราะห์เรื่องความหมายของชนิดงาน ตามตารางที่ 4.7.3 งานพิจารณาตรวจสอบ จะเห็นได้ว่าสถาปนิกกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในงานนี้ไม่ตรงกันเนื่องจากความไม่ชัดเจนของข้อกำหนด ดังนั้นในตารางที่ 4.10 นี้จึงไม่สามารถวิเคราะห์ถึงความคิดเห็นกลุ่มของตัวอย่างในเรื่องผลดี ผลเสียในงานนี้ได้เช่นกัน)

จากตารางที่ 4.10 นี้ เป็นการสัมภาษณ์เพื่อแสดงถึงความเห็นต่อ ผลดี และผลเสีย ที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละชนิดงานหากให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานได้อย่างอิสระ ปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ แยกตามชนิดงานเพียง 6 รายเท่านั้น ส่วนอีก 13 ราย ให้คำตอบเช่นเดียวกันทั้งหมด คือ การอนุญาตให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานได้ในแต่ละชนิดงานเช่นเดียวกับคนไทยนั้น จะต้องมีการตั้งกฎเกณฑ์ และกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาให้บริการอย่างชัดเจน แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่มีใครให้ความเห็นถึงรายละเอียดข้อกำหนดไว้มากนัก ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 1 ราย เห็นว่าการเปิดไม่ว่าจะเป็นแบบใด ผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นนั้น อยู่ที่การเตรียมความพร้อมของวิชาชีพและการกำหนดขนาดของงานหรือโครงการที่อนุญาตให้กระทำได้

แต่อย่างไรก็ตามหากจะพิจารณาตามตาราง 4.10 ที่มีผู้ให้ความเห็นไว้นั้นอาจแยกพิจารณาได้เป็น

- งานออกแบบ มีผู้ให้ความเห็นส่วนใหญ่ว่า จะเกิดผลเสีย โดยมีผู้ให้ความเห็นตรงกัน 2 รายว่า จะเกิดผลเสียมากหากให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำได้ในช่วง การออกแบบร่างขั้นสุดท้าย (Detail Design) และการทำงานในส่วนรายละเอียดต่างๆจนถึงการเขียนแบบ กลุ่มตัวอย่าง

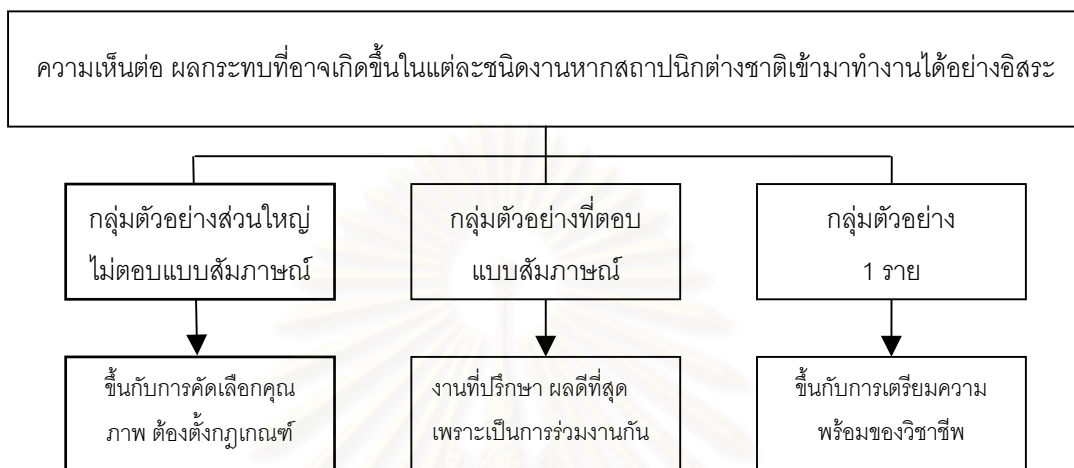
เห็นว่า งานออกแบบ จะเกิดผลเสียขึ้นมากที่สุดนั้นเป็นเพราะให้ความเห็นว่า งานออกแบบถือเป็นหัวใจหลักในการทำงานด้านสถาปัตยกรรม

- งาน**อำนวยความสะดวกก่อสร้าง** มีผู้ให้ความเห็นไว้ไม่ตรงกันนัก คือมีผู้เห็นว่า เป็นผลดีมากกว่า และเป็นผลเสียมากกว่า เป็นจำนวนเท่าๆกัน โดยผู้ที่มองว่าเป็นผลเสีย 2 รายให้ความเห็นว่าไม่ควรให้เข้ามาทำงานช่วงอำนวยความสะดวกก่อสร้างในขั้นตอนที่จะต้องมีการคัดเลือกหรือติดต่อกับผู้รับเหมา เพราะอาจจะไม่มีความเข้าใจถึงการทำงานในลักษณะของประเทศไทยที่ค่อนข้างมีการลุ่มอล่วยมาก จึงอาจทำให้งานเกิดปัญหาขึ้นได้ และอีกอย่างหนึ่งก็คือการให้คำแนะนำเลือกผู้รับเหมา สถาปนิกต่างชาติอาจแนะนำผู้รับเหมาที่เป็นต่างชาติเข้ามาทำงานซึ่งจะเกิดผลเสียในงานอุตสาหกรรมก่อสร้างทั้งหมดมากกว่า
- งาน**วางโครงการและแผนผังบริเวณ** มีผู้ให้ความเห็นว่าจะเกิดผลเสียขึ้นมากกว่าผลดี โดยมีจำนวนผู้ให้ความเห็นและเหตุผลคล้ายกับ งานออกแบบ เนื่องจากกลุ่มสถาปนิกตัวอย่างเห็นว่า งานวางโครงการและแผนผังบริเวณ มีลักษณะงานเดียวกันกับงานออกแบบ(ซึ่งตรงกับกรให้ข้อมูลและการวิเคราะห์ในตารางที่4.7.4)
- งาน**ให้คำปรึกษา** เป็นงานที่กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันมากที่สุดว่าจะเกิดผล ซึ่งการให้คำปรึกษานั้นก็จะทำให้มีการทำงานในลักษณะของการร่วมงานกัน ทำให้กลุ่มตัวอย่างมองว่าเป็นผลดีในการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างมีการให้ข้อมูลเรื่องนี้น้อย เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนหนึ่งเห็นว่า เป็นประเด็นที่ซับซ้อนเกินไปจึงให้ความเห็นกว้างๆเท่านั้น และอีกส่วนหนึ่งมาจากความไม่เข้าใจในลักษณะของงานประเภทอื่นๆ เพราะกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ทำงานอยู่ในส่วนของงานออกแบบทั้งหมด

ในการสัมภาษณ์ถึงความคิดเห็นต่อการทำงานของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทยอย่างอิสระนั้น ยังถือว่าไม่ได้รับรายละเอียดและความชัดเจนมากนักจากการสัมภาษณ์ ทั้งในชนิดงาน และการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาทำงาน ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดวิเคราะห์ได้เพียงว่ากลุ่มสถาปนิกตัวอย่างส่วนใหญ่จะเห็นว่า ควรมีการกำหนด กฎเกณฑ์ การเข้ามาทำงานของสถาปนิกต่างชาติให้มีคุณภาพเท่านั้น

จากตารางที่ 4.10 ซึ่งแสดงถึงความเห็นต่อ ผลดี และผลเสีย ที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละชนิดงานหากให้สถานปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานได้อย่างอิสระ และ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามต่างๆข้างต้น พอสรุปเป็นรูปภาพได้ดังนี้

รูปที่ 4.2 แสดงผลสรุปถึงความเห็นต่อ ผลดีและผลเสีย ที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละชนิดงาน หากสถานปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานได้อย่างอิสระ

จากการวิเคราะห์ผลตารางที่ 4.9และตารางที่4.10 จะเห็นได้ว่า ผลดีและผลเสียที่อาจเกิดขึ้นนั้นจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของการร่วมงานระหว่างสถานปนิกไทยและสถานปนิกต่างชาติ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเปิดเสรีการค้า ตามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้ความเห็นไว้ ส่วนหากจะมีการเข้ามาทำงานได้อย่างอิสระนั้น จะต้องมีการควบคุมถึงคุณภาพของสถานปนิกต่างชาติที่เข้ามา ซึ่งช่วยให้ผลเสียที่อาจเกิดขึ้นในงานสถาปัตยกรรมลดน้อยลง โดยจะต้องมีการสร้างข้อกำหนด และกฎเกณฑ์ต่างๆในการเข้ามาทำงานอย่างชัดเจน ซึ่งอาจหมายรวมถึง การกำหนดชนิดงานที่น่าจะมีผลดี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เป็นงานให้คำปรึกษา

ตารางที่ 4.11 ความเห็นในการเปิดเสรีการค้าด้านบริการในรูปแบบบริษัท และบุคคล

รูปแบบที่มีผลเสียมากกว่า	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	รวม
รูปแบบบริษัท(Commercial Presence)	3	1	4	8
รูปบุคคล(Presence of Natural Persons)	3	3	3	9
เกิดผลเท่ากัน	1	0	1	2
ไม่เกิดผล	0	0	1	1

ตารางนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลในเรื่องของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นว่ารูปแบบที่จะมีผลเสียในแง่ต่างๆมากกว่ากัน ระหว่างการเปิดรูปแบบบริษัท(Commercial Presence) และรูปบุคคล (Presence of Natural Persons) ซึ่งผลของข้อมูลไม่สามารถชี้ชัดได้ว่า รูปแบบใดจะมีผลเสียมากกว่ากัน โดยการเข้ามาทั้ง 2 รูปแบบ มีผู้ที่ให้ความเห็นใกล้เคียงกันทั้งผลเสียที่เกิดจากรูปแบบบริษัท และผลเสียที่เกิดจากรูปแบบบุคคล นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความเห็นถึงการเกิดผลเท่าๆกัน และไม่เกิดผลกระทบใดๆอีกด้วย โดยแต่ละกลุ่มให้เหตุผลที่เหมือนและต่างกันออกไป

ความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้ให้เหตุผลถึงรายละเอียดไว้ในคำถามปลายเปิด โดยผู้ศึกษาได้รวบรวมและแบ่งออกเป็นความเห็นที่มีลักษณะคล้ายกัน แยกตามกลุ่มตัวอย่างและจัดทำเป็นตารางสรุปผล ได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.11.1-4.11.4 ผู้สัมภาษณ์อาจให้ความเห็นได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ตารางที่ 4.11.1 แสดงถึงความคิดเห็นในกรณี รูปแบบบริษัทมีผลเสียมากกว่ารูปแบบบุคคล

ความเห็นกรณีรูปแบบบริษัทมีผลเสียมากกว่า	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	รวม
1. การเข้ามาในรูปแบบบริษัทมีความพร้อมมากกว่า สามารถรับงานได้ง่ายกว่า สถาปนิกไทยจะโดนแย่งงานมากกว่า	2	1	4	7
2. มีความพร้อมมากกว่าสามารถทำงานได้ในขอบเขตที่ใหญ่ขึ้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นก็จะมีความมากกว่า	1	0	0	1
3. มีการลงทุนสูง สามารถครอบคลุมการทำงานในหลายๆเรื่อง หรือแม้กระทั่งการโน้มน้าวให้มีการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ต่างๆ	1	0	0	1

แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มที่2 ที่ได้ให้ความเห็นว่าการเข้ามาในรูปแบบบริษัทจะมีความพร้อมในการทำงานแต่อย่างไรก็ตามเชื่อว่าการเปิดให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาในรูปแบบบริษัทจะต้องมีการจ้างงานกับสถาปนิกไทย ก็จะทำให้สถาปนิกไทยที่เข้าไปทำงานด้วยได้รับความรู้

ตารางที่ 4.11.2 แสดงถึงความคิดเห็นในกรณี รูปแบบบุคคลมีผลเสียมากกว่ารูปแบบบริษัท

ความเห็นกรณีรูปแบบบุคคลมีผลเสียมากกว่า	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	รวม
1. การเข้ามาในรูปแบบสถาปนิกบุคคล จะควบคุมการทำงานได้ยากกว่า มีการลัดลอบการทำงานได้ง่ายกว่าการเข้ามาในรูปแบบบริษัทซึ่งมีการตรวจสอบหลายจุด มีการลงทุนทำธุรกรรมที่ชัดเจน และต้องศึกษาการลงทุนอย่างมั่นใจจึงจะเข้ามาตั้ง	2	2	2	6
2. ถ้าให้เข้ามาได้อย่างอิสระ อาจเกิดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ง่ายกว่า จำเป็นต้องมีการจำกัดขนาด(scale) ของโครงการ	1	0	0	1
3. รูปแบบบุคคลที่เข้ามาจะไม่มีมาตรฐานเท่ากับรูปแบบบริษัทซึ่งจะมีการจัดทำมาตรฐานต่างๆที่ดีกว่า และจะมีผลดีโดยเฉพาะหากมีการกำหนดให้มีการทำงานร่วมกัน	0	1	0	1
4. ความรับผิดชอบต่างๆ กระทบได้ยากกว่าทั้งทางแพ่งและอาญา	0	0	1	1

ตารางที่ 4.11.3 แสดงถึงความคิดเห็นในกรณี มีผลเสียเท่ากัน

ความเห็นกรณีมีผลเสียเท่ากัน	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	รวม
1. การเข้ามาของทั้ง 2 รูปแบบนั้น ผลเสียเท่าๆกันขึ้นอยู่กับ การที่เข้ามาทำงานนั้น ให้ฝ่ายใดเป็นผู้ควบคุมจัดการ	1	0	0	1
2. จะเกิดผลเสียขึ้นเท่าๆกัน หากไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ในการร่วมงาน	0	0	1	1

ตารางที่ 4.11.4 แสดงถึงความคิดเห็นในกรณี คิดว่าจะไม่เกิดผลเสียทั้งรูปแบบบุคคลและบริษัท

ความเห็นกรณีไม่เกิดผลใดๆ	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	รวม
1. จะต้องกำหนดกฎเกณฑ์การเข้ามาทำธุรกรรมอย่างชัดเจน และเป็นธรรมกับสถาปนิกต่างชาติที่จะเข้ามา	0	0	1	1

การเข้ามาในทั้ง 2 รูปแบบจากความเห็นทั้งหมดมีความแตกต่างกันไป ซึ่งโดยรวมแล้ว การให้เหตุผลถึงผลเสียทั้งหมดจะให้ความเห็นในทิศทางเดียวกันว่า

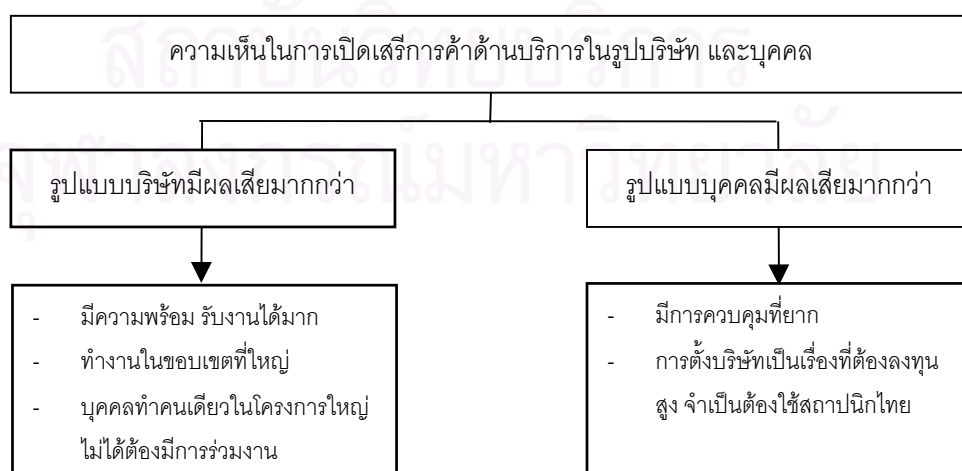
รูปแบบบริษัทมีผลเสียมากกว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า หากสถาปนิกต่างชาติเข้ามาในรูปแบบบริษัทจะสามารถทำงานได้อย่างเต็มตัวเพราะมีความพร้อมจะทำให้ได้งาน

ง่ายและทำได้ในขอบเขตที่กว้างกว่า และมองว่าการเข้ามาทำงานในรูปบุคคลน่าจะมีผลเสียน้อยกว่า อย่างไรก็ตามก็ไม่สามารถทำงานคนเดียวได้ คนไทยจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานซึ่งจะเกิดการเรียนรู้ได้

รูปแบบบุคคลมีผลเสียมากกว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การเข้ามาในรูปบุคคลนั้นมีการควบคุมที่ยากกว่าแบบบริษัท เพราะการเข้ามาในรูปบริษัทจะต้องมีการจดทะเบียนและมีการตรวจสอบจากหลายหน่วยงาน นอกจากนี้การเข้ามาจัดตั้งบริษัทในประเทศจะไม่สามารถเข้ามาทำงานได้โดยอาศัยสถานิกต่างชาติทั้งหมด เพราะจะทำให้ค่าใช้จ่ายสูงจนเป็นไปได้ทางการตลาด มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยสถานิกไทยในการทำงานซึ่งจะทำให้ได้เรียนรู้จากบริษัทสถานิกต่างชาติได้มาก แต่จะต้องมีการกำหนดการเข้าไปทำงานในฐานะการร่วมงานมิใช่เป็นเพียงแรงงาน

จากเหตุผลในคำถามปลายเปิด จะเห็นได้ว่าเหตุผลที่ทำให้มีความแตกต่างกันทั้ง 2 รูปแบบมีข้อสังเกตร่วมกันอันหนึ่งว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าการเข้าทำงานในรูปแบบบริษัทมีผลเสียมากกว่าบุคคลนั้น เชื่อว่า การเข้ามาในรูปบุคคลนั้นไม่สามารถทำงานเพียงคนเดียวได้ จะต้องมีการร่วมงานกับคนไทย ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ที่มองว่า การเข้ามาทำงานในรูปแบบบุคคลมีผลเสียมากกว่านั้นเชื่อว่า การเข้ามาทำงานในรูปบริษัทนั้นจะทำได้ยากในทางปฏิบัติ บริษัทจะต้องมีการจ้างสถานิกไทยเข้าไปร่วมงาน นั่นคือ ผลเสียในรูปแบบใดๆนั้นจะไม่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นน้อยลงหากมีสถานิกไทยเข้าไปร่วมงาน และยังคงกลายเป็นผลดีต่อวิชาชีพในการเรียนรู้อีกด้วย ซึ่งก็ตรงกับทฤษฎีการวิเคราะห์ถึงผลดีและผลเสียที่อาจเกิดขึ้น ว่าควรจะมีการร่วมงานกันทำงานระหว่างสถานิกไทยและสถานิกต่างชาติ

จากตารางที่ 4.11 ความเห็นในการเปิดเสรีการค้าด้านบริการในรูปบริษัท และบุคคล และเหตุผลต่างๆตามตารางที่ 4.11.1-4.11.4 อาจเขียนสรุปเป็นรูปภาพได้ดังนี้

รูปที่ 4.3 แสดงผลสรุปถึงความเห็นในการเปิดเสรีการค้าด้านบริการในรูปบริษัท และบุคคล

ตารางที่ 4.12 ความต้องการในการร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ
ในตารางนี้ 1 คน สามารถให้ความเห็นได้มากกว่า 1 ความเห็น

ความต้องการในการร่วมงาน	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	รวม
ไม่ต้องการ	0	0	2	2
ต้องการ ในฐานะผู้บังคับบัญชา	0	0	1	1
ต้องการ ในฐานะผู้ร่วมงาน	7	4	6	17
ต้องการ ในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา	7	2	3	12

มี 1 ความเห็นไม่ตอบแบบสัมภาษณ์ เนื่องจากให้ความเห็นว่าเข้ามาอย่างไรก็ได้ขอให้ผ่านการรับใบประกอบวิชาชีพที่ต้องมีการกำหนดอย่างชัดเจนและเป็นธรรมในการสอบ ส่วนความเห็นอื่นๆส่วนใหญ่ยังคงต้องการในฐานะผู้ร่วมงาน

จากตารางที่ 4.12 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ โดยต้องการให้เข้ามาในฐานะผู้ร่วมงานมากที่สุด และมีเพียง 2 รายที่ไม่ต้องการร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ

กลุ่ม 1 หากมีการเปิดเสรีให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานได้นั้น มีความต้องการในฐานะผู้ร่วมงาน โดยอาจจะเป็นเฉพาะบางโครงการที่ต้องการเท่านั้น และต้องการในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา หากผู้ที่เข้ามาอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีค่าบริการต่ำ เพื่อความสะดวกในการติดต่อด้านต่างประเทศ

กลุ่ม 2 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมองว่าต้องการในฐานะผู้ร่วมงาน โดยต้องการร่วมงานในลักษณะบางโครงการ หรือกับบางบริษัทเท่านั้น ส่วนความต้องการในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชานั้นมี 2 ความเห็น โดยจะต้องการขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของสถาปนิกนั้นๆเป็นสำคัญมิได้นำมาเพื่อใช้ในการติดต่อด้านต่างประเทศ

ซึ่งจะเห็นได้ว่าในกลุ่ม 2 นี้ไม่มีความต้องการสถาปนิกต่างชาติในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนำมาติดต่อด้านต่างประเทศเท่านั้น เพราะในปัจจุบันเองบริษัทมีความสามารถในการรับงานบริการให้กับต่างชาติอยู่แล้ว

กลุ่ม 3 มีความเห็นบางคนให้ความต้องการไว้ในหลายคำตอบคือ ผู้ที่เห็นว่าต้องการในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชามองว่าขึ้นกับความสามารถเช่นเดียวกับความเห็นในกลุ่มที่ 2 ความเห็นที่ว่าต้องการในฐานะผู้บังคับบัญชานั้น ทั้ง 2 ความเห็นมองถึงการลงทุนของสถาปนิกต่างชาติและการเข้าไปเรียนรู้ของสถาปนิกรุ่นใหม่ๆ ส่วนผู้ที่คิดว่าไม่ต้องการนั้น 1 ความเห็นเพราะคิดว่าตัวเองมีปัญหาในการสื่อสาร อีก 1 ความเห็นไม่คิดว่ามีความต้องการ หรือหากต้องการก็อาจเป็นส่วนการร่วมงานบางโครงการเท่านั้นซึ่งมีเงื่อนไขในเรื่องค่าแบบที่ไม่ควรมีการเอาเปรียบกัน

จากตารางที่ 4.12 ความต้องการในการร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ อาจเขียนสรุปเป็นรูปภาพได้ดังนี้

รูปที่ 4.4 แสดงผลสรุปถึงความเห็นต่อ ความต้องการในการร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ที่มีความต้องการในการทำงานร่วมกับสถาปนิกต่างชาติ ส่วนใหญ่ให้ความเห็นในคำถกแถลงเปิดในเรื่องนี้ว่า การให้เข้ามาควรมีลักษณะการร่วมงาน ทั้งในรูปบุคคลและ รูปนิติบุคคล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในความเห็นนี้ จะมีลักษณะเดียวกันกับผลที่ได้วิเคราะห์ไปแล้วในตารางที่ 4.9 ส่วนการเข้ามาในลักษณะของการเปิดให้เข้ามาโดยอิสระนั้นมีหลายความเห็นแตกต่างกันออกไปบ้างซึ่งโดยส่วนใหญ่จะไม่เห็นด้วยในการให้เข้ามา และมีส่วนน้อยที่กล่าวว่าสามารถให้เข้ามาได้แต่จะต้องมีการปฏิบัติตามข้อกำหนดซึ่งสภาสถาปนิกจะต้องตั้งข้อกำหนดให้ชัดเจน ส่วนข้อกำหนดที่ผู้ให้สัมภาษณ์แนะนำมา จะมีข้อจำกัดที่กระทำให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาได้ค่อนข้างยากอยู่แล้ว เช่นควรให้มีการสอบเป็นภาษาไทย จะต้องมีการสอบการทำงานในประเทศเป็นเวลานานหลายปี และมีผู้ให้สัมภาษณ์ 1 รายจากกลุ่มที่ 3 ว่าควรให้เข้ามาในลักษณะใดก็ได้แต่จะต้องมีการสอบเพื่อเทียบคุณสมบัติเช่นเดียวกับคนไทยโดยสภาสถาปนิกจะต้องทำข้อสอบเป็นภาษาอังกฤษเพื่อความยุติธรรม โดยให้เหตุผลว่า เราควรเคารพในความสามารถของผู้เข้ามาประกอบวิชาชีพ หากสถาปนิกภายในประเทศระดับสามัญเป็นที่ยอมรับกันภายในประเทศ หากสถาปนิกต่างชาติสอบได้ในระดับสามัญ ก็ควรให้ทำงานได้เช่นกัน ซึ่งก็สอดคล้องกับการประติบัติเยี่ยงคนชาติ ในข้อกำหนดของ WTO

จากการวิเคราะห์ ตามตารางที่ 4.9 – ตารางที่ 4.12 จะเห็นได้ว่า สถาปนิกส่วนใหญ่เห็นด้วยในการเข้ามาทำงานของสถาปนิกต่างชาติแต่จะต้องมีเงื่อนไขในเรื่องการร่วมกันทำงาน ไม่ว่าจะเข้ามาในลักษณะการร่วมงานระหว่างบริษัท หรือเข้ามาทำงานอยู่ในบริษัทก็ตาม ว่าการเข้ามาของสถาปนิกต่างชาติจะทำให้เกิดการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ส่วนเข้ามาจัดตั้งนิติบุคคลอิสระ หรือในรูปแบบบุคคลอิสระ นั้นยังไม่เห็นด้วย ซึ่งนอกจากจะทำให้ไม่ได้เรียนรู้จากสถาปนิกต่างชาติแล้ว ก็ยังอาจเกิดข้อเสียในการหาผู้ที่รับผิดชอบในผลงานทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ยาก และที่สำคัญก็คือการถูกแย่งงาน จากจำนวนสถาปนิกที่เพิ่มขึ้นโดยไม่ได้รับประโยชน์ใดๆเพิ่มเติม และนอกจากนั้นก็ยังจะต้องมีการจัดทำข้อกำหนด กฎเกณฑ์ในการขอรับใบอนุญาตให้สถาปนิกต่างชาติได้เข้ามาทำงานอย่างชัดเจนเสียก่อน ตลอดจนไปถึงขอบเขต ขนาด และเงื่อนไขต่างๆ ที่ยังไม่มีการกำหนด และจากการให้ความเห็นจากตารางที่ 4.10 แสดงถึงความเห็นต่อผลดี และผลเสีย ที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละชนิดงานหากให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานได้อย่างอิสระ ผู้ให้สัมภาษณ์เองก็ยังมีได้มีความเห็นในเรื่องของ ชนิดงาน และขอบเขตการทำงาน ของสถาปนิกต่างชาติอย่างชัดเจน ทำให้ต้องมีการจัดทำเรื่องดังกล่าวต่อไป

หากมีการพิจารณาถึงรูปแบบการเปิดเสรีการค้าบริการด้านสถาปัตยกรรมหลักในลักษณะการอนุญาตให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงาน สามารถกระทำได้ 2 รูปแบบหลักคือ รูปแบบนิติบุคคล(Commercial Presence) หรือ รูปแบบบุคคล(Presence of natural Persons)

จากการศึกษาพบว่า การเข้ามาทำงานใน 2 รูปแบบหลักนั้น อาจแบ่งกระทำได้ดังนี้

นิติบุคคลต่างชาติ (Commercial Presence)	นิติบุคคลต่างชาติ นิติบุคคลไทย	นิติบุคคลต่างชาติ บุคคลไทย	นิติบุคคลต่างชาติ (อิสระ)
บุคคลต่างชาติ (Presence of natural Persons)	บุคคลต่างชาติ นิติบุคคลไทย	บุคคลต่างชาติ บุคคลไทย	บุคคลต่างด้าว (อิสระ)
	นิติบุคคลไทย	บุคคลไทย	-

ภาพที่ 4.5 แสดงรูปแบบการเปิดเสรีการค้าบริการด้านสถาปัตยกรรม

จากภาพที่ 4.5 แสดงรูปแบบการเปิดเสรีการค้าบริการด้านสถาปัตยกรรม สามารถกระทำได้ เป็น 6 ลักษณะคือ

การเข้ามาในรูปแบบนิติบุคคล (Commercial Presence)

1. นิติบุคคลของสถาปนิกต่างชาติ ร่วมงานกับ นิติบุคคลของสถาปนิกไทย
2. นิติบุคคลของสถาปนิกต่างชาติ ร่วมงานกับ สถาปนิกบุคคลไทย
3. นิติบุคคลของสถาปนิกต่างชาติ เข้ามาประกอบธุรกิจรวมได้โดยอิสระ

การเข้ามาในรูปแบบบุคคล (Presence of natural Persons)

4. สถาปนิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับ นิติบุคคลของสถาปนิกไทย
5. สถาปนิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับ สถาปนิกบุคคลไทย
6. สถาปนิกบุคคลต่างชาติ เข้ามาประกอบธุรกิจรวมได้โดยอิสระ

ดังนั้นการเปิดให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานได้ทั้ง 2 รูปแบบ ควรเป็นการเปิดแบบ ร่วมงานกับนิติบุคคลของสถาปนิกไทย หรือกับสถาปนิกบุคคลไทยก่อน และรูปแบบที่เป็นการร่วม งานกันนั้นคือ

1. นิติบุคคลของสถาปนิกต่างชาติ ร่วมงานกับ นิติบุคคลของสถาปนิกไทย
2. นิติบุคคลของสถาปนิกต่างชาติ ร่วมงานกับ สถาปนิกบุคคลไทย
3. สถาปนิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับ นิติบุคคลของสถาปนิกไทย
4. สถาปนิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับ สถาปนิกบุคคลไทย

ส่วนการเปิดให้ นิติบุคคลต่างชาติอิสระ และ สถาปนิกบุคคลต่างชาติ อิสระจำเป็น อย่างยิ่งในการออกข้อกำหนดกฎเกณฑ์การคัดเลือกสถาปนิกที่มีคุณภาพและการออกใบอนุญาตให้ มีความชัดเจนเสียก่อน

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นต่อ มาตรฐานการให้บริการวิชาชีพของสถาปนิกต่างชาติที่จะเข้ามา (ในตารางนี้ 1คน สามารถให้ความเห็นได้มากกว่า 1 ความเห็น)

มาตรฐานการให้บริการ	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	รวม
มาตรฐานสูงกว่าประเทศไทย	6	4	4	14
มาตรฐานต่ำกว่าประเทศไทย	3	1	1	5
มาตรฐานใกล้เคียงประเทศไทย	1	0	0	1
อย่างไรก็ได้	1	0	5	6

จากตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นต่อ มาตรฐานการให้บริการวิชาชีพของสถาปนิกต่างชาติที่จะเข้ามา สถาปนิกส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้ที่เข้ามาเป็นสถาปนิกที่มีมาตรฐานสูงกว่าประเทศไทย เนื่องจากจะเกิดพัฒนาและการเรียนรู้สิ่งที่ดี และมีสถาปนิกที่ให้ความเห็นว่าจะอย่างไรก็ได้ เป็นความเห็นรองลงมา โดยรายละเอียดของเหตุผลแบ่งแยกตามกลุ่มต่างๆได้ดังนี้

กลุ่ม 1 ความเห็นส่วนใหญ่คิดว่าผู้ที่เข้ามาให้บริการวิชาชีพควรมีมาตรฐานสูงกว่าประเทศไทย เพื่อให้ประเทศไทยได้เรียนรู้จากการเปิดเสรีครั้งนี้

ในความเห็นที่ว่าจะอย่างไรก็ได้ เนื่องจากผู้ที่เข้ามาจะต้องเข้ามาปรับมาตรฐานวิชาชีพในประเทศไทยเพื่อสามารถทำงานในประเทศไทยได้

ในความเห็นที่ว่าต่ำกว่าประเทศไทยนั้นผู้ให้ความเห็นทั้ง 3 รายให้ความเห็นเดียวกันคือ การเข้ามาทำงานในบริษัทในส่วนที่อาจจะต้องมีการติดต่อกับต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังขึ้นอยู่กับคุณสมบัติหรือคุณภาพของสถาปนิกบุคคลนั้นๆและความต้องการของบริษัทในขณะนั้นๆ

ในส่วนมาตรฐานใกล้เคียงกับประเทศไทยนั้น ให้ความเห็นว่า ผู้ที่เข้ามามาตรฐานอย่างน้อยจะต้องใกล้เคียงกัน หากมีมาตรฐานต่ำกว่าจะไม่มีประโยชน์ใดๆเลย

กลุ่ม 2 ความเห็นคล้ายในกลุ่มที่ 1 ทั้งในกรณีและผู้เข้ามามีมาตรฐานสูงกว่าประเทศไทย และมีผู้ที่ต้องการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามามีมาตรฐานต่ำกว่าไทยเพียง 1 ความเห็น และต้องขึ้นกับคุณสมบัติหรือคุณภาพของสถาปนิกแต่ละบุคคล

กลุ่ม 3 มีความเห็นแตกต่างจาก 2 กลุ่มแรก โดยผู้ให้ความเห็นว่าผู้ที่เข้ามาควรมีมาตรฐานสูงกว่าประเทศไทยนั้นมี 4 ความเห็นโดยให้เหตุผลเช่นเดียวกันกับ 2 กลุ่มแรกและ 1 ใน 3 ความเห็นคิดว่าผู้ที่เข้ามาควรจะเป็นผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านจริงๆเท่านั้น

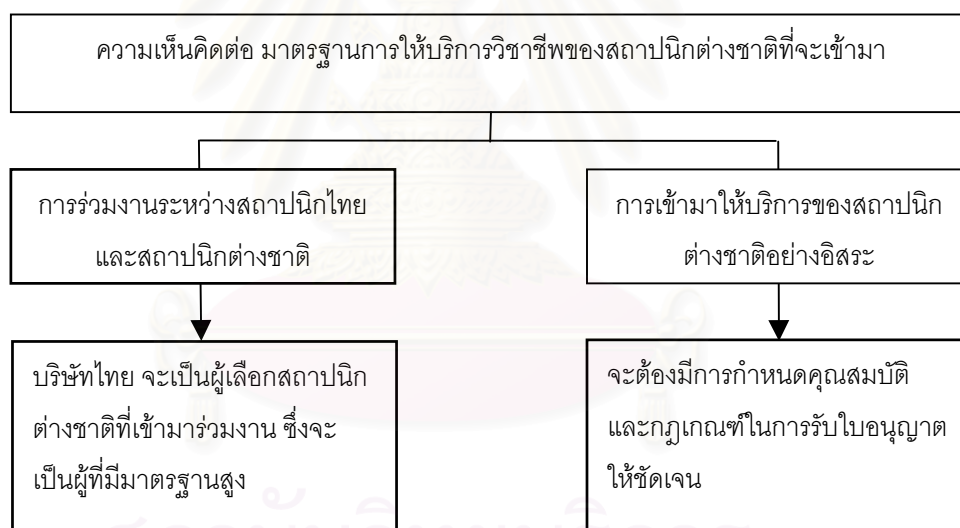
ส่วนที่มีความเห็นว่าจะอย่างไรก็ได้เพราะ

- ขึ้นกับความต้องการของบริษัทในช่วงนั้นๆ จำนวน 1 ความเห็น
- อย่างไรก็ตามก็ได้ภายใต้การคัดเลือกสถาปนิกที่จะเข้ามาทำงาน โดยจะต้องได้รับใบประกอบวิชาชีพซึ่งจะต้องทำการกำหนดไว้อย่างชัดเจน จำนวน 2 ความเห็น
- การตลาดและเจ้าของโครงการจะเป็นผู้คัดเลือกเอง แม้ว่าในความคิดควรให้ผู้ที่เข้ามามีมาตรฐานสูงก็ตาม จำนวน 1 ความเห็น
- คิดว่าการเปิดเสรีการค้าเต็มรูปแบบแล้วไม่สามารถกำหนดตัวบุคคลที่จะเข้ามาได้ จำนวน 1 ความเห็น ซึ่งความเห็นนี้ไม่อาจนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไปได้เนื่องจากไม่สามารถเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการพิสูจน์สมมติฐานหรือสร้างแนวทางการเปิดเสรีการค้าตามประโยชน์ที่ได้รับในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

จะเห็นได้ว่า หากมีการเปิดให้มีการร่วมงานกับต่างชาตินั้น สถาปนิกไทยจะเป็นผู้เลือกบริษัทหรือบุคคลต่างชาติที่จะเข้ามาทำงานในบริษัท ไม่ว่าจะเข้ามาในลักษณะใดก็ตาม ซึ่งโดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ผู้ที่มีมาตรฐานการทำงานสูงเข้ามาร่วมงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้งานได้ ส่วนผู้ที่มีมาตรฐานต่ำกว่าหรือมีมาตรฐานใกล้เคียงกันนั้น หากจะนำเข้ามาทำงานร่วมด้วยจะต้องพิจารณาถึงคุณสมบัติต่างๆ และความต้องการของบริษัทในขณะนั้น

การเข้ามาโดยอิสระนั้นจะต้องมีข้อกำหนดชัดเจนในการคัดเลือกเพื่อให้สถาปนิกที่เข้ามามีมาตรฐานที่ดี ซึ่งสามารถกระทำได้ตามข้อตกลงที่ว่าด้วยการค้าบริการที่ว่าด้วยเรื่อง การทำกฎระเบียบภายในประเทศ(Domestic Regulation) คือการที่ประเทศสมาชิกอื่นจะต้องยอมรับในหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาต หรือใบรับรองให้แก่ผู้บริการ โดยจะต้องยอมรับถึงการศึกษาประสบการณ์ เป็นต้น

จากตารางที่ 4.13 ความเห็นคิดต่อ มาตรฐานการให้บริการวิชาชีพของสถาปนิกต่างชาติที่จะเข้ามา อาจเขียนสรุปเป็นรูปภาพได้ดังนี้

รูปที่ 4.6 แสดงผลสรุปถึงความเห็นต่อ มาตรฐานการให้บริการวิชาชีพของสถาปนิกต่างชาติที่จะเข้ามา

ความเห็นอื่นๆ

เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้เสนอแนะความคิดเห็นอื่นๆ ที่จะช่วยให้เกิดแนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมในเรื่องอื่นๆ ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการสรุปความเห็นที่เป็นเนื้อหาเดียวกันออกตามกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 4.14 แสดงผลสรุปความเห็นอื่นๆ ที่เป็นแนวทางในการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรม

ความคิดเห็นอื่นๆ	กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3	รวม
1. การเปิดเสรีนั้นจะต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมกันทำงาน เพื่อให้สถาปนิกไทยได้เรียนรู้	2	4	5	11
2. การกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆเพื่อขอรับใบอนุญาต ให้มีความชัดเจน	2	3	5	10
3. การพัฒนาการศึกษา และการศึกษาในประเทศไทยจะต้องได้รับการยอมรับหรือการรับรองจากสถาบันศึกษาในต่างประเทศที่ได้มาตรฐาน	3	1	2	6
4. การพัฒนาความสามารถเฉพาะบุคคล และการพัฒนาความสามารถขององค์กร	1	2	2	5
5. การปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งในส่วนงานให้บริการ งานเอกสารต่างๆ	1	2	1	4
6. การปรับปรุงข้อกำหนด ทั้งในเรื่องความปลอดภัยของส่วนรวมและความรับผิดชอบต่อชีวิตและทรัพย์สิน	2	0	2	4
7. การสร้างความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือในผลงานของสถาปนิกไทย ให้กับผู้ลงทุน	0	0	3	3
8. ต้องมีการวิจัยและพัฒนา	2	0	0	2
9. การสร้างความมั่นคงในวิชาชีพ	1	0	0	1
10. จรรยาบรรณในการทำงาน	0	0	1	1
11. การสร้างความเข้าใจให้กับสถาปนิกไทยในเรื่องการเปิดเสรีการค้า	1	0	0	1
12. การสร้างเป็นยุทธศาสตร์ของชาติเพื่อให้เกิดทิศทางเดียวกัน	1	0	0	1

จากตารางที่ 4.14 แสดงผลสรุปความเห็นอื่นๆ ที่เป็นแนวทางในการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรม นั้นอาจแบ่งการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ความเห็นเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าบริการนั้นจะต้องเป็นการร่วมงานยังเป็นข้อเสนอแนะที่มีน้ำหนักมาก ซึ่งก็ตรงกับกรวิเคราะห์ผลจากตาราง 4.9-4.12 และการวิเคราะห์รูปแบบการร่วมงานไปแล้วข้างต้น ซึ่งอาจแบ่งรายละเอียดความเห็นในเรื่องนี้ที่แตกต่างกันออกไปบ้าง ตามกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

กลุ่มที่ 1

- การเปิดให้สถาปนิกต่างชาติทำนั้น ควรให้สถาปนิกไทยได้ทำงานร่วมกับสถาปนิกต่างชาติ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม ของสถาปนิกไทยเอง ทั้งการพัฒนาบุคลากรและองค์กรให้สามารถทำงานกับต่างชาติได้ และจะทำให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการทำงานแข่งขันในระดับสากล
- ควรจะค่อยเปิดทีละน้อย โดยอาจเริ่มจากการจัดแข่งขันการประกวดแบบ อาจจะเป็นเฉพาะแนวความคิดเบื้องต้น และหากได้รับการพิจารณา ก็อาจเข้ามาทำงานร่วมกับคนไทย ในการร่วมงานนี้ก็จะทำให้คนไทยได้คุ้นเคยกับการทำงานร่วมกับสถาปนิกต่างชาติด้วย

กลุ่มที่ 2

- จะต้องให้มีการร่วมกันทำงานกับสถาปนิกไทย (2 ความเห็น)
- ควรมีการทำงานร่วมกัน ก่อนมีการเปิดเต็มรูปแบบ เพื่อให้คนไทยได้มีการพัฒนาตัวเองให้ทัดเทียมกับการทำงานของต่างชาติที่มีคุณภาพ
- ควรส่งเสริมให้มีการประกวดแบบในโครงการใหญ่ๆ โดยเชิญสถาปนิกต่างชาติมาร่วมประกวดแบบ และหากได้รับการพิจารณา ก็ให้ร่วมกันทำงานกับสถาปนิกไทย

กลุ่มที่ 3

- จะต้องให้ทำงานร่วมกับสถาปนิกไทย (5ความเห็น)

2. ความเห็นเกี่ยวกับ การกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆเพื่อขอรับใบอนุญาต ให้มีความชัดเจน เพื่อให้เกิดผลเสียในวิชาชีพน้อยที่สุด ซึ่งตรงกับกรวิเคราะห์ที่ผ่านมานในตารางที่ 4.10 และตารางที่ 4.13 โดยอาจพิจารณาตามรายละเอียดความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1

- อาจใช้ระดับของสถาปนิกที่มีอยู่ในปัจจุบัน(ภาคี, สามัญ, วุฒิ) เป็นตัวกำหนดการเปิดสำหรับสถาปนิกต่างชาติ ให้มีการขอใบอนุญาตและการทำงานได้เช่นเดียวกับคนไทย
- ควรนำข้อพิจารณาถึงเรื่อง สภาพแวดล้อมในเรื่องภูมิอากาศ หรือแม้กระทั่งศิลปวัฒนธรรมไทยมาเป็นตัวทดสอบ นอกเหนือจากการเทียบความรู้ความสามารถสำหรับสถาปนิกที่ต้องการเข้ามาทำงานในประเทศไทย

กลุ่มที่ 2

- การขอใบอนุญาตทำงานของสถาปนิกไทยยังถือได้ว่าไม่มีความเหมาะสมกับการทำงานจริง นั่นคือ เมื่อจบการศึกษา ผู้ที่จะได้รับใบอนุญาต ควรมีประสบการณ์ในการทำงาน และจึงจัดทำทดสอบ นั้นย่อรวมหมายถึงการได้รับใบอนุญาตของสถาปนิกต่างชาติที่ต้องการเข้ามาทำงานในประเทศไทยก็ต้องทำเช่นเดียวกัน
- ควรให้มีการขอใบอนุญาตการทำงานเช่นเดียวกันกับสถาปนิกไทย
- ความเข้มงวดในการอนุญาตให้เป็นสถาปนิกทั้งในส่วนของสถาปนิกไทยและต่างชาติ ควรจะให้มีความมาตรฐานที่ดีขึ้น

กลุ่มที่ 3

- ควรมีการกำหนดขอบเขต และรูปแบบงานที่อนุญาตให้สถาปนิกต่างชาติทำอย่างชัดเจน
- จะต้องกำหนดกฎเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาเพื่อเป็นผู้ที่มีความสามารถหรือมีคุณภาพสูงจริงๆเท่านั้น (2ความเห็น)
- ผู้ที่จะเข้ามาทำงานในประเทศไทยจะต้องมีใบอนุญาตของไทยเช่นเดียวกับสถาปนิกไทย
- มีข้อกำหนดเช่นเดียวกันกับสถาปนิกไทย และต้องอยู่ในการควบคุมเดียวกัน

3. ความเห็นอื่นๆ นั้นมีน้ำหนักของความเห็นแตกต่างกันออกไปในหลายๆเรื่อง แต่ทั้งหมดนั้นให้ความหมายถึง การเตรียมความพร้อม และการสร้างความแข็งแกร่งให้กับวงการวิชาชีพสถาปัตยกรรม ซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญในการแก้ปัญหาในระยะยาว และเป็นการยกระดับการให้บริการให้มีความมาตรฐานที่ดีขึ้น โดยความเห็นมีลักษณะคล้ายกันในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง อาจแบ่งเรื่องต่างๆได้ ตามความเห็นในแต่ละกลุ่มดังนี้

- **การพัฒนาทางการศึกษา**

- กลุ่มที่ 1

- ควรมีการพัฒนาในเรื่องการศึกษา ให้มีความทัดเทียมกับการศึกษาในประเทศที่มีมาตรฐานที่ดี และนำมาปรับให้เหมาะสมกับประเทศเราเอง (2ความเห็น)
    - หลักสูตร การเรียนการสอน ต้องมีการปรับการเรียนการสอน ให้มีทิศทางในการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จบออกมา มีความสอดคล้องตรงตามความต้องการขององค์กรต่างๆสภาพปัจจุบันเช่นมีความสามารถในการทำงานได้เฉพาะด้าน นอกจากนั้นยังรวมไปถึงความสามารถในการใช้ภาษาอีกด้วย

- กลุ่มที่ 2

- การศึกษา ต้องปรับปรุงในเรื่อง ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานในเชิงแนวความคิด (Concept) และรวมไปถึงการให้ความสำคัญในเรื่องของกฎหมาย

- กลุ่มที่ 3

- ปรับการเรียนการสอน ปรับปรุงทั้งด้านบุคลากรและการสอน ซึ่งจะต้องได้รับการยอมรับหรือรับรองจากต่างประเทศ
    - ปรับปรุงระบบหลักสูตรการศึกษา ให้มีความพร้อมในการทำงานแข่งขันในระดับสากล

- **การพัฒนาความสามารถเฉพาะบุคคล และองค์กร**

- กลุ่มที่ 1

- จะต้องเตรียมความพร้อมทั้งตัวบุคคล ที่จะต้องพัฒนาความสามารถเฉพาะตัว และทักษะในด้านภาษา รวมทั้งองค์กรที่จะต้องมีการพัฒนาบริษัทให้มีความเป็นผู้นำทีม โดยเฉพาะเมื่อได้ร่วมงานกับต่างชาติ

- กลุ่มที่ 2

- การเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้หากได้มีโอกาสร่วมงานกับสถานีกต่างชาติ ทั้งศักยภาพของบุคคลและองค์กร โดยเฉพาะเรื่องภาษา
    - ความพร้อมของสถานีกไทยเองที่จะได้ร่วมงานกับต่างชาติ ที่จะต้องมีบทบาทในการทำงานโดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจในความเป็นไทยได้มากพอ

- กลุ่มที่ 3

- สถานีกไทยต้องพัฒนาตัวเอง โดยเฉพาะเรื่อง การตลาด และการบริหารโครงการ อย่างเป็นระบบ
    - การปรับตัวในการทำงานของสถานีกไทยให้ได้ระดับมาตรฐานสากล

- การปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งในส่วนงานให้บริการและงานเอกสารต่างๆ

กลุ่มที่ 1

- มาตรฐานวิชาชีพ จะต้องมีการกำหนดมาตรฐานในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพอย่างชัดเจน

กลุ่มที่ 2

- สร้างมาตรฐานทางวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำงานเอกสาร(Paper Work) ให้มีมาตรฐานในการทำงาน
- สร้างมาตรฐานทางวิชาชีพ โดยเฉพาะการขาดข้อมูลสนับสนุนการทำงานต่างๆ อย่างเป็นระบบเช่น รายละเอียดวัสดุ หรือข้อเสนอแนะการใช้งานต่างๆ เป็นต้น

กลุ่มที่ 3

- การเตรียมความพร้อมในส่วนของมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ

- การปรับปรุงข้อกำหนด ทั้งในเรื่องความปลอดภัย และความรับผิดชอบต่องาน

กลุ่มที่ 1

- การปรับปรุงข้อกำหนดต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง การคำนึงถึงความปลอดภัยโดยส่วนรวม(Public Safety)
- ควรมีการศึกษา และปรับปรุงกฎหมาย ทั้งในกฎหมายรวม และกฎหมายวิชาชีพ ให้ทันต่อการเปิดเสรีการค้า

กลุ่มที่ 3

- ควรมีการแก้ไขเรื่องข้อกำหนดใน เรื่องความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งมีผลต่อชีวิตและทรัพย์สิน ให้เหมาะสม
- ควรมีการปรับปรุงข้อกำหนดโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีความสำคัญต่อความปลอดภัยของส่วนรวม(Public Safety)

- การสร้างความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือในผลงานของสถาปนิกไทยให้กับผู้ลงทุน

กลุ่มที่ 3

- ควรมีการประชาสัมพันธ์ ถึงความสามารถของสถาปนิกไทยสถาปนิกไทยจะต้องสร้างภาพลักษณ์ให้ผู้ลงทุนหรือเจ้าของโครงการเกิดทัศนคติที่ดีต่อสถาปนิกไทย (2ความเห็น)
- ควรให้ความเข้าใจกับคนโดยทั่วไปถึงความสำคัญของสถาปนิก ซึ่งจะมีผลต่อค่าบริการวิชาชีพ อันเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพ เพราะหากค่าบริการทำให้เราสามารถให้บริการอยู่ได้อย่างเพียงพอ เชื่อว่าการพัฒนาด้านอื่นๆ

จะตามมาแน่นอน และหากเราพัฒนาแล้วก็จะสามารถทำงานเทียบเคียงได้กับระดับสากล

- **ต้องมีการวิจัยและพัฒนา**

- กลุ่มที่ 1

- การวิจัยและพัฒนา จะต้องเร่งวิจัยและพัฒนาในด้านวิชาชีพให้มากที่สุด โดยมีเป้าหมายถึงเพียงการวิจัยและพัฒนาในภาคอุตสาหกรรมก่อสร้างเท่านั้น
    - ต้องจัดทำวิจัยและพัฒนาในวิชาชีพ โดยเฉพาะขีดความสามารถของสถาปนิกไทยเพื่อหาจุดอ่อนและจุดแข็งต่างๆ เพื่อใช้ในการประเมินศักยภาพ การเปิดเสรีนี้

- **การสร้างความมั่นคงในวิชาชีพ**

- กลุ่มที่ 1

- ความมั่นคงในวิชาชีพ ซึ่งจะต้องกระทำร่วมกันทั้งตัวบุคคลและองค์กร เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

- **จรรยาบรรณในการทำงาน**

- กลุ่มที่ 3

- สถาปนิกไทยเองที่ได้ร่วมงานจะต้องเป็นการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริงซึ่งขึ้นอยู่กับจรรยาบรรณของแต่ละคน

- **การสร้างความเข้าใจให้กับสถาปนิกไทยในเรื่องการเปิดเสรีการค้า**

- กลุ่มที่ 1

- การให้ความเข้าใจในเรื่องการเปิดเสรีการค้าในวิชาชีพนี้ ให้กับสถาปนิกโดยทั่วไป เพื่อให้เกิดความรู้อย่างแท้จริง และใช้เป็นพื้นฐานที่ถูกต้องในการตัดสินใจใดๆในการให้ความเห็น อันจะนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันให้เกิดเป็นนโยบายโดยรวมทั้งของวิชาชีพ และของภาครัฐ

- **การสร้างยุทธศาสตร์ของชาติให้เกิดทิศทางเดียวกัน**

- กลุ่มที่ 1

- สถาปนิกทุกคนต้องร่วมมือกัน และผลักดันในรับออกเป็นยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกองค์การการค้าโลก(World Trade Organization: WTO) จำเป็นจะต้องรับเงื่อนไขของการเปิดเสรีการค้า และวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นสาขาหนึ่งที่ถูกกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ(General Agreement on Trade in Services : GATS) ซึ่งจะต้องมีการเปิดเสรีมากขึ้นเป็นลำดับ แม้ว่าความตกลงนี้มีได้หมายความว่า การรับเงื่อนไขทั้งหมดในทันทีก็ตาม แต่วงการวิชาชีพสถาปัตยกรรมเองจะต้องยอมรับถึงเงื่อนไขนี้ และต้องมีแนวทางการเปิดนี้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และจะต้องส่งผลเสียให้น้อยที่สุด

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงได้พยายามทำการศึกษาเพื่อเสนอ แนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักในประเทศไทยของสถาปนิกต่างชาติ โดยได้ทำการสรุปผลการวิจัยทั้งหมด จากทั้งการศึกษางานเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง และผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามที่ได้จากสถาปนิกทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ 1.กลุ่มทั้งคณะอนุกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรมของสภาสถาปนิก 2.กลุ่มสถาปนิกผู้ให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมทั้งในและนอกประเทศอย่างต่อเนื่อง และ 3.กลุ่มสถาปนิกผู้ให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศเป็นหลัก นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้ทำการเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไปไว้ในตอนท้าย เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์และถูกต้องยิ่งขึ้น และอาจนำไปสู่การใช้ประโยชน์ต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักต่อไปในอนาคต

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า มีบางเรื่องที่คุณลักษณะตัวอย่างจะให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของการให้บริการวิชาชีพในปัจจุบัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีอายุและประสบการณ์ในการทำงานมาใกล้เคียงกันจึงทำให้มีความเข้าใจในการให้บริการวิชาชีพนี้คล้ายกัน ส่วนในเรื่องของความเห็นในการเปิดเสรีการค้ามีทั้งความเหมือนและแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมุมมองของประสบการณ์ในการทำงาน ความพร้อมและศักยภาพของบริษัท และรวมถึงความคิดเห็นส่วนบุคคลที่มีต่อสถาปนิกต่างชาติ

สรุปผลการวิจัย

การให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักของประเทศไทยในปัจจุบัน

สถาปนิกจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีประสบการณ์การทำงานที่ใกล้เคียงกัน มีความเข้าใจในการให้บริการวิชาชีพและความรับผิดชอบของสถาปนิกในแต่ละชนิดงานได้ในลักษณะคล้ายกัน ถึงแม้จะมีรายละเอียดในขอบเขตงานที่ให้บริการต่างกันอันเนื่องมาจากประสบการณ์ และการตีความขอบเขตการให้บริการต่างกันไปตามแต่ละบุคคล ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

- งานให้คำปรึกษา มีความชัดเจนมากที่สุดคือมีการทำงานครอบคลุมทุกขั้นตอน ทำให้ง่ายในการกำหนดความหมายในการทำความเข้าใจ
- งานออกแบบ และ งานวางโครงการและแผนผังบริเวณ มีความชัดเจนเป็นอันดับถัดมา โดยงานออกแบบจะมีขอบเขตการทำงานที่ชัดเจนกว่าชนิดงานอื่นเนื่องจากมีการให้บริการโดยอ้างอิงจากขอบเขตของสมาคมสถาปนิกสยามเป็นหลัก และงานบริการออกแบบเองยังถือเป็นบริการหลักของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนงานวางโครงการและแผนผังบริเวณ สถาปนิกเห็นว่ามีความชัดเจนการทำงานควบคู่ไปกับงานออกแบบ โดยเฉพาะในส่วนการออกแบบในช่วงการวางเค้าโครงการออกแบบและการออกแบบร่างขั้นต้น (Schematic Design)
- งานอำนวยการก่อสร้าง สถาปนิกจากกลุ่มสัมภาษณ์มีความเข้าใจที่แตกต่างกันไปบ้าง ในลักษณะของประสบการณ์ที่เคยรับงานอย่างชัดเจน เนื่องจากการอำนวยการก่อสร้างนั้น เป็นการบริหารจัดการงานก่อสร้างซึ่งอาจมีการให้บริการทั้งในลักษณะ ผู้บริหารโครงการ(Project Manager) และผู้บริหารงานก่อสร้าง(Construction Manager) หรือแม้กระทั่งการเข้ามาบทบาทในการเป็นผู้บริหารงานก่อสร้างในขณะทำการออกแบบในลักษณะงานDesign/Build เป็นต้น ทำให้อาจมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละมุมมองบ้าง แต่ก็ยังคงมุ่งเน้นไปที่การบริหารงานขณะการก่อสร้างให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
- งานพิจารณาตรวจสอบ เป็นงานที่ความเห็นแตกต่างกันมากที่สุด เนื่องจากความไม่ชัดเจนและความไม่สอดคล้องในการปฏิบัติงานจริง จนไม่สามารถอธิบายถึงความหมายในลักษณะชนิดงานนี้ได้ ซึ่งมักจะให้ความหมายกันไปตามความคิดของตนเองตามประสบการณ์

จากข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า ความเข้าใจในการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักของสถาปนิกในการปฏิบัติงานจริงถึงแม้จะตรงกัน แต่ก็มีบางชนิดงานที่มีความแตกต่างกันไปบ้าง เนื่อง

จากการตีความที่แตกต่างกันเพราะความไม่ชัดเจนในนิยามความหมายของชนิดงานที่ระบุเป็นข้อกำหนดในข้อกฎหมายซึ่งไม่ตอบสนองกับการปฏิบัติงานที่ได้กระทำอยู่ในปัจจุบัน และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกรให้ नियามการบริการวิชาชีพสถาบันัตยกรรมขององค์การการค้าโลก(WTO) ซึ่งจะแบ่งชนิดงานออกตามลักษณะของการทำงานก็จะยิ่งก่อให้เกิดความสับสน จากเหตุผลนี้เองอาจจะนำมาซึ่งปัญหาในการระบุลงในตารางข้อผูกพัน นอกจากนี้ความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงให้เกิดความสอดคล้องกับการทำงานจริงแล้ว ยังจะต้องทำความเข้าใจเหล่านี้ให้กับสถาปนิกผู้ให้บริการวิชาชีพโดยทั่วไป เกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้การทำงานนั้นมีขอบเขตตรงกันแล้ว ยังจะใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจถึงข้อดีข้อเสียในการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในชนิดงานต่างๆด้วย

นอกจากผลสรุปข้างต้นที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาในความไม่สอดคล้องกัน อันอาจจะนำมาซึ่งความสับสนแล้ว ปัญหาสำคัญซึ่งนำมาเป็นวัตถุประสงค์ในการศึกษาหนึ่ง คือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการเปิดเสรีการค้าบริการนี้ ซึ่งจากความเห็นที่ได้ศึกษาพบว่า เรื่องนี้เป็นประเด็นความเห็นที่มีความแตกต่างกันตลอดเวลา แต่ในปัจจุบันสถาปนิกส่วนใหญ่ยอมรับมากขึ้นถึงการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาบันัตยกรรมว่าจะต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ประเทศไทยจะต้องกระทำตามองค์การการค้าโลก และสถาปนิกในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพครั้งนี้ อาจเกิดขึ้นได้ทั้งผลดีและผลเสีย ดังนั้นการต่อต้านถึงการไม่ยอมให้เปิดจึงเปลี่ยนเป็นการยอมรับและพยายามที่จะหาแนวทางการเปิดนี้ให้เกิดผลดีกับวิชาชีพมากที่สุด และหาแนวทางป้องกันผลเสียที่อาจเกิดขึ้นให้มีน้อยที่สุด ข้อสรุปจากศึกษานี้จึงสามารถสรุปข้อดีและข้อเสียที่อาจเกิดขึ้นในความเห็นของสถาปนิกในกลุ่มต่างๆ ซึ่งอาจแบ่งเนื้อหาที่ได้ดังนี้

ผลที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการเปิดเสรีการค้าด้านการบริการเพื่อให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทย

1. ข้อดี

- มีการแข่งขันอย่างชัดเจน ทำให้มีความตื่นตัวและเรียนรู้ที่จะพัฒนาทั้งงาน บุคลากร และการศึกษา ในวิชาชีพ
- ได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์การทำงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง
- ได้ศึกษาผลงานดีๆ หรือโครงการที่มีความซับซ้อน
- ได้เรียนรู้ระบบการทำงาน และเทคโนโลยีใหม่ๆ

- อาจทำให้สถาบันไทยมีรายได้ดีขึ้นจากค่าบริการวิชาชีพ

ข้อดีที่กล่าวถึงส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดและเทคโนโลยี ในโครงการที่มีความพิเศษ หรือซับซ้อน และการได้เรียนรู้ระบบการทำงานของสถาบันต่างชาติซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่าของสถาบันต่างชาตินั้นดีกว่า

2. ข้อเสีย

- ถูกแย่งงาน เนื่องจากลูกค้าส่วนใหญ่เชื่อถือคนต่างชาติมากกว่าและความไม่พร้อมของวงการวิชาชีพ
- ปัญหาในเรื่องของการรับผิดชอบต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ของผู้ออกแบบ
- ผลเสียต่องานสถาปัตยกรรมทั้งในส่วนวัฒนธรรม วิถีชีวิต และการดำรงอยู่ของคนในท้องถิ่น
- การพัฒนาความสามารถของวิชาชีพในประเทศไทยจะเป็นไปได้ช้าลง เนื่องจากเป็นการลดโอกาสในการทำงานที่ต้องใช้ความสามารถลง
- ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ซึ่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นผู้กำหนดรูปแบบการใช้ระบบ วิธี และวัสดุ ในการก่อสร้าง
- ปัญหาในเรื่องการพึ่งพาเทคโนโลยีที่ประเทศไม่สามารถผลิตเองได้ตั้งแต่ การใช้อุปกรณ์ไปแกรมเพื่อช่วยในการออกแบบ หรือเพื่อให้ใช้เป็นระบบเดียวกันกับต่างชาติ ไปจนถึงเทคโนโลยีการผลิตการก่อสร้าง
- บริษัทขนาดเล็กจะมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถลดลง
- สถาบันไทยบางส่วนจะกลายเป็นส่วนผลิตงานออกแบบมากกว่าการคิดงานโดยใช้ความสร้างสรรค์

ข้อเสียที่กล่าวถึงอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน

1. เรื่องของการแย่งงาน เป็นเหตุผลที่มีโอกาสเกิดขึ้นมากที่สุด
2. ผลต่อวิชาชีพนั้นอาจทำให้วงการของวิชาชีพพัฒนาได้ช้าลง เนื่องจากขาดโอกาสการทำงาน
3. ผลกระทบต่องานที่ได้กระทำ คือผลงานที่สร้างขึ้นอาจเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากการรับผิดชอบ ผลต่อวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ที่อาจผิดไป

แนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย

จากการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า สถาปนิกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ โดยการเปิดเสรีการค้าครั้งนี้ให้เป็นลักษณะของการเปิดแบบมีเงื่อนไขในการร่วมงานกันทำงาน ทำให้สถาปนิกต่างชาติที่เข้ามานั้นมีมาตรฐานการทำงานที่ดีเพราะผ่านการคัดเลือกผู้ที่จะมาร่วมงานโดยสถาปนิกไทย จะทำให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน ซึ่งถือได้ว่าตรงกับผลดีที่จะเกิดขึ้นกับวงการวิชาชีพ และเป็นความต้องการของสถาปนิกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นอกจากนั้นการร่วมงานกันนั้นยังเป็นการช่วยลดผลเสียที่อาจเกิดขึ้นตามที่คาดการณ์ด้วย โดยเฉพาะการหาผู้รับผิดชอบต่อผลงาน

ส่วนในรูปแบบการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพนี้อย่างอิสระนั้นยังไม่สมควรในขณะนี้ สถาปนิกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ประเทศไทยจะต้องมีการจัดทำข้อกำหนด กฎเกณฑ์ และคุณสมบัติ ของสถาปนิกต่างชาติที่เข้ามาทำงานให้มีคุณภาพ เพื่อให้เกิดผลเสียตามที่ได้ให้ความเห็นไว้น้อยที่สุด และยังสามารถทำให้ได้สถาปนิกที่ดีมาช่วยทำให้มีการพัฒนาในวิชาชีพ

นอกจากนั้น จากการศึกษายังสรุปได้ว่า สถาปนิกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ยังคิดว่า วิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทยยังอ่อนแอ และขาดการเตรียมความพร้อมในอีกหลายๆด้าน

ดังนั้น แนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องกระทำพร้อมกัน 3 แนวทาง เพื่อให้ได้ผลทั้งในระยะสั้น และระยะยาว คือ

1. แนวทางการเลือกรูปแบบและการสร้างเงื่อนไขในการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพ
2. การจัดทำข้อกำหนด กฎเกณฑ์ และคุณสมบัติ ของสถาปนิกต่างชาติเพื่อขอรับใบอนุญาตให้เข้ามาทำงาน
3. การเตรียมความพร้อม และการพัฒนาองค์กรและบุคลากรในวิชาชีพ

1. แนวทางการเลือกรูปแบบและการสร้างเงื่อนไขในการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพ

การเตรียมแนวทางในการเลือกรูปแบบการเปิดเสรีการค้าด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้น มีความจำเป็นในการกำหนด เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการหาข้อสรุปถึงรูปแบบการอนุญาตให้สถาปนิกเข้ามาทำงานได้ภายในประเทศอย่างเป็นขั้นเป็นตอน สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของ

สถาปนิกภายในประเทศและเป็นไปตามหลักการของการเจรจาการค้าเสรี จากการศึกษพบว่า การเปิดเสรีการค้าสามารถกระทำได้ 6 ลักษณะ คือ

แบบ Commercial Presence

1. นิติบุคคลของสถาปนิกต่างชาติ ร่วมงานกับ นิติบุคคลของสถาปนิกไทย
2. นิติบุคคลของสถาปนิกต่างชาติ ร่วมงานกับ สถาปนิกบุคคลไทย
3. นิติบุคคลของสถาปนิกต่างชาติ เข้ามาประกอบธุรกิจรวมได้โดยอิสระ

แบบ Presence of natural Persons

4. สถาปนิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับ นิติบุคคลของสถาปนิกไทย
5. สถาปนิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับ สถาปนิกบุคคลไทย
6. สถาปนิกบุคคลต่างชาติ เข้ามาประกอบธุรกิจรวมได้โดยอิสระ

จากผลสรุปข้างต้น สถาปนิกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ โดยการเปิดเสรีการค้าครั้งนี้ให้เป็นลักษณะของการเปิดแบบมีเงื่อนไขในการร่วมงานกันทำงาน นั่นคือการทำงานในลักษณะ

แบบ Commercial Presence

1. นิติบุคคลของสถาปนิกต่างชาติ ร่วมงานกับ นิติบุคคลของสถาปนิกไทย
2. นิติบุคคลของสถาปนิกต่างชาติ ร่วมงานกับ สถาปนิกบุคคลไทย

แบบ Presence of natural Persons

3. สถาปนิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับ นิติบุคคลของสถาปนิกไทย
4. สถาปนิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับ สถาปนิกบุคคลไทย

ข้อเสนอแนะแนวทางการเลือกรูปแบบและเงื่อนไขในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านสถาปัตยกรรม

จากการสรุปผลข้างต้น ผู้ศึกษาจึงได้เสนอแนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการด้านสถาปัตยกรรมในการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาให้บริการในประเทศไทย โดยสมควรให้มีการเปิดตามรูปแบบต่อไปนี้

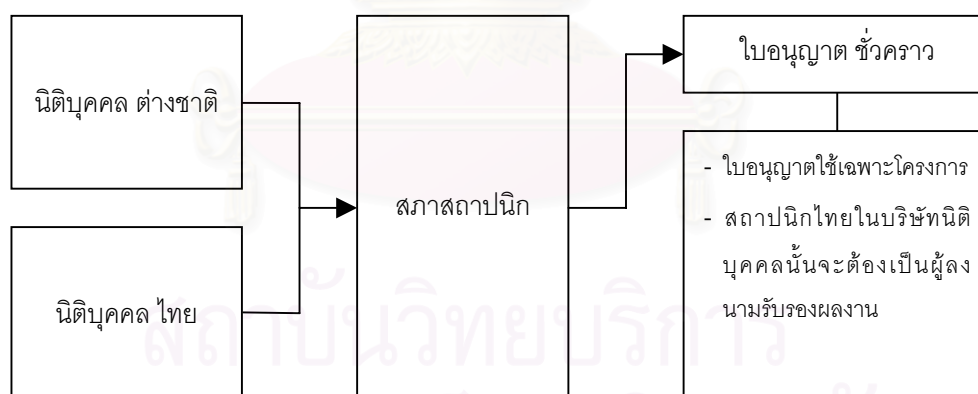
1. รูปแบบนิติบุคคล (Commercial Presence)

ในรูปแบบ Commercial Presence นี้ หมายถึง การเข้ามาให้บริการของสถาปนิกต่างชาติในรูปแบบบริษัท ซึ่งสามารถพิจารณาแยกออกเป็น 2 แบบคือ

1.1 นิติบุคคลของสถาปนิกต่างชาติ ร่วมงานกับนิติบุคคลของสถาปนิกไทย

เป็นการอนุญาตให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาในรูปแบบบริษัทแต่จะต้องเข้ามาร่วมงานกับนิติบุคคลไทย ส่วนการรับรองผลงานจะต้องเป็นการรับรองผลการทำงานจากนิติบุคคลไทยที่ร่วมทุนอยู่ด้วย เพื่อหาความรับผิดชอบร่วมในการทำงานหากมีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นผลเสียที่หลายฝ่ายเป็นห่วง และผู้ศึกษาเสนอว่า ควรอนุญาตเป็นแต่ละโครงการ เป็นไปตามความต้องการของนิติบุคคลไทย ซึ่งการกระทำเช่นนี้จะทำให้ง่ายต่อการหาผู้รับผิดชอบ และเป็นไปตามผลดีในการเรียนรู้การทำงานจากสถาปนิกต่างชาติได้

ซึ่งรูปแบบนี้อาจคล้ายกับลักษณะของหลายโครงการที่ผ่านมา โครงการที่มีสถาปนิกต่างชาติร่วมงานกับสถาปนิกไทยในรูปแบบต่างๆ เช่น อาคารไทวา ถนนสาทร ที่มีบริษัทอาคิเด็ค เติงการา(สิงคโปร์) ร่วมกับบริษัทอินเตอร์ อาคิเด็คจำกัด อาคารสำนักงานใหญ่ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ที่เป็นการร่วมออกแบบระหว่าง 3 บริษัทสถาปนิกไทย คือ บริษัทแปลนอาคิเด็ค จำกัด บริษัทดีไซน์ ดีเวลลอป จำกัด และบริษัทสถาปนิก 49 จำกัด ทีมสถาปนิกไทยมีบริษัทสถาปนิกต่างชาติ SOM(skidmore Owings & Merrill Co.Ltd.) เป็นสถาปนิกที่ปรึกษาในช่วงที่มีการประกวดแบบ โดยทีมสถาปนิกไทยเดินทางไปติดต่อปรึกษางานที่ต่างประเทศ ตัวสถาปนิกของบริษัท SOM ไม่ได้เดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย และหลังจากชนะประกวดแบบแล้วมีการเปลี่ยนแปลงแบบไปจากเดิมมาก จึงไม่ได้ร่วมงานกับ SOM อีกต่อไป

รูปที่ 5.1 แสดงรูปแบบ Commercial Presence

ในลักษณะ นิติบุคคลของสถาปนิกต่างชาติ ร่วมงานกับนิติบุคคลของสถาปนิกไทย

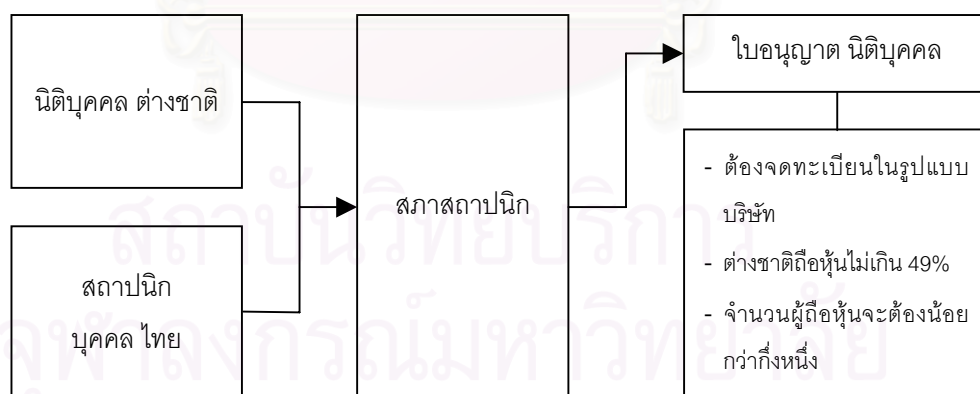
¹ ผู้สดี ทิพพัส, สถาปนิกสยาม: พื้นฐาน บทบาท ผลงาน และแนวคิด (พ.ศ.2475-2537)เล่ม1. (กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยาม, 2539), หน้า388.

1.2 นิติบุคคลของสถานีกต่างชาติ ร่วมงานกับสถานีกบุคคลไทย

คือการที่นิติบุคคลของสถานีกต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย แต่ผู้บริหารหรือผู้จัดการเป็นสถานีกไทย เป็นการอนุญาตให้บริษัทสถานีกต่างชาติเข้ามาลงทุนเปิดเป็นรูปบริษัท ซึ่งจะต้องมีผู้บริหารหรือผู้จัดการเป็นคนไทย เป็นผู้จัดตั้งนิติบุคคล และการรับรองผลงานจะต้องเป็นการรับรองผลการทำงานจากสถานีกไทยผู้รับผิดชอบโครงการนั้นๆ ส่วนหากจะมีสถานีกเข้ามาทำงานก็จะต้องทำตามลักษณะการเข้ามาทำงานของสถานีกบุคคลต่างชาติมาทำงานในประเทศไทย หรือการร่วมทำงานตามการร่วมลงทุน

ในรูปแบบนี้สถานีกจะต้องการพิจารณาให้รอบคอบมากกว่าในลักษณะแรก เนื่องจาก ในข้อกำหนดขององค์การการค้าโลกจะมุ่งให้มีการลดการจำกัดผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นไปตามหลักการเข้าสู่ตลาด(Market Access) แต่ปัจจุบันเองก็มีการกำหนดให้ทำการร่วมทุน คือการร่วมทุนระหว่างสถานีกต่างชาติและสถานีกไทยในแบบ 49 : 51 % แต่ควรมีการระบุนเงื่อนไขในการเป็นผู้จัดการให้เป็นคนไทย ซึ่งจะมีผลอย่างมากในการตัดสินใจในแต่ละโครงการ ซึ่งรูปแบบนี้อาจจะยังไม่เป็นที่ทราบมากนัก ว่าการเปิดในลักษณะนี้มีการเปิดแล้วตามเงื่อนไขที่ประเทศไทยได้กำหนดไว้

ส่วนข้อดีนั้นสถานีกไทยจะได้ร่วมงาน กับสถานีกต่างชาติที่จะมีการเรียนรู้ทั้งประสบการณ์ ผลงาน ตลอดจนถึงรูปแบบการทำงาน หากแต่ข้อเสียที่ขึ้นอยู่กับการกำหนดกฎเกณฑ์การร่วมทุนของนิติบุคคลประเภทนี้ให้ชัดเจน

รูปที่ 5.2 แสดงรูปแบบ Commercial Presence

ในลักษณะ นิติบุคคลของสถานีกต่างชาติ ร่วมงานกับสถานีกบุคคลไทย

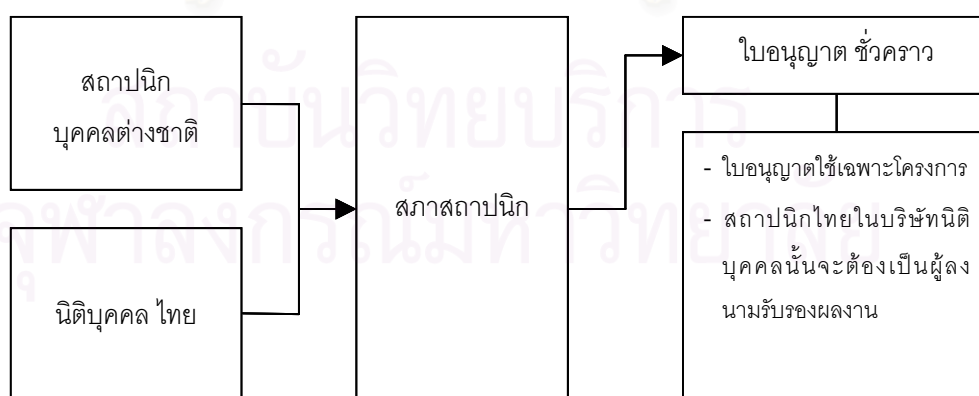
2. รูปแบบบุคคล (Presence of natural Persons)

ในรูปแบบ Presence of natural Persons นี้ หมายถึง การเข้ามาให้บริการของสถาปนิกต่างชาตินิรูปบุคคล แยกพิจารณาออกเป็น 2 แบบคือ

2.1 สถาปนิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับนิติบุคคลของสถาปนิกไทย

เป็นการอนุญาตให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาในรูปแบบบุคคล แต่จะต้องเข้ามาทำงานร่วมกับนิติบุคคลไทย จะมีลักษณะคล้ายกับการทำงานร่วมกัน ระหว่างนิติบุคคลต่างชาติกับนิติบุคคลไทย เป็นการอนุญาตให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานร่วมกับนิติบุคคลไทย ส่วนการรับรองผลงานจะต้องเป็นการรับรองผลการทำงานจากนิติบุคคลไทยที่ร่วมงานอยู่ด้วย เพื่อหาความรับผิดชอบร่วมในการทำงานหากมีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน และผู้ศึกษาเสนอว่า ควรอนุญาตเป็นแต่ละโครงการ เป็นไปตามความต้องการของนิติบุคคลไทย

ส่วนสถาปนิกบุคคลต่างชาติที่จะเข้ามาทำงานเป็นระยะเวลานาน จะต้องผ่านการขอรับใบอนุญาตการทำงานในขั้นตอนต่างๆตามกฎหมายภายในประเทศไทย ซึ่งขั้นตอนต่างๆนั้น อยู่นอกเหนือขอบเขตการศึกษานี้ แต่ผู้ศึกษาได้นำตารางนี้มาแสดงไว้ในบทที่ 2 หลังจากได้ใบอนุญาตให้ทำงานได้ในประเทศไทยแล้ว ควรจะต้องมาขออนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศไทย พร้อมกับหานิติบุคคลไทยมาเป็นผู้ร่วมงาน เพื่อให้สภาสถาปนิกออกใบอนุญาต ส่วนการรับรองผลงานจะต้องเป็นการรับรองผลการทำงานจากนิติบุคคลไทยที่ขออนุญาตทำงานอยู่ด้วยเท่านั้น ผู้ศึกษาเห็นว่ายังไม่มีความเหมาะสมในการเปิดในลักษณะนี้ หากจะเข้ามาควรเป็นแบบแต่ละโครงการหรือเป็นการชั่วคราวตามที่เสนอข้างต้น เนื่องจากจะเห็นได้ว่ามีขั้นตอนที่อาจซับซ้อนกว่า

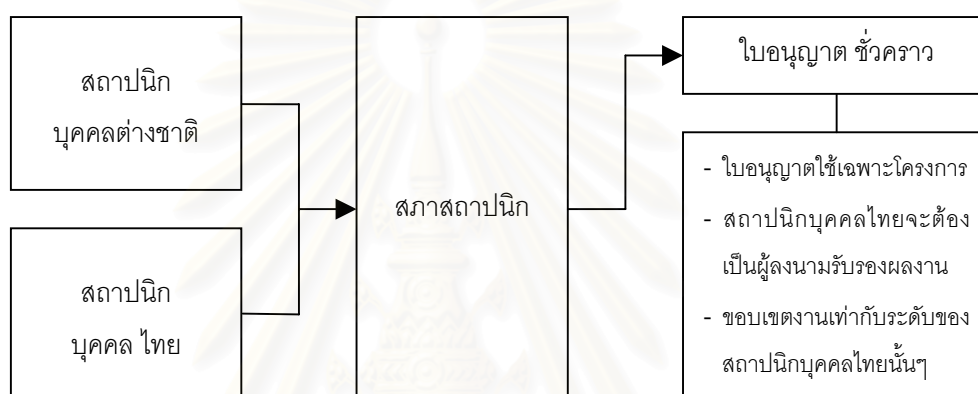
รูปที่ 5.3 แสดงรูปแบบ Presence of natural Persons

ในลักษณะ สถาปนิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับนิติบุคคลของสถาปนิกไทย

2.2 สถาปนิกบุคคลต่างชาติ เข้ามาทำงานร่วมกับ สถาปนิกบุคคลไทย

เป็นการอนุญาตให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาในรูปแบบบุคคล แต่จะต้องมีการร่วมงานกับสถาปนิกบุคคลไทย ในการให้บริการนี้อาจจะมีการควบคุมการทำงานของสถาปนิกต่างชาติได้ค่อนข้างยาก และยังมีข้อมูลสนับสนุนการทำงานประเภทนี้มากนัก ซึ่งตรงนี้เองผู้ศึกษาเสนอว่าหากมีการเปิดในรูปแบบนี้ ควรให้สถาปนิกที่ร่วมทำงานกันนั้นมีขอบเขตการทำงานได้เท่าที่สถาปนิกบุคคลไทยสามารถกระทำได้ตามระดับชั้นเช่นภาคี สามัญหรือวุฒิเป็นต้น และยังไม่สมควรให้เปิดลักษณะนี้ในระยะเวลาอันใกล้

รูปที่ 5.4 แสดงรูปแบบ Presence of natural Persons

ในลักษณะ สถาปนิกบุคคลต่างชาติ ร่วมงานกับสถาปนิกบุคคลไทย

2. การจัดทำข้อกำหนด กฎเกณฑ์ และคุณสมบัติ ของสถาปนิกต่างชาติเพื่อขอรับใบอนุญาตให้เข้ามาทำงาน

การจัดทำข้อกำหนด กฎเกณฑ์ และคุณสมบัติ เพื่อการอนุญาตสถาปนิกต่างชาติที่เข้ามาทำงานอย่างอิสระทั้งในรูปแบบบุคคลและนิติบุคคลเป็นผู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้เกิดผลเสียในวิชาชีพที่อาจเกิดขึ้นน้อยที่สุด และยังอาจช่วยทำให้เกิดผลดีต่องานสถาปัตยกรรมด้วย โดยในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถให้รายละเอียดตรงนี้อ่างชัดเจน แต่ผู้ศึกษาได้ทำการสรุปจากความเห็นของสถาปนิกหลายๆท่าน โดยแบ่งออกเป็น

1. รูปบุคคล จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ต่างๆ เพื่อให้ได้รับใบประกอบวิชาชีพ ซึ่งจากกลุ่มตัวอย่างได้ให้คำแนะนำว่า

- ควรจะมีการเทียบความรู้ความสามารถจากหลักสูตรและสถาบันที่สภาสถาปนิกรับรอง
- จะต้องให้มีประสบการณ์ในการทำงานภายในประเทศ
- ผ่านการทดสอบความรู้เพื่อรับใบประกอบวิชาชีพ ซึ่งอาจจะต้องมีประเด็นของวัฒนธรรม ข้อกฎหมายและในเรื่องสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ

ซึ่งการทำเช่นนี้สามารถทำได้ ตามข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการที่ว่าด้วยเรื่อง กฎระเบียบภายในประเทศ(Domestic Regulation) คือการที่ประเทศสมาชิกอื่นจะต้องยอมรับในหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาต หรือใบรับรองให้แก่ผู้บริการ โดยจะต้องยอมรับถึงการศึกษา ประสบการณ์ เป็นต้น นอกจากนี้การจัดทำข้อกำหนดในการรับใบอนุญาตนี้ ในประเทศไทยเองก็ควรจะเป็นในลักษณะเดียวกันด้วย ส่วนการทำงานของสถาปนิกต่างชาตินั้นก็จะทำได้ในลักษณะขอเขตการทำงานเดียวกันกับสถาปนิกไทยคือ ระดับภาคี สามัญและวุฒิ เป็นต้น และในการเปิดเสรีในรูปบุคคล(Presence of natural Persons)นั้นอาจจะต้องมีการกำหนดขอบเขตที่อนุญาตให้ทำ และอาจรวมถึง ประเภทและขนาดของงานด้วย

2. รูปนิติบุคคล จะต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์เช่นเดียวกัน แต่จะต้องเป็นไปตามรูปแบบนิติบุคคล ซึ่งในขั้นต้นจะต้องมีการกำหนดการร่วมทุน เพื่อให้สถาปนิกไทยได้เข้าไปทำการศึกษางาน และระบบการทำงาน และจะต้องกำหนดถึงคุณสมบัติของสถาปนิกต่างชาติที่เข้ามาทำงานในนิติบุคคลในการรับใบประกอบวิชาชีพเช่นกัน ซึ่งถึงแม้จะไม่สามารถกำหนดได้ตลอดไปเนื่องจากข้อตกลงในเรื่อง การเข้าสู่ตลาด (Market Access) ก็ตาม

3. การเตรียมความพร้อม และการพัฒนาองค์กรและบุคลากรในวิชาชีพ

การหาแนวทางการเลือกรูปแบบและการสร้างเงื่อนไขในการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพและการจัดทำข้อกำหนด กฎเกณฑ์ และคุณสมบัติต่างๆของสถาปนิกต่างชาติเพื่อขอรับใบอนุญาตให้เข้ามาทำงานได้นั้นเป็นเพียงแนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพนี้ให้เกิดความชัดเจนขึ้นในส่วนของการนำไปใช้เป็นข้อเจรจาต่อรองภายใต้การยอมรับพันธะที่เกิดขึ้นจากการที่

ประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลกเท่านั้น และถือได้ว่าเป็นเพียงการแก้ปัญหาในระยะสั้น แต่ภายใต้สถานการณ์นี้ สถาบันส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดยังให้ความเห็นถึงความสำคัญในการเตรียมความพร้อมและการสร้างความแข็งแกร่งของผู้ร่วมวิชาชีพสถาบันที่ยกกรมทุกฝ่ายด้วยการพัฒนาและยกมาตรฐานวงการวิชาชีพ เพื่อแก้ปัญหาในระยะยาว และจะเป็นการทำให้การเปิดเสรีการค้านี้กลับเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพอย่างแท้จริง โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น

1. **การพัฒนาด้านการศึกษา** โดยจะต้องทำการปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งทางด้านบุคลากร และการสอน เพื่อให้สถาบันที่จบการศึกษามีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับสากล ทัดเทียมกับการศึกษาของประเทศที่มีมาตรฐานที่ดี และมีความสอดคล้องตรงตามความต้องการขององค์กรต่างๆ จะต้องมีความสามารถให้แนวความคิดและความสร้างสรรค์ในงาน สามารถทำงานเฉพาะด้าน มีความรู้ในเชิงการบริหาร การตลาด และการจัดการ รวมไปถึงถึงภาษา นอกจากนี้การศึกษาในประเทศไทยจะต้องได้รับการยอมรับ หรือการรับรอง ในประเทศที่ได้มาตรฐาน
2. **การพัฒนาด้านมาตรฐานในวิชาชีพ** ซึ่งจะต้องปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพทั้งในส่วนงานที่ให้บริการในวิชาชีพ การปรับปรุงงานด้านเอกสาร สัญญาต่างๆ มาตรฐานของวัสดุและคำแนะนำ ซึ่งรวมไปถึงมาตรฐานคุณภาพอื่นๆ เช่น ระบบ ISO เพื่อให้กระบวนการทำงานมีความสม่ำเสมอได้มาตรฐานเป็นต้น
3. **การพัฒนาบุคลากรและองค์กรในวิชาชีพ** บุคลากรในวิชาชีพจะต้องมีการพัฒนาความสามารถเฉพาะบุคคล ทั้งในส่วนงานในวิชาชีพ และความรู้ความสามารถด้านอื่นๆประกอบด้วยเช่น ความรู้ในด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และการบริหารจัดการอื่นๆ เป็นต้น องค์กรในวิชาชีพต้องมีการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานเสมอ มีความพร้อมในการเป็นองค์กรที่จะเป็นผู้นำ และสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะเมื่อมีการร่วมงานกับสถาบันต่างชาติ
4. **การพัฒนางานอื่นๆ จากส่วนของหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องและรับผิดชอบต่อวงการวิชาชีพ** เช่น สภาสถาปนิก และสมาคมสถาปนิกสยาม จะต้องเป็นผู้สนับสนุนการทำงานจากทุกๆ ฝ่าย ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจ และปรับปรุงข้อ

บทพร้อมในงานที่รับผิดชอบต่างๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งสภา
สถาปนิกอย่างแท้จริง เช่น

- การปรับปรุงข้อกำหนดโดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยต่อส่วนรวม ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนมีการปรับปรุงให้ข้อกำหนดมีความชัดเจนและสอดคล้องกับการทำงาน
- การพัฒนาด้านงานวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีได้หมายถึงแต่เพียงการวิจัยและพัฒนาในงานอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างเท่านั้น แต่รวมถึงการค้นคว้าและวิจัยเพื่อให้งานสถาปัตยกรรมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การค้นคว้าและวิจัยในด้านต่างๆ เพื่อสนับสนุนการทำงานของวงการศึกษาสถาปัตยกรรม
- การชี้ให้เห็นความสำคัญของสถาปนิก ทั้งความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือในผลงานของสถาปนิกไทย ให้กับบุคคลทั่วไป ซึ่งมีผลต่อการแข่งขันในการทำงานกับสถาปนิกต่างชาติ และมีผลต่อค่าบริการวิชาชีพซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยในการพัฒนางานด้วยเช่นกัน
- การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับสถาปนิกไทยได้รับรู้เรื่องราวต่างๆ ได้ตรงกัน เช่น ข้อมูลเรื่องการเปิดเสรีการค้า เพื่อเป็นพื้นฐานเดียวกันในการให้ความเห็นและจะเป็นการผลักดันให้เกิด ยุทธศาสตร์และแนวนโยบายในการเปิดเสรีการค้าด้านบริการได้อย่างถูกต้องตรงกัน

จากการกำหนดให้มีการทำงานร่วมกันเช่นนี้ โดยมีทั้งแนวทางและข้อกำหนดต่างๆ เพื่อให้การเปิดเสรีครั้งนี้เกิดผลดีตามที่ได้ศึกษาแล้วก็ตาม แต่ผลดีหรือผลเสียก็ขึ้นอยู่กับสถาปนิกไทยที่เข้าร่วมงานเองจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีบทบาทในการทำงานจริงๆ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ และนอกจากนั้นยังมีบทบาทหรือหน้าที่ที่จะต้องรักษา วัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณี ตลอดจนวิถีชีวิต ของประเทศไทย ไม่ใช่เป็นแต่เพียงผู้ที่ทำหน้าที่ในการรับรองผลเพื่อประโยชน์ใดๆ เท่านั้น มิฉะนั้นการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมครั้งนี้นอกจากจะมีได้เป็นประโยชน์แล้ว กลับจะก่อให้เกิดผลเสียขึ้นมาตามทีหลายคนได้ให้ความเห็นไว้ก็เป็นได้

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผู้ศึกษาเห็นว่าข้อกฎหมายในการกำหนดชนิดงานไม่มีความชัดเจน และไม่สอดคล้องในการทำงานจริง จำเป็นต้องมีการแก้ไข และทำให้เกิดความชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนต่อทั้งสถานีกู้ให้บริการในวิชาชีพ และไม่เกิดความสับสนในการเจรจาต่อรองในการเปิดเสรีการค้านี้

ส่วนการเปิดเสรีการค้าในวิชาชีพสถาปัตยกรรมนี้ ผู้ศึกษาเสนอว่า การเปิดในแต่ละลักษณะควรเป็นดังนี้

ลำดับแรก

1. นิติบุคคลของสถานีกู้ต่างชาติ ร่วมงานกับนิติบุคคลของสถานีกู้ไทย
2. นิติบุคคลของสถานีกู้ต่างชาติ ร่วมงานกับสถานีกู้บุคคลไทย (ตราบเท่าที่ยังมีการกำหนดตามเงื่อนไขในปัจจุบัน)
3. สถานีกู้ต่างชาติในรูปบุคคล ร่วมงานกับนิติบุคคลของสถานีกู้ไทย (ในกรณีที่สถานีกู้ต่างชาติเข้ามาทำงานเฉพาะโครงการ ซึ่งจะทำให้มีลักษณะการทำงานเช่นเดียวกับ ข้อ1.)

ลำดับที่ 2

4. สถานีกู้บุคคลต่างชาติ เข้ามาทำงานร่วมกับ สถานีกู้บุคคลไทย (ในกรณีนี้ สถานีกู้จะต้องมีการกำหนดเงื่อนไขการรับใบอนุญาตของสถานีกู้ต่างชาติอย่างชัดเจน)

ลำดับที่ 3.

5. นิติบุคคลของสถานีกู้ต่างชาติ เข้ามาประกอบธุรกิจรวมได้โดยอิสระ
6. สถานีกู้บุคคลต่างชาติ เข้ามาประกอบธุรกิจรวมได้โดยอิสระ

การเปิดในรูปแบบอิสระนั้นยังไม่สมควรให้มีการเปิดจนกว่า เป็นข้อกำหนดขององค์การการค้าโลกที่กำหนดให้มีการเปิดอย่างอิสระไม่มีเงื่อนไขใดๆ เพราะผู้ศึกษาเห็นว่า นอกจากประเทศไทยยังขาดการเตรียมพร้อม และยังไม่มีการกำหนดการคัดเลือกสถานีกู้ที่เข้ามาอย่างชัดเจนแล้ว การเข้ามาในรูปแบบนี้ข้อดีที่เกิดขึ้นน้อยกว่าการเข้ามาในลักษณะการร่วมงาน และยังอาจจะก่อให้เกิดผลเสียต่างๆได้ง่ายกว่า

ในงานวิจัยเรื่อง การเสนอแนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักของสถานีกู้ต่างชาติในประเทศไทย ฉบับนี้ ยังเป็นเพียงการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผล

ที่ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของความคิดเห็นที่มีประชากรจำนวนจำกัดอันมีสาเหตุจากทั้งข้อจำกัดของเวลาในการศึกษา และข้อจำกัดของกลุ่มตัวอย่าง ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นบทสรุปและข้อเสนอแนะต่างๆจึงเป็นเพียงการหา *แนวทางในการเจรจาการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักของสถาบันกิตต่างชาตินในประเทศไทยในปัจจุบัน* เท่านั้น ถ้าหากต้องการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในวิชาชีพจึงควรมีการทำการทดลองซ้ำเพื่อให้เกิดความแน่ชัดของข้อมูล จะต้องทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่มีจำนวนมาก หรืออาจจะต้องทำประชาพิจารณาเพื่อให้ได้ความคิดเห็นอื่นๆเพิ่มเติม และ นำข้อมูลย้อนกลับมาพิจารณาศึกษา ถึงความถูกต้องเหมาะสม และหากได้มีการเปิดเสรีไม่ว่าในรูปแบบใด ควรจะต้องมีการติดตามและศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาในการเปิดรูปแบบอื่นๆต่อไป

นอกจากนี้ การให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้น ยังผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนี้ด้วยกันหลายฝ่าย ประกอบกันเป็นภาคอุตสาหกรรมการก่อสร้าง เพื่อให้งานสถาปัตยกรรมหนึ่งๆลุล่วงไป ดังนั้นการศึกษาการเปิดเสรีการค้านี้จึงควรมีการศึกษาร่วมกันจากหลายฝ่ายในการหาแนวทางที่สอดคล้องกันทั้งภาคการก่อสร้างและวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ข้อสังเกต

1. เนื่องจากเนื้อหาและประเด็นคำถามในส่วนของความเห็นในเรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมนี้ เป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน ทำให้บางบริษัทไม่ยอมให้ความเห็นในเรื่องนี้มากนัก หรืออาจให้ความเห็นในลักษณะกลางๆไม่ให้ความเห็นตามความคิดของตนหรือไม่สามารถเป็นความเห็นในลักษณะของตัวแทนบริษัทได้
2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จะไม่ได้ให้ความเห็นในข้อกำหนดในเรื่องของ ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ(GATS) มากนัก อาจจะเป็นเนื่องจากไม่มีข้อมูลหรือมิได้มีการศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจัง เช่น การกำหนดขั้นตอนภายในเองเพื่อให้เกิดการเปิดเสรีการค้าอย่างเป็นขั้นเป็นตอนได้ โดยในระยะแรกไม่จำเป็นต้องเปิดทั้งหมด หรือการเปิดเสรีการค้าเป็นการเปิดแบบใช้การเจรจา ไม่จำเป็นต้องทำการเปิดแบบ 1 ต่อ 1 ซึ่งอาจทำให้ความเห็นในการให้ข้อเสนอแนะผิดไปจากความเข้าใจได้
3. จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้เสนอมามีคุณสมบัติแตกต่างกัน คือมีทั้งกลุ่มบริษัทที่มีประสบการณ์ในการรับงานต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง หรือผู้ที่ให้บริการวิชาชีพในขนาดของบริษัทที่แตกต่างกัน ทำให้มีความแตกต่างกันในความเห็น แต่ในคณะ

อนุกรรมการฯในสภาสถาบันก็มีคุณสมบัติต่างๆใกล้เคียงกัน อาจทำให้ความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมจากผลสรุปเพื่อให้มีการวิจัยเชิงลึกในแต่ละประเด็น โดยเฉพาะข้อมูลที่ยังไม่สามารถหาได้ เนื่องจากเวลาในการวิจัยครั้งนี้ หรือการขาดการรวบรวมข้อมูลจากองค์กรทางวิชาชีพต่างๆ ซึ่งอาจพอสรุปได้ดังนี้

1. จะต้องมีการหาข้อมูลและศึกษาถึง แนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพ สถาบันตยกรรรมหลักของประเทศต่างๆ ซึ่งจำเป็นจะต้องศึกษาในบริบท ความพร้อม และภูมิหลังของประเทศนั้นๆ เพื่อศึกษาถึงความเหมาะสม และอาจเป็นแนวความคิดในการนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งในขณะทำการศึกษานี้การหาข้อมูลดังกล่าวมีข้อจำกัดมาก
2. ควรจะต้องมีการศึกษาแนวทางการคัดเลือกสถาบันต่างชาติที่เข้ามาให้บริการในประเทศทั้งลักษณะบุคคล และลักษณะของนิติบุคคล ซึ่งยังขาดความชัดเจนในการกำหนด คุณสมบัติต่างๆอยู่อีกมาก
3. นอกเหนือจากการเตรียมหาแนวทางการเปิดเสรีการค้า และการเตรียมความพร้อมของสถาบันไทยเพื่อรองรับการเข้าทำงานของสถาบันต่างชาติแล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรมีการศึกษาถึงการเตรียมความพร้อมของสถาบันไทยเพื่อสามารถให้บริการได้ในต่างประเทศได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฎหมายอาชญากรรม อาชญากรรม/2538. 2 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยาม, 2539.

กฎหมายอาชญากรรม อาชญากรรม/2542. กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยาม, 2542.

กึ่งกาญจน์ กาญจนไพศาล. ผลกระทบต่อกฎหมายเศรษฐกิจของประเทศไทยจากการเปิดเสรีภายใต้ความตกลง
ทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ สาขาบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาค
ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

เกริกไกร จีระแพทย์. แกตต์กับการปรับตัวของไทย. กรุงเทพฯ: สวัสดิการกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, (ม.ป.ป.).

คู่มือสถาปนิก 2537. กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยาม, 2537.

ชวพงศ์ ชำนิประศาสน์. 5 เมษายน พ.ศ.2545. กรรมการผู้จัดการ บริษัท สำนักงานสถาปนิกทวิธา จำกัด.
สัมภาษณ์.

นิธิ สถาปิตานนท์. 12 เมษายน พ.ศ.2545. ผู้จัดการ บริษัท สถาปนิก 49 จำกัด. สัมภาษณ์.

ผุสดี ทิพทัส. เกณฑ์ในการออกแบบสถาปัตยกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2541.

ผุสดี ทิพทัส. สถาปนิกสยาม: พื้นฐาน บทบาท ผลงาน และแนวคิด (พ.ศ.2475-2537) เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สมาคม
สถาปนิกสยาม, 2539.

วิมลสิทธิ์ ทรายงาม. การจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบงานสถาปัตยกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

วิมลสิทธิ์ ทรายงาม. หนทางข้างหน้า: วิฤทธิกรรมและโอกาสในวิชาชีพสถาปัตยกรรม. วารสารอาษา
(พฤษภาคม 2541): 102-108.

วิมลสิทธิ์ ทรายงาม, วีระ อินพันทัง และสันติ ฉันทวิลาสงศ์. รายงานการวิจัย สถานภาพผลงานทางวิชาการ
สาขาสถาปัตยกรรมในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ทีซีจี พรินติ้ง, 2544.

วิรัช เติร์ยมพงศ์พันธ์. ปัญหาการปฏิบัติวิชาชีพของสถาปนิกไทย (ตอนที่ 1). วารสารอาษา (กันยายน 2541): 78.

วิรัช เติร์ยมพงศ์พันธ์. รายงานผลการประชุมของอนุกรรมการกำหนดแนวนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการจัด
ทำความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ. วารสารอาษา (ตุลาคม 2541): 94-95.

วีรฤทธิ โอตระกูล. จดหมายเหตุอาษา มกราคม. กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์, 2541.

วีรฤทธิ โอตระกูล. 19 เมษายน พ.ศ.2545. ผู้จัดการ บริษัท ภูมิวิมุติ จำกัด. สัมภาษณ์.

ศักดิ์ชัย ยวงตระกูล. 10 เมษายน พ.ศ.2545. ผู้จัดการ บริษัท ดีพิด จำกัด. สัมภาษณ์.

ศรินทร์ภา ใจมั่น. กฎเกณฑ์การค้าโลกภายใต้ WTO. กรุงเทพฯ: สวัสดิการกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2541.

ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์. รายงานวิจัยเรื่องโครงการศึกษาศักยภาพการแข่งขันการค้า
บริการของไทย. เล่มที่ 1. (ม.ป.ท, ม.ป.ป.).

ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานการศึกษาวินัยฉบับ
สมบูรณเรื่องผลกระทบต่อการค้าบริการจากการเปิดเสรีภายหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย.
 (ม.ป.ท, ม.ป.ป).

เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม. การค้าบริการในกรอบ WTO ASEAN APEC. กรุงเทพฯ: กรมเศรษฐกิจการ
 พาณิชย์, (ม.ป.ป).

เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม. องค์การการค้าโลก. กรุงเทพฯ: กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2544.

เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม. องค์การการค้าโลกและกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ: กรมเศรษฐกิจ
 การพาณิชย์, 2544.

สมจินต์ สันถาวรภัช. กฎเกณฑ์การค้าภายใต้องค์การการค้าโลก. กรุงเทพฯ: สวัสดิการกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์,
 2541.

อนุสรณ์ ภัคดีสุขเจริญ. 11 เมษายน พ.ศ.2545. ผู้จัดการ บริษัท แอปสแตร็ค จำกัด. สัมภาษณ์.

อวยชัย วุฒิโมสิต. การปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม, พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2544.

ภาษาอังกฤษ

AIA. Handbook of Architectural practice. New York: AIA, 1997.

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

สาระสำคัญของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services : GATS)

ความเป็นมาของ GATT WTO และ GATS

องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) เป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีพัฒนาการมาจากการทำความตกลงทั่วไป ว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า หรือ แกดต์ (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) ซึ่งเป็นความตกลงที่เกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงประเทศต่างๆ ประสบปัญหาจากสงคราม ต้องการที่จะทำการฟื้นฟูเศรษฐกิจ และสังคมโลก และยังมีอุปสรรคทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการใช้นโยบายการค้าอย่างตามใจตนเองของประเทศที่มีอิทธิพลสูงในสังคมโลกในสมัยนั้น จึงได้มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ (United Nation : UN) เพื่อดูแลด้านการเมือง กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) และธนาคารโลก เพื่อดูแลด้านการเงิน และได้มีความพยายามจัดตั้งองค์การการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Organization : ITO) เพื่อดูแลการค้าของโลก แต่การก่อตั้ง องค์การการค้าระหว่างประเทศ (ITO) ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากสภา Congress ของประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่ยินยอมให้ความเห็นชอบที่จะให้รัฐบาลยื่นสัตยาบัน จึงเป็นเหตุให้ประเทศอื่นๆ ไม่เข้าเป็นสมาชิกไปด้วย คงไว้แต่การทำข้อตกลงชั่วคราวขึ้นมาใช้ไปก่อน ในระหว่างที่ไม่มีองค์การการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งก็คือข้อตกลงทั่วไป ว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า หรือ แกดต์ (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT)นั่นเอง และมีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2491

แกดต์ (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT)

แกดต์ (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) ในขณะนั้นเป็นเพียงกฎเกณฑ์กำกับการค้าระหว่างประเทศ โดยไม่มีกฎหมายและองค์การระหว่างประเทศรองรับ และมีสมาชิกเริ่มแรก 23 ประเทศและมีแต่เพียงสำนักงานเลขาธิการแกดต์ (GATT Secretariate) ทำหน้าที่ควบคุมบริหารงานทั่วไป¹

แกดต์ทำหน้าที่ 3 อย่าง คือ

1. เป็นกฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศ
2. เป็นเวทีเพื่อเจรจาการค้า
3. เป็นเวทีให้ประเทศคู่กรณียุติข้อพิพาทการค้า

¹ ศิรินารถ ใจมั่น, กฎเกณฑ์การค้าโลกภายใต้ WTO (กรุงเทพฯ : สวัสดิการกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2541), หน้า 1.

จากที่กล่าวมาแล้วว่า แกดต์เป็นเวทีสำหรับเจรจาการค้าเพื่อลดอุปสรรคทางการค้าต่างๆ ให้น้อยลง เพื่อให้มีความเสรียิ่งขึ้นจึงได้มีการเปิดรอบการเจรจาอย่างต่อเนื่องตลอดมา แต่เป็นการเน้นในเรื่องการเจรจา ลดอุปสรรคทางด้านภาษีศุลกากรเป็นส่วนใหญ่ จนกระทั่งในปี 1980 เป็นต้นมา สถานการณ์การค้าโลกได้เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะสหรัฐฯ ที่ขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก และติดต่อกันมาหลายปี พยายามให้ญี่ปุ่นเปิดตลาดภายในให้มากขึ้น แต่เนื่องจากญี่ปุ่นไม่ต้องการเจรจาสองฝ่ายกับสหรัฐฯ โดยตรง จึงเสนอให้มีการเจรจาการค้าหลายฝ่ายภายใต้แกดต์ขึ้น ประกอบกับยังไม่มีกฎเกณฑ์ทางการค้าที่จะบังคับใช้การค้าที่มีสินค้า เช่นการค้าบริการ ซึ่งได้แก่การประกันภัย โจรกรรมคมนาคม การขนส่ง การเงินการธนาคาร ซึ่งนับวันจะมีมูลค่าสูงขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งการลงทุนและทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ที่แกดต์ ไม่ได้ครอบคลุมถึง เนื่องจากแกดต์ครอบคลุมเฉพาะการค้าสินค้า (Trade in Goods) เท่านั้น และในที่สุดเพื่อมิให้เกิดปัญหาการค้าของโลกที่ความรุนแรงยิ่งขึ้น ประเทศภาคีจึงพร้อมใจกันเปิดรอบการเจรจาการค้าหลายฝ่ายขึ้นนับเป็นรอบที่ 8 ที่เมืองปุนตา เดล เอสเต ประเทศอุรุกวัย ระหว่างวันที่ 15-20 กันยายน 2529 โดยเรียกการเจรจารอบนี้ว่า “การเจรจารอบอุรุกวัย” โดยกำหนดระยะเวลาเจรจา 4 ปี สิ้นสุดปี 2533 ประเทศภาคีต่างๆ ที่เข้าร่วมการเจรจาตอบเปิดรอบมีทั้งสิ้น 75 ประเทศ²

การเจรจาใช้เวลานาน 7 ปี เกินเวลาจากที่กำหนดเดิมไว้ 4 ปี ในที่สุดการเจรจา รอบอุรุกวัยก็สามารถสรุปผลได้เป็นผลสำเร็จในเดือนธันวาคม 2536 และได้มีการปิดรอบการประชุมอย่างเป็นทางการ โดยได้มีการประชุมระดับรัฐมนตรี เพื่อลงนามรับรองกรรมสารสุดท้าย เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2537 ที่เมืองมารราเกช ประเทศโมร็อกโก การเจรจาครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นการเจรจารอบสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อกฎเกณฑ์การค้าโลกมากที่สุด เพราะนอกจากจะมีการเจรจาในเรื่องของภาษีและอุปสรรคด้านการค้าระหว่างประเทศเหมือนกับการเจรจารอบอื่นๆ ที่ผ่านมาแล้ว ยังได้มีการขยายขอบเขตการเจรจาเพื่อปรับปรุงกฎเกณฑ์ให้มีความรัดกุม และมีความเหมาะสมกับสถานะการค้าโลกในปัจจุบัน รวมทั้งได้ยกวางกฎเกณฑ์การค้าในเรื่อง สินค้าเกษตร สิ่งทอ และเรื่องใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีการเจรจาในแกดต์มาก่อน ได้แก่เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า เรื่องมาตรการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้า และเรื่องการค้าบริการ ให้ประเทศสมาชิกได้ถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน และที่สำคัญที่สุด ก็คือ การที่ประเทศสมาชิกจำนวนกว่า 120 ประเทศ ที่เข้าร่วมการเจรจาในครั้งนี้ได้ตกลงที่จะยกฐานะแกดต์ที่เป็นเพียงสัญญาการค้าระหว่างประเทศให้มีฐานะเป็นองค์การระหว่างประเทศ โดยได้ทำการจัดตั้ง องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ขึ้น เพื่อมาทำการกำกับดูแลความตกลงต่างๆ

องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO)

องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ได้จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อ วันที่ 1 มกราคม 2538 มีสมาชิกเริ่มแรก 81 ประเทศ และมีสำนักงานใหญ่ ตั้งอยู่ที่ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ โดยมีหลักสำคัญในการดำเนินการเช่นเดียวกับหลักการของแกดต์ ดังนี้

1. กำหนดให้ใช้มาตรการการค้าระหว่างประเทศโดยไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination)
2. การกำหนดและบังคับใช้มาตรการทางการค้าจะต้องมีความโปร่งใส (Transparency)

² เกริก ไกร จีระแพทย์, แกดต์กับการปรับตัวของไทย (กรุงเทพฯ : สวัสดิการกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, ม.ป.ป), หน้า 5.

3. คุ้มครองผู้ผลิตภายในด้วยภาษีศุลกากรเท่านั้น (Tariff-only Protection)
4. ร่วมกันทำให้การค้าระหว่างประเทศมีเสถียรภาพและความมั่นคง (Stability and Predictability in Trading Conditions)
5. ส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม (Fair Competition)
6. มีสิทธิให้ข้อยกเว้นในกรณีฉุกเฉินและจำเป็น (Necessary Exceptions and Emergency Action)
7. ให้มีการรวมกลุ่มทางการค้าเพื่อลดภาษีระหว่างกันได้ หากมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายการค้า (No Trade Blocs)
8. มีกระบวนการยุติข้อพิพาททางการค้าให้คู่กรณี (Trade Dispute Settlement Mechanism)
9. ให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศกำลังพัฒนาในการปฏิบัติตามพันธกรณี (Special and Differential Treatment for LDCs)

ความตกลงภายใต้องค์การการค้าโลกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ³

1. การเปิดการค้าตลาด
  - การลดภาษีศุลกากรสินค้าอุตสาหกรรม(รวมสินค้าประมง)
  - สินค้าเกษตร
  - สิ่งทอและเสื้อผ้า
2. กฎระเบียบการค้า
  - ความตกลงว่าด้วยการใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช
  - ความตกลงว่าด้วยการต่อต้านการทุ่มตลาด
  - ความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การอุดหนุน
3. เรื่องใหม่ๆ
  - ทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPS)
  - การค้าบริการ(GATS)
  - มาตรการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้า (TRIMs)

ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก WTO เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ.2537 โดยเป็นสมาชิกลำดับที่ 59 และมีสถานะเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้ง⁴ ดังนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องรับพันธกรณี เงื่อนไขและ

³ เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม. องค์การการค้าโลก (กรุงเทพฯ : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2544), หน้า 5-9.

ความตกลงต่างๆขององค์การการค้าโลกเช่นเดียวกับประเทศสมาชิกอื่นๆทั้งความตกลงที่มีผลต่อเนื่องมาจาก
 แกดต์ (GATT) และความตกลงที่เป็นเรื่องใหม่ใน WTO นอกเหนือจากข้อตกลงเดิมของแกดต์(GATT) อันมีความ
 ตกลงสำคัญอย่างหนึ่งคือ แกดส์ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in
 Services : GATS)

สาระสำคัญของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

(General Agreement on Trade in Services : GATS)

แกดส์ (General Agreement on Trade in Service : GATS) หรือความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ
 เป็นความตกลงการค้าระหว่างประเทศฉบับหนึ่งในกรอบขององค์การการค้าโลก ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่วันที่
 1 มกราคม พ.ศ. 2538 โดยมีวัตถุประสงค์ของการเจรจาเพื่อให้มีกรอบว่าด้วยหลักการและกฎเกี่ยวกับการค้า
 บริการระหว่างประเทศสำหรับประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกถือปฏิบัติ อันจะทำให้การค้าบริการระหว่าง
 ประเทศดำเนินไปโดยเปิดเผย และเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจโลกโดย
 รวม และต่อการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย

สาระสำคัญ

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ แบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. กรอบความตกลง เรียกว่า “ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ” บัญญัติเกี่ยวกับพันธกรณีและ
 ข้อผูกพันต่างๆ ที่ประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกจะต้องถือปฏิบัติ
2. ภาคผนวก ระบุสถานการณ์เกี่ยวกับพันธกรณีและบริการบางสาขาที่ต้องมีข้อกำหนดพิเศษเพิ่มเติม
 จากกรอบความตกลง เช่น บริการในสาขาการเงินและการสื่อสารโทรคมนาคม เป็นต้น รวมทั้งเรื่อง
 การขอยกเว้นจากหลักการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favoured-Nation
 Treatment : MFN)
3. ตารางข้อผูกพันของประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก เป็นข้อเสนอผูกพันการเปิดตลาดบริการ
 สาขาต่างๆ(Market Access)ระหว่างกัน รวมทั้งการเสนอผูกพันที่จะปฏิบัติต่อบริการหรือผู้ให้
 บริการที่เป็นคนชาติของประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกอื่นๆ เช่นเดียวกับที่ปฏิบัติต่อบริการหรือ
 ผู้ให้บริการที่เป็นคนชาติของตนเองตามหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ(Additional Commitments)
 ถ้ามี

⁴ เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม. องค์การการค้าโลก (กรุงเทพฯ : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2544), หน้า 10.

1. กรอบความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการประกอบด้วย 6 หมวด

หมวดที่ 1 ขอบเขตและคำจำกัดความของการค้าบริการ ซึ่งหมายถึงการจัดให้บริการ(Supply of Service)ระหว่างประเทศ ที่มีรูปแบบของการจัดให้บริการ(Mode of Supply)

รูปแบบของการค้าบริการระหว่างประเทศ⁵

การค้าบริการระหว่างประเทศสามารถกระทำได้ 4 รูปแบบ (Mode of Supply) คือ

1. ผู้ขายบริการในประเทศหนึ่งขายบริการให้แก่ผู้ซื้อในอีกประเทศหนึ่ง โดยส่งบริการจากประเทศของตนข้ามมายังประเทศผู้ซื้อ (Cross-border Supply)
2. ผู้ขายบริการในประเทศหนึ่งขายบริการให้แก่ผู้ซื้อจากอีกประเทศหนึ่งที่เข้าไปซื้อและใช้บริการในประเทศของผู้ขายโดยตรง (Consumption Abroad)
3. ผู้ขายบริการจากประเทศหนึ่งเข้าไปตั้งหน่วยธุรกิจ ในอีกประเทศหนึ่งเพื่อผลิตบริการขายให้แก่ผู้ซื้อในประเทศนั้นๆ (Commercial Presence)
4. บุคคลธรรมดาจากประเทศหนึ่งเข้าไปประกอบอาชีพ หรือทำงานขายบริการในอาชีพหรือวิชาชีพในสาขาบริการต่างๆ ในอีกประเทศหนึ่ง (Presence of Natural Persons) เป็นการชั่วคราว

ประเภทของการค้าบริการระหว่างประเทศ⁶

จำแนกออกได้เป็น 12 สาขาดังนี้

1. สาขาบริการด้านธุรกิจ
2. สาขาบริการด้านสื่อสารคมนาคม
3. สาขาบริการด้านการก่อสร้างและวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง
4. สาขาบริการด้านการจัดจำหน่าย
5. สาขาบริการด้านการศึกษา
6. สาขาบริการด้านสิ่งแวดล้อม
7. สาขาบริการด้านการเงิน
8. สาขาบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และบริการด้านสังคม
9. สาขาบริการด้านการท่องเที่ยวและการเดินทางเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
10. สาขาบริการด้านนันทนาการ วัฒนธรรมและการกีฬา
11. สาขาบริการด้านการขนส่ง
12. สาขาบริการด้านการพลังงานและอื่นๆ

บริการทั้ง 12 สาขานี้ยังแบ่งแยกออกเป็นสาขาย่อยๆ และกิจกรรมต่างๆ อีกเป็นจำนวนมาก

⁵ เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม. องค์การการค้าโลกและกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กรุงเทพฯ : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2544), หน้า 12-13.

⁶ เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม. องค์การการค้าโลกและกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กรุงเทพฯ : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2544), หน้า 13.

หมวดที่ 2 พันธกรณีและข้อวินัยทั่วไป โดยจะกล่าวถึงกฎและหลักการที่เกี่ยวข้องกับหลักการค่าเสรีต่าง ๆ ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะมาตราที่สำคัญๆ ดังนี้

- การปฏิบัติเบียดเบียนชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favoured-Nation Treatment : MFN) คือ การที่การค้าระหว่างประเทศจะเป็นไปได้อย่างเสรีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐสมาชิกหนึ่งๆ จะต้องตั้งกฎเกณฑ์ที่มีการปฏิบัติต่อทุกประเทศคู่ค้าอย่างเท่าเทียมกัน นั่นคือ หากรัฐสมาชิกหนึ่งให้การปฏิบัติต่อบริการหรือผู้ให้บริการ ของรัฐสมาชิกใดแล้วจะต้องปฏิบัติต่อบริการหรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่นๆ
- หลักการความโปร่งใส (Transparency) บังคับให้รัฐสมาชิกต้องประกาศมาตรการที่เกี่ยวข้องหรือมาตรการที่จะมีผลกระทบต่อการใช้ปฏิบัติตามหลัก MFN ต่างๆ ที่มีผลบังคับโดยทั่วไป โดยจะต้องแจ้งต่อคณะมนตรีสำหรับการค้าบริการทันทีหรืออย่างน้อยปีละครั้งถึงการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมการออกกฎหมาย ข้อบังคับ หรือแนวทางปฏิบัติในการบริหารที่ครอบคลุมในข้อผูกพันของความตกลงนี้
- การเข้ามีส่วนร่วมมากขึ้นของประเทศกำลังพัฒนา (Increasing Participation of Developing Countries) การเปิดโอกาสให้ประเทศเหล่านี้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีของรัฐสมาชิกที่พัฒนามากกว่า รวมทั้งการช่วยเหลือในการปรับปรุงการเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่าย และเครือข่ายข้อมูลต่างๆ และการช่วยเหลือในการเข้าถึงตลาดส่งออกในสาขาที่ประเทศเหล่านี้สนใจ
- การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (Economic Integration) อนุญาตให้รัฐสมาชิกสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางเศรษฐกิจ หรือเข้าร่วมตกลงในการเปิดเสรีการค้าบริการระหว่างรัฐสมาชิก โดยการเข้าร่วมดังกล่าวสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังนี้
  - a) การรวมกลุ่มนั้นได้ครอบคลุมบริการมากพอ คือการรวมกลุ่มจะต้องไม่เฉพาะเจาะจงว่าจะเปิดเสรีการค้าบริการในสาขาใดสาขาหนึ่งเท่านั้น
  - b) ต้องกำจัดการกีดกันที่เลือกปฏิบัติที่มีอยู่เดิม และห้ามการสร้างมาตรการที่เลือกปฏิบัติชนิดใหม่เพิ่มเติม นอกจากนี้การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจควรจะมีจุดประสงค์เพื่อช่วยให้การค้าบริการในหมู่สมาชิกคล่องตัวขึ้น แต่ต้องไม่เพิ่มระดับการกีดกันทางการค้าบริการแก่สมาชิกนอกกลุ่ม
- กฎระเบียบภายในประเทศ (Domestic Regulation) การใช้กฎระเบียบภายในประเทศรัฐสมาชิกยังมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติต่างๆ ที่ระบุไว้ โดยความสำคัญที่น่าพูดถึงคือ บทบัญญัติที่กำหนดกรอบว่า รัฐสมาชิกสามารถใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายใต้บางที่จะไม่ขัดกับหลักการของ GATS มาตรการที่อนุญาตให้ใช้ได้โดยอิสระ ได้แก่ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติ และระเบียบขั้นตอน (Qualification Requirements or Procedure) มาตรฐานทางเทคนิค (Technical Standard) ใบอนุญาตประกอบกิจการ (Licensing Requirement) แต่การใช้มาตรการเหล่านี้จะต้องอยู่ภายใต้การวินัย (Disciplines) ที่ให้ความมั่นใจว่าการใช้มาตรการเหล่านี้จะต้อง
  - a) ตั้งอยู่บนหลักเกณฑ์ที่ตรงไปตรงมาและโปร่งใส
  - b) ไม่เป็นภาระเกินกว่าที่จำเป็นในการได้มาซึ่งบริการที่มีคุณภาพ

c) วิธีการในการพิจารณาออกใบอนุญาตจะต้องไม่เป็นการสร้างข้อจำกัดต่อการให้บริการ

นอกจากนี้ในสาขาบริการใดที่รัฐสมาชิกได้กระทำข้อผูกพันเฉพาะไว้ รัฐนั้นจะต้องไม่ใช่มาตรการใดๆ เช่นว่า อันเป็นผลลบล้างหรือข้อผูกพันเฉพาะที่ได้ทำไว้หรือทำให้ข้อผูกพันลดน้อยลง

- *การยอมรับ(Recognition)* จากการที่แต่ละประเทศมีมาตรฐานการศึกษาและการอบรมทางวิชาชีพซึ่งนำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาต(Licensing) หรือออกใบรับรอง(Certification)การทำงานของผู้ให้บริการแตกต่างกัน อันเป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ ข้อบัญญัติว่าด้วยเรื่องการยอมรับ(Recognition) จึงเป็นความพยายามที่จะให้เกิดการยอมรับมาตรฐานการศึกษา และการอบรมวิชาชีพระหว่างประเทศขึ้น ซึ่งอาจกระทำได้ด้วยการที่รัฐสมาชิกทำการยอมรับมาตรฐานของรัฐอื่นเองโดยฝ่ายเดียว หรือโดยผ่านการตกลงยอมรับมาตรฐานสากลร่วมกัน ซึ่งกรณีดังกล่าวไม่ถือเป็นพันธกรณีรัฐสมาชิก
- *การผูกขาดและการปฏิบัติทางธุรกิจซึ่งจำกัดการแข่งขัน* จากการที่รัฐสมาชิกมักมีการให้อำนาจผูกขาด แก่บางผู้ประกอบการในการผลิตบริการบางชนิด แม้ว่ากระทำเช่นนั้นจะอยู่ในอำนาจอธิปไตยของรัฐสมาชิกเหล่านั้น แต่เพื่อป้องกันมิให้เกิดการใช้อำนาจผูกขาดเกินขอบเขต บทบัญญัตินี้จึงกำหนดว่า รัฐสมาชิกนั้นจะต้องดูแลมิให้การผูกขาดดังกล่าวขัดกับหลักของ MFN หรือข้อผูกพันเฉพาะที่ได้ทำไว้
- *การโอนเงินและชำระเงินระหว่างประเทศ* กำหนดว่าห้ามรัฐสมาชิก มิให้กำหนดข้อจำกัดใดๆ ต่อการโอนเงินและชำระเงินระหว่างประเทศ ยกเว้นเฉพาะแต่ในสถานการณ์ เมื่อมีปัญหาการขาดดุลชำระเงินอย่างรุนแรง
- *การใช้มาตรการกำกับการค้าเพื่อปกป้องดุลการชำระเงิน* อนุญาตให้รัฐสมาชิกสามารถที่ใช้มาตรการบางอย่างซึ่งกำกับการค้าบริการที่ตนได้กระทำข้อผูกพันเฉพาะไว้ได้ ในกรณีที่มีปัญหาอย่างรุนแรงด้านดุลบัญชีชำระเงิน หรือปัญหาการเงิน อย่างไรก็ตามการกระทำดังกล่าวต้องไม่เลือกปฏิบัติ และสอดคล้องกับความตกลงของกองทุนเงินระหว่างประเทศ (IMF) และจะต้องลดการกีดกันในอัตราก้าวหน้าเมื่อปัญหาดังกล่าวคลี่คลายลง
- *มาตรการปกป้องฉุกเฉิน (Emergency Safeguard Measures)* ให้รัฐสมาชิกร่วมเจรจาจัดทำความตกลงเกี่ยวกับการใช้มาตรการปกป้องฉุกเฉินอันเป็นผลจากการเปิดเสรีการค้าบริการให้แก่กันได้โดยยึดหลักว่า การใช้มาตรการดังกล่าวจะต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติ
- *ข้อยกเว้นอื่นๆ* เป็นการอนุญาตให้รัฐสมาชิกไม่ต้องปฏิบัติตามหลัก MFN และข้อผูกพันในเรื่องการเข้าสู่ตลาด (Market Access) รวมทั้งการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ(National Treatment) ได้ในกรณีที่เป็นการจัดซื้อบริการของรัฐบาลที่นำมาใช้ในงานของรัฐซึ่งไม่มีจุดประสงค์เพื่อธุรกิจ และยังมีข้อยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีและข้อผูกพันภายใต้ GATS ในกรณีจำเป็นต่อไปนี้เป็นคือ
  - a) เพื่อปกป้องศีลธรรมของสาธารณชน (Public Morals) หรือรักษาความสงบเรียบร้อยของสาธารณชน (Public Order)
  - b) เพื่อคุ้มครองชีวิตหรือสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ หรือพืช

- c) เพื่อรักษากฎหมายและระเบียบต่างๆ เพื่อป้องกันการขู่โงงหรือการเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว หรือความปลอดภัย ตราบเท่าที่ไม่ขัดกับบทบัญญัติของGATS
- d) เพื่อป้องกันคนต่างชาติหลบเลี่ยงภาษีหรือเพื่อให้การจัดเก็บภาษีมีความเท่าเทียมกัน แม้ว่าจะขัดกับหลักการประติบัติเยี่ยงคนชาติ
- e) เพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีซ้ำซ้อน แม้ว่าจะขัดกับหลักการของMFN
- นอกจากนี้รัฐสมาชิกได้อนุญาตให้มีการยกเว้นต่อมาตรการต่างๆ ที่มีจุดประสงค์เพื่อความมั่นคงของรัฐสมาชิคนั้นๆ
- มาตรการอุดหนุน ยังมีได้มีกำหนดชัดเจน แต่มีการตกลงในหลักการว่ารัฐสมาชิกจะต้องมีการเจรจาเพื่อกำหนดวินัยเกี่ยวกับการใช้เงินอุดหนุนในระดับพหุภาคี รวมทั้งกำหนดมาตรการตอบโต้การใช้เงินอุดหนุนที่เหมาะสม แต่ทั้งนี้จะต้องยึดหยุ่นโดยคำนึงถึงระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและความจำเป็นของเงินอุดหนุนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา

หมวดที่ 3 ข้อผูกพันเฉพาะ (Specific Commitments) ความตกลงในหมวดนี้ระบุถึงหลักการคำเสรี 2 หลักการสำคัญ ซึ่งเป็นข้อผูกพันที่รัฐสมาชิกจะต้องเจรจากันและระบุไว้ในตารางข้อผูกพัน(Schedule) หลักการคำเสรีทั้งสองคือ หลักการเข้าสู่ตลาด (Market Access) และหลักการประติบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) รัฐสมาชิกจะต้องไม่กำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขใดๆ ที่จะมีผลทำให้เกิดการจำกัดปริมาณต่างๆ ดังนี้คือ

- a) ข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนของผู้ให้บริการ (Service Supplier)
- b) ข้อจำกัดเกี่ยวกับมูลค่ารวมของธุรกรรมการค้าบริการ (Service Transactions)
- c) ข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนธุรกรรมการค้าบริการ (Service Operations) หรือปริมาณของผลผลิตของบริการ (Service Output)
- d) ข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนของแรงงานที่เป็นบุคคลธรรมดา (National Persons) ซึ่งตลาดนั้นอาจใช้เป็นปัจจัยได้
- e) ข้อจำกัดหรือข้อกำหนดรูปแบบพิเศษเกี่ยวกับตัวตนทางกฎหมาย (Legal Entity) หรือการร่วมลงทุน (Joint Venture) ซึ่งผู้ผลิตบริการอาจให้บริการผ่านตัวตนทางกฎหมายดังกล่าว
- f) ข้อจำกัดเกี่ยวกับสัดส่วนของการเข้าร่วมกองทุนของต่างชาติ หรือมูลค่ารวมของการลงทุนของต่างชาติ

การประติบัติเยี่ยงคนชาติ ระบุว่ารัฐสมาชิกต้องทำตามหลักการประติบัติเยี่ยงคนชาติ(National Treatment) สำหรับสาขาบริการที่ตนได้ระบุไว้ในตารางข้อผูกพัน นั่นคือ รัฐสมาชิคนั้นจะต้องให้การปฏิบัติต่อบริการหรือผู้ให้บริการที่เป็นคนชาติของประเทศสมาชิกรูปแบบที่เหมือนกันทุกประการ หรือประติบัติต่อบริการหรือผู้ให้บริการที่เป็นคนชาติของประเทศสมาชิกรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกันกับที่รัฐสมาชิคนั้นปฏิบัติต่อบริการหรือผู้ให้บริการที่เป็นคนชาติของตนเอง

ข้อผูกพันเพิ่มเติม รัฐสมาชิกต่างๆสามารถที่จะทำการเจรจาตนเองเกี่ยวกับมาตรการอื่นๆ ที่มีได้ระบุไว้ โดยรวมถึงเรื่องมาตรฐาน คุณสมบัตินี้ หรือการออกใบอนุญาต ซึ่งข้อผูกพันดังกล่าวจะต้องบันทึกลงในตารางข้อผูกพันของรัฐสมาชิกด้วย

หมวดที่ 4 การเปิดเสรีตามลำดับ

การเจรจาเกี่ยวกับข้อผูกพันเฉพาะ เพื่อให้การเปิดเสรีการค้าบริการเป็นไปอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จึงมีการกำหนดให้สมาชิกร่วมกันเจรจาพหุภาคี ซึ่งจะมีขึ้นภายในเวลาไม่เกิน 5 ปี หลังจากที่มีความตกลงของWTO มีผลบังคับใช้และจะมีเป็นระยะๆต่อเนื่องกันไป

ตารางข้อผูกพันเฉพาะ แต่ละรัฐสมาชิกจะต้องจัดทำตารางข้อผูกพันเฉพาะ (Schedule of Specific Commitments) เพื่อแสดงถึงบริการสาขาต่างๆ ที่ตนตกลงผูกพันที่จะเปิดเสรีให้แก่รัฐสมาชิกอื่น ซึ่งตารางดังกล่าวจะต้องระบุถึง

- a) เงื่อนไขและข้อจำกัดของการเข้าสู่ตลาด
- b) เงื่อนไขและคำขยายความเกี่ยวกับการให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ
- c) การดำเนินการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการจัดทำข้อผูกพันเพิ่มเติม
- d) กรอบเวลาที่จะเริ่มปฏิบัติตามข้อผูกพันนั้น
- e) วันที่ข้อผูกพันนั้นมีผลใช้บังคับ ตารางข้อผูกพันเฉพาะนี้จะบรรจุอยู่ในภาคผนวกและถือเป็นส่วนหนึ่ง (Integral Part)ของความตกลงนี้ด้วย

การแก้ไขตารางข้อผูกพันเฉพาะ ภายหลังจากที่ข้อผูกพันตามตารางข้อผูกพันเฉพาะของรัฐสมาชิกหนึ่งๆ มีผลใช้บังคับแล้วเกิน 3 ปี อนุญาตให้มีการขอแก้ไข หรือเพิกถอนข้อผูกพันดังกล่าวของตนได้ โดยจะต้องแจ้งความประสงค์ดังกล่าวล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 เดือนโดยจะต้องไม่มีผลกระทบต่อรัฐสมาชิกอื่นที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง

หมวดที่ 5 บทบัญญัติเกี่ยวกับสถาบัน (Institution Provisions) กล่าวถึงสถาบันและกระบวนการระดับข้อพิพาท โดยจะต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกอื่นร่วมหารือโดยยึดหลักความเข้าใจเกี่ยวกับการระดับข้อพิพาทซึ่งระบุใน GATT

หมวดที่ 6 บทบัญญัติสุดท้าย (Final Provision) กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับที่มาของบริการ โดยยอมให้รัฐสมาชิกหนึ่งๆ ปฏิเสธการให้สิทธิประโยชน์แก่รัฐสมาชิกอื่น หากสามารถพิสูจน์ได้ว่า บริการนั้นถูกจัดหา จากภายในอาณาเขตของรัฐที่ไม่ใช่สมาชิก WTO

2. ภาคผนวกความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

เนื่องจากในส่วนี้มีได้มีความสำคัญต่อวิชาซีพสถาปัตยกรรมในรายงานฉบับนี้จึงไม่ขอกล่าวถึงหรืออธิบายในรายละเอียด

1. ภาคผนวกว่าด้วยข้อยกเว้นจากพันธกรณีทั่วไป
2. ภาคผนวกว่าด้วยการเลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นผู้ให้บริการในกรอบความตกลง
3. ภาคผนวกว่าด้วยบริการด้านการเงิน
4. ภาคผนวกว่าด้วยโทรคมนาคม

5. ภาคผนวกว่าด้วยบริการขนส่งทางอากาศ
6. ภาคผนวกว่าด้วยการเจรจาเรื่องบริการขนส่งทางทะเล
7. ภาคผนวกว่าด้วยการเจรจาเรื่องโทรคมนาคมพื้นฐาน

3. ตารางข้อผูกพันของประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก

สมาชิกจะต้องทำการจัดทำตารางข้อผูกพัน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือ ตารางข้อผูกพันทั่วไป ซึ่งใช้ครอบคลุมทุกสาขาย่อยในสาขาบริการของประเทศนั้น และส่วนที่สอง คือ ตารางข้อผูกพันรายสาขา ซึ่งใช้ครอบคลุมเฉพาะสาขาย่อย

ตารางข้อผูกพันจะต้องระบุถึง ข้อจำกัด (Limitations) ของข้อผูกพันของแต่ละประเทศโดยแบ่งตามรูปแบบของบริการ (Mode of Supply) ทั้ง 4 รูปแบบคือ

1. Cross-border Supply
2. Consumption Abroad
3. Commercial Presence
4. Presence of Natural Persons

และยังต้องระบุรายละเอียดตามลักษณะของ การเข้าสู่ตลาด (Market Access) และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) ด้วย

ภาคผนวก ข.

คำนิยามของการบริการวิชาชีพ ของ องค์การการค้าโลก

86602 Arbitration and conciliation services

Assistance services through arbitration or mediation for the settlement of a dispute between labour and management, between businesses or between individuals.

Exclusions: Representation services on behalf of one of the parties in the dispute and consulting services in the field of labour relations are classified in subclass 86190 (Other legal advisory and information services), 95110 (Services furnished by business and employers organizations) and 95200 (Services furnished by trade unions), respectively.

86609 Other management services n.e.c.

Management services, not elsewhere classified.

867 Architectural, engineering and other technical services

8671 Architectural services

86711 Advisory and pre-design architectural services

Assistance, advisory and recommendation services concerning architectural and related matters. Included here are services as undertaking preliminary studies addressing issues such as site philosophy, intent of development, climatic and environmental concerns, occupancy requirements, cost constraints, site selection analysis, design and construction scheduling and any other issues affecting the nature of the design and construction of a project. The provision of these services is not necessarily related to a new construction project. For example, it may consist of advice concerning the means of carrying out maintenance, renovation, restoration or recycling of buildings, or appraisals of the value and quality of buildings or of advice on any other architectural matter.

86712) Architectural design services

Architectural design services for buildings and other structures. Design services may consist of one or a combination of the following: schematic design services, which consist of determining, with the client, the essential character of the project, defining intent, space requirements, budget limitations and time scheduling; and of preparing sketches including floor plans, site plans and exterior views; design development services, which consist of a more precise illustration of the design concept in terms of siting plan, form, material to be used, structural, mechanical and electrical systems and probable construction costs; final design services, which consist of drawings and written specifications sufficiently detailed for tender submission and construction, and of expert advice to the client at the time of calling for and accepting tenders.

86713) Contract administration services

Advisory and technical assistance services to the client during the construction phase to ensure that the structure is being erected in conformity with the final drawings and specifications. This involves services provided both in offices and the field, such as construction inspection, preparation of progress reports, issuance of certificates for payments to the contractor, guidance to the client and the contractor in the interpretation of contract documents and any other advice on technical questions that may develop during construction.

86714) Combined architectural design and contract administration services

Combinations of architectural services utilized on most projects including schematic design, design development, final design and contract administration services. This may include post construction services which consist of the assessment of deficiencies in construction and instructions regarding corrective measures to be taken during the 12-month period following the completion of the construction.

86719) Other architectural services

All other services requiring the expertise of architects, such as the preparation of promotional material and presentations, preparation of as-built drawings, constant site representation during the construction phase, provision of operating manuals, etc.

3672. Engineering services

86721 Advisory and consultative engineering services

Assistance, advisory and recommendation services concerning engineering matters. Included here are the undertaking of preparatory technical feasibility studies and project impact studies. Examples are: study of the impact of topography and geology on the design, construction and cost of a road, pipeline or other transportation infrastructure; study of the quality or suitability of materials intended for use in a construction project and the impact on design, construction and cost of

ภาคผนวก ค.

บทสรุปการสัมภาษณ์การศึกษาเบื้องต้นถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหาก มีการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม

เป็นการสรุปการให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ใช้ในการศึกษาเบื้องต้นถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากมีการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม และถือได้ว่าเป็นผู้ที่ติดตามและมีความรู้ในเรื่องนี้ การสัมภาษณ์เป็นลักษณะของคำถามปลายเปิด โดยทำการสัมภาษณ์ 5 ท่าน ดังนี้

1. นายชวพงษ์ ชานีประศาสน์ อดีตนายกสมาคมสถาปนิกสยาม และ กรรมการผู้จัดการบริษัท สำนักงานสถาปนิกทวิธา จำกัด
2. นายนิธิ สถาปิตานนท์ เลขาธิการสภาสถาปนิก และประธานกรรมการบริษัท สถาปนิก 49 จำกัด
3. นายวีรวุฒิ ไอตระกูล อนุกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม และ กรรมการผู้จัดการบริษัท ภูมิวุฒิ จำกัด
4. นายศักดิ์ชัย ยวงตระกูล อนุกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม และ กรรมการผู้จัดการบริษัท ดีพีค จำกัด
5. นายอนุสรณ์ ภักดิ์สุขเจริญ อนุกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม และ กรรมการผู้จัดการบริษัท แอพสแตร็ค จำกัด

สรุปการสัมภาษณ์ นายชวพงษ์ ชานีประศาสน์ อดีตนายกสมาคมสถาปนิกสยาม และ กรรมการผู้จัดการบริษัท สำนักงานสถาปนิกทวิธา จำกัด

การเปิดการค้าเสรี 4 รูปแบบนั้น หากจะแยกย่อยในรายละเอียดเพื่อระบุถึงขั้นตอนที่ควรพิจารณา การกระทำในแต่ละรูปแบบนั้นเป็นการยาก จะต้องมีการประชุมกันจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะสภาสถาปนิกจะต้องมีความเข้าใจและเป็นตัวจักรสำคัญในการประสานงาน แต่หากจะพิจารณาแยกแต่ละรูปแบบนั้นอาจแบ่งได้ตามหลัก คือ

1. *Cross - border supply* เป็นการให้บริการข้ามประเทศ โดยผ่านเทคโนโลยีที่ตอบรับ ควรทำได้ถึงในขั้นตอนของการออกแบบร่าง ซึ่งเป็นที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันและมีบางโครงการที่ได้ทำเกินกว่านั้น แต่จะมีคนไทยเข้าไปร่วมทำงานด้วยมักจะเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ดำเนินการโดยรัฐ เช่น สนามบินสุวรรณภูมิ เป็นต้น เหตุที่ควรให้ทำถึงขั้นตอนเพียงแค่ ออกแบบร่าง หรือการพัฒนาแบบนั้น เนื่องมาจากการทำงานดังกล่าวนี้ยังไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาการทำงานในรูปแบบนี้เป็นการทำงานที่ผู้ปฏิบัติหรือผู้ให้บริการ

นั้นอยู่ภายนอกประเทศ หากมีการทำงานมากกว่าขั้นตอนนี้และเกิดความผิดพลาดจนถึงขั้นเสียหาย ก็จะไม่สามารถนำมาดำเนินการตามกฎหมายได้ หรืออาจจะกระทำใด้ยาก

2. *Consumption abroad* เป็นการซื้อแบบเข้ามา ซึ่งปัจจุบันมีการเปิดเต็มรูปแบบ

การเปิดการค้าเสรีในรูปแบบที่ 1 และ 2 นั้นถือได้ว่ายังไม่มีความแน่ชัดในการให้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำจำกัดความเองก็ยังไม่ชัดเจนนัก จำเป็นต้องมีการหาความหมายและทำความเข้าใจให้ตรงกัน ต่างกับแบบที่ 3 และ 4 ซึ่งค่อนข้างชัดเจนในเรื่องของความหมาย

3. *Commercial presence* นั้นหากมีการเปิดก็จะสามารถทำได้เต็มรูปแบบวิชาชีพ โดยจะต้องไปเน้นที่การกำหนดขั้นตอนที่จะดำเนินการในเรื่องของกฎหมาย คุณสมบัติ หรืออาจรวมทั้งขอบเขตและขนาดของงานด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งจัดทำกฎหมายนิติบุคคลให้ชัดเจน แม้กระทั่งรูปของนิติบุคคลที่ดำเนินโดยคนไทยล้วนเองก็ตาม จะต้องมีการระบุถึงความรับผิดชอบร่วมกับบุคคลที่รับผิดชอบในโครงการนั้นๆ นอกเหนือจากคดีทางแพ่งเพียงอย่างเดียว

4. *Presence of natural persons* คล้ายกันกับรูปแบบที่ 3 แต่กลายเป็นเรื่องความรับผิดชอบของบุคคล ซึ่งต้องมีการระบุชัดเจนถึงความรับผิดชอบให้ชัดเจนเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่จะนำตัวบุคคลนั้นๆ มาดำเนินการตามกฎหมายหากมีการทำความผิดอันนำมาซึ่งความเดือดร้อน หรือการสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งพบได้ในกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นของผู้รับเหมาต่างชาติที่หนีการกระทำผิดออกนอกประเทศได้อย่างง่ายดาย และอาจยังต้องระบุถึงขนาดและชนิดของโครงการด้วย ในกรณีการระบุเช่นนี้อาจทำได้ยากในประเทศไทยเนื่องจากการแบ่งอาคารของประเทศไทยนั้นต่างกับของหลายประเทศที่แบ่งอาคารออกเป็นรูปลักษณะการใช้งาน ซึ่งถ้ามีการเปลี่ยนแปลงในส่วนนี้ก็อาจกำหนดเป็นข้อจำกัดในการทำงานของสถาปนิกต่างชาติได้อย่างสอดคล้องมากขึ้น เช่นกรณี โรงงานในประเทศไทยนั้นไม่มีการแบ่งประเภทของการใช้งาน แต่ในต่างประเทศบางแห่งอาจแบ่งได้ถึง 5 ประเภทอาคาร เช่นอาคารอันตราย อาคารเก็บวัตถุมีพิษ เป็นต้น อันเห็นได้ชัดว่าควรกำหนดให้ทำอาคารใด แล้วจะไม่ก่อให้เกิดอันตรายมากนัก ซึ่งเป็นเรื่องที่สภาสถาปนิกจะต้องดำเนินการต่อไป

นอกจากนี้ความเห็นแตกต่างบางประการ คือ เรื่องขนาดของอาคารที่ให้บริการนั้นหากมองในมุมกลับจะพบว่าควรกำหนดให้สถาปนิกทำอาคารขนาดใหญ่จนถึงอาคารใหญ่พิเศษได้มากกว่าอาคารขนาดเล็ก ซึ่งการทำงานนั้นร่วมทำงานกับสถาปนิกไทย เนื่องจากโครงการขนาดใหญ่จะมีน้อย และยังต้องอาศัยเงินทุนมากเป็นโอกาสในการสร้างงานให้กับประเทศได้

จะเห็นได้ว่าผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในวิชาชีพสถาปัตยกรรมซึ่งอาจรวมไปถึงผลกระทบต่ออุตสาหกรรมก่อสร้างนั้น อาจแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. การครอบงำทางเทคโนโลยี และการถ่ายทอดความรู้ (know – how) เป็นเรื่องที่เราเห็นได้ชัดเจน ซึ่งยังคงต้องพึ่งพาต่างประเทศโดยส่วนใหญ่ทั้ง การซื้อเทคโนโลยีและการบำรุงรักษาเทคโนโลยีนั้นๆ ทำให้ตกอยู่ภายใต้การขึ้นาและนำไปสู่การครอบงำ ซึ่งในส่วนนี้อาจรวมไปถึงวัสดุต่างๆที่อาจจะนำเข้ามาสู่ประเทศโดยการมองข้ามวัสดุท้องถิ่น

“การแลกเปลี่ยนทางเทคโนโลยี เป็นเรื่องสำคัญ แต่จะต้องไม่เป็นในลักษณะผูกขาดและควบคุม จะต้องเป็นไปในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความรู้ (know – how) มิฉะนั้นจะนำมาซึ่งความเดือดร้อน”

2. การครอบงำทางวัฒนธรรม และความเป็นชาติ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดทางประเพณี วัฒนธรรม เช่นการนำเอาศิลปะท้องถิ่นหนึ่งไปใช้ในอีกท้องถิ่นหนึ่งโดยความไม่เข้าใจจริงในงานสถาปัตยกรรมแต่ละท้องถิ่น หรือความไม่รู้ในเรื่องขนานนุศาสตร์ของระดับงานสถาปัตยกรรม ทำให้ผู้ที่มาศึกษาหรือคนรุ่นหลังเกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป
3. การครอบงำทางทุน ในประเทศที่ยังไม่มีความพร้อมในเรื่องนี้เมื่อเปิดประเทศก็อาจกลายเป็นเพียงแรงงานของสังคมโลกเท่านั้น การพัฒนาที่แท้จริงของประเทศนั้นๆเกิดขึ้นได้ยาก

ประเด็นหลักที่จะนำไปสู่การแก้ไขนั้นคือ การทำความเข้าใจในเรื่องนี้ให้กับสภาสถาปนิก เพื่อนร่วมวิชาชีพ และผู้ที่อยู่ในวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการเปิดการค้าเสรีอย่างเต็มรูปแบบในขณะที่ยังไม่มีความพร้อมหรือการเตรียมการใดๆ

ดังนั้นการเปิดการค้าเสรีที่จะเกิดขึ้น จะต้องเป็นการเปิดโดยการกำหนดกฎเกณฑ์เงื่อนไขอื่นๆอย่างชัดเจน ซึ่งการสร้างกฎดังกล่าวมิได้หมายถึงการกีดกัน แต่เป็นการสร้างกฎเกณฑ์เพื่อเป็นกติกาในการดำเนินการเดียวกัน และขณะเดียวกันก็ต้องมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภายในประเทศเป็นการเร่งด่วนด้วยเช่นกัน

สรุปการสัมภาษณ์ นายนิธิ สถาปิตานนท์ เลขาธิการสภาสถาปนิก และประธานกรรมการบริษัทสถาปนิก 49 จำกัด (นิธิ สถาปิตานนท์, 12 เมย. 2545, สัมภาษณ์)

การเปิดการค้าเสรี เป็นภาระที่จ่ายอมที่เกิดขึ้นเหมือนลักษณะของการเปลี่ยนแปลงทั่วไปที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในการทำงาน แต่การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้เป็นกระแส (Trend) ของโลก มิได้เป็นปัญหามากนักหากมีการปรับตัวตามกระแสนี้ได้ การเปิดการค้าเสรีนั้น ต่างชาติได้ทำกันมานานแล้ว แต่ในประเทศไทยเองเป็นเพียงไม่กี่ประเทศในโลกที่ยังพยายามให้มีการปิดอยู่ ทั้งๆที่สถาปนิกไทยหลายคนเข้าไปทำงานในต่างประเทศ ดังนั้นจึงมองเรื่องนี้ ว่าเป็นไปตามกลไกของโลก ทำให้เราต้องปรับปรุงตัวใหม่ เปลี่ยนแนวความคิดเดิมๆที่อยู่เฉพาะในประเทศเท่านั้น เพราะต่อไปนี้คู่แข่งจะมาจากทั่วทั้งโลก เราจำเป็นต้องพัฒนาการทำงานของบุคลากร และ

องค์กรให้พร้อมที่จะสู้หรือรับมือ และสร้างควมมีมาตรฐานที่เพียงพอที่จะทำงานในระดับสากลและควบคู่กับต่างชาติได้

การเปิดการค้าเสรีไม่ว่ารูปแบบใดคงกำหนดขอบเขต หรือรูปแบบการทำงานได้ยาก หากสถาปนิกต่างชาตินั้นสามารถได้รับใบอนุญาตแล้วก็สามารถทำงานได้ครบทุกขั้นตอนการทำงาน

ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับการเปิดการค้าเสรีนั้นไม่น่าจะมีมากนัก ซึ่งหากแบ่งเป็นหัวข้อที่มักได้รับการพิจารณาที่อาจแบ่งออกได้เป็น

1. ปัญหาเรื่องการทำงาน การเปิดการค้าเสรีไม่ว่ารูปแบบใดนั้น น่าจะเป็นการสูญเสียโอกาสในการทำงานของสถาปนิกไทย ซึ่งก็จะต้องพิจารณาถึงการเตรียมศักยภาพของสถาปนิกทั้งบุคลากรและองค์กรนั้น
2. ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบ จะต้องให้กฎหมายผูกมัดไว้บ้าง ซึ่งจะต้องมีกำหนดนอกเหนือไปจากจรรยาบรรณทางวิชาชีพ แต่จะต้องมีความยุติธรรมกับทั้ง 2 ฝ่าย และอย่างไรก็ดีคงขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้ที่ใช้บริการด้วย ที่จะต้องมั่นใจในการเลือกผู้ให้บริการว่าจะต้องสามารถรับผิดชอบต่องานของตน ทั้งระหว่างให้บริการ และหลังบริการได้
3. ปัญหาเรื่องเอกลักษณ์ของชาตินั้น สถาปนิกไทยเองก็ต้องย้อนกลับมาดูตัวเองด้วยว่า หลายคนได้ทอดทิ้งงาน การศึกษา และความเข้าใจในเรื่องนี้ไปจนเกือบหมด ซึ่งกลับพบว่าสถาปนิกต่างชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยกลับศึกษาและพยายามทำความเข้าใจ ซึ่งอาจเห็นได้จากงานโรงแรมหลายแห่ง ที่มี Character แบบไทยๆ นั้นเป็นงานของสถาปนิกต่างชาติ เป็นเรื่องธรรมชาติของสถาปนิกที่ต้องศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นนั้นๆ ก่อนที่จะเข้าไปทำงาน ซึ่งยอมรับว่าสถาปนิกต่างชาติก็มีได้ดีทุกคนก็เช่นเดียวกับคนไทย เป็นเรื่องที่ต้องยอมรับได้
4. ปัญหาด้านเทคโนโลยี และวัสดุนั้น เป็นเรื่องของกลไกของโลกที่เราไม่สามารถผลิตเองได้ ก็จำเป็นต้องซื้อ และเราผลิตสิ่งใดได้ในมาตรฐานสากลก็สามารถนำไปขายได้เช่นกัน ดังนั้นเป็นเรื่องที่ต้องพัฒนาศักยภาพของตัวเอง ทำให้เราต้องสู้และปรับมาตรฐานให้ได้

จะเห็นได้ว่าปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งหมดนั้นจะป้องกันได้โดยการปรับตัวในการเตรียมความพร้อม การก้าวเข้าสู่การค้าโลกในเรื่องมาตรฐานการทำงาน โดยอาจแบ่งออกได้เป็น

1. การเตรียมด้านบุคลากร และองค์กร จะต้องมีการพัฒนาด้านการทำงานของตนเอง โดยมีลักษณะของ มาตรฐานการทำงานที่ดีขึ้น การตอบสนองที่ดีต่อลูกค้า การเผยแพร่ความสามารถของ องค์กร รวมไปถึงระบบการทำงานที่ทัดเทียมต่อระบบสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิติบุคคล

จะต้องมีการพัฒนาอีกมากในเรื่องการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน การหาข้อมูลข่าวสาร และระบบการทำงานร่วมกัน

2. การเตรียมมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งปัจจุบันมีการประสานงานในการทำงานเรื่องนี้อยู่ระหว่าง สภาสถาปนิก และสมาคมสถาปนิก โดยยึดหลักตามสากล เช่น AIA และ UIA เป็นหลักในการเขียนมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพ ซึ่งรวมไปถึงมาตรฐานการประกวดแบบด้วยเช่นกัน
3. การเตรียมด้านการศึกษา ซึ่งสภาสถาปนิก นั้นให้ทางสมาคมบดีได้นำไปพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกงานของนักศึกษาควรมีการฝึกฝนในระยะยาวกว่านี้ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อทั้งผู้ปฏิบัติ และองค์กรที่ให้การฝึกฝน

“ประเทศไทยเราเรื่องมาตรฐาน ยังล้าหลังมาก เนื่องจากเราปิดตัวเองจนเราไม่มีมาตรฐาน ทำให้เราต่อสู้เรื่องใดๆไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการปิดหรือเปิดการค้าเสรี”

สรุปการสัมภาษณ์ นายวีรวุฒิ โอตระกูล อนุกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม และกรรมการผู้จัดการบริษัท ภูมิวุฒิ จำกัด (วีรวุฒิ โอตระกูล, 19 เม.ย. 2545, สัมภาษณ์)

การเปิดการค้าเสรี 4 รูปแบบนั้นจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่าแต่ละแบบมีผลกระทบต่อวิชาชีพหรือไม่ เนื่องจากในแต่ละการบริการก็จะมีเงื่อนไขที่แตกต่างกันไม่สามารถนำงานบริการอื่นมาเทียบโดยตรงไปตรงมาได้กับการบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น

1. *Cross – border supply* เป็นการให้บริการผ่านข้ามประเทศ สามารถตอบโต้กันได้ในระหว่างการให้บริการ ซึ่งหากพิจารณาจากขั้นตอนการให้บริการงานสถาปัตยกรรมแล้ว ก็อาจจะสามารถทำได้ทุกขั้นตอนหากมีการให้บริการเต็มรูปแบบ เช่นช่วงอำนวยความสะดวกก่อสร้าง ก็สามารทำได้ เช่นการวางแผนทำงานแล้วส่งมา หรือการทำราคากลางตลอดไปจนถึงการประมูลงานแล้วส่งงานผ่านทาง อิเลคโทรนิคเมลล์ (E - mail) หรืออาจใช้ Tele – Conference ได้เช่นกัน เพียงแต่ในบางขั้นตอนอาจต้องอาศัยผู้ที่อยู่ในประเทศที่ให้บริการอยู่แจ้งข้อมูล เช่นการควบคุมการก่อสร้าง ซึ่งก็ยังคงเป็นไปได้ว่าในอนาคตอาจใช้ Monitor ผ่านจอทีวี ก็ได้ เช่นเดียวกันกับการทำงานสำรวจ ซึ่งปัจจุบันในประเทศที่เจริญแล้วสามารถทำการสำรวจแร่ต่างๆ ผ่านดาวเทียมซึ่งมีความแม่นยำ ซึ่งให้เห็นว่าในเรื่องเหล่านี้ก็อาจทำได้เช่นกันขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีในอนาคตว่าทำได้มากน้อย และมีความคุ้มค่าเพียงใด แต่แน่นอนว่าการที่มีผู้ทำงาน (Physical body) อยู่ในสถานที่ให้บริการนั้นดีกว่าการทำผ่านเพียงเทคโนโลยี

ดังนั้น การมองลักษณะการให้บริการในรูปแบบนี้ต้องมองถึงอนาคตมิใช่เพียงแค่ว่าปัจจุบัน จึงเป็นคำถามว่าอาจจะทำได้หรือไม่ได้ และถ้าได้จะมีความสำคัญในแต่ละขั้นตอนอย่างไร

2. *Consumption abroad* มีลักษณะการให้บริการคล้ายในรูปแบบแรก แต่การบริการนั้นมีการทำบริการเสร็จแล้ว และซื้อบริการนั้นเข้ามา ซึ่งในรูปแบบนี้มีการยอมรับโดยไม่จำกัดเงื่อนไข ซึ่งหากมีความต้องการซื้อแบบจากต่างประเทศก็สามารถทำได้แต่จะมาติดเงื่อนไข ของ ข้อบังคับของประเทศนั้น (Domestic Regulation) จึงทำให้ใช้งานได้เนื่องจากไม่มีสถานประกอบการ หรือตรงนี้เองก็อาจทำได้โดยการตั้งกำแพงภาษีในอัตราสูง แต่ปัจจุบันได้ยกเลิกไปแล้ว

จะเห็นได้ว่าการให้บริการในรูปแบบที่ 1 และ 2 มีลักษณะเดียวกัน การเปิดให้บริการทั้ง 2 รูปแบบนี้ ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมสามารถทำได้ เนื่องจากมีกฎหมาย และเรื่องของข้อกำหนด เป็นตัวจำกัดขอบเขต อยู่แล้ว นั่นคือหากมีการซื้อบริการเข้ามา ก็จะต้องผ่าน Domestic Regulation ซึ่งไม่สามารถทำได้หากไม่มีสถานประกอบการในประเทศให้ความร่วมมือ แต่ปัจจุบันในรูปแบบที่1คือ แบบ Cross – border supply นั้นยังไม่เปิด เนื่องจากในสาขาอื่นอาจเกิดผลกระทบมาก จึงยังไม่ผ่านหลักการของกระทรวงพาณิชย์

3. *Commercial Presence* ในรูปแบบนี้เป็นสิ่งต่างชาติต้องการมากกว่ารูปแบบอื่น โดยเข้ามาทำงานได้อย่างทัดเทียมกับนิติบุคคลไทย ซึ่งปัจจุบันนิติบุคคลไทยเท่านั้นจึงจะมีสิทธิเต็มที่ และการร่วมทุนในการถือหุ้นส่วนคนไทย 51 % ต่างชาติ 49 % นั้นในหลักการแล้วมิใช่เพียงขึ้นกับจำนวนหุ้นส่วนเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีรายละเอียดอื่นๆ เช่นเรื่องจำนวนบุคคลหรือหุ้นส่วนที่เป็นกรรมการ เป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการขึ้นทะเบียนนิติบุคคล และรายละเอียดที่ชัดเจนกว่าในปัจจุบัน

และในการเจรจาระหว่างประเทศกับสถาปนิกด้วยตนเองในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ เช่น UIA หรือ ACASIA ซึ่งไม่ใช่การประชุมในระดับองค์กรค้าโลก เห็นว่าการเปิดเป็นนิติบุคคลควรกระทำเป็นลักษณะของการร่วมทุน หรือ Joint Venture ไม่ควรเป็นนิติบุคคลของต่างชาติเพียงอย่างเดียว หรือทำงานอย่างอิสระ

4. *Presence of natural persons* การทำงานในรูปแบบบุคคลนั้นจะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติอย่างชัดเจนเช่นกัน พร้อมกันนี้ก็ต้องเร่งพัฒนาศักยภาพการทำงานของสถาปนิกไทย

ดังนั้นจากรูปแบบในการเปิดการค้าเสรีนั้น ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นคือ

1. ความรับผิดชอบ ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น
  - ความรับผิดชอบต่อผู้ว่าจ้าง
  - ความรับผิดชอบต่อสังคมผู้ว่าจ้าง

สถาปนิกไทยจะต้องปรับปรุง เพื่อให้สังคมไทยดีขึ้น แต่หากสังคมไทยตกต่ำลง ก็ควรจะเป็นเพราะฝีมือคนไทย จะได้ไม่ต้องเป็นข้อกล่าวหาต่อสถาปนิกต่างชาติ ซึ่งรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของสังคมด้วย

2. ขอบเขตของงาน ไม่สามารถตีกรอบได้ว่าควรเปิดถึงขั้นตอนใดอย่างชัดเจนนัก เนื่องจากต้องดูเงื่อนไขในแต่ละโครงการ เช่นหากเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมมาก ก็ควรจะให้เจ้าของประเทศทำตั้งแต่ขั้นตอนแรก แต่หากเป็นโครงการที่อาศัยเทคโนโลยีมาก ก็อาจต้องให้ต่างชาติทำแบบร่างมาก ซึ่งยังไม่สามารถหาบทสรุปได้

ดังนั้นจึงต้องมีการสร้างความพร้อมให้กับสถาปนิกไทย ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมาก ต้องมีการวิเคราะห์และทำการวิจัยอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของ SWOT Analysis ซึ่งในปัจจุบันมักได้คำตอบที่ไม่เป็นทางการหรือไม่ได้ทำในเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific) เพียงพอ เช่น ค่าบริการคนไทยราคาถูกนั้นจริงหรือไม่ เนื่องจากเราได้ร่วมงานกับต่างชาติพบว่า ค่าบริการนั้นแพงกว่าจริง แต่ลักษณะการทำงานนั้นมีประสิทธิภาพกว่าคนไทยมาก

การสร้างความพร้อมจึงเป็นเรื่องที่จะต้องกระทำพร้อมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในวงการวิชาชีพสถาปัตยกรรมและวงการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการก่อสร้าง

การสร้างความพร้อมในวิชาชีพสถาปัตยกรรม นั้นคือ

1. ภาครัฐ ต้องมีการสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อวิชาชีพนี้อย่างจริงจัง พร้อมกับมีนโยบาย (National Policy on Architecture) เพื่อให้ทราบทิศทางของงานสถาปัตยกรรม และการให้เงินทุนในการดำเนินการสนับสนุนวิชาชีพและอุตสาหกรรมก่อสร้างด้วย
2. มาตรฐานวิชาชีพ ทุกขั้นตอนการปฏิบัติของงานสถาปัตยกรรมซึ่งในปัจจุบันยังล้าหลังมาก แม้กระทั่งขอบเขตของการทำงาน หรือการเขียนแบบก็ยังไม่ชัดเจนตรงกัน จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการจัดทำ และจะต้องจัดทำให้ครบทุกเรื่องรวมถึงมาตรฐานเรื่องของวัสดุ นอกจากนี้ยังอาจต้องมีเรื่องของคุณภาพต่อไป
3. ระบบการศึกษา ควรจะต้องสอนพื้นฐานการทำงานให้ดี ก่อนออกมาปฏิบัติ โดยอาจจะต้องพิจารณาถึงลักษณะรูปแบบของ Professional School มีให้สอนแบบมหาวิทยาลัย แม้ว่ามาจากรากฐานเดียวกันคือ การทำให้บุคคลนั้นๆ รู้จักคิด รู้จักประยุกต์ และนำเอาความคิดนั้นๆ ไปสร้างความเจริญให้แก่ตนเองและสังคม แต่ใน Professional School นอกเหนือจากความคิดนี้แล้วยังจะต้องสามารถทำงานพื้นฐานในสายวิชาชีพนั้นได้ด้วย รวมไปถึงการทำความเข้าใจและสร้างมาตรฐานการทำงานให้กับการศึกษาในส่วนสนับสนุนวิชาชีพเช่นระดับปวช.หรือปวส.ได้มีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน
4. การสนับสนุนเรื่องของการวิจัยพัฒนาด้านเทคโนโลยี ซึ่งในแง่นี้รวมไปถึงทั้งอุตสาหกรรมการก่อสร้าง ในส่วนวิชาชีพเองก็จะต้องมีการพัฒนาทั้งในแง่ของ Hardware และ Software ที่มีส่วนช่วยการทำงานด้านต่างๆ ไม่เพียงเฉพาะส่วนช่วยการออกแบบเท่านั้น

โดยการเตรียมความพร้อมนี้จะต้องทำพร้อมกันทุก ๆ รูปแบบและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีสภาสถาปนิกเป็นตัวจักรสำคัญในการผลักดันและดำเนินการ

สรุปการสัมภาษณ์ นายศักดิ์ชัย ยวงตระกูล อนุกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม และกรรมการผู้จัดการบริษัท ดีพิค จำกัด

หากแยกการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้นอาจแบ่งขั้นตอนออกได้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. Conceptual design
2. Preliminary design ซึ่งรวมไปถึงการทำ Design develop
3. Working drawing
4. Building permit
5. Construction

ซึ่งโดยปกติแล้วการทำงานนอกเหนือจากนี้มักจะไม่ใช่งานที่ของสถาปนิกที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น ขั้นตอนในระยะเริ่มต้นโครงการ หรือการหาความเป็นไปได้ของโครงการเป็นต้น สถาปนิกจะมีส่วนช่วยให้นั้นบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ไม่ใช่เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบ

และเมื่อพิจารณาการเปิดการค้าเสรีทั้ง 4 รูปแบบในการปฏิบัติวิชาชีพนั้นอาจแบ่งออกได้เป็น

1. *Cross - border supply* ในปัจจุบันการทำงานในลักษณะนี้มีปฏิบัติอยู่แล้ว ซึ่งการทำงานส่วนใหญ่จะทำอยู่ในระดับขั้น Preliminary design และอาจรวมไปถึงการทำ Design develop เท่านั้น ส่วนการทำแบบ Working drawing และ Building permit นั้น สถาปนิกท้องถิ่น (Local architect) จะเป็นผู้รับไปดำเนินการ เนื่องจากการทำงานในขั้นตอนส่วนหลังนี้ จะมีความเกี่ยวพันไปถึงกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องยากในการศึกษา และรวมไปถึงการใช้ภาษาในการทำงานและการติดต่อ โดยในประเทศที่มีความพร้อมในปัจจุบันนี้มักให้ทำถึงส่วน Preliminary design ซึ่งคิดเป็นเนื้องานประมาณ 30 % ส่วนการทำงานในขั้นตอนอื่นต่อจากนั้นคิดเป็น 70% จะเป็นหน้าที่ของสถาปนิกท้องถิ่น (Local architect) นอกจากนี้ ยังควรมีการกำหนดลักษณะของโครงการบางประเภทที่มีความเกี่ยวข้องกับศิลปะ วัฒนธรรม ซึ่งต้องกำหนดไว้ในแผนนโยบายของชาติ หรือแม้กระทั่งการกำหนดพื้นที่ของท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ไว้ให้ขึ้นกับผังเมือง
2. *Consumption abroad* ในขณะนี้ยินยอมให้มีการเปิดทั้งหมด
3. *Commercial presence* ประเด็นสำคัญในการเปิดในรูปแบบนี้นั้นเป็นเรื่องของความรับผิดชอบของนิติบุคคล ซึ่งควรจะต้องมีการขึ้นทะเบียนนิติบุคคล พร้อมกับการกำหนดหรือระบุเงื่อนไขไว้เป็นข้อปฏิบัติอย่างรัดกุม ซึ่งอาจรวมไปถึงนิติบุคคลไทยด้วย เช่น การกำหนดความรับผิดชอบของนิติบุคคลว่าจะมีผลอย่างไรบ้าง การกำหนดจำนวนบุคลากรในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่จัด

ตั้งบริษัทขึ้นนอกเหนือจากการกำหนดเรื่องของการร่วมทุนในแบบต่างชาติ 49% และคนไทย 51% ซึ่งถือได้ว่าไม่มีความละเอียดเพียงพอในการปฏิบัติงาน

4. *Presence of natural persons* ถือได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก และอาจจะส่งผลกระทบต่อวิชาชีพเป็นอย่างมากในเรื่องของความรับผิดชอบของบุคคล นอกจากนั้นแล้วยังเป็นการตัดโอกาสในการทำงานของสถาปนิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ยังศึกษาอยู่จะถูกทำให้โอกาสในการได้ฝึกฝนงาน หรือประสบการณ์จากการทำงานลดน้อยลง แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับการพัฒนาบุคลากรและการศึกษาภายในประเทศด้วยเช่นกัน

ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้หลังจากการเปิดการค้าเสรีด้วยความไม่พร้อมคือ

1. ด้านเทคโนโลยี ซึ่งไม่สามารถผลิตเองได้ ยังคงต้องอาศัยจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ มาก เช่น เรื่องค่าลิขสิทธิ์ เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตรงกันกับต่างชาติ หากแต่ในแต่ละประเทศมีค่าเงินที่แตกต่างกันแต่ต้องมีค่าใช้จ่ายในด้านนี้เท่ากัน ทำให้ทุนในการผลิตแตกต่างกันซึ่งส่งผลกระทบต่อในด้านค่าบริการ และการจ้างงานตามมา
2. ด้านกฎหมาย ซึ่งรวมไปถึงเรื่องของลิขสิทธิ์ การทำซ้ำ หรือการซื้อแบบแล้วนำไปขยายผลจนเกิดผลกระทบต่อเรื่องของชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งจะต้องระบุเป็นเงื่อนไขในความรับผิดชอบให้เป็นข้อบังคับที่ชัดเจน

ซึ่งข้อปัญหาที่ได้กล่าวมาต้องขึ้นอยู่กับเตรียมความพร้อมของวิชาชีพ เช่น

1. การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งในประเทศไทยไม่มีชัดเจน ไม่มีคู่มือปฏิบัติวิชาชีพ และมาตรฐานวิชาชีพในทุกด้านของงานสถาปัตยกรรม แม้กระทั่ง การขอใบทะเบียนกับค่าบริการ ก็ยังไม่มีกำหนดชัดเจน ซึ่งคงต้องไปดูถึงปัจจัยต่างๆ ของรูปแบบบริษัท ขนาดของบริษัท รวมถึงขอบเขตการให้บริการด้วย ซึ่งต่างประเทศที่มีความพร้อมมีแผนการทำงาน และคู่มือของสถาปนิกชัดเจน นอกจากนั้นยังมีการบังคับเรื่องของคุณภาพว่าด้วยเรื่องมาตรฐานการทำงานอื่นๆ เช่น ISO มาตรฐานความเสมอภาคในด้านมนุษยชาติ หรือมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
2. การเตรียมความพร้อมในด้านการศึกษา ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนการศึกษา และรวมถึงมาตรฐานการศึกษา เพื่อทำการเปรียบเทียบมาตรฐานในแต่ละสถาบันทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อทำการรับรองการศึกษาให้ตรงกัน

3. การเตรียมความพร้อมในเรื่องของคุณสมบัติ ของทั้งบุคคลและนิติบุคคล เช่น การสอบเพื่อขอรับใบอนุญาต หรือการหาความชัดเจนในเรื่องของการลงทะเบียน (Register) เป็นต้น

“การเปิดการค้าเสรี นั้นหากเปิดในขณะที่ยังไม่พร้อมเช่นในขณะนี้ก็จะเสียเปรียบ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่า ยังไม่มีประเทศใดยอมรับว่าประเทศไทยทำงานได้เก่งกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่เจริญแล้ว”

สรุปการสัมภาษณ์ นายอนุสรณ์ ภักดิ์สุขเจริญ อนุกรรมการด้านการเปิดเสรีการค้าด้านบริการ สถาปัตยกรรม และกรรมการผู้จัดการบริษัทแอสเทอร์ค จำกัด (อนุสรณ์ ภักดิ์สุขเจริญ, 11 เม.ย. 2545 , สัมภาษณ์)

การเปิดการค้าเสรีทั้ง 4 รูปแบบของ Mode of supply นั้นจะต้องทำการเปิดเต็มรูปแบบทั้งหมด สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ เรื่องของกฎหมายซึ่งเป็นเรื่องของความปลอดภัย ขนบธรรมเนียม ประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ รวมไปถึงวัฒนธรรมต่างๆ ที่มีความจำเป็นต้องปกป้องไว้ ซึ่งการปกป้องนี้ก็มิได้หมายความว่า ปิด หรือต่อต้านการเปิดการค้าเสรี แต่จะต้องหาความเหมาะสมด้วยกันทั้ง 2 ฝ่ายด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

และสิ่งที่เข้ามามีบทบาทในการปกป้องคือ การกำหนด Market access ซึ่งจะต้องตั้งกฎเกณฑ์เป็นระเบียบปฏิบัติ อันเป็นจุดที่จะมาพบกันของการค้าเสรี และวิชาชีพ

หากพิจารณาการค้าเสรี 4 รูปแบบ โดยแยกทีละประเภทแล้ว อาจแบ่งได้เป็น

1. *Cross - border supply* โดยส่วนใหญ่ที่ถือปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน จะทำกันถึงขั้นตอนการทำงานในระยะออกแบบร่าง และช่วงการพัฒนาแบบ เนื่องจากขั้นตอนหลังจากนี้จะมีเรื่องของข้อกำหนดมากขึ้นตามลำดับ คือในระยะออกแบบขั้นสุดท้าย จะต้องอาศัยสถาปนิกท้องถิ่น (Local architect) ประมาณ 50 % ขึ้นไป ส่วนเรื่องของการเขียนแบบ การเตรียมแบบต่างๆ เพื่อขออนุมัติเรื่อง และดำเนินการก่อสร้างก็จะติดทั้งเรื่องของกฎหมายและภาษา ประกอบกับงานในขั้นตอนเริ่มต้น จนถึงขั้นตอนออกแบบร่างและพัฒนาแบบนั้นจะเป็นงานที่มีความคุ้มค่าในเรื่องของค่าบริการมากกว่าในขั้นตอนหลังจากนี้
2. *Consumption abroad* มีการเปิดให้บริการกันเต็มรูปแบบแล้ว
3. *Commercial presence* เป็นประเด็นปัญหาที่กำลังให้ความสำคัญกันมาก ในเรื่องของนิติบุคคลทั้งในส่วนของภายในประเทศเอง และทั้งของระหว่างประเทศ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดในรายละเอียดที่ชัดเจน เช่น ในปัจจุบันมีการกำหนดเรื่องของจำนวนผู้ถือหุ้นชาวไทย 51% และชาวต่างชาติ 49% นั้น ควรจะต้องระบุในรายละเอียดในระดับวิชาชีพว่าจะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติอย่างไร ได้รับใบอนุญาตในการปฏิบัติวิชาชีพขั้นใด หรือมีจำนวนผู้ที่อยู่ในวิชาชีพกี่คนในการก่อตั้งบริษัท เป็นต้น ซึ่งเป็นรายละเอียดที่จะต้องระบุไว้ต่อไป

จากจุดประสงค์ของกฎหมายในการก่อตั้งบริษัท คือการบังคับให้บุคคลมารวมตัวกัน เพื่อทำงานใดงานหนึ่ง โดยจัดให้มีระเบียบ วิธีการ มีการกำหนดถึงผู้รับผิดชอบ และหน้าที่ต่างๆ โดยมีส่วนประกอบเป็นเรื่องของเงินทุนมาเป็นตัวรองรับ เพื่อผลต่อการรับผิดชอบต่องานนั้นๆ ที่ได้กระทำลงไป ดังนั้น หากมีการจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นโดยไม่ระบุดังความรับผิดชอบ หรือกลุ่มบุคคลคนนั้นมิได้อยู่ภายใต้กฎหมายภายในประเทศก็ย่อมไม่มีผลบังคับในทางปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินตามมา ดังนั้นการคิดหรือร่างข้อกำหนดใดๆก็ตาม ก็คงจะต้องอยู่ในกรอบของจุดประสงค์นี้เช่นกัน

4. *Presence of natural persons* ในด้านการปฏิบัติวิชาชีพแล้วอาจส่งผลกระทบต่อคนข้างมาก และในแง่การทำข้อกำหนดใน Market access ก็ทำได้ค่อนข้างยาก ต้องใช้เวลานาน แต่โดยปกติแล้วบุคคลที่ทำงานอิสระเพียงคนเดียว โดยไม่รวมตัวกันเป็นนิติบุคคล ก็อาจทำงานในลักษณะที่มีความซับซ้อนหรืออาคารที่มีขนาดใหญ่ได้อย่างเต็มรูปแบบนั้นยาก การเข้ามาทำงานนั้นก็ต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนด กฎเกณฑ์และกฎหมายภายในประเทศด้วย

นอกจากนี้การพิจารณาการเปิดการค้าเสรีในรูปแบบใดๆก็ตาม ก็จะต้องมาจากพื้นฐานของความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ของสังคมนั้นๆ เช่นการกำหนดขอบเขตการทำงาน เองก็ต้องพิจารณาว่าส่วนใดมีผลอย่างไร ในการทำงานในระยะเริ่มต้นจนถึงการออกแบบร่างหรือพัฒนาแบบหากเกิดความเสียหายก็จะตกอยู่ที่ผู้ลงทุน แต่หากมีการทำงานในช่วงการเขียนแบบก่อสร้างตลอดไปจนถึงการดำเนินการก่อสร้าง ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคม ส่วนการกำหนดความเหมาะสมก็ต้องไปดูในรายละเอียดปลีกย่อยในแต่ละโครงการต่อไป

การพยายามดึงให้มีการเปิดการค้าให้ช้าลงก็เพื่อให้ได้มีเวลาในการเตรียมความพร้อมในวิชาชีพ ทั้งระบบการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และมาตรฐานของสถาปนิกภายในประเทศ ซึ่งจะต้องใช้เวลานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพยายามทำความเข้าใจในเรื่องนี้ให้กับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพในทุกกลุ่ม เพื่อปรึกษาและวางแผนปรับวิชาชีพพร้อมกันทุกฝ่าย ซึ่งในปัจจุบันมีใช่เพียงแต่ไม่มีความเข้าใจและตระหนักถึงเรื่องนี้เท่านั้น แต่ยังพยายามที่จะปฏิเสธเห็นเป็นเรื่องไกลตัว หรือเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อวิชาชีพ

“โอกาสของสถาปนิกต่างชาติที่จะเข้ามามีมากกว่า สถาปนิกภายในประเทศจะได้รับโอกาสที่จะเข้าไปทำงานในประเทศอื่นๆแน่นอน ส่วนที่เข้าไปทำงานได้ก็จะเป็นประเทศที่มีศักยภาพต่ำกว่าซึ่งในความเป็นจริงมีน้อยรายและในบรรดาที่น้อยรายนี้ก็ยิ่งถูกชาติอื่นที่มีความพร้อมหรือมีศักยภาพมากกว่าประเทศเราเข้าไปทำงานแล้วด้วยเช่นกัน”

ภาคผนวก ง.

แบบสัมภาษณ์ประกอบวิทยานิพนธ์

ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่.....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรียน .....

ด้วยข้าพเจ้า นายธีรยุทธ์ แพ้วกุลธำร นิสิตปริญญาโท ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ใน เรื่อง **แนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการในงานออกแบบสถาปัตยกรรมหลักของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย** โดยวิทยานิพนธ์นี้จะเป็นการศึกษาเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่ การหาแนวทางในการเปิดเสรีการค้าอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และลดผลกระทบต่างๆ อันอาจเกิดขึ้นจากการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย

อนึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นี้ จะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษานี้เท่านั้น และหากข้อมูลต่างๆจากการสัมภาษณ์ที่ได้รับจากท่านโดยตรง จะถูกนำไปใช้ประโยชน์เพื่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมใดๆ ทางผู้จัดทำจะได้ทำการขออนุญาตจากท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ในการเข้าสัมภาษณ์เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ โดยการสัมภาษณ์นี้จะใช้เวลาระหว่าง 1 ชั่วโมงครึ่ง ถึง 2 ชั่วโมง ด้วยหัวข้อพร้อมรายละเอียดที่ส่งแนบมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายธีรยุทธ์ แพ้วกุลธำร)

แบบสัมภาษณ์ประกอบวิทยานิพนธ์เรื่อง

แนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการในงานออกแบบสถาปัตยกรรมหลักของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย

ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

จากการที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกหนึ่งขององค์การการค้าโลก(WTO) ซึ่งทำให้ต้องมีการเปิดเสรีการค้าทั้งด้านสินค้าและบริการ วิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นงานบริการหนึ่งที่ถูกระบุให้ต้องมีการเปิดเสรีการค้าด้วยเช่นกัน ทั้งในรูปแบบของการให้บริการในลักษณะข้ามชาติ และการเข้ามาให้บริการในรูปแบบบุคคลและนิติบุคคลซึ่งการเข้ามาให้บริการในลักษณะนี้เองอาจจะส่งผลกระทบต่อวิชาชีพได้ทั้งในแง่บวกและลบ ในวิทยานิพนธ์นี้จึงเป็นการศึกษาเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การหาแนวทางในการเปิดเสรีการค้าอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และลดผลกระทบในด้านลบอันอาจเกิดขึ้นจากการให้บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย

แบบสัมภาษณ์นี้จึงเป็นการสอบถามความคิดเห็นของท่านเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของท่านจะนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น และผู้จัดทำจะเก็บไว้เป็นความลับ หากข้อมูลต่างๆจากการสัมภาษณ์ที่ได้รับจากท่านโดยตรงจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมใดๆ ทางผู้จัดทำจะได้ทำการขออนุญาตจากท่านต่อไป

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

กรุณาเขียนเครื่องหมาย $\surd$ หรือ X ลงใน ( ) และกรอกข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ชื่อ ..... นามสกุล .....
บริษัท..... ที่ตั้ง ..... โทร. ....
- อายุ.....ปี
- การศึกษา ( ) ปริญญาตรี ด้านสถาปัตยกรรม ( ) ปริญญาโท ด้านสถาปัตยกรรม
( ) ปริญญาโท ด้านอื่นๆ ..... ( ) ปริญญาเอก ด้านสถาปัตยกรรม
( ) ปริญญาเอก ด้านอื่นๆ ..... ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
- การทำงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
( ) สถาปนิก (พนักงานในบริษัท) ( ) สถาปนิกอิสระ
( ) สถาปนิก และ/หรือ กรรมการ ผู้บริหารบริษัท ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
- อายุในการทำงานของท่านในวิชาชีพสถาปัตยกรรม ..... ปี (ไม่รวมการศึกษาต่อ)
- บริษัทที่ท่านทำงานอยู่ในปัจจุบัน มีพนักงานทั้งหมด ..... คน เป็นสถาปนิก จำนวน ..... คน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลและความเห็นในการปฏิบัติวิชาชีพ

1. ท่านเคยทำงานในวิชาชีพสถาปัตยกรรมในต่างประเทศหรือไม่

( ) ไม่เคย

( ) เคย เป็นเวลา ..... ปี

2. หากท่านเคยทำงานในต่างประเทศ (ตามข้อ 1) กรุณาระบุประเทศที่ท่านเคยทำ

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

3. ท่านหรือบริษัทเคยมีประสบการณ์ในการรับงานสถาปัตยกรรมหลัก ของต่างประเทศหรือไม่

( ) ไม่เคย

( ) เคย

4. หากท่านเคยรับงานต่างประเทศ (ตามข้อ 3) กรุณาระบุประเภทของอาคาร และประเทศที่ท่านให้บริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) อาคารพักอาศัย (บ้านเดี่ยว บ้านแฝด บ้านแถว) ประเทศที่ให้บริการ.....

( ) อาคารชุดพักอาศัย (อพาร์ทเมนท์, คอนโดฯ) ประเทศที่ให้บริการ.....

( ) โรงแรม, รีสอร์ท ประเทศที่ให้บริการ .....

( ) อาคารสำนักงาน ประเทศที่ให้บริการ .....

( ) อื่นๆ โปรดระบุ .....

5. ขั้นตอนที่ท่านหรือบริษัทของท่าน ให้บริการขั้นมูลฐาน อย่างน้อย ตามขั้นตอนด้านล่างหรือไม่อย่างไร

ขั้นตอนการให้บริการ	การให้บริการ		
	ให้บริการ	ให้บางโครงการ	ไม่ได้ให้บริการ
1.การวางเค้าโครงการออกแบบและการออกแบบร่าง			
1.1 แบบร่างผังบริเวณ แสดงความสัมพันธ์ของอาคารหรือกลุ่มของอาคารกับบริเวณข้างเคียง			
1.2 แบบร่างตัวอาคาร ประกอบด้วยแบบแปลนคร่าวๆ ทุกชั้น รูปตั้งและรูปตัดโดยสังเขป			
1.3 เอกสารที่จะเป็นอื่นๆ เพื่อประกอบการพิจารณา			
1.4 ประมาณราคาค่าก่อสร้างตามขั้นตอนนี้			

ขั้นตอนการให้บริการ	การให้บริการ		
	ให้บริการ	ให้บางโครงการ	ไม่ได้ให้บริการ
2.การออกแบบร่าง			
2.1 แบบร่างผังบริเวณแสดงความสัมพันธ์ของอาคารหรือกลุ่มอาคารกับบริเวณข้างเคียง ตลอดจนความสัมพันธ์ของระบบสาธารณูปโภค ใกล้เคียงที่จำเป็น			
2.2 แบบร่างตัวอาคาร ประกอบด้วยรายละเอียดของแปลนทุกชั้น รูปตั้ง รูปตัด และแบบอื่น ๆ ที่จำเป็น			
2.3 แบบร่างแสดงระบบวิศวกรรมทุกสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือเฉพาะสาขาที่ตกลงกัน			
2.4 รายละเอียดวัสดุและอุปกรณ์ที่จะใช้สำหรับโครงการนี้พอสังเขป			
2.5 เอกสารอื่นๆ ที่จำเป็น เพื่อประกอบการพิจารณา			
2.6 ประมาณการราคาก่อสร้างตามขั้นตอนที่สอง			
3.การทำรายละเอียดการก่อสร้าง			
3.1 แบบสถาปัตยกรรมซึ่งประกอบด้วย ก. แบบแสดงผังบริเวณ และระบบสาธารณูปโภคภายนอกอาคาร ข. แบบแสดงแปลนทุกชั้น ค. แบบแสดงรูปทั้ง 4 ด้าน ง. แบบแสดงรูปตัดอย่างน้อย 2 รูป จ. แบบแสดงรายละเอียดและแบบขยาย ที่จำเป็น			
3.2 แบบวิศวกรรมโครงสร้าง พร้อมรายละเอียด และรายการคำนวณ			
3.3 แบบวิศวกรรมสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือเฉพาะสาขาที่ตกลงกัน พร้อมเอกสารที่จำเป็น			
3.4 รายการละเอียดประกอบแบบก่อสร้าง			
3.5 ประมาณการราคากลางค่าก่อสร้าง			
4. การประกวดราคา			
4.1 จัดทำประมาณการราคากลางค่าก่อสร้าง			
4.2 จัดเตรียมเอกสารประกวดราคา			
4.3 ให้คำแนะนำในการตรวจสอบใบเสนอราคาของผู้รับจ้างก่อสร้าง			
4.4 ให้คำแนะนำในการคัดเลือกผู้รับจ้างก่อสร้าง			
4.5 จัดเตรียมเอกสารสัญญา			

ขั้นตอนการให้บริการ	การให้บริการ		
	ให้บริการ	ให้บางโครงการ	ไม่ได้ให้บริการ
5. การก่อสร้าง			
5.1 ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างก่อสร้าง ณ สถานที่ก่อสร้างเป็นครั้งคราวและรายงานให้เจ้าของงานทราบในกรณีที่เป็น			
5.2 ให้คำแนะนำแก่ผู้รับจ้างก่อสร้าง เพื่อให้งานก่อสร้างดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย			
5.3 ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่ผู้ควบคุมงานของเจ้าของงานเพื่อให้งานดำเนินไปตามความประสงค์ในการออกแบบและเอกสารสัญญา			
5.4 หารายละเอียดเพิ่มเติมตามความจำเป็น			
5.5 ตรวจสอบอนุมัติแบบใช้งานและวัสดุและอุปกรณ์ตัวอย่างที่ผู้รับจ้างก่อสร้างนำเสนอ			

6. หากท่านตอบข้อ 5. ว่าบริการ ให้ บางโครงการ ท่านใช้สิ่งใดในการแบ่งกำหนดในการให้บริการนั้นๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) มูลค่าโครงการ ตั้งแต่ ..... บาทขึ้นไป

( ) ประเภทอาคาร ระบุ.....

( ) ขนาดของอาคาร ตั้งแต่ ..... ตร.ม.ขึ้นไป

( ) อื่นๆ โปรดระบุ .....

7. ท่านหรือบริษัทของท่าน ให้บริการมากกว่าขั้นตอนที่กำหนดในข้อ 6. หรือไม่

( ) เท่ากับขั้นตอน ข้อ 6.

( ) มากกว่าขั้นตอน ข้อ 6.

8. ท่านคิดว่า ขั้นตอนใดเป็นหน้าที่รับผิดชอบของสถาปนิก เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วง

ขั้นตอนการทำงาน	การให้บริการ		
	หน้าที่โดยตรง	ส่วนเกี่ยวข้อง	ไม่เกี่ยวข้อง
1. ขั้นตอนก่อนการออกแบบ			
1.1 การเริ่มต้นโครงการ(Inception) โดยเป็นการจัดทำแผนงานและการจัดหาทีมงาน			
1.2 การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ(Feasibility Study)			
1.3 การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำเสนอโปรแกรมการออกแบบ(Design Program)			

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขั้นตอนการทำงาน	การให้บริการ		
	หน้าที่โดยตรง	ส่วนเกี่ยวข้อง	ไม่เกี่ยวข้อง
2. ขั้นตอนการออกแบบ			
2.1 การวางเค้าโครงการออกแบบและการออกแบบร่างขั้นต้น(Schematic Design)			
2.2 การประเมินรูปแบบทางเลือก และการตัดสินใจเลือกรูปแบบทางเลือกที่เหมาะสม(Evaluation and Design Selection)			
2.3 การปรับปรุงและพัฒนาแบบร่าง(Design Development)			
2.4 การออกแบบร่างขั้นสุดท้าย(Detail Design)			
2.5 การเขียนแบบก่อสร้างและรายการละเอียดประกอบแบบก่อสร้าง(Working Drawing and Construction Documents)			
3. ขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง			
3.1 จัดทำประมาณการราคากลางค่าก่อสร้าง(Bill of Quantities : B.O.Q.)			
3.2 จัดเตรียมเอกสารประกวดราคา(ข้อกำหนด สัญญา และข้อตกลงพิเศษอื่นๆ) และเอกสารเชิญประกวดราคา(Proposal Bid Invitation)			
3.3 การขออนุญาตปลูกสร้าง			
3.4 การตรวจสอบคุณสมบัติผู้เข้าร่วมการประกวดราคา(Pre-qualification)			
3.5 การให้คำแนะนำในการคัดเลือกผู้รับเหมา(Tender Action or Bidding)			
3.6 เตรียมเอกสารในการการทำสัญญาก่อสร้าง(Owner-contract agreement) และการทำหน้าที่บริการบริหารการทำสัญญา(Contract Administration Services)			
4. ขั้นตอนการก่อสร้าง			
4.1 การวางแผนงานก่อสร้าง			
4.2 ให้คำแนะนำแก่ผู้รับจ้าง เพื่อให้ทำงานก่อสร้างดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย			
4.3 ให้รายละเอียดเพิ่มเติมตามความจำเป็น			
4.4 ตรวจสอบและอนุมัติแบบใช้งาน(Shop Drawing) และวัสดุและอุปกรณ์ตัวอย่างที่ผู้รับจ้างก่อสร้างนำเสนอ			
4.5 ตรวจสอบงานก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบ			

ขั้นตอนการทำงาน	การให้บริการ		
	หน้าที่โดยตรง	ส่วนเกี่ยวข้อง	ไม่เกี่ยวข้อง
5. ขั้นตอนหลังการก่อสร้าง			
5.1 จัดทำ As Built Record			
5.2 การตรวจสอบอาคาร และแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น			
5.3 การส่งมอบงาน โดยจัดทำขออนุญาตนำการใช้ และคู่มือการบำรุงรักษาพร้อมทั้งฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง			
5.4 การประเมินผลหลังการใช้งาน			

9. ท่านคิดว่า ยังมีขั้นตอนใดอีกบ้างนอกเหนือจากตารางข้างต้น ที่เป็นหน้าที่โดยตรงหรือหน้าที่สนับสนุนของสถาปนิก

( ) ไม่มี

( ) มี กรุณาให้ความคิดเห็น.....

.....

10. ท่านคิดว่าชนิดงานในการทำงานตามข้อกำหนดของ กฎกระทรวงฉบับที่ 9 ครอบคลุมงานในขั้นตอนใดบ้าง(โดยแบ่งขั้นตอนตามข้อ 8)

ขั้นตอนการทำงาน	ชนิดงานในการให้บริการ				
	งานออกแบบ	งานอำนวยความสะดวกก่อสร้าง	งานพิจารณาตรวจสอบ	งานวางโครงการ และงานแผนผังบริเวณ	งานให้คำปรึกษา
1. ขั้นตอนก่อนการออกแบบ					
2. ขั้นตอนการออกแบบ					
3. ขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง					
4. ขั้นตอนการก่อสร้าง					
5. ขั้นตอนหลังการก่อสร้าง					

(1) งานออกแบบ : การกำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ใช้ในการก่อสร้างหรือที่เกี่ยวกับการก่อสร้างรวมทั้งการศึกษา การวางแผน การกำหนดขอบเขต และการพิจารณารูปแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการก่อสร้างหรือที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง

(2) งานอำนวยความสะดวกก่อสร้าง : การบริหารจัดการ หรือควบคุมเกี่ยวกับการก่อสร้าง การซ่อมแซม การดัดแปลง การรื้อถอน หรือการเคลื่อนย้าย อาคารให้เป็นไปตามรูปแบบและรายการสถาปัตยกรรม

(3) งานพิจารณาตรวจสอบ : การสำรวจ การค้นคว้า การวิเคราะห์ การทดสอบ รวมทั้งการหาข้อมูลสถิติต่างๆ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการตรวจและวินิจฉัยงานที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรม

(4) งานวางโครงการและงานแผนผังบริเวณ : การกำหนดรูปแบบผังของโครงการในงานสถาปัตยกรรม

(5) งานให้คำปรึกษา : การให้คำแนะนำหรือการตรวจสอบ เพื่อให้คำปรึกษาในงานสถาปัตยกรรม ตาม (1) (2) (3) และ (4)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบหากมีการเปิดเสรีการค้า ให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทย

1. ท่านคิดว่า การเปิดเสรีการค้า โดยการให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยในสภาพปัจจุบัน มีผลกระทบ หรือไม่ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

( ) ไม่มีผลกระทบใดๆ

( ) เกิดผลดี โปรดระบุ .....

.....

.....

( ) เกิดผลเสีย โปรดระบุ .....

.....

.....

2. หากใช้ตารางของขั้นตอนในการออกแบบตามตอนที่ 2 ข้อ 9. ในการศึกษา ท่านคิดว่าหากมีการเปิดเสรีการค้า ให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานตามชนิดงาน จะมีผลกระทบในข้อใด เนื่องจากการทำงานในขั้นตอนนี้

ขั้นตอนการทำงาน	รูปแบบงาน														
	ออกแบบ			อำนาจการก่อสร้าง			พิจารณาตรวจสอบ			วางโครงการและแผนผังบริเวณ			ให้คำปรึกษา		
	คิด	ประเมิน	อนุมัติ	คิด	ประเมิน	อนุมัติ	คิด	ประเมิน	อนุมัติ	คิด	ประเมิน	อนุมัติ	คิด	ประเมิน	อนุมัติ
1. ขั้นตอนก่อนการออกแบบ															
1.1 การเริ่มต้นโครงการ(Inception) โดยเป็นการจัดทำแผนงานและการจัดหาทีมงาน															
1.2 การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ(Feasibility Study)															
1.3 การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำเสนอโปรแกรมการออกแบบ(Design Program)															

ขั้นตอนการทำงาน	รูปแบบงาน														
	ออกแบบ			อำนาจการก่อสร้าง			พิจารณาตรวจสอบ			วางโครงการและแผนผังบริเวณ			ให้คำปรึกษา		
	คิด	เขียน	อนุมัติ	คิด	เขียน	อนุมัติ	คิด	เขียน	อนุมัติ	คิด	เขียน	อนุมัติ	คิด	เขียน	อนุมัติ
2. ขั้นตอนการออกแบบ															
2.1 การวางเค้าโครงการออกแบบและการออกแบบร่างขั้นต้น(Schematic Design)															
2.2 การประเมินรูปแบบทางเลือก และการตัดสินใจเลือกรูปแบบทางเลือกที่เหมาะสม (Evaluation and Design Selection)															
2.3 การปรับปรุงและพัฒนาแบบร่าง(Design Development)															
2.4 การออกแบบร่างขั้นสุดท้าย(Detail Design)															
2.5 การเขียนแบบก่อสร้างและรายการละเอียดประกอบแบบก่อสร้าง(Working Drawing and Construction Documents)															
3. ขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง															
3.1 จัดทำประมาณการราคากลางค่าก่อสร้าง(Bill of Quantities : B.O.Q.)															
3.2 จัดเตรียมเอกสารประกวดราคา(ข้อกำหนด สัญญา และข้อตกลงพิเศษอื่นๆ) และเอกสารเชิญประกวดราคา(Proposal Bid Invitation)															
3.3 การขออนุญาตปลูกสร้าง															
3.4 การตรวจสอบคุณสมบัติผู้เข้าร่วมการประกวดราคา(Pre-qualification)															
3.5 การให้คำแนะนำในการคัดเลือกผู้รับเหมา(Tender Action or Bidding)															
3.6 เตรียมเอกสารในการการทำสัญญาก่อสร้าง(Owner-contract agreement) และ การทำหน้าที่บริการบริหารการทำสัญญา(Contract Administration Services)															

ขั้นตอนการทำงาน	รูปแบบงาน														
	ออกแบบ			อำนาจการก่อสร้าง			พิจารณาตรวจสอบ			วางโครงการและแผนผังบริเวณ			ให้คำปรึกษา		
	ผลดี	ผลเสีย	ไม่มีผล	ผลดี	ผลเสีย	ไม่มีผล	ผลดี	ผลเสีย	ไม่มีผล	ผลดี	ผลเสีย	ไม่มีผล	ผลดี	ผลเสีย	ไม่มีผล
4. ขั้นตอนการก่อสร้าง															
4.1 การวางแผนงานก่อสร้าง															
4.2 ให้คำแนะนำแก่ผู้รับจ้าง เพื่อให้งานก่อสร้างดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย															
4.3 ให้รายละเอียดเพิ่มเติมตามความจำเป็น															
4.4 ตรวจสอบและอนุมัติแบบใช้งาน(Shop Drawing) และวัสดุและอุปกรณ์ตัวอย่างที่ผู้รับจ้างก่อสร้างนำเสนอ															
4.5 ตรวจสอบงานก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบ															
5. ขั้นตอนหลังการก่อสร้าง															
5.1 จัดทำ As Built Record															
5.2 การตรวจสอบอาคาร และแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น															
5.3 การส่งมอบงาน โดยจัดทำข้อแนะนำการใช้ และคู่มือการบำรุงรักษาพร้อมทั้งฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง															
5.4 การประเมินผลหลังการใช้งาน															

3. ความเห็นอื่น ๆ ที่ท่านมีความเห็นแตกต่างจากข้อ 2.

.....
 .....

4. ท่านคิดว่า การเปิดเสรีการค้าด้านการบริการ ในรูปบริษัท และบุคคล รูปแบบใดจะมีผลกระทบในแง่ผลเสียมากกว่ากัน

( ) รูปบริษัท เหตุผล .....

( ) รูปบุคคล เหตุผล .....

.....

( ) เท่ากัน เหตุผล .....

.....

5. หากมีการเปิดให้สถานีกต่างชาติเข้ามาทำงานได้ ท่านมีความต้องการร่วมงานกับสถานีกต่างชาติหรือไม่ และในสถานะใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ไม่ต้องการ เพราะ .....

.....

( ) ต้องการ ในฐานะผู้บังคับบัญชา (เจ้าของบริษัท/ผู้จัดการ/ผู้ลงทุน) เพราะ .....

.....

( ) ต้องการ ในฐานะผู้ร่วมงาน (Joint Venture) เพราะ .....

.....

( ) ต้องการ ในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะ .....

.....

6. ท่านเห็นว่าการเปิดให้สถานีกต่างชาติเข้ามาควรมีมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเป็นอย่างไร

( ) มีมาตรฐานสูงกว่าประเทศไทย เพราะ .....

( ) มีมาตรฐานต่ำกว่าประเทศไทย เพราะ .....

( ) มีมาตรฐานใกล้เคียงกับประเทศไทย เพราะ .....

( ) อย่างไม่รู้ได้ เพราะ .....

7. ท่านมีความเห็นอย่างไรในการเปิดเสรีให้สถานีกต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศและแนวทางในการเปิดเสรีการค้าอย่างไรเพื่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ในการให้สัมภาษณ์และแสดงความคิดเห็นต่างๆ

ธีรยุทธ แพร์กุลธาร (01-6466811)

ภาคผนวก จ.

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

รายชื่อคณะอนุกรรมการเปิดเสรีการค้าด้านบริการสถาปัตยกรรม

- นายเจตกำจร พรหมโยธี
- นายชเล คุณาวงศ์
- นายวีรุฒิ โอตระกูล
- นายศักดิ์ชัย ยวงตระกูล
- นายสุกิจ ทวีทรัพย์เพิ่มพูล
- นายสุพจน์ ดุรงค์วัฒนา
- นาย อนุสรณ์ ภัคดีสุขเจริญ

รายชื่อบริษัท ในกลุ่มตัวอย่าง

- บริษัท เคทีจีวาย อินเทอร์เน็ตโซลูชันส์ จำกัด
- บริษัท ดีไซน์ดีเวลลอป จำกัด
- บริษัท ต้นศิลป์ สตูดิโอ จำกัด
- บริษัท แพลน อาคิเทค จำกัด
- บริษัท ฟอรัม อาคิเทค จำกัด
- บริษัท ไฟร์เฮส จำกัด
- บริษัท สถาปนิกอัชชพล ดุสิตนานนท์และคณะ จำกัด
- บริษัท สถาปนิก 49 จำกัด
- บริษัท สำนักงานสถาปนิกกรุงเทพ จำกัด
- บริษัท สำนักงานสถาปนิกทวิธา จำกัด
- บริษัท อาคิเทคส์ แอนด์ แอสโซซิเอท จำกัด
- บริษัท เอส เอช อาคิเทค จำกัด
- บริษัทในกลุ่มตัวอย่างที่ 2 จำนวน 1 บริษัทไม่ขอออกนามในการให้ข้อมูล

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ นายธีรยุทธ แพร์กุลธรา

เกิด 29 ตุลาคม พ.ศ.2517

การศึกษา

- ระดับมัธยมศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบวรนิเวศน์ จบปีการศึกษา 2534
- ระดับอุดมศึกษา สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จบปีการศึกษา 2539
- เข้าศึกษาหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย